

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

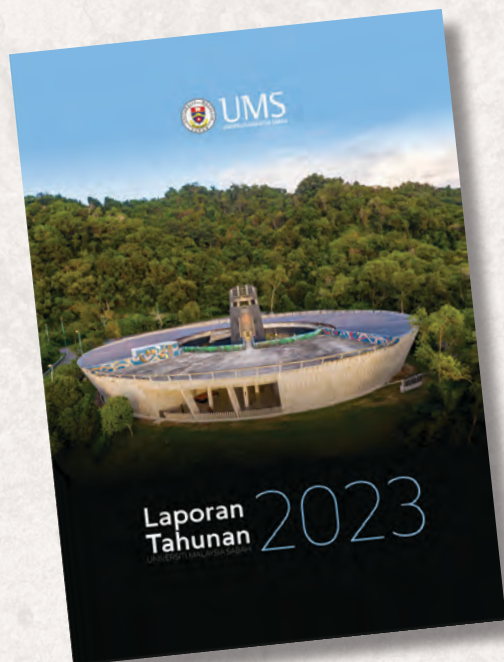

Laporan
Tahunan
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

2023

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Galeri Azman Hashim (GAH) Universiti Malaysia Sabah (UMS) merupakan salah satu mercu tanda dan daya tarikan pelancongan bagi UMS. GAH-UMS telah mula dibuka kepada umum pada 24 November 2021 dan majlis perasmian telah disempurnakan oleh Tuan Yang Terutama Tun Datuk Seri Panglima (Dr.) Haji Juhar bin Datuk Mahiruddin, Yang di-Pertua Negeri Sabah pada 10 Jun 2023.

GAH-UMS telah dibiayai pembinaannya oleh Yayasan Azman Hashim dengan peruntukan sebanyak RM15.6 juta dan pembinaannya bermula pada 6 Oktober 2017. GAH-UMS berkeluasan 27,800 kaki persegi dan reka bentuk bangunan berdasarkan belahan kayu balak yang sinonim dengan sumber ekonomi negeri Sabah serta sebuah menara yang berasaskan alat harian perangkap ikan yang dikenali sebagai bubu atau lukah.

Visi penubuhan GAH-UMS adalah menjadi pusat sehenti pameran, promosi dan jualan produk seni bagi perkembangan ilmu dan pelancongan. Manakala misi GAH-UMS adalah menyediakan ruang kepada artis dan pengkarya seni dan organisasi dalam mempamer, mempromosi dan menjual karya seni dan produk berkaitan kesenian serta meningkatkan pengetahuan baru masyarakat dalam pelbagai bidang melalui program yang berkonsepkan ilmiah. Konsep galeri bukan sahaja mempamerkan karya visual tetapi galeri membuka ruang untuk seni persembahan dan pendidikan seperti seminar, bengkel seni, seni kraf tempatan dan lain-lain.

GAH-UMS telah menerima pingat emas Pertubuhan Arkitek Malaysia (PAM) Awards 2023 bagi kategori *Public & Institutional* bagi reka bentuk bangunan dan turut mendapat pengiktirafan *Malaysia Tourism Quality Assurance (MyTQA)* kategori Silver dari Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia.

Sepanjang tahun 2023, sebanyak 15 pameran seni telah berlangsung di GAH-UMS yang melibatkan pelajar, pelukis dan kolektor seperti:

- Pameran Koleksi Tan Sri Azman Hashim
- Pameran 'Red Dining'
- Pameran *Nature Mind of Landscape*
- Pameran Panggilan Pulau
- Pameran Ritma Borneo
- Pameran Penyatuan 2 Jiwa
- Pameran Tajuk yang Difikirkan
- Pameran *The Wonders of Borneo*
- Pameran *Like Father Like Daughter: Duo Art Show Featuring the Art of the Late Yusof Gajah and Works by Jaja Yusof*
- Pameran Rebung
- Pameran Khas Datu Ruslan Sulai
- Pameran UBUNTU
- Pameran Renjana: Instalasi Ampaian Kata dan Pameran Batik.

ISI KANDUNGAN

Maklumat Korporat

• Latar Belakang	8
• Visi, Misi, Moto, Objektif, Falsafah.....	10
• Canselor	12
• Pro-Canselor	14
• Pengerusi Lembaga Pengarah Universiti	16
• Naib Canselor.....	17
• Ahli-ahli Lembaga Pengarah	18
• Pegawai-pegawai Utama.....	20
• Jawatankuasa di Bawah Lembaga Pengarah Universiti sehingga Disember 2023.....	22
• Senarai Ahli Senat Universiti Malaysia Sabah Tahun 2023	24

Laporan Naib Canselor

• Laporan Pencapaian 2023	28
• Laporan Pemantauan Prestasi Kerangka Keberhasilan Output (OBB)..... Universiti Malaysia Sabah Bagi Tahun 2023	31
• Pelan Strategik UMS 2023-2027	32
• Petunjuk Prestasi Utama (KPI) dan Pencapaian UMS 2023.....	33
• Pencapaian Penarafan UMS Tahun 2023.....	34

Pengalaman Pendidikan yang Berkualiti untuk Pelajar

• Akademik.....	42
• Jabatan Hal Ehwal Pelajar	54
• Pusat Luar UMS.....	61
• Pusat Jaminan Kualiti (CQA).....	63
• Pusat Sukan.....	65
• Pusat Kerjaya dan Pembangunan Keusahawanan Pelajar (PKPKP)	67
• Pusat Alumni.....	70

Penyelidikan dan Inovasi Berimpak Tinggi

• Pusat Pengurusan Penyelidikan.....	76
• Pusat Pengurusan Inovasi dan Pengkomersialan (PPIP)	84
• Penerbitan	99
• Perpustakaan.....	101

Keunggulan Global

- Kerjasama dan Hubungan Luar 106
- Pusat Pengantarabangsa dan Penglibatan Global..... 112
- Pusat Kolaborasi dan Libatsama Industri..... 113

Pemerkasaan Tadbir Urus, Sumber Manusia dan Sistem Penyampaian

- Bahagian Pengurusan Sumber Manusia (BPSM)..... 116
- Bahagian Kepimpinan dan Pembangunan Bakat (BKePT) 119
- Pusat Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (PKKP) 124
- Peristiwa dan Aktiviti Universiti..... 126
- Pusat Kelestarian dan Libatsama Masyarakat (PKLM)..... 140

Kelestarian Kewangan

- Ringkasan Kedudukan Kewangan 2023..... 144

Penyata Kewangan

- Sijil Ketua Audit Negara Mengenai Penyata Kewangan Universiti Malaysia Sabah
Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2023 150
- Penyata Kewangan Universiti Malaysia Sabah Sehingga 31 Disember 2023 156

Pembangunan

- Jabatan Teknologi Maklumat dan Komunikasi (JTMK)..... 196
- Jabatan Pembangunan dan Penyelenggaraan..... 200
- Hospital Universiti Malaysia Sabah (HUMS)..... 206

UiNVEST

- Rundingan dan Latihan 212

Jawatankuasa Kerja Laporan Tahunan UMS 2023

- Jawatankuasa Kerja Laporan Tahunan UMS 2023 218

MAKLUMAT KORPORAT

LATAR BELAKANG

Penubuhan

Universiti Malaysia Sabah (UMS) telah ditubuhkan pada **24 November 1994** dan ketika itu merupakan institusi pengajian tinggi awam (IPTA) **kesembilan** di Malaysia. Proses penubuhan Universiti Malaysia Sabah telah dimulakan melalui Perintah Universiti Malaysia Sabah (Perbadanan) 1994 (Universiti Malaysia Sabah (Incorporation) 1994). Pada masa yang sama juga telah dikeluarkan Perintah Universiti Malaysia Sabah (Kampus) 1994 (Universiti Malaysia Sabah Campus) (Order 1994) yang menetapkan lokasi dan

tapak kampus UMS. Kedua-dua perintah tersebut telah diwartakan pada 30 Oktober 1994 di bawah Akta Universiti dan Kolej Universiti 1971 dan mulai beroperasi pada 24 November 1994.

Matlamat penubuhan universiti adalah untuk melahirkan masyarakat yang berkemahiran dan terlatih bagi memenuhi keperluan tenaga mahir dalam bidang sains, teknologi dan pengurusan selaras dengan strategi negara dan pasaran global.

UMS bermula dengan tiga buah sekolah dan satu pusat dan menerima seramai 205 pelajar sesi akademik pertama pada tahun 1995. Kemudian, sebanyak 10 buah sekolah lagi ditubuhkan secara berperingkat termasuklah sebuah kampus cawangan iaitu di UMS Kampus Antarabangsa Labuan yang menempatkan dua buah sekolah dan sebuah sekolah di Sandakan.

Pada 6 Mei 2014, perisytiharan nama sekolah ke fakulti telah berlangsung dan penukaran ini berkuatkuasa bermula 1 Jun 2014. Senarai fakulti

tersebut ialah Fakulti Sains dan Sumber Alam; Fakulti Kemanusiaan, Seni dan Warisan (ditukar nama ke Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan pada tahun 2021); Fakulti Psikologi dan Pendidikan; Fakulti Komputeran dan Informatik; Fakulti Pertanian Lestari; Fakulti Sains Makanan dan Pemakanan; Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan; Fakulti Kewangan Antarabangsa Labuan dan Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan. Pada tahun 2021, dua fakulti dan satu akademi lagi telah diisytiharkan iaitu Fakulti Pengajian Islam, Fakulti Perhutanan Tropika dan Akademi Seni dan Teknologi Kreatif.

VISI, MISI, MOTO, OBJEKTIF DAN FALSAFAH

Visi

Menjadi sebuah universiti berinovatif yang bertaraf dunia

Misi

Mencapai kecemerlangan ilmiah dalam pelbagai bidang ilmu untuk mencapai pengiktirafan antarabangsa menerusi pengajaran, pembelajaran, penyelidikan, penerbitan dan khidmat masyarakat serta untuk mencapai keseimbangan pengkhususan ilmu dan keperibadian pelajarnya untuk menghasilkan produktiviti dan kualiti yang tinggi dalam konteks persekitaran dan aspirasi pembangunan masyarakat dan negara.

Moto

“Bertekad Cemerlang”

Kecemerlangan dalam sebarang aktiviti akan menjadi pendorong dan sasaran utama kepada UMS. Mercu tekad ialah pencapaian yang akan diiktiraf di peringkat antarabangsa.

Falsafah

Pendidikan yang berteraskan prinsip kepercayaan kepada Tuhan dan pembinaan masyarakat terpelajar yang progresif, berdisiplin, bersepadu dan seimbang dari segi intelek, emosi, jasmani dan rohani untuk berbakti mencapai kesejahteraan masyarakat dan negara.

Objektif

1. Mencapai kecemerlangan kesarjanaan akademik bertaraf antarabangsa dalam program berbilang bidang, iaitu sains, teknologi, kejuruteraan, perniagaan, ekonomi, politik dan sains sosial.
2. Meneroka, memelihara dan memanfaatkan ilmu dengan berkesan untuk pembangunan masyarakat dan negara selaras dengan etos universiti dan negara.
3. Mempertahankan kebebasan akademik dan mengekalkan kerapian intelektual di kalangan komuniti universiti.
4. Mengeluarkan graduan yang mengkhusus tetapi seimbang, berketrampilan, bertakwa dan patriotik.
5. Mengadakan program-program pengajian dan penyelidikan yang berkualiti dan relevan kepada masyarakat dan negara serta membangunkan harta intelek dan inovasi.
6. Membangunkan pelbagai projek komersial universiti yang berdaya maju dan menjana kewangan.
7. Menjalin hubungan kerjasama yang rapat lagi berguna di antara universiti dengan industri, kerajaan, badan-badan profesional dan masyarakat.
8. Memupuk dan menerapkan nilai-nilai kemanusiaan murni sejagat serta keterbukaan berfikir dengan penuh tanggungjawab di kalangan para sarjana, pegawai dan tenaga sokongan universiti sambil mencapai hasil kerja yang optima dan berkualiti tinggi.
9. Menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi yang teguh dan keadilan sosial masyarakat melalui penyelidikan, penerbitan, perundingan, perkembangan teknologi dan khidmat masyarakat dalam iklim pengajian, pencarian ilmu dan pengurusan yang cekap dan mantap.
10. Meningkatkan martabat dan prestij universiti sebagai institut masyarakat yang unggul, progresif, terkemuka dan sentiasa memanfaatkan hasil kesarjanaannya.

CANSELOR

**TUAN YANG TERUTAMA
TUN DATUK SERI PANGLIMA (DR.) HAJI JUHAR BIN DATUK HAJI MAHIRUDDIN
YANG DI-PERTUA NEGERI SABAH**

PRO-CANSELOR

**YAB DATUK SERI PANGLIMA
HAJI HAJIHI HAJI NOOR**
Ketua Menteri Sabah

PRO-CANSELOR

TAN SRI AZMAN HASHIM
Penasihat, Pengerusi Emeritus/
Penasihat Kehormat
AmBank Group

PENGERUSI
LEMBAGA PENGARAH UNIVERSITI

YBHG. DATUK SERI PANGLIMA ABDUL RAHMAN DAHLAN

NAIB CANSELOR

YBHG. PROFESOR DATUK DR. KASIM HJ. MANSOR

AHLI-AHLI LEMBAGA PENGARAH

**DATUK SERI PANGLIMA
ABDUL RAHMAN DAHLAN**
Pengerusi

**PROFESOR DATUK
DR. KASIM HJ. MANSOR**
Naib Canselor

Wakil dari
Perkhidmatan Awam

Seorang yang mewakili masyarakat
di tempat letaknya Universiti itu

**DATO' SERI ABDUL
RAZAK BIN JAAFAR**
Ketua Setiausaha
Kementerian Pengajian
Tinggi

**PUAN RAFIDAH BINTI
DATU DERIN**
Pegawai Kewangan
Persekutuan Sabah
Perbendaharaan Malaysia
Sabah

**DATUK SERI PANGLIMA
Sr. HAJI SAFAR BIN UNTONG**
Setiausaha Kerajaan Negeri Sabah

Seorang profesor Universiti yang dipilih oleh Senat daripada
kalangan ahli yang disebut dalam perenggan 22(1)(d)

PROFESOR DR. BABA MUSTA
(Bermula 1 Oktober 2023)

Lima orang yang terdiri daripada tiga orang daripada sektor swasta, seorang daripada alumni Universiti dan seorang lagi dari dalam atau luar Universiti yang pada pendapat Menteri, mempunyai pengetahuan dan pengalaman yang boleh membantu Lembaga

Wakil Sektor Swasta (3 Orang)

**DATUK VINCENT
PUNG YEE KIONG**

**DATUK HAJI MAJIN
HAJI AJING**

ENCIK SAMASUDDIN YUSOP
(Bermula 1 Mac 2023)

**DATUK HAJI
KAMARLIN HAJI OMBI**

**DATUK MOHD.
HASNOL AYUB**

Wakil dari dalam atau luar universiti (1 Orang)

**DATUK DR. HAJAH JAINAB BINTI
DATUK SERI PANGLIMA HAJI AHMAD AYID**

DATUK ALIASGAR BASRI

Setiausaha

ENCIK LUQMAN RIDHA ANWAR
Pendaftar

PEGAWAI-PEGAWAI UTAMA

NAIB CANSOLOR

Profesor Datuk
Dr. Kasim Hj. Mansor

TIMBALAN NAIB CANSOLOR (AKADEMIK DAN ANTARABANGSA)

Profesor Dr.
Rasid Mail
(Tamat Lantikan pada
14 Februari 2023)

Profesor Dr.
Shahril Yusof
(Dilantik pada 15 Mei 2023)

TIMBALAN NAIB CANSOLOR (PENYELIDIKAN DAN INOVASI)

Profesor Ir. Dr.
Rosalam Hj. Sarbatly

TIMBALAN NAIB CANSOLOR (HAL EHWAL PELAJAR DAN ALUMNI)

Profesor Madya Dr.
Raman Noordin

PENDAFTAR

Encik Luqman Ridha Anwar

BENDAHARI

Encik Badrul Hisham Ismail

KETUA PUSTAKAWAN

Encik Md Sazali Md Salleh

PENASIHAT UNDANG-UNDANG

Encik Awang Suhaizam bin Bungso

JAWATANKUASA DI BAWAH LEMBAGA PENGARAH UNIVERSITI SEHINGGA DISEMBER 2023

Jawatankuasa Senat SENAT

Urus Setia: Bahagian Perkhidmatan Akademik (BPA)

1. **Profesor Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor (Pengerusi)**
2. Profesor Dr. Baba Musta
(Bermula 2/11/2023)

NOTA: Tiada keahlian dari kalangan Ahli LPU lain

Jawatankuasa Pengurusan Universiti JPU

Urus Setia: Pejabat Canselori

1. **Profesor Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor (Pengerusi)**

NOTA: Tiada keahlian dari kalangan Ahli LPU lain

Jawatankuasa Tetap Kewangan JTK

1. **Puan Rafidah Datu Derin (Pengerusi)**
2. Profesor Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor
3. Datuk Majin Ajing (Sehingga 5/7/2023)
4. Datuk Vincent Pung Yee Kiong
5. Datuk Mohd. Hasnol Ayub (Bermula 2/11/2023)
6. Datin Noorazah Omar (Wakil KPT) (Sehingga 31/7/2023)
7. Encik Mohd Najib Mohd Sarif (Wakil KPT)
(Bermula 20/12/2023)
8. Bendahari (Setiausaha)

Jawatankuasa Pelaburan dan Penajaan JPPP

1. **Datuk Vincent Pung Yee Kiong (Pengerusi)
(Sehingga 2/11/2023)**
2. **Datuk Mohd Hasnol Ayub (Pengerusi) (Bermula 2/11/2023)**
3. Datuk Dr. Kamarlin Ombi (Sehingga 10/2/2023)
4. Datuk Majin Ajing (Sehingga 5/7/2023)
5. Datuk Aliasgar Basri (Bermula 25/8/2023)
6. Pengarah CIEW (Setiausaha)

Jawatankuasa Audit JKA

1. **Dato' Seri Abdul Razak Jaafar (Pengerusi)
(Sehingga 14/10/2023)**
2. **Datuk Vincent Pung Yee Kiong (Pengerusi)
(Bermula 14/10/2023)**
3. Datuk Dr. Jainab DSP Ahmad Ayid (Sehingga 12/3/2023)
4. Puan Rafidah Datu Derin
5. Encik Samasuddin Yusop (Bermula 20/3/2023)
6. Ketua Audit Dalam (Setiausaha)

Jawatankuasa Pilih

JKP

1. **Profesor Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor (Pengerusi)**
2. Datuk Majin Ajing (Sehingga 5/7/2023)
3. Puan Rafidah Datu Derin (Bermula 25/8/2023)
4. Encik Samasuddin Yusop (Bermula 20/3/2023)
5. Pendaftar (Setiausaha)

NOTA: *berdasarkan Statut Jawatankuasa pilih

Jawatankuasa Kebajikan Pelajar

JKKP

1. **Encik Samasuddin Yusop (Pengerusi)(Bermula 20/03/2023)**
2. Puan Rafidah Datu Derin (Bermula 20/03/2023 hingga 02/11/2023)
3. Prof. Dr. Baba Musta (Bermula 02/11/2023)
4. Datuk Dr. Jainab DSP Ahmad Ayid (Sehingga 12/03/2023)
5. Datuk Dr. Kamarlin Ombi (Sehingga 10/02/2023)
6. Datuk Mohd. Hasnol Ayub (Bermula 02/11/2023)
7. Ketua Jabatan HEP (Setiausaha)

Jawatankuasa di Bawah Lembaga Pengarah

JLPD

- 1) **Datuk Dr. Jainab DSP Ahmad Ayid (Pengerusi) (Sehingga 12/03/2023)**
- 2) **Datuk Majin Ajing (Pengerusi) (Sehingga 05/07/2023)**
- 3) **Datuk Aliasgar Basri (Pengerusi) (Bermula 25/08/2023)**
- 4) Datuk Seri Panglima Sr. Hj. Safar Untong J.P
- 5) Datuk Dr. Kamarlin Ombi (Sehingga 10/02/2023)
- 6) Datuk Vincent Pung Yee Kiong (Bermula 20/03/2023)
- 7) Penasihat Undang-undang (Setiausaha)

Jawatankuasa Alumni

ALUMNI

- 1) **Encik Samasuddin Yusop (Pengerusi) (Bermula 20/03/2023)**
- 2) Datuk Seri Panglima Sr. Hj. Safar Untong J.P (Sehingga 25/08/2023)
- 3) Prof. Dr. Baba Musta (Bermula 02/11/2023)
- 4) Datuk Dr. Jainab DSP Ahmad Ayid (Sehingga 12/03/2023)
- 5) Datuk Aliasgar Basri (Bermula 25/08/2023)
- 6) Pengarah Pusat Alumni (Setiausaha)

Nota :

1. Tempoh lantikan Dato' Seri Abdul Razak Jaafar (Sehingga 14/10/2023)
2. Tempoh lantikan Datuk Dr. Kamarlin Ombi (Sehingga 10/02/2023)
3. Tempoh lantikan Datuk Majin Ajing (Sehingga 05/07/2023)
4. Tempoh lantikan Datuk Dr. Jainab DSP Ahmad Ayid (Sehingga 12/03/2023)

SENARAI AHLI SENAT UNIVERSITI MALAYSIA SABAH TAHUN 2023

PENGERUSI

1. Profesor Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor
Naib Canselor

AHLI-AHLI SENAT

1. Profesor Dr. Shahril bin Yusof
Timbalan Naib Canselor
(Akademik dan Antarabangsa)
2. Profesor Ir. Dr. Rosalam Hj. Sarbatly
Timbalan Naib Canselor
(Penyelidikan dan Inovasi)
3. Profesor Madya Dr. Raman Noordin
Timbalan Naib Canselor
(Hal Ehwal Pelajar dan Alumni)
4. Profesor Madya Dr. Mohamad Rizal bin Abdul Hamid
Pengarah, UMS Kampus Antarabangsa Labuan
5. Profesor Dr. Rossita Shapawi
Dekan, Pusat Pengajian Pascasiswazah
6. Profesor Dr. Jualang @ Azlan Abdullah Gansau
Dekan, Fakulti Sains dan Sumber Alam
7. Profesor Dr. Murnizam Hj. Halik
Dekan, Fakulti Psikologi dan Pendidikan
8. Profesor Dr. Hj. Mohd Dahlan Hj. A. Malek
Dekan, Fakulti Pengajian Islam
9. Profesor Madya Ts. Dr. Ismail Saad
Dekan, Fakulti Kejuruteraan
10. Profesor Madya Dr. Asmady Idris
Dekan, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan
11. Profesor Madya Dr. Mohd. Rahimie Abd. Karim
Dekan, Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan
12. Profesor Madya Ts. Dr. Hasmadi Mamat
Dekan, Fakulti Sains Makanan dan Pemakanan
13. Profesor Madya Ts. Dr. Mohd Hanafi Ahmad Hijazi
Dekan, Fakulti Komputeran dan Informatik
14. Profesor Madya Dr. Geoffrey Harvey Tanakinjal
Dekan, Fakulti Kewangan Antarabangsa Labuan
15. Profesor Madya Dr. Azwan Awang
Dekan, Fakulti Pertanian Lestari
16. Profesor Madya Dr. Normah Awang Besar @ Raffie
Dekan, Fakulti Perhutanan Tropika
17. Datuk Dr. Mohd Yusof Hj. Ibrahim
Dekan, Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan
18. Profesor Madya Dr. Zairul Anwar Md. Dawam
Dekan, Akademi Seni dan Teknologi Kreatif
19. Profesor Madya Dr. Lai Yew Meng
Dekan, Pusat Penataran Ilmu dan Bahasa
20. Profesor Dr. Lee Ping Chin
Pengarah, Institut Penyelidikan Bioteknologi
21. Profesor Madya Dr. Ching Fui Fui @ Faihana Ching
Abdullah
Pengarah, Institut Penyelidikan Marin Borneo
22. Profesor Madya Dr. Fiffy Hasnidah Saikim
Pengarah, Institut Biologi Tropika dan Pemuliharaan
23. Profesor Madya Dr. Normah Abdul Latip
Pengarah, Institut Kajian Asal Borneo (BorIIS)
24. ChM. Dr. Newati Wid
Pengarah, Pusat Persediaan Sains dan Teknologi
25. Profesor Dr. Fong Soon Fook
Pengarah, Pusat E-Pembelajaran
26. Profesor Ir. Dr. Zainal bin Zakaria
Pengarah, Pusat Jaminan Kualiti
27. Profesor Madya Dr. Jurry Foo @ Jurry Bt. F. Michael
Pengarah, Pusat Kokurikulum dan Pemajuan Pelajar
28. Dr. Denis Andrew D. Lajium
Pengarah, Pusat Pembangunan dan Kecemerlangan Akademik
29. Dr. Lim Thien Sang
Pengarah, Pusat Luar UMS

AHLI SENAT PROFESOR

1. Profesor Datuk Dr. D Kamarudin D Mudin
Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan
2. Profesor Dr. Rasid Mail
Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan
3. Profesor Dr. Baba Musta
Fakulti Sains dan Sumber Alam
4. Profesor Dr. Sabariah Sharif
Fakulti Psikologi dan Pendidikan
5. Profesor Dr. Ismail Ali
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan

AHLI SENAT EX-OFFICIO

1. Encik Luqman Ridha Anwar
Pendaftar (Setiausaha)
2. Encik Badrul Hisham Ismail
Bendahari
3. Encik Awang Suhaizam Bungso
Penasihat Undang-Undang
4. Encik Md Sazali Md Salleh
Ketua Pustakawan

AHLI SENAT DIKO-OPT

1. Profesor Dr. Mohammad Saffree Jeffree
Penolong Naib Canselor (Strategik)
2. Profesor ChM. Ts. Dr. Coswald Stephen Sipaut @
Mohd Nasri
Penolong Naib Canselor (Jaringan Industri dan
Masyarakat)
merangkap Pengarah, Pusat Kolaborasi dan
Libatsama Industri
3. Profesor Dr. Ag. Asri Ag. Ibrahim
Ketua Pegawai Digital (CDO)
Merangkap Pengarah, Jabatan Teknologi Maklumat
dan Komunikasi
4. Profesor Dr. Jumat Sulaiman
Pengarah, Pusat Pengurusan Penyelidikan
5. Profesor Madya Dr. Wardatul Akmal Din
Pengarah, Pusat Pengantarabangsaan dan
Penglibatan Global

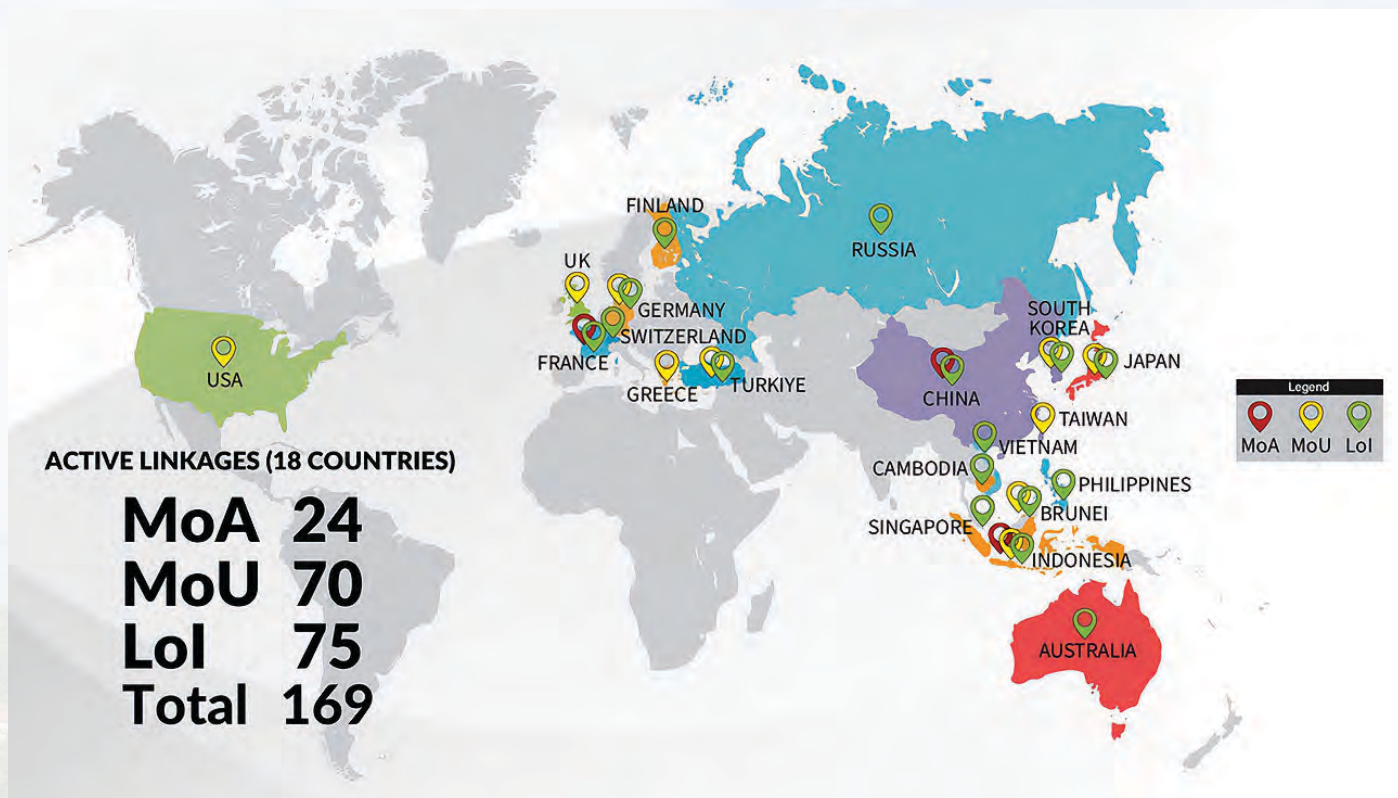

LAPORAN NAIB CANSOLOR

LAPORAN PENCAPAIAN 2023

Pengiktirafan Global

Sejajar dengan visi UMS untuk menjadi sebuah universiti berinovatif yang bertaraf dunia, banyak pencapaian telah diperoleh sama ada di peringkat negeri, kebangsaan dan antarabangsa.

Pada tahun 2022, UMS telah mencapai pengiktirafan antarabangsa melalui peningkatan kedudukan UMS iaitu Top 5% dalam ranking dunia UI GreenMetric 2023, yakni kedudukan ke-51 institusi terbaik dunia. Manakala dari segi akademik, sebanyak tujuh subjek

telah tersenarai dalam Times Higher Education (THE) World University Rankings 2024. Bagi penarafan SETARA oleh Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT), UMS telah diberikan penarafan Berdaya Saing (Kompetitif) dalam kalangan 104 buah institusi pengajian tinggi (IPT) di Malaysia. Buat pertama kalinya juga, berlaku peningkatan MyMoheS 2023 yang memperoleh markah penuh 100% dan sekali gus diberi penarafan lima bintang.

Sehingga tahun 2023, UMS terus mengukuhkan keberadaannya di persada antarabangsa melalui kolaborasi dan jalinan strategik dengan institusi antarabangsa yang disegani. Sejumlah 169 hubungan kerjasama yang melibatkan 24 Memorandum Perjanjian (MoA), 70 Memorandum Persefahaman (MoU) dan 75 Surat Niat (LoI) telah dimeterai. Kolaborasi ini melibatkan 18 negara yang mana UMS akan memperkukuhkan perkongsian ilmu dan kepakaran penyelidikan, sumber dan pengetahuan yang terkini.

Program Akademik Berkelas Dunia

UMS turut memperoleh Pensijilan semula MS-ISO 9001:2015 bagi Sistem Pengurusan Kualiti yang melibatkan skop Pengurusan Pengajaran dan Pembelajaran (Prasiswazah dan Pascasiswazah), Penyelidikan, Penerbitan, Khidmat Masyarakat, Pengantarabangsaan dan Semua Pengurusan Perkhidmatan Sokongan.

Sebagai sebuah universiti komprehensif, UMS mengiktiraf para pensyarah yang cemerlang, kreatif dan inovatif dalam pengajaran dan pembelajaran. UMS juga berbangga dengan

pencapaian staf akademik dalam pertandingan inovasi Pengajaran dan Pembelajaran (PdP) yang telah meraih pengiktirafan di peringkat antarabangsa dan kebangsaan. Daripada pencapaian tersebut, seramai enam (6) pensyarah telah memenangi pingat dalam International University Carnival on E-Learning 2023 (IUCEL) anjuran Majlis E-Pembelajaran IPTA Malaysia (MEIPTA) dan Universiti Malaysia Pahang Al-Sultan Abdullah (UMPSA). Selain itu, seramai sembilan (9) pensyarah telah memenangi pingat sempena 6th International

Putra Innocreative Carnival in Teaching and Learning 2023 anjuran Universiti Putra Malaysia (UPM). Manakala, dua (2) pensyarah Fakulti Kejuruteraan telah memenangi pingat dalam International Competition for Educational Innovation & Research 2023 anjuran Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM), dan seorang pensyarah Fakulti Kewangan Antarabangsa Labuan telah menerima anugerah Pensyarah Terbaik Kategori eUsahawan Kebangsaan sempena Malam Anugerah Ekspo Malaysia Digital 2023 (MDEC).

Penyelidikan *Translatable*

Institut Penyelidikan Marin Borneo (IPMB) telah menjadi Pusat Kecemerlangan Pendidikan Tinggi (HiCoE) pertama UMS dan menerima skim geran penyelidikan berjumlah RM6.7 juta. Fokus geran tersebut adalah dalam bidang keselamatan Makanan Laut iaitu Pengeluaran Benih Ikan Marin Bernilai Tinggi bagi spesies ikan Kerapu dan Maming.

UMS secara rasminya telah mengumumkan inisiatif makmal hidup pertamanya pada 5 April 2023. Sebanyak 10 makmal hidup telah diumumkan dengan inisiatif sebanyak RM500,000 diperuntukkan untuk mana-mana komponen penyelidikan dan pembangunan dalam makmal hidup UMS. Setiap makmal hidup mempunyai matlamat dan peranan tersendiri. Antara objektif pembangunan makmal hidup ini adalah untuk mengaplikasikan ujian penyelidikan dan inovasi yang terhasil daripada penyelidik universiti kepada entiti luar yang berkenaan dan pada masa yang sama untuk penghasilan bakat dan harta intelek milik universiti. Menjelang akhir tahun, sembilan makmal hidup telah ditubuhkan dan beroperasi mengikut peranan masing-masing.

UMS juga telah menunjukkan peningkatan penerimaan geran luar sebanyak RM30.3 juta yang mana

nilai tertinggi adalah daripada geran Translational KPT sebanyak RM6.25 juta, geran Petronas Academia Collaboration Dialogue sebanyak RM5.3 juta dan geran antarabangsa ERASMUS bernilai RM3.9 juta. Untuk menggalakkan aktiviti penyelidikan di UMS, pembiayaan geran dalaman UMS juga disediakan iaitu sebanyak RM7.6 juta. Di samping itu, penyelidik dari Institut Biologi Tropika dan Pemuliharaan (IBTP) telah menerima dana penyelidikan berjumlah RM1.1 juta dari Malaysian Palm Oil Green Conservation Foundation (MPOGCF). Institut ini juga telah menerima sejumlah RM128,195.00 geran melalui perjanjian penyelidikan bersama Smithsonian Institution Virginia, Amerika Syarikat. Kedua-dua penyelidikan adalah berkaitan Gajah Borneo di Sabah.

Di peringkat kebangsaan pula, UMS merupakan Peneraju Kebangsaan dalam bidang Kelestarian Wilayah bagi program Penyelidikan Translational 2023. Walaupun terdapat pindaan pada glosari penilaian Malaysian Research Assessment (MyRA) 2023 yang mana pengukuran adalah lebih sukar dan mencabar, namun dengan inisiatif dan pemantauan berterusan daripada Pusat Pengurusan Penyelidikan (PPP), UMS masih berjaya mengekalkan pencapaian di tahap lima bintang. Makmal Analisis Air di Fakulti Sains dan Sumber Alam

turut menerima pensijilan semula akreditasi oleh Skim Akreditasi Makmal Malaysia dan International Laboratory Accreditation Corporation (ILAC) 2023-2028.

Dalam usaha UMS untuk memperkasa dan membudaya aktiviti berkaitan inovasi dan pengkomersialan, dua saintis UMS telah memenangi pingat emas dalam pameran penyelidikan di International Invention and Technology Exhibition (ITEX) 2023. Manakala, dalam International Exhibition of Ideas, Invention and Innovation Trade Fair 2023 (IENA, Nuremberg, Jerman), UMS telah mendapat 9 pingat iaitu 2 emas, 5 perak, 2 gangsa dan 1 anugerah khas. UMS sekali lagi mencatat sejarah apabila 8 penyelidik unggul tersenarai dalam 2 peratus Saintis Terbaik Seluruh Dunia (Elsevier) bagi tahun 2023.

Satu lagi pencapaian bersejarah UMS adalah pengiktirafan Hero Antartika UMS kepada Profesor Dr. Justin Sentian dalam Malaysia Book of Records dalam tiga kategori iaitu Ekspedisi Penyelidikan Musim Sejuk Pertama di Benua Antartika, Individu Malaysia Pertama Menjalankan Penyelidikan Musim Sejuk di Benua Antartika dan Pemastautin Penyelidikan Paling Lama di Benua Antartika.

Pembangunan dan Kepuasan Pelajar

UMS bertekad untuk melahirkan graduan berkebolehan yang mempunyai pengetahuan dan kemahiran yang diperlukan dalam pasaran kerja. Hal ini dibuktikan bilamana kebolehpasaran graduan UMS 2023 telah mencapai 98.5%. Kebajikan dan kesejahteraan pelajar adalah antara perkara yang diambil berat oleh universiti. Pada tahun 2023, beberapa inisiatif telah diambil iaitu pembelian tambahan lapan buah bas baharu berjumlah RM4.8 juta untuk kegunaan pelajar di dalam kampus UMS termasuk Sandakan dan Kampus Antarabangsa Labuan. Bagi pencapaian dalam bidang sukan, seramai dua pelajar UMS iaitu Farrell Glenn Felix Jurus dan Nur Aishah Rofina Aling daripada Fakulti Psikologi dan Pendidikan (FPP) telah memperoleh pingat gangsa dalam Sukan SEA, 2023 bagi acara lompat tinggi dan olahraga 4 x 100 meter.

Selain bidang sukan, UMS turut meraikan pencapaian pelajar dalam pertandingan inovasi di peringkat kebangsaan dan antarabangsa. Antara aktiviti yang memaparkan kecemerlangan pelajar UMS adalah pertama, pelajar Fakulti Perhutanan Tropika (FPT) iaitu Nurmaisarah binti Mizan menjadi peserta tunggal Malaysia terpilih daripada 10 peserta peringkat separuh akhir di Global Innovation Through Science and Technology (GIST) Apec Catalyst, San Francisco, California, United States. Kedua, pelajar Fakulti Komputeran dan Informatik yang memenangi tempat ke-2 (Trek Inovasi) Huawei ICT Competition 2022-2023 Global Final Women in Tech. Ketiga, tempat ke-2 dan ke-3 pada "BMC International Competition (Pitch Deck Session)" yang dianjurkan oleh Universitas Nasional Jakarta (UNJ) dan UMS. Keempat, anugerah pingat emas pertandingan poster SULAM Kebangsaan 2023 diketuai oleh Alyas bin Anuar pelajar Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan (FSSK) bagi Projek Reading in Paradise dan akhir sekali, Kelab Robotik UMS berjaya meraih Best Sustainability Award dalam Pertandingan Robocon Malaysia 2023.

Dalam seni pengucapan awam, pelajar antarabangsa dari Timor Leste iaitu Carla Goncalves De Oliveira Sarmento dari Fakulti Kejuruteraan telah menjadi Johan dalam pertandingan berprestij Pidato Antarabangsa Bahasa Melayu (PABM), Piala Perdana Menteri. Di peringkat negeri pula, Akram Hadid Mohd Ali Nopah, pelajar FSSK serta Bayu Saputra Rizal, pelajar Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan (FPEP) masing-masing mendapat emas dan gangsa dalam Pertandingan Pidato Sabah Maju Jaya, Piala Ketua Menteri Sabah 2023. Pelajar Fakulti Kewangan Antarabangsa Labuan (FKAL), Aina Aiza Rosli mendapat Naib Johan Anugerah Perdana Belia Negara 2023 Wilayah Persekutuan Labuan.

UMS juga sentiasa mengambil berat kebajikan dan kesejahteraan pelajar. Universiti telah menyediakan

bantuan kebajikan pelajar melalui Tabung Amanah Kebajikan Pelajar yang memberi manfaat kepada seramai 1,877 orang pelajar dengan jumlah bantuan melebihi setengah juta ringgit. Manakala seramai 293 orang pelajar ditawarkan Program Siswa SULUNG 2.0 yang menerima bantuan yuran pengajian dengan jumlah peruntukan sebanyak RM1.4 juta. Inisiatif PerantiSiswa yang diterajui oleh Kementerian Komunikasi dan Digital (KKD) dengan kerjasama daripada Kementerian Kewangan Malaysia (MoF) dan Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT) pula telah memberi manfaat kepada seramai 7,481 orang pelajar UMS yang layak menerima bantuan peranti.

Transformasi Digital

Selaras dengan pendigitalan urusan tadbir, Jabatan Teknologi Maklumat dan Komunikasi (JTMK) telah menubuhkan Cyber Fusion Centre (CUTE) sebagai pusat kawalan dan pemantauan menyeluruh perkhidmatan ICT di UMS termasuk perkhidmatan rangkaian, keselamatan siber, pusat data, pusat bencana dan pemulihan. Selain itu, UMS merupakan antara universiti awam pertama yang melancarkan penubuhan Enterprise Architecture (EA) dan Big Data Analytic (BDA) bagi tujuan keseragaman serta kelestarian ekosistem ICT.

Jaringan Industri dan Masyarakat

UMS juga telah melaksanakan pelbagai program yang melibatkan industri dan masyarakat. Pusat Kelestarian Libatsama Masyarakat (PKLM) telah mengambil pendekatan Program Komuniti Tertumpu, iaitu 1 komuniti dengan pelbagai projek pemindahan ilmu diperlukan komuniti telah dilaksanakan menggunakan kepakaran UMS dengan kos perbelanjaan antara RM10,000 hingga RM25,000 bagi setiap projek. Selain itu, projek yang dilaksanakan bersama Komuniti Bombon Kg. Marakau telah berjaya meningkatkan pendapatan komuniti tersebut. Program ini juga telah diangkat sebagai contoh program komuniti di Jabatan Pendidikan Tinggi (JPT), KPT. FKAL dengan kerjasama Pusat Pungutan Zakat-MAIWP juga telah berjaya melaksanakan Program Asnafpreneur yang mana peserta menerima RM5,000 setiap seorang dan dibimbing oleh pensyarah FKAL yang menjalankan modul bimbingan dan pindahan ilmu melibatkan pemantauan perkembangan perniagaan asnafpreneur selama 6 bulan.

Penutup kata, pencapaian UMS semakin meningkat dalam memastikan peranannya sebagai universiti holistik dalam memperkasa dan mencapai hala tuju dan dasar universiti. Pencapaian UMS ini mampu memberi impak kepada pemegang taruh terutama dari segi kepelbagaian bakat, dan perkembangan ilmu dan teknologi.

LAPORAN PENCAPAIAN PRESTASI KERANGKA KEBERHASILAN (OBB) UNIVERSITI MALAYSIA SABAH (UMS) BAGI TAHUN 2023

Outcome 1: Graduan Holistik, Berciri Keusahawanan dan Seimbang						
Pencapaian	Jenis Ukuran	Kekerapan Pemantauan	2022		2023	
			Sasaran	Pencapaian	Sasaran	Pencapaian
KPI 1: Peratus graduan yang mendapat pekerjaan pada tahun konvokesyen.	Peratus	Setahun Sekali	62.70	79.10	65.00	55.00
KPI 2: Peratus graduan yang bekerja sendiri pada tahun konvokesyen.	Peratus	Setahun Sekali	18.10	18.90	20.00	13.00
Outcome 2: Kecemerlangan Bakat						
Pencapaian	Jenis Ukuran	Kekerapan Pemantauan	2022		2023	
			Sasaran	Pencapaian	Sasaran	Pencapaian
KPI 1: Penerbitan dalam jurnal dan prosiding berindeks bagi setiap staf akademik.	Nisbah	Suku Tahun	0.85	1.39	0.85	1.17
KPI 2: Bilangan pingat emas/ khas yang diperolehi daripada penyertaan dalam pertandingan inovasi di peringkat kebangsaan/ antarabangsa.	Bilangan	Suku Tahun	20	20	20	23
Outcome 3: Pengurusan Institusi yang Berkesan						
Pencapaian	Jenis Ukuran	Kekerapan Pemantauan	2022		2023	
			Sasaran	Pencapaian	Sasaran	Pencapaian
KPI 1: Peratus penjanaan pendapatan sendiri berbanding perbelanjaan operasi keseluruhan.	Peratus	Suku Tahun	15	19	20	19

Pencapaian Output Utama Aktiviti

Output 1: Graduan yang Kompeten						
Pencapaian	Jenis Ukuran	Kekerapan Pemantauan	2022		2023	
			Sasaran	Pencapaian	Sasaran	Pencapaian
KPI 1: Peratus graduan prasiswazah dengan PNGK 3.0 (Kelas Kedua Atas)	Peratus	Setahun Sekali	65.00	79.00	68.00	88.00
KPI 2: Peratus graduan prasiswazah dengan PNGK 3.67 (Kelas Pertama)	Peratus	Setahun Sekali	5.00	10.00	5.00	12.00
Output 2: Program Diiktiraf						
Pencapaian	Jenis Ukuran	Kekerapan Pemantauan	2022		2023	
			Sasaran	Pencapaian	Sasaran	Pencapaian
KPI 1: Bilangan Program yang diiktiraf dan diakreditasi oleh Badan Profesional.	Bilangan	Suku Tahun	11	11	11	11
Outcome 3: Kompetensi Kakitangan Akademik						
Pencapaian	Jenis Ukuran	Kekerapan Pemantauan	2022		2023	
			Sasaran	Pencapaian	Sasaran	Pencapaian
KPI 1: Peratus staf akademik yang berkelayakan PhD atau setaraf.	Peratus	Suku Tahun	65	74.92	68	76.28

UMS Strategic Plan 2023-2027 Key Result Areas

Petunjuk Prestasi Utama (KPI)

Key Performance Indicator (KPI)	2023		Transformation Pillar
	Target	Attainment	
QS World Ranking	1001-1200	1001-1200	1 World Class Standing
Highest ranked subject in QS ranking	151-160	151-160	
No. of subjects ranked in QS Top 500	2	2	
% of international students	6		
No. of programs	6		1 World Class Standing
SETARA rating	6		
No. of centres	0		
No. of training hubs	0		
No. of recognized living labs	2	0	2 Innovating Society
No. of new CoEs	0	0	
No. of new HiCoEs	0	1	
No. of incubation hubs	0	0	
MyRA rating	5	5	
Student satisfaction index %	80	74	3 Local Synergy
Holistic student development index %	80	126	
Graduate employability %	98	0	
% of graduates earning monthly salary of RM4,000 and above	1	0	
RM generated (million)	73,036,099.96	90,448,737.86	4 Campus Self-Sustainability
RM generated (million)	36,156,000.00	17,674,759.92	
RM generated (million)	70,980.00	Pending actual amount declaration from UiINVEST	
Expenditure efficiency rate (%)	2%	1.04%	
Good governance effectiveness index %	70		4 Campus Self-Sustainability
% of conducive career enrichment	70		
Staff happiness index %	70		
Customer satisfaction index %	90		
Quality of services index %	60		4 Campus Self-Sustainability
Digital competency index %	60		3 Local Synergy
No. of high impact projects	3		
No. of high impact projects	5		
No. of MNC investments	0		
UI Greenmetric ranking / QS Sustainability ranking	50 / 150		4 Campus Self-Sustainability
% decrease in utility costs per individual	-10		
Water consumption per capita per day in litres	<80		
No. of clinical and support services	6	5	2 Innovating Society
No. of centres	0	0	
No. of healthcare uberization hubs	0	46	
% of revenue over expenditure	10	10	

PENCAPAIAN PENARAFAN UMS TAHUN 2023

QS World University Rankings 2024

UMS tersenarai pada kedudukan 1001-1200 universiti terbaik dunia dalam QS World University Rankings 2024.

QS Asian University Rankings 2024

UMS tersenarai pada kedudukan 271-280 terbaik Asia dalam QS Asia University Rankings 2024.

QS WUR Ranking by Subject

Subjek Kejuruteraan Petroleum UMS turut tersenarai pada kedudukan 151-160 dan subjek Pertanian dan Perhutanan pada kedudukan 351-400 dalam QS WUR Rankings by Subject 2023.

UI GreenMetric World University Rankings 2023

Peningkatan kedudukan UMS iaitu Top 5% dalam ranking dunia UI GreenMetric 2023, iaitu mencapai kedudukan ke-51 institusi terbaik dunia.

Sistem Peningkatan Kualiti Data KPT (MyMoheS) 2023

Peningkatan UMS pertama kali MyMoheS 2023 yang memperoleh markah penuh 100% dan penarafan 5 bintang.

UMS telah disenaraikan pada kedudukan 1501+ dalam Times Higher Education (THE) World University Rankings 2024

Seterusnya, sebanyak tujuh (7) subjek telah tersenarai dalam Times Higher Education (THE) World University Rankings 2024

PROGRAM 1: MEMENANGI ANUGERAH KESELAMATAN DAN KESIHATAN PEKERJAAN NEGARA 2022

Deskripsi program:

Universiti Malaysia Sabah (UMS) telah memenangi Anugerah Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (KKP) kategori institut pendidikan tinggi (IPT) serta Anugerah Kategori Ketua Pegawai Eksekutif (sektor awam) yang dimenangi oleh Naib Canselor UMS. Anugerah ini mengiktiraf usaha UMS dalam meningkatkan keselamatan dan kesihatan di tempat kerja.

Penyertaan:

Seluruh komuniti UMS.

Jumlah penyertaan:

Melibatkan 22,000 staf dan pelajar.

Lokasi:

Dilaksanakan di seluruh kampus UMS, termasuk pelbagai fakulti, jabatan, dan pusat penyelidikan yang terletak di sekitar Sabah.

Tempoh pelaksanaan program:

Tahunan

Impak/ keberkesanan program:

Pencapaian ini mempunyai impak besar dalam mempromosikan budaya keselamatan dan kesihatan di UMS. Keberkesanan pencapaian ini dapat dilihat melalui peningkatan standard keselamatan dan kesihatan di tempat kerja UMS.

Pengiktirafan: Pusat Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (PKKP) UMS memenangi anugerah KKP kategori institut pendidikan tinggi (IPT) dan Anugerah Kategori Ketua Pegawai Eksekutif (sektor awam) yang dimenangi oleh Naib Canselor UMS, YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor.

Pengarah PKKP UMS menerima anugerah KKP kategori IPT 2022

Naib Canselor UMS menerima Kategori Anugerah Ketua Pegawai Eksekutif (Sektor Awam) 2022

PROGRAM 2: PROGRAM KOMUNITI TERTUMPU BOMBON KG. MARAKAU RANAU

Deskripsi Program:

Program Komuniti Tertumpu Bombon Kg. Marakau: Satu komuniti pelbagai projek. Projek-projek pemindahan ilmu (*Knowledge Transfer Project* KTP) yang menggunakan kepakaran UMS dan peruntukan yang kecil (10-25k/projek) dan menjana pendapatan untuk keberlangsungan telah berjaya meningkatkan pendapatan komuniti.

Komuniti Tertumpu Bombon Kg. Marakau ini bermula sejak 2020 sehingga kini. Program ini telah meningkat sumber ekonomi komuniti melalui hasil jualan produk atau perkhidmatan, sumber pekerjaan dan limpahan impak seperti kewujudan kedai-kedai, homestay dan tempat menarik yang baru dibuka sekitar lokasi projek.

Selain itu, program ini menerapkan elemen pemindahan dan perkongsian ilmu dengan menggunakan pakar pakar bidang dari UMS yang akan mengajar peserta dari kalangan komuniti. Ia juga memberi aspirasi kepada komuniti terutama di luar bandar melalui pendedahan tertentu untuk meningkatkan keyakinan potensi diri, semangat berkerja, budaya bekerjasama dan interaksi dengan pihak luar sama ada dengan pihak kerajaan atau swasta.

Penyertaan:

Kepakaran pensyarah UMS, Kakitangan bukan akademik UMS dan Pelbagai kumpulan komuniti dari Kg. Marakau, Ranau

Jumlah penyertaan:

300 peserta dengan trend penyertaan yang semakin meningkat.

Lokasi:

Kg. Marakau, Ranau.

Tempoh pelaksanaan program:

2020 sehingga kini.

Pembuatan Parang

Memindah Log/Koloni Kelulut

PROGRAM 3: PROJEK PEMBENIHAN IKAN MARIN BERNILAI TINGGI & BERIMPAK

Deskripsi program:

Program pembenihan ikan marin bernilai tinggi adalah satu inisiatif Institut Penyelidikan Marin Borneo (IPMB), Universiti Malaysia Sabah (UMS) untuk memastikan industri akuakultur berkembang secara mampan dan menyumbang kepada keterjaminan makanan dengan signifikan.

Fokus penyelidikan program ini tertumpu kepada dua spesies utama ikan marin iaitu ikan kerapu dan ikan maming. Melalui program ini, IPMB menyokong pembangunan fasiliti akuakultur dan sumber manusia di UMS, dan mengurus pelbagai keperluan spesies ikan dalam aspek pembiakan, pemakanan dan penternakan melalui penyelidikan berimpak tinggi.

Penyelidikan kerapu hibrid memberi impak yang besar terhadap industri akuakultur di mana ia menjadi spesies ikan ternak terkenal di negara-negara ASEAN dan China. Manakala, penyelidikan ikan maming pula menunjukkan respon positif di mana ikan ini boleh mencapai kematangan untuk membiak dalam hatceri.

Impak penyelidikan IPMB turut dikukuhkan melalui penglibatan bersama masyarakat dan komuniti setempat. Rumusannya, penarafan sebagai pusat kecemerlangan pendidikan tinggi (HICOE) kepada IPMB menunjukkan IPMB memberikan sumbangan signifikan dalam penyelidikan marin dan membantu dalam pencapaian matlamat pembangunan mampan (SDG) ekosistem marin di Borneo dan serantau.

Penyertaan:

Penyelidik, industri akuakultur, komuniti penternak ikan, pelajar

Jumlah penyertaan:

Melibatkan lebih 660 peserta berdaftar yang terdiri dari penternak, pelajar, industri dan masyarakat

Lokasi:

Institut Penyelidikan Marin Borneo, Universiti Malaysia Sabah

Tempoh pelaksanaan program:

3 tahun

Impak/ keberkesanan program:

Peningkatan SROI sebanyak 50% dan Pemindahan teknologi pembenihan ikan marin yang telah tersebar luas ke rantau Asia dan China.

Pengiktirafan: Higher Institution Centres of Excellence, HICoE.

PROGRAM 4: KEJAYAAN UMS MELAHIRKAN USAHAWAN GRADUAN TERTINGGI DI MALAYSIA

Deskripsi program:

Universiti Malaysia Sabah (UMS) telah mencipta satu lagi sejarah gemilang dengan kejayaan luar biasanya dalam melahirkan usahawan graduan tertinggi di negara ini.

Menurut Kajian Pengesanan Graduan yang dijalankan pada tahun 2023, sebanyak 16.1% dari bilangan jumlah graduan 2023 telah menceburi bidang keusahawanan selepas tamat pengajian. Peratusan ini merupakan yang tertinggi dalam kalangan Institusi Pengajian Tinggi Awam (IPTA) di Malaysia, menjadikan UMS sebagai pemangkin utama dalam melahirkan generasi usahawan muda yang berpotensi tinggi.

Pitching Global Innovation Through Science & Tech (GIST) 2023

Business Pitching Jelajah Keusahawanan Belia

PENGALAMAN PENDIDIKAN YANG BERKUALITI UNTUK PELAJAR

AKADEMIK

Program Akademik

Senarai Program Prasiswazah

UMS menyediakan program-program prasiswazah melalui 12 buah Fakulti termasuk 1 Akademi.

Tempoh pengajaran untuk program prasiswazah ialah tiga hingga lima tahun dan setiap program terdiri daripada tiga komponen asas iaitu kursus-kursus teras universiti, teras fakulti, teras program dan kursus elektif/minor.

Sesuai dengan status sebagai universiti komprehensif, UMS menawarkan pelbagai program pengajaran peringkat prasiswazah. Bilangan dan jenis program adalah mengikut fakulti/pusat/institut seperti berikut:

12

Fakulti

1

Akademi

3-5

Tempoh (tahun)
pengajaran
untuk program
prasiswazah

3

Komponen asas:
TERAS UNIVERSITI
TERAS FAKULTI
TERAS PROGRAM &
KURSUS ELEKTIF/MINOR

Jumlah Program Ditawarkan Bagi Sesi 2023/2024

Bil.	Fakulti	Prasiswazah
1.	Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan	2
2.	Fakulti Sains dan Sumber Alam	9
3.	Fakulti Kejuruteraan	6
4.	Fakulti Sains Makanan dan Pemakanan	4
5.	Fakulti Komputeran dan Informatik	5
6.	Fakulti Pertanian Lestari	3
7.	Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan	6
8.	Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan	10
9.	Fakulti Psikologi dan Pendidikan	9
10.	Fakulti Kewangan Antarabangsa Labuan	5
11.	Fakulti Pengajian Islam	1
12.	Fakulti Perhutanan Tropika	5
13.	Akademi Seni dan Teknologi Kreatif	3
14.	Pusat Penataran Ilmu dan Bahasa	-
15.	Institut Biologi Tropika dan Pemuliharaan	-
16.	Institut Penyelidikan Marin Borneo	-
17.	Institut Penyelidikan Bioteknologi	-
Jumlah Keseluruhan		68

Nota: Penawaran program sesi 2023/2024 adalah 68 program

Pengambilan Pelajar

Bil.	Peringkat	Jumlah
1	Doktor Falsafah	-
2	Sarjana	-
3	Doktor Falsafah (PLUMS)	-
4	Sarjana (PLUMS)	-
5	Diploma Lulusan Ijazah (PASCA)	-
6	Sarjana Muda	5,835
7	Sarjana Muda (PLUMS)	-
8	Diploma Minyak dan Gas	134
9	Diploma Kejururawatan	-
10	Asasi Sains	353
Jumlah Keseluruhan		6,322

Enrolmen Pelajar		
Bil.	Peringkat	Jumlah
1	Doktor Falsafah	1,209
2	Sarjana	917
3	Doktor Falsafah (PLUMS)	39
4	Sarjana (PLUMS)	532
5	Diploma Lepas an Ijazah (PASCA)	149
6	Sarjana Muda	15,087
7	Sarjana Muda (PLUMS)	312
8	Diploma Minyak dan Gas	85
9	Diploma Kejururawatan	111
10	Asasi Sains	358
Jumlah Keseluruhan		18,799

Pecahan Pelajar Mengikut Fakulti/Akademi/Institut/Pusat		
Bil.	Fakulti/Akademi/Institut/Pusat	Jumlah
1.	Akademi Seni dan Teknologi Kreatif	836
2.	Asasi Sains	358
3.	Fakulti Kejuruteraan	1,406
4.	Fakulti Kewangan Antarabangsa Labuan	1,361
5.	Fakulti Komputeran dan Informatik	1,588
6.	Fakulti Pengajian Islam	282
7.	Fakulti Perhutanan Tropika	790
8.	Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan	3,092
9.	Fakulti Pertanian Lestari	404
10.	Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan	866
11.	Fakulti Psikologi dan Pendidikan	2,045
12.	Fakulti Sains dan Sumber Alam	1,683
13.	Fakulti Sains Makanan dan Pemakanan	676
14.	Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan	2,128
15.	Institut Biologi Tropika dan Pemuliharaan	58
16.	Institut Penyelidikan Bioteknologi	52
17.	Institut Penyelidikan Marin Borneo	80
18.	Pusat Penataran Ilmu dan Bahasa	62
Jumlah Keseluruhan		17,767

ENROLMEN PELAJAR ANTARABANGSA (PRASISWAZAH) TAHUN 2023 648

2	18	13	482	1	1	1	1
							
ALGERIA	BANGLADESH	BRUNEI	CHINA	ETHIOPIA	GERMANY	GHANA	HONG KONG
1	69	1	1	7	1	1	2
							
INDIA	INDONESIA	IRAN (Islamic Republic of)	ITALY	JAPAN	KUWAIT	MEXICO	MYANMAR
18	2	3	2	1	1	1	4
							
PAKISTAN	PALESTINE TERRITORY (Occupied)	PHILIPPINES	SAUDI ARABIA	SINGAPORE	SOMALIA	SOUTH AFRICA	SOUTH KOREA
1	2	1	2	2	1		
							
TAIWAN	TANZANIA (United Republic of)	THAILAND	TIMOR-LESTE	VIETNAM	YEMEN		

PROGRAM- PROGRAM AKADEMIK YANG DILAKSANAKAN SEPANJANG TAHUN

Projek yang memberi impak untuk membangunkan ekonomi dan memakmurkan masyarakat adalah SULAM iaitu singkatan bagi Service-Learning Malaysia – University for Society. Ia adalah kaedah pengajaran dan pembelajaran (P&P) yang menggabungkan hasil pembelajaran kursus yang berkaitan di UMS dengan khidmat komuniti. Terdapat sebanyak 29 projek SULAM yang melibatkan beberapa fakulti. Projek ini merangkumi pemerksaan dan pengaplikasian digital kepada masyarakat, melatih penduduk mengenai pengurusan hutan dan mengenal pasti potensi geopelancongan kawasan setempat untuk meningkatkan nilai pelancongan.

Program NICE

Nutrition in Community Engagement (NICE) atau Penglibatan Pemakanan dalam Komuniti adalah program libatsama masyarakat yang merupakan salah satu kekuatan utama bagi Program Pemakanan, Fakulti Sains Makanan dan Pemakanan (FSMP) UMS. Bertemakan 'Fostering Health in Our Community', Program NICE bertujuan untuk meningkatkan kesedaran dan pengetahuan masyarakat tentang kepentingan pemakanan sihat. Selain itu, ahli komuniti NICE secara langsung dapat dibantu dalam mencegah dan mengawal masalah kesihatan yang berkaitan dengan pemakanan dan kesihatan. Program NICE turut memberikan pengalaman pembelajaran secara langsung kepada para pelajar yang merupakan pelatih *Nutritionist*. Sebanyak empat aktiviti libat sama masyarakat yang menyasarkan pelbagai peringkat umur yang telah berjaya dianjurkan oleh Program Pemakanan bersama agensi-agensi kerajaan dan NGO. Program ini juga telah melibatkan masyarakat di sekitar Kota Kinabalu dan Pulau Mantanani.

Program ASNAFPREUNEUR

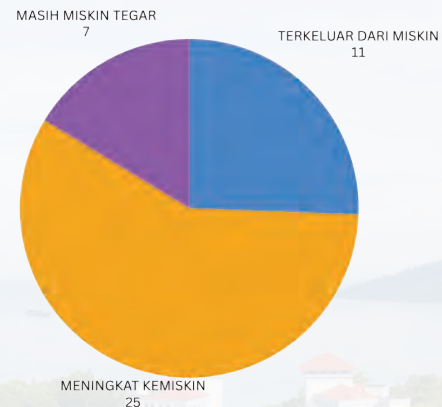
Program ini merupakan satu program gabungan yang berbentuk asas pengetahuan perniagaan dan *hands-on*. Objektif program ini adalah untuk memberikan pemindahan ilmu dan pengetahuan asas kepada usahawan asnaf yang telah dipilih oleh Pusat Pungutan Zakat-MAIWP bagi membantu usahawan mempelajari selok belok untuk memulakan perniagaan, seterusnya dapat mengembangkan lagi potensi hasil perniagaan mereka. Setiap *asnafpreneur* yang terpilih akan diberikan bantuan kewangan sebanyak RM5,000 setiap seorang dan pembimbing yang terdiri daripada para pensyarah FKAL akan menjalankan modul bimbingan dan pindahan ilmu seterusnya memantau perkembangan perniagaan *asnafpreneur* selama 6 bulan.

Objektif program ini adalah untuk:

- Melatih usahawan asnaf tentang asas perniagaan.
- Melatih usahawan asnaf menggunakan platform digital untuk tujuan perniagaan dan pemasaran.
- Membimbing asas pengurusan kewangan perniagaan.
- Membimbing dan memantau usahawan asnaf menjalankan perniagaan.

Program Pembasmian Miskin Tegar Keluarga Malaysia (BMTKM) Wilayah Persekutuan Labuan

Sehingga 30 November 2023, kebanyakan peserta yang menyertai program ini telahpun berjaya meningkatkan pendapatan sehingga membolehkan mereka keluar daripada Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK). Kejayaan program ini sudah pasti dapat membantu kerajaan dalam usaha menoktahkan kemiskinan tegar di negara kita.

Gambar menunjukkan Kursus Kemahiran Spesifik kategori kulinari yang dijalankan bersama peserta BMTKM untuk membantu meningkatkan pendapatan.

Program Perkongsian Universiti-Keluarga (PUPUK)

Program Perkongsian Universiti-Keluarga (PUPUK) juga merupakan sebahagian dari proses pembelajaran bagi pelajar perubatan UMS. Inisiatif ini diambil untuk memberi khidmat perubatan kepada masyarakat luar bandar dan pedalaman yang jauh dari kemudahan kesihatan. Untuk PUPUK, pelajar diberi keluarga angkat di Kudat dan pelajar perlu memantau kesihatan keluarga berkenaan secara holistik sambil mendalami rawatan atau intervensi di komuniti selama lima tahun. Di sini, pelajar didedahkan dengan kepelbagaian sosiobudaya yang merupakan salah satu faktor yang menyebabkan pelbagai penyakit yang melanda komuniti. Pelajar kemudiannya akan merujuk keluarga tersebut dengan pakar-pakar berkaitan untuk rawatan selanjutnya.

Kerjasama Penawaran Pendidikan Tinggi TVET UMS-UMPSA

Penawaran Sijil Profesional dan Kemahiran Tinggi dengan kerjasama agensi luar / badan profesional yang berkaitan kepada pelajar untuk meningkatkan kemahiran dan nilai tambah pelajar seiring dengan keperluan industri.

Skop sijil kemahiran tinggi ini merupakan salah satu cabang latihan teknikal dan vokasional (TVET) berdasarkan piawaian pekerjaan yang diiktiraf, dengan penekanan kepada komponen praktikal, kemahiran psikomotor sebagai pendedahan latihan industri yang mendapat pengiktirafan badan luar/professional untuk menghasilkan tenaga kerja yang kompeten dalam bidang-bidang Sains dan Teknologi.

PUSAT PEMBANGUNAN DAN KECEMERLANGAN AKADEMIK (PPKA)

Pelaksanaan Projek Smart Space

Sehingga Disember 2023, SMART SPACE di 10 lokasi Fasa II telah 100% siap dan beroperasi sepenuhnya yang merangkumi empat (4) Smart Classroom (Perpustakaan FPL, FPP, FSSA dan FSMP) dan enam (6) Student Centered Learning (JTMK, PPIB, JHEP, FPSK, FKI Kampus Induk dan FKJ).

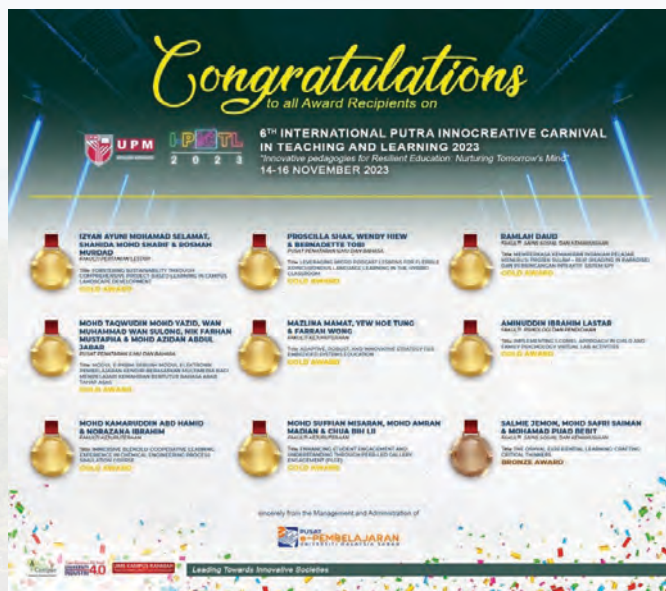
Majlis serahan SMART SPACE Fasa II telah dilaksanakan pada 27 Jun 2023 dan disampaikan oleh Prof. Dr. Coswald Stephen Sipaut @ Mohd Nasri, Penolong Naib Canselor (Jaringan Industri dan Masyarakat) UMS yang mewakili Ybhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansur, Naib Canselor UMS.

PENYERTAAN UMS DALAM ANUGERAH AKADEMIK DAN ANUGERAH PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN

Pada tahun 2023, UMS telah menghantar dua (2) penyertaan ke Anugerah Akademik Negara 2023. Senarai pencalonan adalah seperti berikut:

- Ts. Dr. Norfarariyanti Parimon (FKJ) – Anugerah Akademik Harapan
- Dr. Intan Soliha Ibrahim (FSSK) – Anugerah Pengajaran

Seramai 9 pensyarah UMS telah memenangi pingat di dalam 6th International Putra Innocreative Carnival in Teaching and Learning 2023.

Pn. Ramlah Daud (FSSK) yang mewakili UMS ke *2nd National SULAM Conference 2023* telah memenangi Anugerah EMAS bagi pertandingan poster SULAM yang telah berlangsung pada 27-29 November 2023 di Alor Setar, Kedah.

Beberapa pensyarah UMS telah menyertai International Competition for Educational Innovation & Research 2023 anjuran Universiti Kebangsaan Malaysia. Senarai pemenang adalah seperti berikut:

- PM. Ts. Dr. Mohd Kamaruddin Abd Hamid (FKJ) Gold Medal (Innovation in Teaching & Learning Category), Project title “Immersive Blended-Cooperative Learning Experience for Engineering Program Course”.

- PM. Ts. Dr. Mohd Kamaruddin Abd Hamid dan PM. Dr. Rachel Fran Mansa (FKJ) Bronze Medal (Innovation in Teaching & Learning Category), Project title “An Immersive Learning Experience in Process Equipment Design Course: Real Industrial Project Oriented Role Playing Learning Experience”

MEMUPUK AHLI AKADEMIK YANG KOMPETEN

Beberapa inisiatif telah dilaksanakan dalam mewujudkan ahli akademik yang kompeten dalam penyampaian transformatif kurikulum. Antara inisiatif yang dilaksanakan adalah seperti berikut:

1. Menganjurkan 4 siri Webinar Kecemerlangan Akademik yang melibatkan penceramah jemputan dalam dan luar.

2. Menganjurkan bengkel penyediaan penyertaan Anugerah Khas YB Menteri Pendidikan: Rekabentuk Kurikulum dan Penyampaian Inovatif AKRI yang bertujuan untuk membimbing para pensyarah menyediakan/mengemas kini dokumentasi projek inovasi PdP mereka untuk dihantar ke peringkat AKRI.
3. Menganjurkan Anugerah Kecemerlangan dan Inovasi Pengajaran & Pembelajaran (AKIPP) 2023 yang bertujuan untuk mengiktiraf usaha dan memupuk budaya inovasi PdP dalam kalangan pensyarah. AKIPP 2023 telah menerima sebanyak 34 penyertaan yang merupakan jumlah penyertaan tertinggi sejak awal penganjurannya. AKIPP juga turut berfungsi sebagai "feeder program" bagi menghantar penyertaan inovasi PdP UMS ke peringkat AKRI.
4. Menganjurkan beberapa siri jerayawara AKIPP 2023 bagi mempromosi budaya inovasi PdP dalam kalangan pensyarah serta mempromosikan penganjuran AKIPP 2023.
5. Menganjurkan Minggu Akademia 2023 (5 – 11 Oktober 2023) yang bertujuan untuk mengiktiraf usaha dan jasa para ilmuan UMS, serta sebagai wadah kepada maklumat berkaitan kecemerlangan dalam aktiviti PdP.
6. Menganjurkan *Seminar on Innovative Teaching & Learning (SILT)* 2023 pada 10 Oktober 2023 yang melibatkan 2 orang pakar (jemputan luar) dalam bidang inovasi dan kecemerlangan aktiviti PdP. SILT 2023 juga telah menerima sebanyak 8 pembentangan kertas kerja daripada para pensyarah dan guru sekitar Kota Kinabalu dan telah diterbitkan dalam prosiding. Dua penceramah luar yang berpengalaman dalam bidang inovasi dan kecemerlangan dalam pengajaran dan pembelajaran telah dijemput untuk memberikan ucapan iaitu Prof. Madya Dr. Tengku Faekah Tengku Ariffin (UUM) dan Prof. Madya Ir. Dr. Zahiraniza Mustaffa (UTP).

KARNIVAL INOVASI

Seiring dengan kepesatan pembangunan sejagat, Pusat Kokurikulum dan Pemajuan Pelajar (PKPP), UMS telah memperkenalkan Karnival Inovasi bermula semester 2 pada tahun 2021. Karnival inovasi ini telah menjadi sebahagian komponen baharu PdP tambahan untuk kursus kokurikulum berkredit sejajar gaya hidup lestari yang menuntut masyarakat bertindak proaktif menghasilkan inovasi yang realistik pada masa kini. Karnival Inovasi di bawah kelolaan PKPP ini terbukti mampu melahirkan pelajar berinovasi serta berimpak tinggi dalam penghasilan idea serta produk baharu. Kejayaan-kejayaan pelajar kokurikulum melalui Karnival Inovasi telah merangkul pelbagai kemenangan di peringkat Asia dan juga antarabangsa.

Pada tahun 2023, pelajar-pelajar telah mengemukakan inovasi dalam menangani isu air di UMS. Juara inovasi pada tahun 2023 adalah "Oasis" daripada kursus Pengurusan Masjid Jenazah yang mengusulkan idea untuk mengintegrasikan penyelesaian lestari bagi penggunaan air di masjid UMS.

PROGRAM SPRINT

Program UMS-SPRINT ataupun dikenali sebagai UMS-SISWAPRIHATIN merupakan program hubungan komuniti berteraskan keperluan pembangunan kemahiran insaniah dengan tumpuan kepada nilai-nilai kerjasama berkumpulan, kepimpinan serta membangunkan daya dan kemampuan interaksi dan komunikasi secara efektif dengan masyarakat setempat. Program ini dicernakan dari kursus-kursus kokurikulum bagi memberi ruang kepada pelajar mengadakan interaksi komuniti, budaya dan intelek dalam usaha merealisasikan integrasi nasional dan pelajar universiti yang mempunyai jati diri dan nilai kasih sayang sejagat.

Pada semester 1 sesi 2023/2024, program SPRINT telah dipaksikan kepada pencapaian Matlamat Pembangunan Lestari ataupun Sustainable Development Goals (SDG). Dalam konteks program UMS-SPRINT, SDG menjadi landasan untuk mencapai kelestarian dalam pembangunan. Beberapa contoh aspek SDG yang telah diterapkan dalam program ini termasuk memperkenalkan inisiatif pembelajaran komuniti atau program sokongan pendidikan bagi komuniti setempat. Selain itu, inisiatif program SPRINT-SDGs juga menyumbang kepada usaha mengurangkan kemiskinan melalui program-program yang memberdayakan masyarakat setempat dengan membina kemahiran dan memberi peluang peningkatan ekonomi. Ini juga termasuk memberikan kesedaran kepada masyarakat tentang pentingnya pemeliharaan kesihatan.

KARNIVAL KOKURIKULUM UMS (KARKUMS)

Karnival Kokurikulum UMS adalah kemuncak pembelajaran kokurikulum yang mempamerkan *output* pembelajaran secara amali melalui persembahan, pameran atau pertandingan diadakan pada setiap penghujung semester melibatkan keseluruhan pelajar kokurikulum dari pelbagai komponen kemasyarakatan, kepimpinan, kebudayaan dan kesenian, sukan dan rekreasi, teknologi dan badan-badan beruniform. Pelajar kokurikulum diwajibkan mengikuti program ini sebagai sebahagian daripada penilaian akhir (amali) pembelajaran kokurikulum.

KARKUMS memberikan peluang kepada pelajar untuk bergiat aktif dalam aktiviti kokurikulum, meningkatkan keterlibatan dan keterampilan mereka dalam pelbagai komponen kokurikulum. Melalui penyediaan persembahan, pameran dan pertandingan, pelajar dapat mengembangkan kemahiran komunikasi, kepimpinan dan kerjasama dalam suasana yang menyeronokkan. Karnival ini juga berfungsi sebagai platform untuk mempamerkan hasil pembelajaran secara amali, membolehkan pelajar untuk berkongsi pencapaian mereka dengan masyarakat universiti dan luar.

Pada tahun 2023 telah menyaksikan kemeriahan serta kehebatan pelaksanaan KARKUMS sorotan dengan pelancaran rasmi logo KARKUMS mendapat sokongan dan kerjasama daripada pelbagai pihak penaja dan

rakan kongsi luar. Malaysia Aviation Group iaitu MAS Wings sebagai penaja utama telah memberi tajaan tiket penerbangan secara percuma. KARKUMS turut berbangga kerana menerima kerjasama daripada Politeknik Kota Kinabalu dan MyCare, menunjukkan pengiktirafan terhadap nilai dan kesan positif yang dihasilkan oleh program ini. KARKUMS telah banyak membantu mengeratkan hubungan silaturahim antara pelajar daripada pelbagai komponen kokurikulum, mencipta rasa persaudaraan dan kebersamaan dalam kalangan pelajar. Melalui penyampaian nilai kebudayaan dan kesenian dalam persembahan pelajar, KARKUMS bertindak sebagai platform untuk mempromosikan dan menyampaikan nilai-nilai kebudayaan dan kesenian melalui persembahan dan pameran yang dapat meningkatkan kesedaran budaya dalam kalangan pelajar.

PUSAT PERSEDIAAN SAINS DAN TEKNOLOGI

Pusat Persediaan Sains dan Teknologi telah ditubuhkan pada 25 Januari 2010. Pada awalnya, pusat ini diuruskan di bawah Sekolah Sains dan Teknologi untuk menjalankan Program Asasi Sains. Pusat ini bertujuan untuk membekalkan pelajar dengan asas yang kukuh dan minat yang mendalam dalam sains untuk melanjutkan pengajian di peringkat ijazah di Universiti Malaysia Sabah. Program asasi yang ditawarkan oleh Pusat Persediaan Sains dan Teknologi akan ditambah dari semasa ke semasa selaras dengan perkembangan pendidikan Malaysia.

Program Asasi Sains bertujuan untuk menghasilkan pelajar dengan pengetahuan asas yang kukuh dalam sains dan menjadi pembekal untuk program sains di Universiti Malaysia Sabah. Selain itu, program ini juga memberikan peluang kepada calon-calon yang ingin melanjutkan pengajian di peringkat ijazah di Universiti Malaysia Sabah melalui saluran utama kementerian (UPU). Struktur kurikulum Program Asasi Sains merangkumi kelayakan dan kemahiran dalam sains yang memenuhi keperluan program yang disediakan oleh fakulti di Universiti Malaysia Sabah.

Kelulusan Program Asasi Agrisains

Program Baharu di bawah program Asasi adalah Asasi Agrisains yang telah diluluskan dalam Mesyuarat Jawatankuasa Pendidikan Tinggi (JKPT) pada 05 Oktober 2023. Program ini akan mula ditawarkan pada Semester 1, Sesi Akademik 2024/2025. Tujuan program ini diwujudkan adalah untuk memberi peluang kepada semua pelajar lepasan SPM aliran Sains dan Sastera untuk menyambung pelajaran ke pusat pengajian tinggi dalam bidang Agrisains, di Fakulti Pertanian Lestari (FPL), Fakulti Perhutanan Tropika (FPT) dan Fakulti Sains dan Sumber Alam (FSSA).

Program Akademik

Senarai Program Pascasiswazah

Jumlah Program Ditawarkan Bagi Sesi 2023/2024			
Bil.	Fakulti	Pascasiswazah	
		Phd (Selepas Konsolidasi)	Sarjana (Belum Konsolidasi)
1	Akademi Seni dan Teknologi Kreatif	1	1
2	Fakulti Pengajian Islam	1	1
3	Fakulti Kewangan Antarabangsa Labuan	1	2
4	Fakulti Komputeran dan Informatik	2	1
5	Fakulti Kejuruteraan	1	1
6	Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan	4	3
7	Fakulti Pertanian Lestari	1	1
8	Fakulti Psikologi dan Pendidikan	2	3
9	Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan	2	1
10	Fakulti Perhutanan Tropika	1	1
11	Fakulti Sains Makanan dan Pemakanan	1	1
12	Fakulti Sains dan Sumber Alam	4	1
13	Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan	4	1
14	Institut Biologi Tropika dan Pemuliharaan	2	1
15	Institut Penyelidikan Bioteknologi	1	1
16	Institut Penyelidikan Marin Borneo	3	1
17	Pusat Penataran Ilmu dan Bahasa	2	1
Jumlah Keseluruhan		33	22

Pengambilan Pelajar		
Bil.	Fakulti	Jumlah
1	Program Doktor Falsafah (Secara Penyelidikan) Sepenuh Masa	88
2	Program Doktor Falsafah (Secara Penyelidikan) Separuh Masa	27
3	Program Sarjana (Secara Penyelidikan) Sepenuh Masa	131
4	Program Sarjana (Secara Penyelidikan) Separuh Masa	19
Jumlah Keseluruhan		265

Enrolmen Pelajar		
Bil.	Fakulti	Jumlah
1	Program Doktor Falsafah (Secara Penyelidikan) Sepenuh Masa	934
2	Program Doktor Falsafah (Secara Penyelidikan) Separuh Masa	382
3	Program Sarjana (Secara Penyelidikan) Sepenuh Masa	804
4	Program Sarjana (Secara Penyelidikan) Separuh Masa	257
Jumlah Keseluruhan		2,377

Enrolmen Pelajar Pascasiswazah Sepenuh Masa

Bil.	Fakulti	Jumlah
1.	Akademi Seni dan Teknologi Kreatif	108
2.	Fakulti Kejuruteraan	145
3.	Fakulti Kewangan Antarabangsa Labuan	53
4.	Fakulti Komputeran dan Informatik	85
5.	Fakulti Pengajian Islam	20
6.	Fakulti Perhutanan Tropika	43
7.	Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan	259
8.	Fakulti Pertanian Lestari	34
9.	Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan	114
10.	Fakulti Psikologi dan Pendidikan	267
11.	Fakulti Sains dan Sumber Alam	144
12.	Fakulti Sains Makanan dan Pemakanan	38
13.	Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan	196
14.	Institut Biologi Tropika dan Pemuliharaan	48
15.	Institut Penyelidikan Bioteknologi	56
16.	Institut Penyelidikan Marin Borneo	70
17.	Pusat Penataran Ilmu dan Bahasa	58
Jumlah Keseluruhan		1,738

*tidak termasuk pelajar PLUMS

ENROLMEN PELAJAR ANTARABANGSA (PASCASISWAZAH) TAHUN 2023

547

16	8	421	1	1	65	1	2
							
BANGLADESH	BRUNEI	CHINA	ETHIOPIA	GHANA	INDONESIA	ITALY	JAPAN
1	1	18	2	1	1	1	1
							
MEXICO	MYANMAR	PAKISTAN	PALESTINIAN TERRITORY (Occupied)	PHILIPPINES	SINGAPORE	SOMALIA	TAIWAN
2	1	1	2				
							
TANZANIA (United Republic of)	THAILAND	TIMOR LESTE	VIETNAM				

GRADUAN UMS

Pada tahun 2023, UMS telah menghasilkan seramai 4,236 orang graduan. Ia merangkumi 106 graduan Doktor Falsafah, 307 graduan Sarjana, 144 graduan Diploma Lepas dan Ijazah Pasca, 3,617 graduan Sarjana Muda dan Diploma seramai 62 graduan.

Senarai Penerima Anugerah Pingat dan Hadiah (Prasiswazah)

Bil	Anugerah	Penerima	Fakulti
1	Anugerah Pelajaran Diraja (Bumiputera)	Nurilly Rania binti Jusly @ Rusly	Fakulti Psikologi dan Pendidikan (FPP)
2	Anugerah Pelajaran Diraja (Bukan Bumiputera)	Pavitra a/p Manokaran	Fakulti Sains dan Sumber Alam (FSSA)
3	Pingat Emas Canselor	Tang Yi Lin	Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan (FPSK)
4	Pingat Emas Naib Canselor	Chaw Kok Fei	Fakulti Komputeran dan Informatik (FKI)
5	Pingat Emas Alumni	Alisa Shahana binti Mohd Sharil	Fakulti Kejuruteraan (FKJ)
6	Hadiah Zainal Abidin Bador	Ng Wei Liang	Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan (FSSK)
7	Hadiah Tun Zaki (Tempatan)	Jason Liew Wei Ting	Fakulti Perhutanan Tropika (FPT)
8	Hadiah Tun Zaki (Antarabangsa)	Duratul Mumtazah binti Haji Eshak	Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan (FPEP)
9	Anugerah Kecemerlangan dan Bakti Siswa HiUMS	Mark Wong Kui Liang	Fakulti Pertanian Lestari (FPL)

Senarai Penerima Anugerah Pingat dan Hadiah (Pascasiswazah)

Bil	Anugerah	Penerima
1	Anugerah Tesis Terbaik Doktor Falsafah [Secara Penyelidikan] - Sains	Ahmad Asnawi Mus Institut Biologi Tropika & Pemuliharaan
2	Anugerah Tesis Terbaik Doktor Falsafah [Secara Penyelidikan] - Sastera	Norhanifah Jaraie Fakulti Psikologi dan Pendidikan
3	Anugerah Tesis Terbaik Sarjana [Secara Penyelidikan] - Sains	Adeline Tan Shu Ting Fakulti Kejuruteraan
4	Anugerah Tesis Terbaik Sarjana [Secara Penyelidikan] - Sastera	Lim Hooi Peng Fakulti Kejuruteraan
5	Anugerah Pelajar Cemerlang Doktor Falsafah [Secara Penyelidikan] - Sains	Lim Hooi Peng Fakulti Kejuruteraan
6	Anugerah Pelajar Cemerlang Doktor Falsafah [Secara Penyelidikan] - Sastera	Norhanifah Jaraie Fakulti Psikologi & Pendidikan
7	Anugerah Pelajar Cemerlang Sarjana [Secara Penyelidikan] - Sains	Nurul Shaeera binti Sulaiman Fakulti Sains Makanan & Pemakanan
8	Anugerah Pelajar Cemerlang Sarjana [Secara Penyelidikan] - Sastera	Nabila Farysha binti Dering Fakulti Sains Sosial & Kemanusiaan
9	Anugerah Penyelia Terbaik [Secara Penyelidikan] - Sains	Prof. Dr. Jumat Sulaiman Fakulti Sains dan Sumber Alam
10	Anugerah Penyelia Terbaik [Secara Penyelidikan] - Sastera	Prof. Madya Dr. Mohd. Zaki Ishak Fakulti Psikologi dan Pendidikan

Senarai Penerima Anugerah Pingat dan Hadiah (Pascasiswazah)

Bil	Anugerah	Penerima
11	Anugerah Pelajar Terbaik [Kerja Kursus] Mengikut Program - Sains	Lim Mei Ching Ijazah Kedoktoran Kesihatan Awam
		S. Muhammad Izuddin Rabbani bin Mohd Zali Sarjana Kesihatan Awam
		Rajesh Kumar a/l Raja Gopal Sarjana Sains (Biologi Molekul)
12	Anugerah Pelajar Terbaik [Kerja Kursus] Mengikut Program - Sastera	How Leng Kian Sarjana Pentadbiran Perniagaan
		Rabiah Aduwiyah binti Bubin Sarjana Pengurusan Modal Manusia
		Chin Shing Yee Sarjana Ekonomi
		Jessica Edward Sarjana Pendidikan (Pengurusan Pendidikan)
		Susan Chin Syuk Man Sarjana Pendidikan (Pendidikan Sains)
		Nucholson bin Takih Sarjana Pendidikan (TESL)
		Norsinah binti Ombi Sarjana Pendidikan (Kurikulum Dan Pengajaran)
		Noranizah binti Abdullah Sarjana Pendidikan (Komputer Dalam Pendidikan)
		Muhammad Syafiq Afandi bin Mahdan Sarjana Psikologi Kaunseling (Penyalahgunaan Dadah)
13	Anugerah Aspirasi (Graduate on Time - GOT) - Sains	Nireisha a/p Durai Raju Sarjana Psikologi (Kaunseling)
		Saidah Nur Syafiqah binti Saharudin Diploma Pendidikan Lepas Ijazah
		Labiya binti Hanif Ali
		Mohd Norfadli bin Suardi
		Xu Mingming
		Yang Jun
		Lim Hooi Peng
		Norazlina binti Mohammad Ridhwan
		Mohd Al Mussa bin Ugak
		Ngoo Chong Man
		Mohamad Amran bin Manining
		Omar bin Abdul Laja
		Chai Wan Luen
		Mohammad Azri bin Amatan
		Laurah binti Markus
		Jupri bin Basari
		Liu Huaxiang
		Amy Azuan bin Abdullah
		Siti Yasmin binti Badrum
		Chong Oi Min
		Wong Tze Sheng
		Ren Han
		Ning Xu
		Azizah binti Ibrahim

JABATAN HAL EHWAL PELAJAR (JHEP)

Jabatan Hal Ehwal Pelajar (JHEP) berfungsi sebagai pusat perkhidmatan kepada pelajar dalam perkara-perkara yang berkaitan dengan kebajikan, kesihatan, kaunseling, kerjaya, aktiviti berpersatuan, biasiswa dan bantuan kewangan pelajar. Matlamat JHEP berhasrat menghasilkan graduan yang seimbang, berketerampilan, bertakwa dan patriotik.

JHEP terbahagi kepada lima Bahagian iaitu:

- Bahagian Pentadbiran & Kewangan;
- Bahagian Pembangunan Pelajar;
- Bahagian Kebudayaan & Kesenian;
- Bahagian Kebajikan & Kewangan Pelajar; dan
- Bahagian Kaunseling & Bimbingan Pelajar.

JHEP yang terletak di Bangunan Anjung Siswa menyediakan beberapa kemudahan seperti berikut:

- Mesin ATM;
- Kedai Koperasi UMS;
- *One Stop Centre*;
- Kafeteria;
- Bilik *Smart Space*;
- Bilik Mesyuarat;
- Bilik Aktiviti Pelajar;
- *Vending Machine*;
- Kios;
- Kedai Cermin Mata;
- Anjung Circle; dan
- Perkhidmatan van untuk kegunaan pelajar dan Orang Kurang Upaya (OKU).

Bahagian Pembangunan Pelajar

Fungsi Bahagian Pembangunan Pelajar ialah merancang, menyusun, menyelaras dan memantau aktiviti, program dan latihan pelajar yang bertujuan untuk memantapkan pembangunan sahsiah dan modal insan.

Senarai Aktiviti/Program yang Dijalankan Pada Tahun 2023

Kategori 9 Teras dan Peringkat Penganjuran	Jumlah Aktiviti	Bilangan Penyertaan (Peserta)
Kepimpinan Dan Jati Diri		
Antarabangsa	10	1,565
Kebangsaan	5	273
Negeri	6	335
Universiti	51	7,134
HEP/Fakulti/JAKMAS	71	6,677
Jumlah	143	15,984
Kemasyarakatan		
Antarabangsa	8	1,849
Kebangsaan	11	1,561
Negeri	9	1,400
Universiti	45	6,400
HEP/Fakulti/JAKMAS	36	4,146
Jumlah	109	15,356
Kesukarelawan		
Antarabangsa	5	284
Kebangsaan	2	46
Negeri	2	39
Universiti	15	1,508
HEP/Fakulti/JAKMAS	9	453
Jumlah	33	2,330

Kategori 9 Teras dan Peringkat Penganjuran	Jumlah Aktiviti	Bilangan Penyertaan (Peserta)
Sosial		
Antarabangsa	9	1,419
Kebangsaan	7	661
Negeri	6	771
Universiti	61	7,834
HEP/Fakulti/JAKMAS	76	10,437
Jumlah	159	21,122
Rekreasi dan Riadah		
Antarabangsa	4	1,524
Kebangsaan	4	204
Negeri	7	1,100
Universiti	40	4,152
HEP/Fakulti/JAKMAS	57	7,795
Jumlah	112	14,775
Keusahawanan		
Antarabangsa	3	862
Kebangsaan	7	1,482
Negeri	3	1,046
Universiti	10	2,560
HEP/Fakulti/JAKMAS	22	3,838
Jumlah	45	9,788
Inovasi dan Kreativiti		
Antarabangsa	7	1,767
Kebangsaan	9	798
Negeri	3	216
Universiti	27	2,427
HEP/Fakulti/JAKMAS	27	2,321
Jumlah	73	7,529
Seni dan Budaya		
Antarabangsa	11	3,781
Kebangsaan	4	2,190
Negeri	3	726
Universiti	28	4,504
HEP/Fakulti/JAKMAS	16	2,987
Jumlah	62	14,188
Pengucapan Awam		
Antarabangsa	4	498
Kebangsaan	3	613
Negeri	3	529
Universiti	12	1,459
HEP/Fakulti/JAKMAS	25	2,195
Jumlah	47	5,294
Jumlah Keseluruhan	783	106,366

Pencapaian Pelajar dalam Pertandingan yang Disertai Bagi Tahun 2023

Nurmaisarah binti Mizan, pelajar Fakulti Perhutanan Tropika (FPT) menjadi peserta tunggal Malaysia terpilih daripada 10 peserta peringkat *Semi Final - Global Innovation Through Science and Technology (GIST) Apec Catalyst*, San Francisco, California, United States pada 9 – 14 November 2023.

Dari segi pengucapan awam, pelajar antarabangsa dari Timor Leste iaitu Carla Goncalves De Oliveira Sarmento dari Fakulti Kejuruteraan (FKJ) telah mendapat Johan dalam pertandingan berprestij Pidato Antarabangsa Bahasa Melayu (PABM), Piala Perdana Menteri 2023 bertempat di Dewan Tuanku Syed Putra Pulau Pinang, Malaysia pada 4 November 2023.

Di peringkat negeri pula, Akram Hadid Mohd Ali Nopah pelajar Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan (FSSK) serta Bayu Saputra Rizal, pelajar Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan (FPEP) mendapat emas dan gangsa dalam Pertandingan Pidato Sabah Maju Jaya, Piala Ketua Menteri Sabah 2023 bertempat di Dewan Auditorium, Pusat Pengajian Pascasiswazah pada 7 Disember 2023.

Bahagian Kebudayaan dan Kesenian

Fungsi Bahagian Kebudayaan dan Kesenian ialah bertanggungjawab bagi merancang, menyelaraskan, melaksanakan dan memantau segala aktiviti mengenai kebudayaan dan kesenian universiti.

Bahagian Kebajikan Pelajar dan Kewangan Pelajar

UMS sentiasa mengambil berat kebajikan dan kesejahteraan pelajarannya. Pada tahun 2023, universiti telah menyediakan sebanyak 10 inisiatif bantuan kebajikan pelajar melalui Tabung Amanah Kebajikan Pelajar Fungsi Bahagian Kebajikan dan Kewangan Pelajar ialah menguruskan bantuan-bantuan kebajikan pelajar seperti Bantuan Sara Diri (*MyCare*), Bantuan Khairat Kematian (Pelajar dan Ibubapa), Bantuan Bencana, Bantuan Kesihatan Pelajar, Bantuan Pinjaman Jangka Pendek, Biasiswa Tanpa Penama, Pengurusan Insuran Pelajar dan sekali gus menguruskan bantuan kewangan pelajar dari mana-mana penaja.

Senarai Penaja (Pinjaman/Biasiswa/Dermasiswa) Bagi Tahun 2023

Bil.	Senarai Penaja	Jumlah Pelajar
1	Persendirian	10,003
2	PTPTN	4,674
3	Kerajaan Negeri/Yayasan Negeri	1,277
4	JPA	256
5	Baitulmal	219
6	Kementerian Pelajaran Malaysia	119
7	IPTA	96
8	MARA	67
9	Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP)	32
10	Kementerian Pengajian Tinggi	30
11	Syarikat Swasta	22
12	Petroleum Nasional Berhad (PETRONAS)	10
13	Bank (Bank Rakyat, Maybank, CIMB dll)	7
14	Yayasan Swasta	7
15	Jabatan Kemajuan Orang Asli (JKOA)	5
16	Yayasan Kuok Berhad	5
17	Yayasan Sime Darby	2
18	Yayasan Tunku Abdul Rahman	2
19	Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan (FAMA)	1
20	Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO)	1

Sumber: Dashboard Jabatan Hal Ehwal Pelajar (dwh.ums.edu.my) sehingga 1 Januari 2024

Peranti Siswa

Bil.	Perkara	Jumlah Penerima
1	Peranti Siswa	7,481

Bahagian Kaunseling dan Bimbingan

Bahagian Kaunseling dan Bimbingan terbahagia kepada dua sektor iaitu Sektor Kaunseling dan Sektor Bimbingan. Fungsi bagi kedua-dua sektor ini ialah:

Sektor Kaunseling

1. Mengendalikan khidmat kaunseling dan bimbingan kepada pelajar (individu atau kelompok);
2. Menganjurkan program-program berkaitan kaunseling dan bimbingan pelajar;
3. Menganjurkan program kecemerlangan akademik pelajar – Mengenal pasti masalah pelajar melalui keputusan akademik dan latar belakang;
4. Mengendalikan ujian-ujian psikologi seperti (Ujian Personaliti, Stress) kepada pelajar;
5. Mengendalikan sesi terapi kaunseling kepada pelajar;
6. Menguruskan sesi kaunseling bagi kes-kes tatatertib pelajar yang dirujuk; dan
7. Menyediakan laporan data dan statistik bagi jumlah klien, sesi kaunseling dan jenis-jenis isu.

Sektor Bimbingan

1. Menyelaras program/seminar/bengkel pembangunan sendiri pelajar;
2. Menganjurkan program-program berkaitan kaunseling dan bimbingan pelajar, program kecemerlangan akademik pelajar dan program persediaan kerjaya khusus kepada pelajar tahun akhir;
3. Menjalankan sesi bimbingan; dan
4. Menyediakan laporan data dan statistik bagi perkhidmatan bimbingan.

Jumlah Pelajar yang Mengikuti Sesi Kaunseling Mengikut Fakulti dan Jantina Bagi Tahun 2023

Bil.	Fakulti	Lelaki	Perempuan	Jumlah Pelajar
1	Akademi Seni dan Teknologi Kreatif	0	2	2
2	Fakulti Kejuruteraan	1	2	3
3	Fakulti Perhutanan Tropika	1	2	3
4	Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan	0	7	7
5	Fakulti Pertanian Lestari	2	6	8
6	Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan	1	2	3
7	Fakulti Psikologi Pendidikan	4	42	46
8	Fakulti Sains dan Sumber Alam	1	1	2
9	Fakulti Sains Makanan dan Pemakanan	2	4	6
10	Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan	1	1	2
11	Kakitangan	0	2	2
12	Orang Awam	2	5	7
13	Pusat Pengajian Pascasiswazah	0	2	2
Jumlah Keseluruhan		15	78	93

Jumlah Sesi Kaunseling yang Dijalankan Mengikut Fakulti dan Jantina Bagi Tahun 2023

Bil.	Fakulti	Lelaki	Perempuan	Jumlah Sesi
1	Fakulti Kejuruteraan	3	6	9
2	Fakulti Perhutanan Tropika	3	6	9
3	Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan	0	21	21
4	Fakulti Pertanian Lestari	2	6	8
5	Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan	3	6	9
6	Fakulti Psikologi Pendidikan	12	126	138
7	Fakulti Sains dan Sumber Alam	3	3	6
8	Fakulti Sains Makanan dan Pemakanan	6	12	18
9	Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan	3	3	6
10	Kakitangan	0	6	6
11	Orang Awam	6	15	21
12	Pusat Pengajian Pascasiswazah	0	6	6
Jumlah Keseluruhan		41	216	257

Jumlah Aktiviti Bimbingan 2023

* 16 aktiviti

Pilihan Raya Kampus (PRK)

Objektif Pilihan Raya Kampus (PRK) adalah untuk memilih ahli dalam Majlis Perwakilan Pelajar (MPP) UMS yang akan mewakili suara siswa dan siswi universiti. Pada PRK sesi 2023/2024, ia diuruskan sepenuhnya oleh Jawatankuasa Pilihan Raya Kampus (JPRK) yang terbahagi kepada tiga jawatankuasa iaitu Jawatankuasa Pelaksana, Jawatankuasa Bantahan, Jawatankuasa Audit dan Jawatankuasa Rayuan.

PRK UMS bagi sesi 2022/2023 telah dilaksanakan sepenuhnya secara dalam talian melalui sistem e-undi. Manakala pada Sesi 2023/2024, pelaksanaan PRK UMS telah dijalankan secara hibrid dan peratusan keseluruhan pelajar turun mengundi pada sesi 2023/2024 adalah sebanyak 62.69%.

Carta Organisasi JPRK

Pusat Pengurusan Orang Kurang Upaya (PPOKU)

PPOKU UMS telah ditubuhkan di bawah seliaan JHEP pada Februari 2020 atas inisiatif menyahut saranan KPT untuk memperkasa dasar inklusif OKU yang telah diperkenalkan pada November 2018.

Secara umumnya, terdapat tujuh kategori golongan OKU iaitu OKU pendengaran, OKU penglihatan, OKU pertuturan, OKU pembelajaran, OKU fizikal, OKU mental dan OKU pelbagai. OKU pelbagai adalah individu yang mempunyai kekurangan upaya lebih dari satu jenis seperti kurang upaya pertuturan dan kurang upaya mental.

Tanggungjawab terhadap golongan OKU merupakan tanggungjawab semua pihak dan bukan hanya tergalas di bahu pihak tertentu semata-mata. Setiap daripada kita yang terlibat dalam sesebuah organisasi, termasuk pengurusan tertinggi, pentadbir, tenaga pengajar, pelajar dan kakitangan sokongan di setiap peringkat seharusnya berkolaborasi untuk memastikan hak-hak OKU sentiasa terpelihara.

Mulai tahun 2019, KPT telah melaksanakan dasar sifar penolakan (*zero-reject policy*) secara menyeluruh bagi murid berkeperluan khas (MBK) di peringkat sekolah rendah dan sekolah menengah. Ini bagi memastikan tiada murid dalam kalangan OKU yang dinafikan hak mereka untuk memasuki alam persekolahan.

Sebagai kesinambungan, dasar inklusif OKU juga akan dilaksanakan dan diberi keutamaan di semua institusi pengajian tinggi bagi memastikan kemudahan dan sistem sokongan pendidikan yang berterusan dapat diberikan kepada pelajar-pelajar OKU yang berjaya mendapat tempat di universiti awam dan swasta.

Fungsi

Antara fungsi utama PPOKU UMS adalah menilai keperluan golongan OKU di UMS dari segala aspek, seterusnya membuat permohonan penambahbaikan dari segi pengajaran dan pembelajaran (PDP), infrastruktur, persekitaran dan tadbir urus.

Empat domain utama tersebut perlu ditambah baik agar mesra OKU. Selain daripada itu, operasi pejabat PPOKU UMS juga berperanan memperkasa kebajikan pelajar OKU di dalam UMS dari segi:

- Kemudahan pengangkutan khas.
- Kemudahan kuota kolej kediaman.
- Membantu urus permohonan bantuan kewangan pelajar OKU.

Setiap pelajar OKU yang berdaftar di PPOKU, wajib mempunyai kad OKU yang dikeluarkan oleh Jabatan Kebajikan Masyarakat bagi memastikan pelajar mendapat manfaat sebagai seorang OKU.

PUSAT LUAR UMS (PLUMS)

Pusat Luar Universiti Malaysia Sabah (PLUMS) merupakan Pusat Tanggungjawab (PTJ) UMS yang menawarkan program Pembelajaran Sepanjang Hayat (PSH) pada peringkat prasiswazah dan pascasiswazah (Kerja Kursus dan Mod Campuran) kepada golongan berkerja. Selain itu, PLUMS juga menawarkan perkhidmatan MUET-On-Demand, kemasukan universiti melalui Saluran Terbuka UMS dan Accreditation of Prior Experiential Learning (APEL) bagi menyediakan peluang pengajian yang lebih luas kepada masyarakat.

Program yang Ditawarkan Sesi Pengajian 2022/2023

Bil.	Peringkat	Jumlah
1	Ijazah Sarjana Muda (Kuliah Hujung Minggu)	21
2	Ijazah Sarjana (Kerja Kursus)	18
Jumlah Keseluruhan		39

Ijazah Sarjana Muda (Kuliah Hujung Minggu)

Fakulti	Nama Program Pengajian/Aliran	Ditawarkan Pada Sesi 2021/2022	Ditawarkan Pada Sesi 2022/2023	Ditawarkan Pada Sesi 2023/2024
Fakulti Sains dan Sumber Alam	Sains Sekitaran	-	-	-
	Pengurusan Kewangan dan Perbankan	19	10	4
Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan	Pemasaran	10	3	3
	Ekonomi Sumber Manusia	13	5	2
	Ekonomi Kewangan	-	5	2
	Ekonomi Perancangan dan Pembangunan	1	-	-
	Komunikasi	10	26	2
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan	Sejarah	9	3	4
	Psikologi Industri dan Organisasi	-	-	-
Fakulti Psikologi dan Pendidikan	Psikologi Kaunseling	7	-	-
	Pendidikan dengan Sains	-	-	-
	Pendidikan Awal Kanak-Kanak	22	18	13
	Kewangan Antarabangsa	-	-	-
Fakulti Kewangan Antarabangsa Labuan	Perbankan Antarabangsa dan Luar Pesisir	-	-	-
	Pemasaran Antarabangsa	-	-	-
	Ekonomi Kewangan Antarabangsa	-	-	-
	Kewangan Islam	-	-	-
	Teknologi Multimedia	-	-	-
Fakulti Komputeran dan Informatik	E-Dagang	-	-	-
	Kejuruteraan Perisian	2	-	-
	Pengeluaran Ternakan	7	-	-
Fakulti Pertanian Lestari	Pengeluaran Tanaman	8	7	6
Bilangan Program Ditawarkan		108	77	36

Peringkat Ijazah Sarjana dan Kedoktoran (Kerja Kursus dan Mod Campuran)

Fakulti	Nama Program Pengajian/Aliran	Ditawarkan Pada Sesi 2021/2022	Ditawarkan Pada Sesi 2022/2023	Ditawarkan Pada Sesi 2023/2024
Fakulti Psikologi dan Pendidikan	Psikologi Kaunseling	25	14	13
	SPADA	11	15	7
	Komputer dalam Pendidikan	1	6	1
	Pendidikan Jasmani dan Kesihatan	6	4	1
	Pengurusan Pendidikan	19	19	12
	Pendidikan dengan TESL	9	19	4
	Pendidikan dengan Sains	4	4	3
	Kurikulum dan Pengajaran	15	6	8
Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan	Pentadbiran Perniagaan	66	33	40
	Pengurusan Modal Manusia	21	15	9
	Ekonomi	4	4	8
Fakulti Komputeran dan Informatik	Pembangunan Perisian	-	-	-
	Kecerdasan Pengkomputeran	-	4	2
Fakulti Kemanusiaan, Seni dan Warisan	Kerajaan dan Hubungan Antarabangsa	-	-	16
Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan	Sarjana Kesihatan Awam	-	21	26
	Ijazah Kedoktoran Kesihatan Awam	15	-	15
Fakulti Sains Makanan & Pemakanan	Keselamatan dan Kualiti Makanan	5	1	1
Institut Penyelidikan Bioteknologi	Sains (Biologi Molekul)	3	4	2
Bilangan Program Ditawarkan		204	169	168

Bilangan Pelajar yang Berdaftar Pada Sesi Pengajian 2023/2024

Bil.	Peringkat	Jumlah
1.	Ijazah Sarjana Muda (Kuliah Hujung Minggu)	284
2.	Ijazah Sarjana (Kerja Kursus)	530
Jumlah Keseluruhan		814

Bilangan Pelajar Bergraduata Pada Tahun 2023

Bil.	Peringkat	Jumlah
1.	Ijazah Sarjana Muda (Kuliah Hujung Minggu)	75
2.	Ijazah Sarjana (Kerja Kursus)	330
Jumlah Keseluruhan		405

PUSAT JAMINAN KUALITI (CQA)

Mesyuarat Lembaga Pengarah UMS Bil. 1/ 2021 (Kali ke-96) telah meluluskan pewujudan Pusat Jaminan Kualiti (CQA) berkuat kuasa pada 27 Januari 2021.

Salah satu fungsi CQA adalah berperanan sebagai pusat yang menyelia dan menyelaraskan jaminan kualiti akademik serta akreditasi yang melibatkan 201 program prasiswazah dan pascasiswazah UMS.

Berdasarkan rekod terkini, 191 program telah mendapat penganugerahan akreditasi oleh badan pensijilan seperti

Agensi Kelayakan Malaysia (MQA), badan profesional (e.g: *Engineering Accreditation Council*) dan akreditasi tambahan tempatan serta antarabangsa. Manakala 10 program lagi yang telah mendapat kelulusan Senat UMS atau KPT sebagai program akademik baharu adalah dalam proses untuk mendapatkan akreditasi daripada badan pensijilan yang tersebut di atas serta jumlah program baharu ini dijangkakan bertambah bagi memenuhi keperluan pasaran tempatan dan antarabangsa.

Penganjuran Seminar Akreditasi Akademik

Seminar Akreditasi Akademik yang dirasmikan oleh Prof. Dr. Shahril bin Yusof, Timbalan Naib Canselor UMS telah dianjurkan pada 26 September 2023 bertempat di Pusat Islam UMS. Seminar ini adalah satu kejayaan berimpak tinggi kepada CQA yang mana telah dihadiri oleh seramai 130 peserta melibatkan peserta dalam dan luar UMS.

Objektif asal penganjuran Seminar Akreditasi Akademik adalah untuk memantapkan dan membudayakan jaminan kualiti akademik dalam kalangan kakitangan akademik UMS. Namun demikian, CQA mengambil peluang untuk mempelawa peserta luar UMS dari kalangan kakitangan akademik dan pentadbiran agensi awam dan swasta.

Berdasarkan dapatan kaji soal selidik yang diperoleh daripada peserta telah memberi maklum balas yang amat memberangsangkan dan penganjuran Seminar Akreditasi Akademik 2.0 akan diteruskan pada tahun 2024.

Penganugerahan Akreditasi Program *Deemed Accredited* oleh MQA

MQA berperanan sebagai badan tunggal yang menyelia dan menyelaras jaminan kualiti dan akreditasi pendidikan tinggi negara telah mengeluarkan arahan bagi keperluan penilaian akreditasi program-program *Deemed Accredited* Universiti Awam (UA) melalui Pekeliling MQA Bil. 2/ 2017 bertarikh 01 Ogos 2017 kepada semua universiti awam (UA).

Berdasarkan pekeliling berkenaan iaitu selaras dengan dasar dan keperluan jaminan kualiti agar semua program pengajian mematuhi Kerangka Kelayakan Malaysia (MQF), semua UA dikehendaki menyelaraskan dan mengendalikan program pengajian dengan mematuhi keperluan MQF dan standard program yang berkaitan. Ini termasuk program *deemed accredited* yang telah diiktiraf oleh Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) tetapi tidak pernah dinilai oleh MQA.

Semua 56 program *deemed accredited* yang telah melalui penilaian Audit Verifikasi Pemuatan MQF bermula tahun 2018 telah berjaya mendapat Perakuan Akreditasi Penuh MQA pada tahun 2022-2023.

Penganugerahan Akreditasi Penuh MQA Tanpa Syarat ke Atas Program

Keberhasilan pencapaian CQA UMS juga dapat dilihat melalui penawaran program tanpa syarat akreditasi oleh MQA. Ini memberikan gambaran bahawa UMS terus komited dalam memastikan program-program ditawarkan sentiasa mencapai jaminan kualiti terbaik sepertimana inspirasi kementerian khususnya di dalam menjadikan Malaysia sebagai hab pendidikan global.

Antara program yang mendapat akreditasi tanpa syarat adalah seperti berikut:

1. Sarjana Muda Sains Perhutanan dengan Kepujian (Teknologi dan Industri Kayu);
2. Sarjana Muda Pendidikan dengan Kepujian (Pendidikan dengan Sains);
3. Sarjana Muda Sains Pertanian dengan Kepujian (Pengeluaran Ternakan);
4. Sarjana Muda Sains Perhutanan dengan Kepujian (Taman Alam Semulajadi dan Rekreasi);
5. Sarjana Muda Sains Pertanian dengan Kepujian (Pengeluaran Tanaman); dan
6. Sarjana Muda Sains Pertanian dengan Kepujian (Hortikultur dan Landskap).

Pengiktirafan Royal Society Chemistry Tanpa Syarat

UMS amat komited dalam usaha meningkatkan jaminan kualiti akademik program yang ditawarkan. Pengiktirafan oleh badan akreditasi tambahan tempatan dan antarabangsa ke atas program telah ditetapkan dalam KPI Utama UMS.

Lawatan audit oleh Royal Society Chemistry ke atas Program Sarjana Muda Kimia Industri dengan Kepujian telah dilaksanakan pada 9 November 2023 sebagai satu keperluan dalam proses penilaian program. Hasil daripada penilaian oleh badan pensijilan antarabangsa tersebut memberi pengiktirafan kepada Program Sarjana Muda Kimia Industri tanpa syarat. Ini menunjukkan program telah mencapai standard akademik yang ditetapkan dan kejayaan yang luar biasa ini memberi impak tinggi kepada imej universiti.

PUSAT SUKAN

Pusat Sukan berperanan dalam membudayakan gaya hidup sihat dan cergas melalui kegiatan sukan selain melahirkan **“The Thinking Athlete”** yang berdaya saing daripada kalangan pelajar.

Di samping itu, fungsi Pusat Sukan adalah:

1. Pembentukan sahsiah positif, kesedaran diri dan berdaya saing;
2. Peningkatan tahap kesihatan dan kecergasan fizikal menerusi penggunaan masa senggang secara berfaedah;
3. Pengukuhan interaksi sosial, kemahiran pergerakan asas dan kompleks;
4. Menyediakan kemudahan infrastruktur dan prasarana yang mencukupi bagi kemajuan sukan warga universiti; dan
5. Meningkatkan kualiti, pengetahuan dan kemahiran pelajar, pegawai, jurulatih dan pemimpin sukan.

Pencapaian Aktiviti Pelajar di Peringkat Negeri/Kebangsaan/Antarabangsa bagi Tahun 2023

Bil.	Peringkat	Aktiviti	Pencapaian
1	Antarabangsa	Kejohanan Sukan Asia (ASIAN GAMES) Hangzao, China / 29 Sept. – 5 Okt. 2023	2 atlet UMS mewakili Malaysia (Penyertaan/Pusingan awal)
2	Antarabangsa	Asean University Games (AUG) 2023 Chengdu, China / 28 Jul – 8 Ogos 2023	5 atlet UMS mewakili Malaysia (Penyertaan/Pusingan awal)
3	Antarabangsa	Sukan ASEAN (32nd SEA Games) 2023 Cambodia / 5 – 17 Mei 2023	4 atlet UMS mewakili Malaysia 2 pingat gangsa
4	Antarabangsa	83rd Singapore Track & Field Championships 2023 Singapore Sport Hub / 26 – 28 April 2023	4 atlet UMS mewakili Malaysia 3 pingat Emas 1 pingat Perak
5	Antarabangsa	Philippines Athletic National Championships 2023 City of Ilagan, Philippines / 22 – 26 Mac 2023	2 atlet UMS mewakili Malaysia 2 pingat Emas
6	Kebangsaan	Varsity Track & Field (Grand Final) 2023 Universiti Malaya, Kuala Lumpur / 17 Jul – 19 Nov. 2023	Tempat ke-3 keseluruhan 2 pingat Emas 4 pingat Perak 3 pingat Gangsa
7	Kebangsaan	Kejohanan SIPMA 2023 UPSI, Perak / 7 – 17 Sept. 2023	2 pingat Emas (pecah rekod) 1 pingat Perak (Anugerah Olahragawati)
8	Kebangsaan	Varsity Chess Championships 2023 UMS, Sabah / 11 Nov. 2023	Naib Johan keseluruhan 1 pingat Perak 1 pingat Gangsa Tempat ke-5 / ke-8
9	Kebangsaan	Karnival Sukan MASUM F1 / F2, 2023 USIM / UTEM, KL / 15 -30 Ogos 2023	1 pingat Emas 5 pingat Perak 3 pingat Gangsa
10	Kebangsaan	Varsity Track & Field (S3) 2023 UPSI, Perak / 22 – 24 Sept. 2023	Tempat ke-3 keseluruhan 2 pingat Emas 5 pingat Perak 1 pingat Gangsa
11	Negeri	Kejohanan Ind. Petanque Terbuka Sabah 2023 Politeknik, Sabah / 5 – 6 Ogos 2023	1 Emas 1 Perak

Senarai Aktiviti/Program yang Dijalankan Pada Tahun 2023

Bil.	Aktiviti/ Program	Tarikh	Pencapaian
1	Liga Futsal (W) UMS	Jan – Mac 2023	Fakulti / Kolej
2	UMS Football Premier League / 2nd Div. / FA Cup (Fakulti & Kolej Kediaman)	Sem. 1 / sesi 2023/24.	Fakulti / Kolej
3	Liga Bola Tampar UMS 2023	Sem. 1 / sesi 2023/24.	Fakulti / Kolej
4	Liga Futsal UMS 2023	Sem. 1 / sesi 2023/2024	Fakulti / Kolej
5	Gym Challenge UMS 2023	4 April 2023	Warga UMS
6	PUBG Mobile Online UMS	13 – 15 April 2023	24 Pasukan
7	Liga Bola Jaring UMS 2023	Sem. 1 / sesi 2023/2024	Fakulti / Kolej

Bil.	Aktiviti/ Program	Tarikh	Pencapaian
8	Kejohanan Aerodance Terbuka UMS 2023	24 Jun 2023	Johan Kejohanan / 99 orang & 10 IPTA
9	UMS Fit (Staf) 2023	Julai – Ogos 2023	Warga UMS
10	Liga Bola Jaring Staf 2023	Julai – Ogos 2023	Warga UMS
11	Liga Bola Sepak Staf 2023	Julai – Sept 2023	Warga UMS
12	HEPA @Sport	19 Ogos 2023	Warga HEPA
13	Karnival Sukan Staf UMS ke-19 (KARSUMS)	22 – 24 Sept 2023	Warga UMS
14	Sukan MASSA Universiti Malaysia Sabah / Hari Sukan Negara (UMS)	14 Oktober 2023	108 peserta (Sokongan kepada Kementerian Belia dan Sukan)
15	Liga Bola Tampar UMS 2023	Sem. 2 / sesi 2023/2024	Pelajar UMS
16	Liga Futsal (W) UMS 2023	Sem. 2 / sesi 2023/2024	Pelajar UMS
17	Varsity Chess Championships 2023	11 November 2023	IPTA/S : 30 Sekolah : 80
18	Karnival Sukan Kolej Kediaman (SUKOL) UMS-KAL	25 – 26 November 2023	Kolej Kediaman UMS 250 peserta
19	Karnival Sukan Kolej Kediaman (SUKOL) Grand Final -UMS KK	2 – 3 Disember 2023	Kolej Kediaman UMS 350 peserta
20	Karnival Sukan Konvo UMS 2023	8 – 10 Disember 2023	350 peserta Ke-3 Bola Sepak 9's
21	Majlis Perasmian dan penutupan Sukan SAGA Sabah X, 2023 UMS Stadium / Dirasmikan YAB Ketua Menteri Sabah	16 & 22 Disember 2023	5,000 peserta

PUSAT KERJAYA DAN PEMBANGUNAN KEUSAHAWANAN PELAJAR (PKPKP)

Pusat Kerjaya dan Pembangunan Keusahawanan Pelajar (PKPKP) telah ditubuhkan melalui kelulusan Mesyuarat Lembaga Pengurusan Universiti Malaysia Sabah (LPU) Bil.1/2021 (Kali Ke – 96) yang telah bersidang pada 27 Januari 2021 berkuat kuasa pada 27 Januari 2021.

Penubuhan PKPKP menekankan dua aspek dalam usaha meningkatkan **kadar kebolehpasaran graduan dan melahirkan pelajar yang lebih kreatif, inovatif, berdaya maju dan membuka peluang pekerjaan yang lebih meluas** sejajar dengan aspirasi **Pelan Tindakan Keusahawanan Institusi Pengajian Tinggi (IPT) 2021-2025**.

Fungsi

PKPKP bertanggungjawab menyelaras aktiviti-aktiviti kebolehpasaran graduan untuk memastikan peningkatan jumlah pelajar yang memperolehi pekerjaan melalui bimbingan dan nasihat kerjaya (*coaching*), pembangunan keusahawanan pelajar serta pelaksanaan program pembangunan kerjaya kepada pelajar.

Fungsi utama PKPKP ialah mengurus tadbir program berteraskan pemerkasaan agenda kebolehpasaran graduan UMS melalui aktiviti kebolehpasaran graduan dan industri, pembangunan keusahawanan pelajar, latihan dan modal insan serta pentadbiran dan kewangan selari dengan aspirasi pencapaian KPI dan KRA UMS, Pelan Strategik Kebolehpasaran Graduan IPTA serta Pelan Tindakan Keusahawanan IPT.

Teras fungsi PKPKP terbahagi kepada 3 aktiviti iaitu Pengurusan Pentadbiran dan Kewangan, Kebolehpasaran Graduan dan Pembangunan Keusahawanan Pelajar. Pusat ini membantu melahirkan graduan yang unggul berteraskan kepada keseimbangan daripada segi intelek, jasmani, rohani, emosi dan sosial serta bertekad menyediakan graduan yang mempunyai kemahiran/ciri-ciri yang berkaitan bagi menghadapi dunia kerja selaras dengan keperluan industri masa kini.

Selain daripada agenda pembangunan kerjaya dan kebolehpasaran graduan, PKPKP turut berperanan sebagai landasan dalam pemerkasaan pembangunan keusahawanan pelajar bersama rakan strategik keusahawanan. PKPKP juga bertanggungjawab dalam pengurusan, perancangan dan pelaksanaan aktiviti keusahawanan pelajar serta memberikan pendedahan keusahawanan untuk melahirkan graduan yang bercirikan keusahawanan.

Senarai Aktiviti yang Dijalankan Pada Tahun 2023

Bil.	Aktiviti/Program	Jumlah Penyertaan
1	Program Finishing School 2023	1500
2	Career & Internship Fair 2023	1000
3	Taklimat Pengukuhan Mynext	3000
4	Program Intervensi GE (Dana KPT)	
	Eksekutif Bina Rumah	20
	Sijil Profesional Persediaan Perkhidmatan Pelanggan	24
	<i>Empowering Graduates with Power BI</i>	250
	Program Pensijilan Peningkatan Komunikasi Dalam Bahasa Inggeris	250
5	<i>DevOps Foundation</i>	250
	Program Siswaniaga Learn & Earn:	
	1. Pendaftaran e-lesen perniagaan	
	2. Ikon Usahawan Pelajar	
	3. 1 Fakulti 1 Keusahawanan	
6	4. Bazar / tamu seperti:	
	• Tamu MyRakyat @ UMS;	
	• Bazar Ramadan 2023;	
	• The Entrepreneurial Carnivaland;	
	• Tamu FKJ; dan	
	• Tamu Slay.	3,785 pelajar
6	Pendidik dengan Kepakaran Keusahawanan	
	1. Penyelaras Keusahawanan Fakulti;	
	2. Professional Certificate for Entrepreneurship Educator (ProCEEEd); dan	
	3. Pensijilan e-Usahawan oleh MDEC.	99 tenaga akademik 3 tenaga bukan akademik Jumlah: 102 orang

Bil.	Aktiviti/Program	Jumlah Penyertaan
8	Pembiayaan pemulaan bagi perniagaan pelajar	
	Program Bank Rakyat UNIprenneur 3.0	RM66,000.00
	Social Entrepreneurship for Rural Youth	RM10,000.00
	Business Pitching Challenge PUNB-UMS 2023	RM7,800.00
	Jelajah Keusahawanan Belia	RM500.00
	National Entrepreneurship and Career Festival 2023	RM150.00
	AML Hackathon	RM3,000.00
	Huawei Malaysia Sales Elite Challenge 2023 (Final Round)	RM10,000.00
	BMC International Competition (Pitch Deck Session)	RM1,190.00
	Jumlah	RM98,640.00
9	Program inovasi dan teknologi keusahawanan	
	Entrepreneur Talk CelcomDigi Siswapreneur Bootcamp 2023	275 peserta
	Pertandingan Inovasi	8 peserta
	1st Place Best Shark Tank Pitch di Petronas BeDigital Bootcamp	10 peserta
	Champion for the Legged Robot (40m race) at University Robot Competition: Kingdom of Champion (Urock2022)	2 peserta
	2nd place (Private Category) in AML Hackathon 2023	5 peserta
	1st Runner-up team, in Huawei Malaysia Sales Elite Challenge 2023 (Final Round)	4 peserta
	2nd runner-up team in Huawei Malaysia Sales Elite Challenge 2023 (Final Round)	3 peserta
	Grand Prize (Computing Track) in Huawei ICT Competition 2023-2024 APAC Malaysia	3 peserta
	2nd Prize (Computing Track) in Huawei ICT Competition 2023-2024 APAC – Malaysia	1 peserta
	3rd place for Ocean Hackathon 2023	8 peserta
	Digital Innovation Creativepreneur 2023	10 peserta
	Pitchborneo	1 peserta
	Global Innovation Through Science & Tehcnology (Gist Catalyst) Innovation	3 peserta
	V Creator Startup Pitch Competition 2023	1 peserta
	Impact Digital Community Tourism	4 peserta
	Program Keusahawanan Sosial Siswa (KeSSISWA)	4 peserta
	National Entrepreneurship and Career Festival 2023	2 peserta
	2nd place BMC International Competition (Pitch Deck Session)	4 peserta
	3rd place BMC International Competition (Pitch Deck Session)	3 peserta
	Microbes Ideation and Invention, Innovation and Ideation Challenge (MINIC) 2023	2 peserta
	Robocon Malaysia	1 peserta
	Album Compilation	24 peserta
	Jumlah	378 peserta
10	Penubuhan Syarikat Pemula Berteraskan Inovasi dan Teknologi yang Dipacu secara Digital:	
	1. SWD Mulch	17 Syarikat Pemula
	2. Projek Green – Truck	
	3. You Aim Ace	
	4. Electroacetogenesis By E. Coli	
	5. Court Booking System	
	6. Simplefarley	
	7. Sustainable Aquatic Natural Diversity Project (SANDS)	
	8. Misinfo	
	9. Kinabalu Verse	

Kadar Kebolehpasaran Graduan Keseluruhan UMS

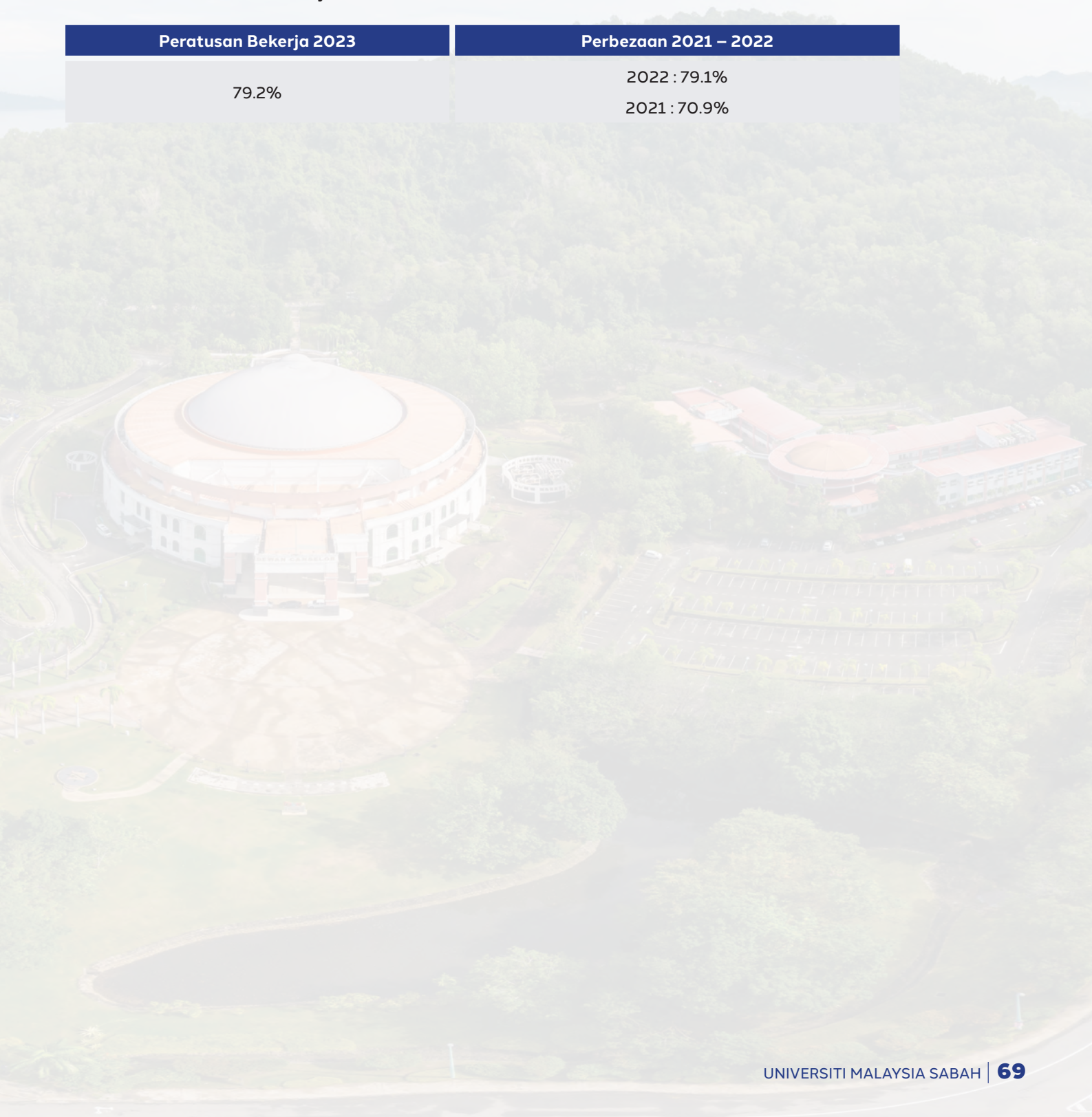
Kadar Keseluruhan 2023 98.5%	Tahun 2022 : 98.3% Tahun 2021 : 96.2% Tahun 2020 : 92.0%
---------------------------------	--

Kedudukan Kebolehpasaran Graduan dalam Universiti Awam

Kedudukan Kadar Kebolehpasaran Graduan UMS Tahun 2023 dalam Universiti Awam	Perbezaan 2021 - 2022
Tempat ke-4	2022 : 4
	2021 : 4

Kadar Peratusan Definisi Bekerja

Peratusan Bekerja 2023	Perbezaan 2021 - 2022
79.2%	2022 : 79.1%
	2021 : 70.9%

PUSAT ALUMNI

Pusat Alumni UMS ditubuhkan pada 9 Julai 2012. Pusat ini telah digabungkan dengan Pusat Kerjaya untuk membentuk Pusat Kerjaya & Alumni pada 16 Januari 2019 dan dipertanggungjawabkan melaksanakan segala aktiviti yang berkaitan kerjaya untuk semua pelajar UMS. Bermula pada 27 Januari 2021, Pusat Kerjaya & Alumni telah distruktur semula dan dikenali sebagai Pusat Alumni yang memfokuskan kepada fungsi untuk menyemai tautan di antara universiti dengan alumni serta pemudah cara kepada alumni sebagai rakan kongsi kepada agensi kerajaan/swasta.

Senarai Aktiviti/ Program Alumni Yang Dijalankan Pada Tahun 2023

Bil	Aktiviti/Program	Tarikh
1	The FBEA Business and Innovation Expo 2023 (Penganjur Bersama)	10 Januari 2023
2	Luncheon Talk Alumni 2023 – Datin Hj Nurlaila bt. Said	17 Januari 2023
3	Engagement Alumni Melalui Media Alternatif: Tiktok	19 Januari 2023
4	Alumni Outreach Januari 1/2023 - Mr. Eddie Tan Chung Ewe, Pemilik Jingsan Hardware Sdn.Bhd (HQ)	19 Januari 2023
5	Penilaian Anugerah Pengurusan Organisasi bagi Tahun 2022 – Pusat Alumni	26 Januari 2023
6	Alumni Outreach 2/2023 - Siti Syafirah Mohmed Shahim, Pemilik Butik Firah Collection	26 Januari 2023
7	Penyerahan Bantuan Air Mineral Kepada Pelajar-Pelajar Kolej Kediaman	30 Januari 2023
8	Alumni Outreach 3/2023 – En. Rudianshah b. Nonche, Pengarah Kolej Komuniti Sandakan	2 Februari 2023
9	Lawatan Tapak dan Perbincangan Program Sepetang Bersama Alumni Chapter Sandakan	2 Februari 2023
10	Alumni Outreach 4/2023 – En. Mohd Bahauddin Zubir, Politeknik Sandakan	2 Februari 2023
11	Alumni Outreach 5/2023 – Pn. Ramnah Lisman, Pemilik Sejuk Sejuk Kereta	2 Februari 2023
12	Alumni Outreach 6/2023 – Ms. Peggy @ Lim Kim Mang, Pemilik Arrival.On9.com	2 Februari 2023
13	Alumni Outreach 7/2023 – En. Arman Mohd Kahar, Pemilik As Siddiq Printing	2 Februari 2023
14	Alumni Outreach 8/2023 – Mr. Alan Kwan Wai Ming, Sales Manager East Coast Region Carlsberg Malaysia	2 Februari 2023
15	Kunjungan delegasi dari wakil Majlis Perwakilan Pelajar (MPP) Jabatan Kebolehpasaran Graduan dan Keusahawanan sesi 2022/2023	3 Februari 2023
16	Bengkel Retreat & Halatuju Strategik Pusat Alumni UMS	3 – 4 Februari 2023
17	Aktiviti Bonding Pusat Alumni	3 – 4 Februari 2023
18	Alumni Outreach 9/2023 – En. Mohammad Azwan Ja'afar, Pengarah, Kolej Komuniti Pekan	6 Februari 2023
19	Program Santai-Santai Bersama Kelab Rakan Alumni	11 Februari 2023
20	Sepetang Bersama Alumni Chapter Sandakan	23 Februari 2023
21	The Tarik Session Bersama Prof. Madya Datuk Dr. Sabri B. Mohamad Sharif, TNC HEPA UTEM	25 Februari 2023
22	Mesyuarat Homecoming Alumni 2023	23 Mac 2023
23	Rezeki Ramadan	Mac – April 2023
24	Mesyuarat Majlis Alumni Universiti Awam Bil.1/2023	19 Mei 2023
25	Alumni Outreach - Alani Bazla Ahmad Jihaudhin (FPEP,2018), Pemilik Alani Prima Global	24 Mei 2023
26	Ricky Lim Vui Sin (FPEP,2018) – Lead Consultant, RESPECT Consultanting Company	24 Mei 2023
27	Alumni Outreach /2023 – Jacqueline Vincent (SST,2005,2011) Pemilik Borneo Rich Supplier Sdn . Bhd.	27 Mei 2023

Bil	Aktiviti/Program	Tarikh
28	Jacqueline Vincent (SST,2005,2011)- Sharing Session Alumni Jom Masuk U Zon Sabah	27 Mei 2023
29	Alumni Outreach /2023 – Ahmad Syahbirin (SPE,2003) Senior Property Consultant dan Chester Properties Sdn. Bhd.	27 Mei 2023
30	Lawatan Benchmarking dari Universiti Malaysia Perlis	27 Mei 2023
31	Sharing Session Alumni Jom Masuk U Zon Sabah – Puan Nursyazatul Nisma (FPEP,2014), Usahawan Produk Shaklee	28 Mei 2023
32	Serahan Sumbangan Kebajikan – Maxmalcolm Symond (FKJ,2020) (kemalangan serius di tempat kerja)	7 Jun 2023
33	Serahan Sumbangan Kebajikan – Puan Roslinah Mahmud (SPE,2002) (SLE)	7 Jun 2023
34	Alumni Outreach /2023 – Azman Abdul Arzis (FPP,2016), Konsultan dan Penolong Pengurus Psychology Therapy Consultancy & Cuswood Furniture Tawau	15 Jun 2023
35	Alumni Outreach – En. Idham (SPE,1999), Kolej Vokasiaonal Tawau	15 Jun 2023
36	Mesyuarat Majlis Alumni Universiti Awam Bil.2/2023	13 Julai 2023
37	Alumni Outreach - Wan Mohamad Ammar Mokhtar (SSIL,2004) Pengusaha Laman 8 Putrajaya	14 Julai 2023
38	Temu Santai Alumni UMS Chapter Tawau	15 Julai 2023
39	Alumni Outreach /2023 – Cikgu Benjamin b. Philip (SPPS,2010)- SK Holy Trinity Tawau	16 Julai 2023
40	Alumni Outreach /2023 – Cikgu Irebeh Sabara (SPPS,2010,2011) – SK Holy Trinity Tawau	16 Julai 2023
41	Amirah Amir Hamja (FPEP,2016), Pengusaha Agensi Pelancongan Makatagih Semporna Travel & Tours	16 Julai 2023
42	Puan Salmawaty Rapin (SPE,2007), Pemilik & Pengurus Tadika Intelek Genius (TIG) Tawau	17 Julai 2023
43	Isyarah dan Syaharah Abdul Hussin (FPEP,2018), Pengusaha 2Win Hill Park Resort Semporna	17 Julai 2023
44	Forum Khas Alumni ‘Mengangkasakan Peranan Alumni UA” Kerjasama dengan Majlis Alumni, UMS, USIM & UNISZA	18 Julai 2023
45	Alumni Outreach 2023 – Encik Drrick Thanggapan (SPE 2010,2012)	Julai 2023
46	Reach@faculty FPEP	8 Ogos 2023
47	Rakaman Temubual Alumni UMS Homecoming – UMSfm	10 Ogos 2023
48	Reach@faculty FPT	11 Ogos 2023
49	Reach@faculty – FKI	17 Ogos 2023
50	Alumni Outreach - Ms. Kausar Akhtar Mahmud (FPEP, 2015)	21 Ogos 2023
51	Reach@faculty – FPT	21 Ogos 2023
52	Reach@faculty – FSSA	22 Ogos 2023
53	Reach@faculty – PPIB	23 Ogos 2023
54	Reach@faculty – FPP	23 Ogos 2023
55	Alumni Outreach -Dr. Jamil Lahani (FSSA, 2019) T-VOC EDUHUB	24 Ogos 2023
56	Reach@faculty – ASTiF	25 Ogos 2023
57	Reach@faculty – FPSK	28 Ogos 2023
58	Alumni Outreach - Mr. John Chin (FPEP, 2013) pemilik Borneo Wonders Holiday.	28 Ogos 2023
59	Alumni Outreach - Veronica Wong Siaw Kah (FPEP, 2013) pemilik firma akauntan V Wong & Co.	28 Ogos 2023
60	Alumni Outreach - Ms. Amy Yong Li Hui (FPEP, 2007)	29 Ogos 2023

Bil	Aktiviti/Program	Tarikh
61	Alumni Outreach - En. Mahadi Santa (FSSA, 2003)	29 Ogos 2023
62	Alumni Outreach -En. Amir Shah Idris (FPEP, 2008)	29 Ogos 2023
63	Reach@faculty - FIS	30 Ogos 2023
64	Reach@faculty - FSSK	30 Ogos 2023
65	Perbincangan bersama Lestari Professional Consultancy (LPC) Sdn.Bhd	30 Ogos 2023
66	Alumni Outreach - George Wong, Managing Director, Tai Yong Seng, Sales & Marketing Director, Aaron Ang, Operation Director & Ken Choo, Finance Director merupakan alumni UMS (FPEP, 2018) IT Tech Solution Borneo Sdn. Bhd	5 September 2023
67	Alumni Outreach - Mohd Rasmalyzan Abd Rashad (FPP)	5 September 2023
68	Alumni Outreach – En. Mohd Hasri Syafiq Yusri (FKAL,2016) Pengusaha Pakej Pelancongan Trip Melangkawi MY.	6 September 2023
69	Reach@faculty – UMS Flex	6 September 2023
70	Alumni Outreach – En. Muhammad Fahmi Ahmad (FPL,2017) Pengasas Sri Pedas Integrated Farm di Sik, Kedah	7 September 2023
71	Alumni Outreach @ kupi-kupi fm. Lester Calvin Miol, Pengerus Besar KKFM (SPS,2002)	7 September 2023
72	Alumnmi Outreach - Mohd Nizhamul Hayat Abdul Majid (FPP, 2016) Penyampai dan Penerbit di KKFM	7 September 2023
73	Temubual @ kupi-kupi fm	7 September 2023
74	Alumni Outreach - Datin Angel Ma An Qi (SPE,2007) Director of International Marketing, Shandong Global IELTS International Education Group & Pengusaha Travis Tuition Sdn. Bhd.	13 September 2023
75	Reach@faculty- FKJ	14 September 2023
76	Reach@faculty – FKAL	15 September 2023
77	Alumni Outreach – Siti Rabiatal Adawiyah Ajis (FPEP,2018) Technical Account & Claims Manager, Gallagher Re Labuan dan Siti Nurhalizah Yaakob (FPEP,2018) Akauntan , Marsh Captive Solutions Labuan	15 September 2023
78	Alumni Outreach – Andy Chong (SPE,2007) & Lai Tianxin (SST,2007) Pengusaha Shu Ren Learning Centre Sdn. Bhd.	19 September 2023
79	Alumni Outreach, Hong Wai Onn (SKTM, 2006), Commercial Head Market Dev. South East Asia, Novozymes Malaysia Sdn. Bhd.	21 September 2023
80	Alumni Outreach- Clyde Dorazon Tay Mei Fung (SPE,2007), Pengusaha & Pengurus Pentadbiran ADC Driving Institute	21 September 2023
81	Alumni Outreach, Muhammad Gaddafi Gulistan (SKTM,2009) CEO Unsur Hebat Sdn. Bhd.	22 September 2023
82	Alumni Outreach, Dr. Wong Tze Sheng (FPEP) Entrepreneur & Managing Director, TZ Wong Biz Solutions.	25 September 2023
83	Alumni Outreach, YB Datuk Andi Muhammad Suryadi Bandy (SPE,2009), Pembantu Menteri Kementerian Pembangunan Industri & Keusahawanan Sabah	29 September 2023
84	Lawatan Benchmarking Daripada Universiti Tun Hussein Onn Malaysia	4 Oktober 2023
85	Sesi Ramah Mesra & Jamuan Tengah hari Bersama Alumni UMS	4 Oktober 2023
86	Kunjungan Wakil Bank Islam Sabah & Sarawak, En. Zulkipli Mohamad, Regional Director East Malaysia Region dan En. Melvin @ Mohd Yahya Nawid, State Client Relationship Director	5 Oktober 2023
87	Alumni Bowling Tournament	6 Oktober 2023
88	Tour @ UMS	7 Oktober 2023
89	UMS Alumni Homecoming 2023	7 Oktober 2023
90	Alumni Fun Golf	8 Oktober 2023

Bil	Aktiviti/Program	Tarikh
91	Sunset Gathering Bersama Pengurusan Universiti Malaysia Sabah dan Alumni Chapter Labuan	22 Oktober 2023
92	UMS Sunset Autism Run (Program kerjasama)	28 Oktober 2023
93	Mesyuarat Majlis Alumni Universiti Awam Bil.3/2023	16 November 2023
94	Bengkel Penyediaan Poster Menggunakan Canva & Pengurusan Media Sosial	27 November
95	Mesyuarat Jawatankuasa Alumni Bil.1/2023	30 November 2023
96	Majlis Penyerahan Dana Alumni Kepada 13 Fakulti	4 Disember 2023
97	Penyerahan Laptop Kepada Pelajar Bekeperluan	4 Disember 2023
98	Alumni Outreach, Puan Maizura Ismail (SPE, 2000) Pengarah Komunikasi Korporat, Jabatan Wilayah Persekutuan, Putrajaya	4 Disember 2023
99	Perarakan Alumni Sempena Majlis Konvokesyen Ke-25	11 Disember 2023
100	Penyerahan Bantuan Ehsan Kepada Muhammad Syafiq Haziq Jamlus (FSSA, 2023)	11 Disember 2023
101	Kiosk Alumni	15 Disember 2023
102	Alumni Outreach – Ahmad Solahuddin Zulfikri (FPEP, 2019)- Pengusaha Kepok Batik Kudat	27 Disember 2023

Jumlah Keseluruhan Alumni UMS Mengikut Peringkat Pengajian

Bil.	Kategori	Jumlah Pelajar
1	Doktor Falsafah	104
2	Sarjana	307
3	Sarjana Muda	3,523
4	Diploma Lulusan Ijazah	144
5	Diploma	62
Jumlah Keseluruhan		4,140

Jumlah Keseluruhan Alumni Antarabangsa UMS Mengikut Peringkat Pengajian

Bil.	Kategori	Jumlah Pelajar
1.	Doktor Falsafah	14
2.	Sarjana	11
3.	Sarjana Muda	79
4.	Diploma Lulusan Ijazah	0
5.	Diploma	0
Jumlah Keseluruhan		104

Jumlah Keseluruhan Alumni Antarabangsa UMS Mengikut Negara

Bil.	Nama Negara	Jumlah Alumni
1	Bangladesh	5
2	Brunei Darussalam	11
3	China	76
4	Egypt	1
5	Gabon	1
6	Indonesia	5
7	Pakistan	2
8	Philippines	2
9	Uganda	1
Jumlah Keseluruhan		104

**PENYELIDIKAN DAN INOVASI
BERIMPAK TINGGI**

PUSAT PENGURUSAN PENYELIDIKAN (PPP)

Cabang pengurusan penyelidikan dikendalikan oleh Pusat Pengurusan Penyelidikan (PPP). PPP menggerakkan pengurusan penyelidikan dan meningkatkan impak keseluruhan penyelidikan untuk memperluas kerjasama dan mengukuhkan perkongsian dengan universiti penyelidikan bertaraf dunia yang lain.

Peranan dan fungsi PPP adalah untuk meningkatkan dan memperkukuh sistem pengurusan supaya dapat menghasilkan penyelidikan dan output yang berkualiti. Peranan PPP juga adalah untuk meningkatkan usaha sama PPP antara agensi penyelidikan dan pembangunan awam dengan sektor swasta untuk memudahkan pengkomersialan penemuan penyelidikan.

PPP juga bertujuan untuk memfokuskan penyelidikan utama yang mempunyai kepentingan strategik kepada negara dan membangunkan inisiatif multidisiplin.

Jumlah Geran yang Diperolehi pada Tahun 2023			
Bil.	Geran Penyelidikan	Bilangan Projek	Peruntukan Diluluskan (RM)
Kementerian Pengajian Tinggi			
1.	FRGS (KPM)	29	3,486,722.00
2.	PPRN (KPM)	1	134,000.00
3.	TRANSLATIONAL	1	6,250,000.00
4.	HiCOE (IPMB)	1	3,000,000.00
Jumlah		32	12,870,722.00
Geran Luar (Kebangsaan)			
1.	Luar Penuh Kebangsaan (LPK)	10	1,769,365.00
Jumlah		10	1,769,365.00
Geran Luar (Swasta)			
1.	Luar Penuh Swasta (LPS)	19	1,101,382.00
2.	Luar Kontrak Kerajaan (LKK)	2	560,575.00
3.	Luar Kontrak Swasta (LKS)	1	13,000.00
4.	Projek Air Perdana Menteri Ke-10	1	3,000,000.00
5.	Kerajaan Negeri Sabah	1	2,000,000.00
6.	Petronas Academia Collaboration Dialogue	7	5,319,205.00
Jumlah		31	11,994,162.00
Geran Luar (Antarabangsa)			
1.	Luar Penuh Antarabangsa (LPA)	12	1,712,293.00
2.	ERASMUS+ 84,096.90 EURO	1	432,008.00
Jumlah		13	2,144,301.00
Jumlah Keseluruhan			28,778,550.00

Jumlah Geran yang Diperuntukkan UMS pada Tahun 2023			
Bil.	Geran Penyelidikan	Bilangan Projek	Peruntukan Diluluskan (RM)
Skim Geran Penyelidikan Universiti Malaysia Sabah			
1.	Skim Geran Penyelidikan Pendidikan Osikologi (Dana FPP)	3	15,000.00
Geran Kluster			

Jumlah Geran yang Diperuntukkan UMS pada Tahun 2023			
Bil.	Geran Penyelidikan	Bilangan Projek	Peruntukan Diluluskan (RM)
1.	Dana Kluster Penyelidikan (DKP)	100	1,645,000.00
Geran UMS-GREAT			
1.	UMS-GREAT (GUG)	113	1,791,465.00
Geran Inovasi			
1.	Skim Geran Inovasi (SGI)	32	1,523,611.00
Geran Kolaborasi			
1.	Geran Kolaborasi Penyelidikan (GKP)	11	160,000.00
Dana Strategik			
1.	Dana Khas Strategik (DKS)	22	1,968,375.00
Dana Living Lab			
1.	DLV	8	500,000.00
Jumlah Keseluruhan		289	7,603,451.00

Penganjuran Persidangan

Dalam usaha memperkukuhkan perkongsian ilmu melalui penganjuran persidangan, UMS telah berjaya menganjurkan sebanyak 47 persidangan. 30 persidangan adalah di peringkat antarabangsa, 10 persidangan peringkat kebangsaan, lima persidangan peringkat negeri dan dua persidangan di peringkat universiti.

Bil.	Penganjur	Persidangan/Seminar/ Program Perkongsian Ilmu	Tarikh Mula	Tarikh Tamat
1.	Fakulti Psikologi dan Pendidikan	<i>International Conference of Indigenous and Cultural Psychology 2023 (ICICP 2023)</i>	9 Januari 2023	11 Januari 2023
2.	Fakulti Kejuruteraan	<i>6th International Conference on Chemical & Bioprocess Engineering - 2nd International Symposium on Carbon & Functional Materials for Energy & Environment (ICCBPE-CMEE 2023)</i>	22 Februari 2023	25 Februari 2023
3.	Fakulti Kejuruteraan	<i>Material and Energy for Sustainable Advancement 2023 (MEESA 2023)</i>	23 Mac 2023	24 Mac 2023
4.	Pusat Penataran Ilmu dan Bahasa	<i>International Conference on Politics and International Studies (ICPIS)</i>	18 Mei 2023	19 Mei 2023
5.	Fakulti Psikologi dan Pendidikan	Konvensyen Pembelajaran Digital	23 Februari 2023	25 Februari 2023
6.	Fakulti Sains dan Sumber Alam	Seminar Penyelidikan Pulau Layang-layang 2023	28 Februari 2023	1 Mac 2023
7.	Fakulti Perhutanan Tropika	<i>UMS-UTOKYO Nature Tourism Postgraduate Colloquium 2023</i>	6 Mac 2023	6 Mac 2023
8.	Fakulti Perhutanan Tropika	<i>EU Deforestation Regulation (EUDR) Seminar</i>	9 Mac 2023	9 Mac 2023
9.	Institut Kajian Orang Asal Borneo	Persidangan Sekaligus Perayaan Hari Orang Asal Sedunia 2023 Se-Borneo: <i>Indigenous Youth as Agent of Change for Self-Determination</i> (Forum)	29 April 2023	29 April 2023
10.	Fakulti Pertanian Lestari	<i>Enhancing Sustainable Agriculture for Food Security Challenges</i>	5 Mei 2023	5 Mei 2023
11.	Fakulti Pertanian Lestari	<i>Research Integration on Sustainable Agriculture and Food Security</i>	11 Mei 2023	11 Mei 2023
12.	Hospital Universiti Malaysia Sabah	<i>3rd Borneo Quality of Life Conference</i>	23 Mei 2023	26 Mei 2023

Bil.	Penganjur	Persidangan/Seminar/ Program Perkongsian Ilmu	Tarikh Mula	Tarikh Tamat
13.	Fakulti Psikologi dan Pendidikan	Konvensyen Kebangsaan Asuhan dan Didikan Kanak-kanak TASKA 2023	17 Jun 2023	18 Jun 2023
14.	Institut Penyelidikan Marin Borneo	UMS-BBGU International Symposium 2023: Sustainable Management Fisheries Symposium	10 Ogos 2023	10 Ogos 2023
15.	Fakulti Pengajian Islam	Tasawuf Borneo Ke-2	12 Ogos 2023	12 Ogos 2023
16.	Fakulti Kejuruteraan	Kolokium (Penyelidikan dan Penerbitan) Optimasi Kecerdasan Buatan	24 Ogos 2023	24 Ogos 2023
17.	Institut Penyelidikan Bioteknologi	The 8th International Biotechnology Symposium	29 Ogos 2023	30 Ogos 2023
18.	Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan	1st AP SBCC SUMMIT 2023	29 Ogos 2023	30 Ogos 2023
19.	Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan	Seminar Penyelidikan Perakaunan, Pusat Perakaunan 2023 Accounting Centre Accounting Research Seminar (ACARS) 2023	4 September 2023	4 September 2023
20.	Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan	International Congress of Physiological Anthropology 2023	5 September 2023	8 September 2023
21.	Pusat Penataran Ilmu dan Bahasa	International Postgraduate Colloquium (CipGrads 2023)	7 September 2023	8 September 2023
22.	Fakulti Kejuruteraan	IEEE International Conference on Artificial Intelligence in Engineering and Technology (IICAET 2023)	12 September 2023	14 September 2023
23.	Akademi Seni dan Teknologi Kreatif	Persidangan Antarabangsa Seni dan Teknologi Kreatif 2023	21 September 2023	22 September 2023
24.	Pusat Jaminan Kualiti	Seminar Akreditasi Akademik	26 September 2023	26 September 2023
25.	Fakulti Sains dan Sumber Alam	16th Seminar on Science and Technology 2023 (S&T2023)	27 September 2023	27 September 2023
26.	Pusat Persediaan Sains dan Teknologi	Seminar STEM PPST Kali ke-3 2023	10 Oktober 2023	10 Oktober 2023
27.	Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan	Seminar on Innovative Learning & Teaching (SILT) 2023	11 Oktober 2023	11 Oktober 2023
28.	Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan	9th International Conference of Movement, Health, and Exercise (MoHE) 2023	17 Oktober 2023	19 Oktober 2023
29.	Fakulti Sains dan Sumber Alam	Seminar Penyelidikan Pulau Layang-layang 02/2023	17 Oktober 2023	17 Oktober 2023
30.	Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan	The 9th Kinabalu Lecture Series	18 Oktober 2023	18 Oktober 2023
31.	Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan	Simposium Kebangsaan Sejarah, Budaya dan Warisan (SKSBW) 2023	25 Oktober 2023	25 Oktober 2023
32.	Fakulti Kewangan Antarabangsa Labuan	Asian Monetary Fund: Regional Cooperation and Challenges 2023	31 Oktober 2023	31 Oktober 2023
33.	Institut Penyelidikan Bioteknologi	Basic Training Module for Molecular Microbiology	6 November 2023	7 November 2023
34.	Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan	Kolokium Antarabangsa Universitas Negeri Malang dan Universiti Malaysia Sabah	8 November 2023	10 November 2023
35.	Institut Biologi Tropika dan Pemuliharaan	International Network for The Study of Asian Ants 2023 (ANET)	13 November 2023	17 November 2023

Bil.	Penganjur	Persidangan/Seminar/ Program Perkongsian Ilmu	Tarikh Mula	Tarikh Tamat
36.	Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan	Simposium Keusahawanan FPEP 2023	19 November 2023	05 Disember 2023
37.	Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan	Seminar Antarabangsa Pascasiswazah Sains Sosial & Kemanusiaan (SPSSK 2023)	22 November 2023	23 November 2023
38.	Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan	<i>The 4th International Conference on Economics 2023 (ICE2023)</i>	23 November 2023	24 November 2023
39.	Fakulti Pertanian Lestari	<i>International Seminar on Sustainable Agriculture and Food Security</i>	23 November 2023	23 November 2023
40.	Fakulti Sains dan Sumber Alam	<i>9th International Conference on Solid State Science and Technology (ICSSST 2023)</i>	5 Disember 2023	7 Disember 2023
41.	Fakulti Pengajian Islam	Seminar Antarabangsa Pendarasan Islam 2023 (SEAPIS 2023)	6 Disember 2023	7 Disember 2023
42.	Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan	Simposium Serantau Isu Sains Sosial dan Kemanusiaan 2023 ke-2 (ISSK 2023)	6 Disember 2023	7 Disember 2023
43.	Penerbit UMS	<i>Symposium of Translational Research and Studies for Sustainable Society (STaRS) 2023</i>	6 Disember 2023	6 Disember 2023
44.	Fakulti Komputeran dan Informatik	<i>International Conference on Advances in Machine Intelligence and Cybersecurity Technologies (AMICT2023)</i>	11 Disember 2023	12 Disember 2023
45.	Fakulti Sains dan Sumber Alam	SoMSA 2023	16 Disember 2023	17 Disember 2023
46.	Fakulti Komputeran dan Informatik	<i>4th International Conference on Advances in Computational Science & Technology (ICACSE 2023)</i>	16 Disember 2023	17 Disember 2023
47.	Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan	<i>International Seminar on Human Resource Economics (ISHRE) 2023; International FPEA iNnovation Expo (iFiExpo) 2023</i>	19 Disember 2023	19 Disember 2023

Aktiviti Penyelidikan Berimpak

Ekspedisi ke Antartika

Prof. Dr. Justin Sentian, FSSA telah melakar sejarah selaku rakyat Malaysia pertama menjalankan ekspedisi penyelidikan semasa musim sejuk dengan cuaca ekstrem di Antartika selama tujuh bulan antara 21 Mac hingga 27 Oktober 2023, sekali gus menjadikannya sebagai rakyat Malaysia paling lama berada di benua paling sejuk di dunia itu. Sepanjang di Antartika, Prof. Dr. Justin telah tinggal dan melakukan kajian di stesen Profesor Julio Escudero milik negara Chile yang terletak di Pulau King George, Antartika. Ekspedisi yang julung-julung kali diadakan ini dianjurkan oleh Yayasan Penyelidikan Antartika Sultan Mizan (YPASM) dengan kerjasama Institut Penyelidikan Antartika Chile (Instituto Antártico Chileno, INACH) dan Prof. Dr. Justin telah menerima geran penyelidikan khas bernilai RM150,000 daripada YPASM untuk projek berkaitan perubahan iklim bertajuk 'Variasi Ozon Troposfera dan Halokarbon di Semenanjung Antartika dalam Keadaan Cuaca Melampau'.

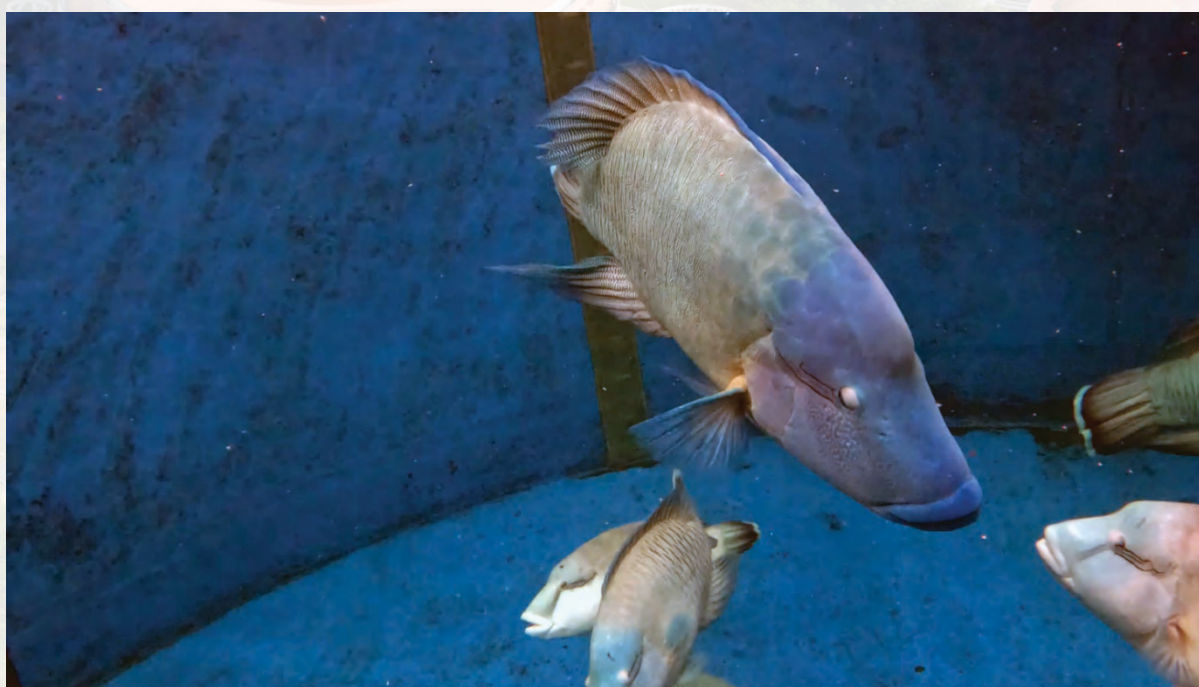
Kajian tiga tahun yang dijalankan dengan kerjasama INACH dan University of Santiago ini akan mengkaji peranan halokarbon reaktif terhalogen dalam kimia ozon permukaan dan keadaan meteorologi di bawah keadaan cuaca musim sejuk yang melampau. Halokarbon merupakan gas rumah hijau yang boleh menyumbang kepada perubahan iklim dan ia juga bertanggungjawab terhadap kehilangan ozon stratosfera sejak beberapa dekad kebelakangan ini. Beliau telah memperoleh data yang merekodkan variasi kepekatan ozon permukaan dan beberapa spesies gas hidrokarbon seperti *isoprene* sepanjang musim sejuk di Antartika. Beliau juga berjaya mengambil 197 sampel gas dari udara, salji, ais laut dan air laut untuk kajian kandungan spesies halokarbon seperti bromokarbon dan sebagainya.

Projek Pembenihan Ikan Marin Bernilai Tinggi

Pengiktirafan Pusat Kecemerlangan Pendidikan Tinggi (HICoE) bagi penyelidikan melibatkan pembenihan ikan marin bernilai tinggi kepada Institut Penyelidikan Marin Borneo (IPMB). Penyelidikan ini adalah satu inisiatif IPMB UMS untuk memastikan industri akuakultur berkembang secara mampan dan menyumbang kepada keterjaminan makanan dengan signifikan. Dana keseluruhan berjumlah RM6.75 juta telah disalurkan kepada IPMB bagi melestarikan program ini. Fokus penyelidikan program ini tertumpu kepada dua spesies utama ikan marin iaitu ikan kerapu dan ikan maming. Melalui program ini, IPMB menyokong pembangunan fasiliti akuakultur dan sumber manusia di UMS dan mengurus pelbagai keperluan spesies ikan dalam aspek pembiakan, pemakanan dan penternakan melalui penyelidikan berimpak tinggi.

Penyelidikan kerapu hibrid memberi impak yang besar terhadap industri akuakultur apabila ia menjadi spesies ikan ternak terkenal di negara-negara ASEAN dan China. Manakala, penyelidikan ikan maming pula menunjukkan respon positif kerana ikan ini boleh mencapai kematangan untuk membiak dalam hatceri. Impak penyelidikan IPMB turut dikukuhkan melalui penglibatan bersama masyarakat dan komuniti setempat. Rumusannya, penarafan sebagai HICoE kepada IPMB menunjukkan IPMB memberikan sumbangan signifikan dalam penyelidikan marin dan membantu dalam mencapai matlamat pembangunan mampan (SDG) ekosistem marin di Borneo dan serantau.

Penganjuran Malaysian Technical Cooperation Programme-Universiti Malaysia Sabah Training Course On Tourism 2023

Program ini dibiaya sepenuhnya oleh Kementerian Luar Negeri Malaysia yang berjumlah RM180,000.00 dan telah diadakan pada 18 – 23 September 2023 lalu yang melibatkan 10 orang peserta dari 7 negara iaitu Cambodia, Filipina (ASEAN region), Bangladesh, Maldives, Sri Lanka dan Pakistan (South Asia), dan Azerbaijan (West Asia). Kursus ini bertujuan untuk berkongsi pengetahuan dan kemahiran berkaitan pelancongan mampan yang sejajar dengan Matlamat Pembangunan Mampan Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (UNSDG 2030).

Objektif utama kursus latihan ini termasuk:

- Memberikan pengetahuan dan kemahiran yang relevan tentang pelancongan mampan dan hubungannya dengan UNSDG 2030
- Memberikan idea dan inovasi tentang ketahanan dalam pelancongan, khususnya pembelajaran impak pandemik COVID-19 dan menyepadukan pandangan berkaitan pemuliharaan
- Memudahkan rangkaian dan kerjasama dalam kalangan peserta dari negara-negara ASEAN dan Asia, serta pihak berkepentingan berkaitan pelancongan tempatan di Sabah dan Malaysia
- Mendorong penulisan dan penciptaan kandungan media sosial tentang topik pelancongan
- Memperkembangkan kohort profesional pelancongan yang proaktif dan produktif yang boleh menyumbang kepada kesan mampan selepas latihan.

Kursus ini menekankan kepentingan pelancongan mampan dalam era pasca-COVID-19, dengan menyepadukan elemen ketahanan melalui digitalisasi dan aplikasi bijak teknologi maklumat dan komunikasi (ICT). Ia menggunakan pelbagai kaedah pengajaran seperti kuliah, perbincangan, kajian kes, pembentangan, lawatan kajian, dan kerja lapangan untuk menyediakan pengalaman pembelajaran holistik.

Pemeteraian Perjanjian Penyelidikan (*Research Agreement - RA*) berjumlah RM1.16 Juta Bersama Malaysian Palm Oil Green Conservation Foundation (MPOGCF) dan Jabatan Hidupan Liar Sabah (JHLS).

Perjanjian penyelidikan (*Research Agreement - RA*) ini bagi kajian mengenai populasi Gajah Borneo. Kajian ini dilakukan dalam tempoh tiga tahun bermula pada 2023 hingga 2026 dan diketuai oleh Dr. Nurzhafarina Othman. Pemeteraian RA dan Memorandum Persefahaman (MoU) adalah di antara MPOGCF, JHLS, UMS dan HUTAN. Pelaksanaan projek ini bertujuan untuk meninjau dan mengemas kini hasil data kajian mengenai jumlah populasi sebenar Gajah Borneo di negeri Sabah yang kali terakhir didapatkan pada 9 hingga 14 tahun lepas. Selain itu, terdapat keperluan untuk mengkaji konflik manusia dan hidupan liar terutamanya untuk kedua-dua spesies yang dikaji. Hasil daripada kajian ini juga dijangka dapat membantu JHLS untuk merangka paradigma baharu dalam melaksanakan program-program kesedaran yang bakal dijalankan. Projek itu juga akan memberi penekanan dalam membantu meningkatkan kapasiti pakar tempatan dengan memberi latihan kepada pelapis saintis muda Malaysia dalam bidang pemuliharaan ekologi dan hidupan liar Sabah di bawah pembiayaan program ijazah Sarjana Sains (MSc) di universiti-universiti tempatan.

Pemeteraian Memorandum Perjanjian (MoA) Bagi Projek Bio-Prospek Penyelidikan dan Pembangunan Kulat Liar, Halia Liar dan Tumbuh-Tumbuhan Ubatan dan Aromatik (Tub) Berjumlah RM5 Juta Bersama Jabatan Perhutanan Sabah dan Yayasan Sabah

Pelaksanaan Karnival dan Hari Biodiversiti Sedunia Peringkat IBTP

Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (PBB) menetapkan tarikh 22 Mei setiap tahun sebagai tarikh mengingati dan menghargai kepentingan biodiversiti dalam kehidupan harian kita. IBTP mengambil inisiatif ini untuk merayakannya dengan mengadakan Karnival dan Hari Biodiversiti Sedunia Peringkat IBTP yang berlangsung pada 22 hingga 24 Jun 2023. Pelbagai aktiviti telah dilaksanakan sempena sambutan ini seperti Program Upcycling, Perasmian Makmal Endokrinologi, jualan makanan dan minuman serta pelbagai aktiviti untuk kanak-kanak.

Salah satu aktiviti yang berjaya dijalankan bersempena dengan sambutan karnival ini adalah pelaksanaan Bengkel Pengurusan Kitar Projek (PCM) untuk Pembangunan Mampan bagi Perubahan Sikap Hijau Mampan.

PUSAT PENGURUSAN INOVASI DAN PENGKOMERSIALAN (PPIP)

Secara keseluruhan, prestasi UMS dalam aktiviti/pengurusan harta intelek, pengkomersialan, perundingan dan inovasi telah mendapat pencapaian yang baik bagi tahun 2023.

PPIP selaku pemegang urus tadbir inovasi di UMS juga telah memainkan peranan yang signifikan dengan penambahbaikan yang berterusan dalam dasar-dasar universiti berkaitan pengurusan inovasi dengan pindaan dasar tahun 2023 iaitu Dasar Harta Intelek dan Pengkomersialan (Pindaan Tahun 2023) dan Pewujudan Dasar Baharu tahun 2023 iaitu Dasar Perundingan Universiti Malaysia Sabah Tahun 2023. Ini mencerminkan komitmen kepada perkembangan dan pembangunan ekosistem penyelidikan dan inovasi.

Kesemua pencapaian ini adalah suatu bukti jelas terhadap usaha berterusan universiti dalam meneroka bidang inovasi serta menyokong pertumbuhan ekonomi dan pendidikan tinggi di Malaysia.

Harta Intelek

Bil.	Jenis Perlindungan Harta Intelek	Jumlah (Produk)
1.	Paten <i>Granted Patent</i>	2
2.	Inovasi Utiliti <i>Granted Utility Innovation</i>	3
3.	Pemfailan Paten <i>Filed Patent</i>	5
4.	Cap Dagangan <i>Trademark</i>	4
5.	Hak Cipta <i>Copyright</i>	48
6.	Rahsia Perdagangan <i>Trade Secret</i>	11
Jumlah Keseluruhan		73

Senarai Perlindungan Harta Intelek Tahun 2023

Granted Patent				
Bil.	Nama	Tajuk Harta Intelek	No Paten	FAPI
1.	Prof. Madya Dr. Jidon Adrian Janaun	<i>System and Method for Recovering Oil from Palm Oil Mill Effluent (POME)</i>	MY-196069-A	FKJ
2.	Prof. Ir. Dr. Rosalam Sarbatly	<i>A Water Extraction and Energy Production System and A Method of Using Thereof</i>	MY-197372-A	FKJ

Granted UI				
Bil.	Nama	Tajuk Harta Intelek	No. UI	FAPI
1.	Prof. Madya Dr. Jidon Adrian Janaun	<i>Solar Dryer</i>	MY-197353-A	FKJ
2.	Nor Qhairul Izzreen binti Mohd Noor (Ts. Dr.)	<i>An Edible Active Bacterial Cellulose Based Bio-Plastic Film</i>	MY-196067-A	FSMP
3.	Assoc. Prof. Dr. Md. Shafiquzzaman Siddiquee	<i>A Bioreactor in Producing Microbial Inoculant</i>	MY-197250-A	IPB

Filed Patent				
Bil.	Nama	Tajuk Harta Intelekt	No. Pemfailan	FAPI
1.	Prof. Madya Ts. Dr. Ismail bin Saad	Multi-Level Sensors Based Electromyography (EMG) Acquisition System	PI2023004164	FKJ
2.	Dr. Abu Zahrim Yaser	Production of Modernite-Chitosan Beads for Ammonium Ion (NH ₄ ⁺) Removal from Water	PI2023007104	FKJ
3.	Dr. Yew Hoe Tung	Self-Optimization of Handover Control Parameters for Wireless Networks	PI2023007805	FKJ
4.	Dr. Mazalina Mamat	Interactive Oral Hygiene System with Visual and Odor Recognition for Compliance Monitoring	PI2023007806	FKJ
5.	Prof. Madya Dr. Fauziah Sulaiman	Mobile Eddy Current Sensor to Detect Surface Defect	PI2023007807	FSSA

Trademark				
Bil.	Nama	Tajuk Harta Intelekt	No. Pemfailan	FAPI
1.	Mohd Khairudin Noor bin Haji Khalib	D'Losun	TM2023015109	FSMP
2.	Mailin Misson	PhycoActive	TM2023021362	IPB
3.	Geoffrey Harvey Tanakinjal	LABUANBIZ	TM2023021363	FKAL
4.	Razak Mohd Ali Lee	WiRSENSE	TM2023021365	FKJ

Copyright				
Bil.	Nama	Tajuk Harta Intelekt	No. Pemfailan	FAPI
1.	Jinky Jane C. Simeon	e-book - Sompoton Video Assisted Learning (VAL) Kit	CRLY2023S00887	ASTIF
2.	Pn. Junaidah Januin	Modul Komunikasi Maya (Versi 1)	CRLY2023S00888	PPIB
3.	Pn. Junaidah Januin	Modul Komunikasi Lisan dan Bukan Lisan	CRLY2023S00908	PPIB
4.	Pn. Junaidah Januin	Basic Oral English Conversation Module	CRLY2023S00909	PPIB
5.	Dr. Norhayati Ayob	NPS2 Functional to Artistry	CRAR2023S01418	ASTIF
6.	Dr. Jinky Jane C. Simeon	JOM GAMIFYKIDS	CRLY2023S01762	ASTIF
7.	Mohd Kamaruddin bin Abd Hamid	UMS ALIEN - UMS Active Learning in Engineering Education	CRLY2023W01796	FKJ
8.	Ts. Ag Azihar @ Ag Ku Azihar bin Ag Tengah	I-COMPLY CODE	CRLY2023S02118	PPDM
9.	Leau Yu Beng	GoCard - The Digital Business card source code	CRLY2023S02951	FKI
10.	Leau Yu Beng	NDN PUB/SUB Wireless Mobile Station with ECDSA Signature Source Code	CRLY2023S02952	FKI
11.	Mohd Hanafi bin Ahmad Hijazi	SAT4TB: A Semi - Automated Tool for Early Tuberculosis Screening Using Deep Learning Source Code	CRLY2023S02953	FKI
12.	Soon Singh Bikar Singh	Modul Permainan Geobot	CRLY2023S02954	FPP
13.	Soon Singh Bikar Singh	Modul Permainan E-BOT QUAKE	CRLY2023S02955	FPP
14.	Grace Joy Chin Wei Lie	Character for Let's Learn Biotechnology Book – OLUMIS	CRAR2023S03105	IPB
15.	Abentin bin Estim	A2U BIO	CRAR2023S03106	IPMB
16.	Grace Joy Chin Wei Lie	Character for Let's Learn Biotechnology Book – OSUNDU	CRAR2023S03107	IPB
17.	Lilian Lee Shiau Gee	IE' GADUNG' KIMARAGANG GAME APP CHARACTER - MONDU	CRAR2023S03108	ASTIF
18.	Lilian Lee Shiau Gee	IE' GADUNG' KIMARAGANG GAME APP CHARACTER - LINGKANAD	CRAR2023S03109	ASTIF
19.	Jinky Jane C. Simeon	Sompoton Video Assisted Learning (VAL) Kit	CRFM2023S03104	ASTIF

Copyright				
Bil.	Nama	Tajuk Harta Intelek	No. Pemfailan	FAP
20.	Geoffrey Harvey Tanakinjal	LABUAN BIZ.COM Source Code	CRLY2023S03110	FKAL
21.	Jason Teo Tze Wi	META - CRYPTO-PREDML: Metaverse-based Cryptocurrency Price Prediction using Machine Learning Source Code	CRLY2023S03111	FKI
22.	Jason Teo Tze Wi	FSL-PEST-DETECT: Few Shot Learning for Agricultural Pest Detection Source Code	CRLY2023S03112	FKI
23.	Jason Teo Tze Wi	MLDEC-DETECT: Machine Learning Deception Detection Using Non-Verbal Behavior Source Code	CRLY2023S03113	FKI
24.	Jason Teo Tze Wi	MULTI-SER: Multiclass Multilanguage Speech Emotion Recognition Source Code	CRLY2023S03114	FKI
25.	Jason Teo Tze Wi	LONGCOVID-PRED-ML: Long Covid Prediction using Machine Learning Source Code	CRLY2023S03115	FKI
26.	Dinna@Nina Mohd Nizam	Tale of Kinabalu: A Folklore Augmented Reality Storytelling Application on Mount Kinabalu Source Code	CRLY2023S03116	FKI
27.	Norazlina Khamis	The Wonders of Bornean Mushroom: From Forest to Finger Source Code	CRLY2023S03117	FKI
28.	Wirawati Ngui Yi Xe	Profolio Module	CRLY2023S03118	FPP
29.	Nurul Hudani binti Md. Naw	Psikologi Sosial: Dari Individu Kepada Sosial	CRLY2023S03119	FPP
30.	Anath Rau Krishnan	Kantin Juara Web Application - Source Code	CRLY2023S03120	FKAL
31.	Jurry Foo	Modul TagaLit: An Environmental Management Literacy Model for Awareness	CRLY2023S03162	FSSK
32.	Oliver Valentine Eboy	Megalithic Stone Heritage Trail Map for Tourism	CRLY2023S03163	FSSK
33.	Norazlina binti Khamis	JumSafe Bah! Source Code	CRLY2023S03164	FKI
34.	Siew Nyet Moi @ Sopiah Abdullah	Modul dan Ujian Pemikiran Masa Hadapan Melalui Pembelajaran Berasaskan Masalah Berorientasikan Projek Berbantuan Peta Pemikiran Roda dalam Pendidikan STEM	CRLY2023S03165	FPP
35.	Siew Nyet Moi @ Sopiah Abdullah	Modul Latihan dan Ujian Imajinasi Saintifik Melalui Pengintegrasian Proses Pemikiran Rekabentuk dan Pembelajaran Berasaskan Masalah untuk Murid Tahun 6	CRLY2023S03166	FPP
36.	Abentin bin Estim	A2U Crus	CRAR2023S03748	IPMB
37.	Abentin bin Estim	A2U Fis	CRAR2023S03749	IPMB
38.	Amina binti Ali	MyCourseFile Source Code	CRLY2023S03750	PPIB
39.	Zaidatol Haslinda Abdullah Sani	A Day at GAH: Augmenting the Art Gallery Experience (Source code)	CRLY2023S03751	FKI
40.	Balan Rathakrishnan	Soal Selidik Kajian Keberkesanan Bantuan Kewangan Kebajikan	CRLY2023S03752	FPP
41.	Siti Nur Aqilah binti Ab Wahab	UMS Stock Trading Competition (STC) for The Novice Module I	CRLY2023S03753	FKAL
42.	Rafidah Nordin	Data Acquisition Unit Device (DAUD)	CRLY2023S03754	PPIB
43.	Zairul Anuar bin Md. Dawam	Manuskrip Buku dari Idea ke Skrip	CRLY2023S03755	ASTIF
44.	Sazmal Effendi Arshad	NPS2 Functional to Artistry	CRAR2023S01418	ASTIF
45.	Norhayati Ayob	TUBAT DI ODU OM AKI	CRAR2023S03651	ASTIF
46.	Wan Huraini Osman	MaTTaWY	CRLY2023S05792	PPIB

Copyright

Bil.	Nama	Tajuk Harta Intelek	No. Pemfailan	FAPI
47.	Fauziah Sulaiman	<i>Project Based Learning Bilingual STEM Physics Module</i>	CRLY2023S05793	FSSA
48.	Anna Lynn Abu Bakar	<i>C2 J Teaching Kit</i>	CRLY2023S05794	PPIB

Trade Secret

Bil.	Nama	Tajuk Harta Intelek	No. Pemfailan	FAPI
1.	Dr. Koh Wee Yin	GABA DACHO	TS20230001	FSMP
2.	Dr. Rovina Kobun	<i>Agrowaste Biosorbent</i>	TS20230002	FSMP
3.	Dr. Rovina Kobun	OI-LIFE (BIOPLASTIC)	TS20230003	FSMP
4.	Dr. Rovina Kobun	OI-LIFE (SPRAY COATING)	TS20230004	FSMP
5.	Prof. Madya Dr. Suzan Benedick	<i>Unique Sabah Stingless Bee Honey (USSBH) Grading Standard</i>	TS20230005	FPL
6.	Prof. Madya Dr. Halina Sendera Mohd Yakin	<i>Scentsdera Beauty Philosophy Bawing Sleeping Mask</i>	TS20230006	PPIB
7.	Prof. Madya Dr. Halina Sendera Mohd Yakin	<i>Scentsdera Beauty Philosophy Bawing Aromatherapy Massage Oil</i>	TS20230007	PPIB
8.	Prof. Madya Dr. Halina Sendera Mohd Yakin	<i>Scentsdera Beauty Philosophy Bawing Massage Lotion</i>	TS20230008	PPIB
9.	Prof. Madya Dr. Halina Sendera Mohd Yakin	<i>Scentsdera Beauty Philosophy Bawing Body Scrub</i>	TS20230009	PPIB
10.	Prof. Madya Dr. Halina Sendera Mohd Yakin	<i>Scentsdera Beauty Philosophy Bawing Balm</i>	TS20230010	PPIB
11.	Ts. Dr. Nor Azizun Rusdi	<i>T-WADAN: Cube Bamboo Tea Enriched with Mulberry Fruit</i>	TS20230011	IBTP

Pencapaian dan Pengiktirafan

Bil.	Pameran	Jenis Anugerah			
		Khas	Emas	Perak	Gangsa
1.	Malaysia Technology Expo (MTE) 2023				
	World Trade Centre (WTC), Kuala Lumpur 16-18 Mac 2023	0	3	2	4
2.	International Invention, Innovation & Technology Exhibition (ITEX) 2023				
	Kuala Lumpur Convention Centre (KLCC), Kuala Lumpur 11-12 Mei 2023	3	13	6	0
3.	International Exhibition of Ideas, Invention and Innovation Trade Fair (iENA) 2023				
	Nuremberg, Jerman 28-30 Oktober 2023	1	2	5	2
Jumlah Keseluruhan		4	18	13	6

Senarai Pencapaian dan Pengiktirafan Tahun 2023

MALAYSIA TECHNOLOGY EXPO (MTE) 2023

World Trade Centre (WTC), Kuala Lumpur
16-18 Mac 2023

Bil.	Tajuk Inovasi	Ketua Penyelidik	Fakulti/ Pusat/ Institut	Anugerah
1.	Interactive Pre-Maths	Dr. Connie Shin @ Connie Cassy Ompok	FPP	Emas (Youth Category)
2.	Sompoton Video Assisted learning (VAL) KIT	Dr. Jinky Jane C Simeon	ASTiF	Emas
3.	UMS Transformation Modules for Young Inmates	Dr. Esther Jawing	PPIB	Emas
4.	Eco-Pre-Maths	Dr. Connie Shin @ Connie Cassy Ompok	FPP	Perak
5.	Integrated STEM-PBL Physics Module	Prof. Madya Dr. Fauziah Sulaiman	FSSA	Perak
6.	WiRSense	Dr. Razak Mohd Ali Lee	FKJ	Gangsa
7.	UMSfm Broadcasting Technology	Dr. Intan Soliha Ibrahim	FSSK	Gangsa
8.	Prison learning Project: Enriching Adults Inmates with Communication Modules	Junaidah Januin	PPIB	Gangsa
9.	Advance Tool for Tourism	Prof. Madya Dr. Oliver Valentine Eboy	FSSK	Gangsa

INTERNATIONAL INVENTION, INNOVATION & TECHNOLOGY EXHIBITION (ITEX) 2023

Kuala Lumpur Convention Centre (KLCC), Kuala Lumpur
11-12 Mei 2023

Bil.	Tajuk Inovasi	Ketua Penyelidik	Fakulti/ Pusat/ Institut	Anugerah
1.	Cray-X	Prof. Rossita Shapawi	IPMB	Emas
2.	Tilapia Eco-Pallet	Prof. Rossita Shapawi	IPMB	Emas
3.	Agrowaste Biosorbent	Dr. Rovina Kobun	FSMP	Emas
4.	Oi-Life	Dr. Rovina Kobun	FSMP	Emas
5.	GABA DACHO	Dr. Koh Wee Yin	FSMP	Perak
6.	Insect Biopesticide: Control in Woolly Aphid	Prof. Madya Dr. Shafiquzzaman Siddique	IPB	Perak
7.	Seaweed Seedling Production System	Prof. Madya Dr. Wilson Yong Thau Lym	IPB	Emas
8.	iPANTAI	Dr. Farashazillah Yahya	FKI	Emas
9.	TagaL	Prof. Madya Dr. Jurry Foo	PKPP	Emas
10.	The Wonders of Bornean Mushroom	Dr. Norazlina Khamis	FKI	Perak
11.	JOM GAMIFYKIDS	Dr. Jinky Jane C Simeon	ASTiF	Emas
12.	Lapohan Artistry	Dr. Norhayati Ayob	ASTiF	Special Award-Best Invention (Household Product)
13.	Advanced Ethnic-Themed Game App	Dr. Lilian Lee Shiau Gee	ASTiF	Perak
14.	BeSAR	Dr. Siti Hasnah Tahalol	FKI	Perak
15.	Innovative Dry Electrodes for Precise and Comfortable Biopotential Measurements	Dr. Ali Farzamnia	FKJ	Perak
16.	Vegetato-Patty	Prof. Madya Dr. Wolyna Pindi	FSMP	Emas
17.	Bamboo Shoot Crackers	Prof. Madya Dr. Wolyna Pindi	FSMP	Emas
18.	MyHelper-Rainbow Equation	Prof. Dr. Sabariah Sharif	FPP	Emas
19.	Modul Projek Tenaga STEM PRK	Prof. Dr. Sabariah Sharif	FPP	Emas

INTERNATIONAL INVENTION, INNOVATION & TECHNOLOGY EXHIBITION (ITEX) 2023
Kuala Lumpur Convention Centre (KLCC), Kuala Lumpur
11-12 Mei 2023

Bil.	Tajuk Inovasi	Ketua Penyelidik	Fakulti/ Pusat/ Institut	Anugerah
20.	Residual Oil Extractor (ROE)	Prof. Madya Dr. Jidon Janaun	FKJ	Malaysia Innovative Product Award (MIPA), & Special Award-Best Invention (Top 3 Grand Winner)

IENA: NUREMBERG - INTERNATIONAL EXHIBITION OF IDEAS, INVENTION AND INNOVATION TRADE FAIR 2023
Nuremberg, Jerman
28-30 Oktober 2023

Bil.	Tajuk Inovasi	Ketua Penyelidik	Fakulti/ Pusat/ Institut	Anugerah
1.	Integrated Solar Dryer (INSOLER)	Prof. Madya Dr. Jidon Janaun	FKJ	Anugerah Khas daripada The Star of New York USA (Teknologi Hijau untuk Pertanian):
2.	Integrated Solar Dryer (INSOLER)	Prof. Madya Dr. Jidon Janaun	FKJ	Emas
3.	Agrowaste Biosorbent	Ts. Dr. Rovina Kobun	FSMP	Emas
4.	Residual Oil Extractor (ROE)	Prof. Madya Dr. Jidon Janaun	FKJ	Perak
5.	TagaLit: Literacy Model	Prof. Madya Dr. Jurry Foo	PKPP	Perak
6.	Oi-Life	Ts. Dr. Rovina Kobun	FSMP	Perak
7.	Smallfarm Fertilizer Spreader (SFS)	Dr. Aftendy Hassan	FPT	Perak
8.	UMS Transformation Modules	Dr. Esther Jawing	PPIB	Perak
9.	CABBAGE FLOSS (Serunding Kubis)	Prof. Madya Dr. Jurry Foo	PKPP	Gangsa
10.	Sompoton Video Assisted Learning (VAL) Kit	Dr. Jinky Jane C. Simeon	ASTiF	Gangsa

Pengkomersialan

Bil.	Tajuk Inovasi	Nama Penyelidik	Fakulti/ Pusat/ Institut	Jenis Pengkomersialan	Nama Syarikat	Penjanaan (RM)
1.	Modular Water Treatment System	Prof. Ir. Dr. Rosalam Hj. Sarbatly	FKJ	Perjanjian Perlesenan	Drilltech Sdn. Bhd.	20,000.00
2.	Hafiz Feed	Ts. Dr. Januarius Gobilik	FPL	Keuntungan Jualan Tahun 2022	Hafiz Farm Sdn. Bhd.	4,070.00
3.	UMS Eco- Solar Dryer	Prof. Madya Dr. Jidon Adrian Janaun	FKJ	Royalti Tahun	Villaco Sdn. Bhd.	15,000.00
4.	Buku AR Gergasi dan Penghuni Rumah Panjang	Prof. Dr. Low Kok On & Prof Madya Dr. Ag Asri Ag Ibrahim	PPIB / FKI	Keuntungan Jualan	Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP)	4,268.00
5.	Formulation of Fixing Agent for Textile Dyeing Application on Indigo Dye	Prof. Dr. Coswald Stephen Sipaut @ Mohd Nasri	FKJ	Royalti Tahun 2022	Denim Code Sdn. Bhd.	20,000.00
Jumlah Keseluruhan						63,338.00

Perundingan

Bil.	Tajuk Perundingan	Nama Perunding	Fakulti/ Pusat/ Institut	Nama Klien/ Pembiaya	Nilai Projek Perundingan (RM)
1.	MEGALITHIC Stone Heritage Trail Mapping for Tourism Using Gis For Long Pasia	Prof. Madya Dr. Oliver Valentine Eboy (Ketua) Ahli: 1. Prof. Dr. Jacqueline Pugh-Kitingan 2. Baszley Bee bin Basrah Bee 3. Prof. Madya Dr. Awangku Hassanah Pengiran Bagul	FSSK	Institute Development Studies (Sabah)	49,887.00
2.	Perkhidmatan Ujian ke Atas Campuran Asfalt (Loose Asphalt Mixture)	Ts. Dr. Lillian Gungat (Ketua) Ahli: 1. En. Munap bin Salleh (Penolong Pegawai Sains) 2. En. Shahrani Bin Juhari (Penolong Juruukur Bahan)	FKJ	ASTENPAVE SDN BHD	6,400.00
3.	Potential Of Three Different Types of Duckweeds Incorporated in Aquafeed- Investigation on Its Nutritional Value, Health Benefit, Growth Performance and Economy Viability of Milkfish Aquaculture	Dr. Rafidah Othman	IPMB	Wong Aquaculture SDN BHD	232,000.00
4.	The Music Place Outreach Program: Empowering The Community Through Music Education	Dr. Jinky Jane C. Simeon	ASTiF	The Music Place	6,000.00
5.	Modul Perkhidmatan Ekosistem Hutan (Projek Pembangunan Persekututan Rmk-12 “Projek Memperkasakan Pemantauan Ekosistem Hutan Untuk Menyokong Pembangunan Strategi Hijau di Sabah”)	Dr. Kamlisa Uni binti Kamlun	FPT	Jabatan Perhutanan Sabah	20,000.00
6.	Projek Pembangunan Sistem Air Bersih Di Smk Bongkol, Pitas Sabah	Prof. Dr. Kawi Bidin (Ketua) Ahli Perunding: 1. Prf. Dr. Baba Musta 2. Ts. Dr. Mohamad Zul Hilmey Makmud 3. Ir. Ts. Dr. Habib Musa Mohamad 4. Ts. Dr. Hardianshah Saleh 5. Chm. Ts. Dr. Zuhair Jamain 6. Ts. Dr. Nur Zaida Zahari 7. Dr. Fera @ Nony Cleophas 8. Dr. Siti Nor Farhana Zakaria 9. Dr. Nur Izzati Ishak 10. Ts. Abu Bakar Abd Rahman	FSSA	Yayasan Ikhlas	10,000.00
7.	Program Sabah Essport Ultimate Showdown	Dr. Rosli Sareya (Ketua) Ahli: Dr. Sharip Zainal Sagkif Shek Pn. Nurain Abdul Razak	ASTIF	IZ RESOURCES (Mohd Rasmalyzan Bin Abd Rashad)	10,000.00
8.	Cross Laminated Bamboo Project: Physical And Mechanical Studies On The Performance Of Borax-Treated And Densified Wild Buluh Beting (Gigantochloa Levis) Sourced From Sabah and Sarawak	Prof. Madya Ts. Dr. Liew Kang Chiang	FPT	Perbadanan Kemajuan Perusahaan Kayu Sarawak (PUSAKA)	26,535.00
Jumlah Keseluruhan					360,822.00

Makmal Hidup (Living Lab) UMS

UMS secara rasmi mengumumkan inisiatif makmal hidup pertamanya pada 5 April 2023. Sepuluh (10) makmal hidup telah diumumkan. Sejumlah RM500,000.00 diperuntukkan untuk mana-mana komponen penyelidikan dan pembangunan dalam makmal hidup UMS. Setiap makmal hidup mempunyai matlamat dan peranan tersendiri. Menjelang akhir tahun, sembilan (9) makmal hidup telah ditubuhkan dan beroperasi. Makmal hidup ini dipetakan dengan SDG yang berikut.

Melalui SDG di atas, makmal hidup UMS menunjukkan ketabahannya dalam perkara yang penting kepada negeri Sabah. Butiran makmal disediakan dalam sub-bahagian seperti berikut:

a) Makmal Hidupan Jaringan dan Kolaborasi Perubatan Luar Bandar (Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan)

Ahli Kumpulan

- Dr. Mohd Faizal Madrim (Ketua)
- Prof. Dr. Mohammad Saffree Jeffree
- Prof. Madya Dr. Syed Sharizman Syed Abdul Rahim
- Prof. Madya Dr. Richard Avol
- Prof. Madya Dr. Azizan Omar
- Dr. Zulkhairul Naim Sidek Ahmad
- Dr. Muhammad Aklil Abd Rahim
- Dr. Azman Atil @ Azmi
- Dr. Abdul Rahman Ramdhan
- Dr. Aizuddin Hidrus
- Datin Dr. Norkiah Arsat
- Dr. Benny Obrain Joseph Manin

Pada 6 Januari 2023 bertempat di Sikuati, Kudat, UMS mencipta sejarah dengan penubuhan dan pelancaran makmal hidup pertamanya iaitu Makmal Hidup Jaringan Kolaborasi Perubatan Luar Bandar (Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan). Makmal hidup ini ditubuhkan di bawah Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan (FPSK) melalui salah satu geran penyelidikan UMS iaitu Geran Makmal Hidup, Inovasi untuk Demensia dalam Komuniti Luar Bandar dan memperoleh dana RM50,000.00 di bawah projek penyelidikan.

Makmal hidup ini juga menyediakan beberapa program penjagaan kesihatan UMS. Salah satu program tersebut ialah program PUPUK yang telah diperkenalkan pada tahun 2009. Di bawah program unik ini, pelatih kejururawatan UMS dipadankan dengan keluarga yang dikenal pasti di luar bandar bertujuan mencari fakta dan berkongsi ilmu. Penglibatan pelatih kejururawatan keluarga berlaku dalam jangka masa yang panjang dan ia dipantau rapi oleh Pusat Pendidikan Perubatan Luar Bandar, Pejabat Daerah Negeri masing-masing dan Kementerian Kesihatan Malaysia. Daripada penglibatan ini, pengetahuan dan situasi penjagaan kesihatan keluarga dijangka bertambah baik manakala pelatih memperoleh pengalaman kerja yang berharga.

b) **BORNEENSIS untuk Education for Sustainable Development (ESD) (Institut Biologi Tropika dan Pemuliharaan)**

Ahli Kumpulan

- Prof. Madya Dr. Fiffy Hanisdah Saikim (Ketua)
- Prof. Madya Dr. Liew Thor Seng
- Dr. Ng Ting Hui
- Dr. Nuzhafarina Othman
- En. Kueh Boon Hee @ Kelvin (Timbalan Ketua)
- Pn. Petherine Jimbau
- En. Ahmad Sudin
- Pn. Norazmayati Kassim
- Pn. Arnie Abdul Hamid

Education for Sustainable Development (ESD) ialah pendekatan pembelajaran holistik yang bertujuan untuk memperkasakan individu dengan pengetahuan, kemahiran, nilai dan sikap yang diperlukan untuk menyumbang kepada masa depan yang lebih mampan. Ia menekankan hubungan dimensi sosial, ekonomi dan alam sekitar pembangunan, memupuk pemikiran kritis, penyelesaian masalah, dan membuat keputusan pembangunan secara partisipatif. ESD bertujuan untuk menyemai rasa tanggungjawab dan kesedaran etika terhadap generasi semasa dan akan datang, mempromosikan gaya hidup dan amalan mampan di peringkat tempatan, nasional dan global. Dengan menyepadukan prinsip kemampanan ke dalam sistem pendidikan formal, persekitaran pembelajaran tidak formal dan penglibatan komuniti, ESD berusaha untuk memupuk generasi warga global yang aktif yang dilengkapi untuk menangani cabaran kompleks yang dihadapi manusia dan planet ini.

IBTP merupakan sebuah institut penyelidikan yang ditubuhkan pada tahun 1996 atas permintaan pelbagai pihak dalam dan luar negara. Objektif penubuhannya adalah untuk mempromosi dan menjalankan penyelidikan mengenai biodiversiti flora dan fauna tropika terutamanya di negeri Sabah, Malaysia dan untuk membina sumber yang memudahkan ini seperti makmal teknikal untuk analisis DNA, kimia organik dan mikroskop. BORNEENSIS ini merupakan koleksi sejarah semula jadi yang memfokuskan kepada flora dan fauna asli.

Salah satu pencapaian objektif utama IBTP, BORNEENSIS adalah membangunkan program yang mengaplikasikan ESD dan program ini diuruskan sepenuhnya oleh makmal hidup BORNEENSIS untuk ESD. Makmal hidup ini ditubuhkan di bawah IBTP. Melalui salah satu geran penyelidikan UMS iaitu Geran Makmal Hidup, Makmal Hidup BORNEENSIS memperoleh RM60,000.00 di bawah projek penyelidikan.

c) **Makmal Hidup BRI (Institut Penyelidikan Bioteknologi)**

Ahli Kumpulan

1. Prof. Dr. Lee Ping Ching (Ketua)
2. Prof. Madya Ts. Dr. Wilson Yong Thau Lym
3. (Timbalan Ketua)
4. Prof. Madya Dr. Kenneth Francis Rodrigues
5. Prof. Madya Ts. Dr. Mailin Misson
6. Prof. Madya Dr. Loumi Surugau
7. Prof. Madya Dr. Zaleha binti Abdul Aziz
8. Prof. Mayda Dr. Lee Jau Shya

9 INDUSTRY, INNOVATION
AND INFRASTRUCTURE

BRI adalah salah satu daripada tiga (3) kemudahan penyelidikan UMS. Ia berfungsi sebagai Pusat Kecemerlangan dalam bidang Bioteknologi di UMS. Penubuhan BRI adalah sejajar dengan usaha negara untuk menggalakkan penyelidikan dan pembangunan dalam biologi atau sains hayat bagi peningkatan kualiti hidup manusia berhubung dengan perubatan, makanan, sains pertanian, dan perlindungan alam sekitar.

Makmal hidup BRI telah ditubuhkan pada 2023 oleh BRI dengan kerjasama Balung Plantations Sdn. Bhd. yang meletakkan kemudahannya di Balung, Tawau. Makmal ini menggabungkan unsur-unsur penyelidikan saintifik, ujian lapangan, dan penglibatan komuniti untuk mencapai sinergi antara pengetahuan, penterjemahan penyelidikan saintifik kepada hasil manfaat masyarakat dan komuniti yang berkaitan dengan Ladang Balung di Tawau, Sabah. Ia memfokuskan pada tumpuan pada kultur tisu buluh, probiotik yang diperoleh daripada penapaian buah-buahan tempatan, pengeluaran *astaxanthin* untuk aplikasi kepada akuakultur, pengeluaran sabun nilai tambah menggunakan wangian tempatan, dan jem yang diproses daripada buah-buahan yang ditanam di ladang.

Makmal hidup ini ditubuhkan melalui salah satu geran penyelidikan UMS iaitu Geran Makmal Hidup, BRI Living Lab at Balung Plantations: Translating Bioresources for the Benefit of Society memperoleh dana RM50,000.00 di bawah projek penyelidikan.

d) **Makmal Hidupan Kecemerlangan UMS (Institut Penyelidikan Marin Borneo)**

Ahli Kumpulan

1. Prof. Madya Dr. Bernardette Mabel Manjaji Matsumoto (Ketua)
2. Prof. Madya Ts. Dr. Sitti Raehanah Muhamad Shaleh
3. Prof. Madya Dr. Juanita Joseph
4. Prof. Madya Dr. Faihanna Ching Fui Fui
5. Dr. Zarinah Waheed
6. Dr. Mohd. Fikri Akmal Mohd. Khodzori
7. En. Muhammad Ali Syed Hussein.

8 DECENT WORK AND
ECONOMIC GROWTH

Coastal Connections Living Labs adalah salah satu makmal di bawah Pusat Kecemerlangan UMS yang menfokuskan inisiatif di kawasan pantai dan kepentingan membina hubungan dalam komuniti nelayan pantai.

Misi makmal hidup ini adalah untuk memperkasakan komuniti pantai dengan mempromosikan pendidikan dan latihan perikanan mampan. Ia bertujuan untuk membina model pembangunan berasaskan komuniti yang boleh ditiru dalam komuniti pantai lain. Makmal hidup ini ditubuhkan di bawah IPMB yang berada di dalam ekosistem marin pantai Taman Tun Mustapha, Sabah.

e) **Makmal Hidup Perhutanan Jawala (Fakulti Perhutanan Tropika)**

Ahli Kumpulan

1. Prof. Madya Dr. Berhaman Ahmad (Ketua)
2. Prof. Madya Dr. Normah Awang Besar @ Raffie
3. Prof. Madya Dr. Maria Lourdes T. Lardizabal
4. Dr. Robert Francis Peters
5. Dr. Mandy Maid
6. Dr. Wilson Wong Yun Chiong
7. Dr. Ismawati Palie
8. Dr. Elia Godoong
9. Dr. Kamlisa Uni Kamlun
10. Dr. Jephthe Sompud
11. En. Mohd. Abdullah bin Abd Ghani
12. En. Wilter Malandi @ Azwal Aziz
13. En. Hairul Hafiz Mahsol

Makmal Hidup Perhutanan (Rangkaian dan Kerjasama) pertama UMS telah dilancarkan pada 15 Januari 2023. Ini dilakukan sebagai langkah ke hadapan selepas UMS dan Jawala Plantation Industries Sdn. Bhd. menandatangani memorandum persefahaman (MoU) pada 20 Januari 2022 dan mengadakan beberapa siri perbincangan mengenai pendidikan dan penyelidikan.

Makmal hidup ini ditubuhkan di bawah Fakulti Perhutanan Tropika (FPT) melalui salah satu geran penyelidikan UMS iaitu Geran Makmal Hidup. Makmal Hidup Perhutanan Jawala memperoleh dana RM100,000.00 di bawah projek pematangan penyelidikan.

Pelancaran makmal hidup disempurnakan oleh Naib Canselor UMS, Prof. Datuk Dr. Kasim Hj Mansor bertempat di Jawala Plantation Sdn. Bhd., Sepulut. Makmal ini membolehkan penyelidik UMS menyumbang kepakaran dan menghasilkan pelbagai penemuan baharu yang relevan dengan usaha syarikat. Pelajar khususnya dalam jurusan perhutanan juga boleh menjadikan makmal hidup ini sebagai salah satu tempat menjalankan latihan amali industri.

Tujuan utama penubuhan makmal hidup ini adalah untuk menyokong pemeraksanaan industri perladangan hutan Sabah yang dilihat mampu menyokong usaha pemuliharaan hutan semula jadi, meningkatkan pendapatan negeri di samping menyediakan peluang pekerjaan di pelbagai peringkat pendidikan.

f) **Kompos Makmal Hidupan Kudasang (Fakulti Kejuruteraan)**

Ahli Kumpulan

1. Prof. Madya Dr. Abu Zahrim Yaser (Ketua)
2. Dr. Sariah Saalah
3. Dr. Mariani Rajin
4. Dr. Junidah Lamaming
5. Pn. Noorafizah Murshid

Pengkomposan dianggap berfaedah dari segi agronomik, ekologi dan praktikal dengan produk akhir ialah baja organik atau perapi tanah yang kaya dengan nutrien untuk tanah. Banyak penyelidikan pengkomposan UMS telah dijalankan oleh MyKompos: Makmal Pengkomposan Termaju dan Pemprosesan Sisa Unit Fakulti Kejuruteraan UMS.

Melalui salah satu geran penyelidikan UMS iaitu Geran Makmal Hidup, MyKompos memperoleh dana sebanyak RM65,000.00 di bawah projek penyelidikan yang dikenali sebagai Pengkomposan Sisa Sayuran: Pemprosesan Leachate untuk menubuhkan salah satu makmal hidup Fakulti Kejuruteraan.

Makmal Hidup Kompos Kudasang memulakan pembangunannya sebagai projek tapak pengkomposan komuniti pada tahun 2021 dan ia telah ditubuhkan secara rasmi sebagai makmal hidup UMS pada tahun 2023. Makmal hidup ini meneroka aspek penting dalam sistem pemprosesan bio-mekanikal termasuk pengoptimuman campuran kompos dalam meningkatkan pengurusan sisa mampan komuniti Kudasang ke arah ekonomi pekeliling. Ia bertujuan untuk mengekalkan pengeluaran kompos berkualiti tinggi sebanyak satu tan metrik setiap hari.

Makmal ini terletak berhampiran dengan Kinabalu Pine Resort. Pasukan UMS ke makmal hidup ini bersama rakan usaha sama makmal hidup iaitu Persatuan Pemborong dan Peruncit Sayur Bumiputera Kudasang.

g) **Makmal Hidup Integrasi Komuniti Tertumpu: Pusat Penggalakan Ilmu dan Pembelajaran Bahasa**

Ahli Kumpulan
Dr. Ester binti Jawing (Ketua)

Melalui salah satu geran penyelidikan UMS iaitu Geran Makmal Hidup, Makmal Hidupan Pengintegrasian Komuniti Tertumpu memperoleh RM55,000.00 di bawah projek penyelidikan yang dikenali sebagai Makmal Hidup Integrasi Komuniti Tertumpu dalam menubuhkan salah satu makmal hidup Pusat Promosi Ilmu dan Pembelajaran Bahasa.

h) **Makmal Hidup Go Bawing**

Ahli Kumpulan

1. Prof. Madya Dr. Halina Sendera bt Mohd. Yakin (Ketua)
2. Ts. Dr. Januarius Gobilik (Timbalan Ketua)
3. Dr. Budianto Mohd Tamring
4. Dr. Rafidah Noordin
5. Dr. Abdul Hair Beddu Asis
6. Dr. Sharifah Darmia Sharif Adam
7. Dr. Noorafini Kassim
8. Prof. Madya Dr. Mohd Azri Ibrahim
9. Dr. Rudy Ansar
10. Dr. Brahim Chekima

Pusat Penggalakan Ilmu dan Pembelajaran Bahasa (PPIB), UMS memupuk budaya pertanian komersial dalam kalangan masyarakat luar bandar melalui penanaman herba tempatan dikenali sebagai Bawing.

Melalui salah satu geran penyelidikan UMS iaitu Geran Makmal Hidup, Makmal Hidup Go Bawing memperoleh dana sebanyak RM30,000.00 di bawah projek penyelidikan Menginovasi Komuniti dan Mempromosi Program Herba Tempatan menerusi Pemindahan Ilmu Penanaman, Inovasi serta Pemasaran Herba Bawing untuk menubuhkan salah satu makmal hidup Pusat Penggalakan Pengetahuan dan Pembelajaran Bahasa.

i) **Animal Feed Research and Industrialisation (AFEEDRI) (Pusat Pengurusan EcoFarm)**

Ahli Kumpulan

1. Ts. Dr. Januarius Gobilik (Ketua)
2. Dr. Candyrine Su Chui Len
3. Dr. Nurul Aini Fitriah
4. Dr. Lakshimipriya Thiagarajan
5. Prof. Madya Dr. Suzan Benedick
6. Prof. Madya Dr. Jupikely James Silip
7. Dr. Robert Francis Peters
8. Prof. Dr. Abdul Hamid Ahmad
9. Prof. Madya Dr. Homathevi Rahman
10. Prof. Madya Dr. Rayner Alfred
11. Dr. Razak Mohd. Ali Lee
12. Dr. Yasmin Ooi
13. Dr. Wolyma Pindi
14. Prof. Madya Dr. Bonaventure Boniface
15. Prof. Madya Dr. Geoffrey Harvey Tanakinjal
16. Dr. Beatrice Lim
17. Dr. Getrude Cosmas
18. Pn. Asnezah Awang Abas

AFEEDRI ialah makmal hidup di UMS yang menjalankan penyelidikan berkaitan pengeluaran makanan ternakan dan perindustrian makanan bagi memenuhi keperluan industri ternakan di Malaysia dan luar negara. Tujuan AFEEDRI adalah untuk mewujudkan ekosistem industri makanan ternakan yang mampan, inovatif, berdaya maju, sihat, berfaedah dan mesra alam. Skop AFEEDRI adalah seperti berikut:

1. sains pengeluaran ternakan;
2. pemakanan;
3. pertumbuhan dan pembiakan ternakan;
4. agronomi;
5. entomologi dan pasca tuai tanaman ternakan;
6. belanjawan makanan;
7. sensor pertanian;
8. perlombongan data dan IoT
9. metrik hijau;
10. ladang ternakan;
11. kualiti daging ternakan; dan
12. perniagaan makanan ternakan.

AFEEDRI juga menyediakan platform pembelajaran dan penyelidikan untuk saintis, pelajar, dan penternak dari dalam dan luar negara. Melalui kerjasama merentas bidang dan meliputi semua peringkat pengguna, AFEEDRI memacu kemajuan dan kejayaan industri makanan haiwan di Malaysia dan meningkatkan keterlihatan UMS di peringkat nasional dan global.

Beberapa ahli AFEEDRI bekerjasama dengan Yap Yun Fook Resources. Kerjasama juga sedang ditandatangani dengan beberapa syarikat lain.

j) **Makmal Hidup SFERA@UMS**

Ahli Kumpulan

1. Prof. Madya Dr. Normah Awang Besar @ Raffie (Ketua)
2. Prof. Dr. Kawi bin Bidin
3. Prof. Dr. Mohamad Ibrahim bin Mohamad
4. Prof. Madya Berhaman bin Ahmad
5. Prof. Madya Maria Lourded T. Lardizabal
6. Dr. Robert Francis Peters
7. Dr. Walter Lintangah
8. Dr. Anand Nainar
9. Dr. Elia Godoong
10. Dr. Jephthe Sompud
11. Dr. Affendy bin Hassan
12. Dr. Muhammad Aizat Abd Ghani
13. En. Mohd. Abdullah bin Abd Ghani
14. En. Walter Malandi @ Wzwal Aziz
15. En Musri Ismenyah
16. En. Hairul Hafiz Mahsol
17. Pn. Farhana Abd Lahin

Makmal hidup Perhutanan SFERA@UMS (Sustainable Forestry Education and Research Area) telah diwartakan kepada Fakulti Perhutanan Tropika sebagai hutan pengajaran, pembelajaran dan penyelidikan pada tahun 2021. Jumlah keluasan hutan adalah 62 ekar.

Melalui salah satu geran penyelidikan UMS iaitu Geran Makmal Hidup, Makmal Hidupan SFERA@UMS memperoleh RM90,000.00 di bawah projek penyelidikan yang dikenali sebagai Makmal Kehidupan Perhutanan SFERA@UMS untuk menubuhkan salah satu makmal hidup Fakulti Perhutanan Tropika.

PENERBITAN

Sepanjang tahun 2023, kakitangan akademik UMS menerusi Penerbit UMS secara proaktif telah menghasilkan pelbagai penerbitan ilmiah mahupun lain-lain jenis penerbitan. Pencapaian ini menunjukkan usaha dan keupayaan para akademik dalam menghasilkan penulisan yang bermutu. Melalui pencapaian ini juga membolehkan universiti merancang strategi bagi terus melonjakkan penerbitan UMS.

Pada tahun 2023, UMS telah menghasilkan sebanyak 1,088 penerbitan merangkumi 59 buah buku, dan 164 penerbitan bab dalam buku. Penerbitan dalam kategori terbitan am pula adalah sebanyak 865, manakala penulisan jurnal berindeks sebanyak 1,512 judul dan artikel tidak berindeks sebanyak 155 judul. Penerbitan kertas prosiding berindeks sebanyak 181 dan kertas prosiding tidak berindeks sebanyak 391.

Penerbitan Buku

Bil.	Terbitan	Jumlah
1	Buku	7 (Berindeks) 52 (tidak Berindeks)
2	Bab dalam buku	68 (berindeks) 96 (tidak berindeks)
3	Terbitan Am	319
Jumlah Keseluruhan		542

Penerbitan Jurnal

Bil.	Terbitan	Jumlah
1	Artikel Jurnal Berindeks (Indeks Scopus/ WOS/ ERA)	1,112
2	Artikel Jurnal Berindeks MyCite	400
3	Artikel Jurnal Tidak Berindeks	155
4	Kertas Prosiding Berindeks (Indeks Scopus/WOS/ERA)	181
5	Kertas Prosiding Tidak Berindeks	391
Jumlah Keseluruhan		2,239

Anugerah Buku

Penerbit UMS telah mendapat penganugerahan dalam Anugerah Buku Negara (ABN) 2023 menerusi buku seperti berikut:

Kategori	Buku Sains Terbaik (Kategori Pengajian Tinggi)
Judul	Pengkomposan: Prinsip, Teknik dan Amalan
ISBN	978-867-2738-51-0
Penyunting	Abu Zahrim Yaser & Mohd Armi Abu Samah
Tahun Terbitan	2022

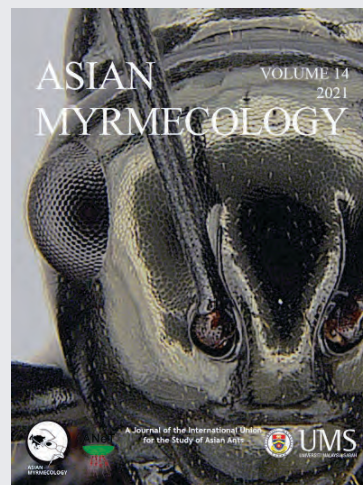
Penganjur Yayasan Pembangunan Buku Negara

Anugerah Makalah Jurnal

Penerbit UMS turut menerima penganugerahan daripada Majlis Penerbitan Ilmiah Malaysia (MAPIM) iaitu Anugerah Pemenang Utama bagi Kategori Makalah Jurnal Terbaik Indeks Antarabangsa (Sains, Teknologi dan Perubatan).

Kategori	Anugerah Pemenang Utama, Makalah Jurnal Terbaik Indeks Antarabangsa (Sains, Teknologi dan Perubatan)
Judul	Difference in Leaf Herbivory between Two Plant-Ant Taxa Associating with Myrmecophytic Species, <i>Macaranga Lamellata</i>
Jurnal	Asian Myrmecology
E-ISSN	2462-2362
Penulis	Usun Shimizu-Kaya, Takao Itioka & Paulus Meleng
Tahun Terbitan	2022

Penganjur Kementerian Pendidikan Tinggi Malaysia & Majlis Penerbitan Ilmiah Malaysia (MAPIM)

PERPUSTAKAAN

Perpustakaan Universiti Malaysia Sabah (UMS) memainkan peranan yang penting dalam membantu universiti menghasilkan masyarakat berilmu khususnya dalam kalangan pelajar, ahli akademik, penyelidik dan warga universiti secara amnya. Perpustakaan UMS merupakan sebuah pusat maklumat dan ilmu pengetahuan untuk menyokong proses pembelajaran, pengajaran, penyelidikan dan inovasi serta penerbitan di universiti. Selaras dengan visinya iaitu “Ke arah Perpustakaan yang dinamik seiring dengan visi universiti”, maka Perpustakaan UMS dari semasa ke semasa sentiasa berusaha untuk membangun dan memajukan kemudahan dan perkhidmatan bagi memenuhi keperluan universiti dan juga memberi kepuasan kepada pengguna.

Koleksi Perpustakaan

Sebagai sebuah pusat rujukan dan perolehan ilmu pengetahuan dan maklumat di universiti, Perpustakaan UMS sentiasa mengutamakan dan berusaha menyediakan bahan-bahan bacaan serta sumber ilmu dan maklumat yang lengkap dan mencukupi selaras dengan keperluan pembelajaran, pengajaran, penyelidikan, inovasi dan juga penerbitan universiti.

Koleksi perpustakaan terdiri daripada buku, bahan multimedia, jurnal bercetak dan elektronik, pangkalan data elektronik, buku elektronik dan koleksi digital di Repositori Institusi UMS (UMSIR).

Jadual 1: Jumlah keseluruhan Koleksi Perpustakaan sehingga tahun 2023

Jenis Koleksi	Kumulasi keseluruhan sehingga 2021	Kumulasi keseluruhan sehingga 2022	Kumulasi sehingga Disember 2023
Buku dan bahan Multimedia (Naskhah)	418,075	421,902	350,081
Jurnal bercetak-Berjilid (Judul)	22,301	23,005	23,056
Pangkalan Data Komersil (PDK) (Judul Jurnal)	(17 Langganan PDK) (64 Judul Jurnal Elektronik)	(17 Langganan PDK) (58 Judul Jurnal Elektronik)	(11 Langganan PDK) (25 Judul Jurnal Elektronik)
Buku Elektronik (E-Book + Handbook + Encyclopedia) (Judul)	21,022	21,022	21,120
Koleksi UMSIR Digital	75,054	128,448	129,617
Koleksi Arkib	324	1,248	2,957

Jadual 2: Jumlah koleksi buku dan bahan Multimedia Perpustakaan mengikut perpustakaan/lokasi sehingga tahun 2023

Lokasi	JUMLAH		
	2021	2022	2023
Perpustakaan Kampus Induk (termasuk Perpustakaan Mini Multimedia)	329,390	312,400	310,608
Perpustakaan Perubatan & Hospital	21,911	17,594	23,508
Perpustakaan Kampus Sandakan	9,692	9,666	10,279
Perpustakaan Kampus Antarabangsa Labuan	68,998	68,457	69,127

PENDIGITALAN DAN REPOSITORI

Jadual 3 : Jumlah pemprosesan bahan untuk pendigitasian (naskhah & imej) 2021 - 2023

Bil.	Jenis Bahan	Jumlah 2021		Jumlah 2022		Jumlah 2023	
		Naskhah	Imej	Naskhah	Imej	Naskhah	Imej
1.	Artikel	2,627	29,507	2,441	32,761	964	12,515
2.	Bab Dalam Buku	-	-	7	110	-	-
3.	Berita UMS (Laman web UMS)	26	26	-	-	-	-
4.	Buku	3	63	1	128	-	-
5.	Dataset/ Research data	60	454	6	43	-	-
6.	Eksperimen	3	30	7	110	-	-
7.	Keratan Akhbar	54	54	-	-	-	-
8.	Kertas Persidangan	79	639	176	1,396	44	4,825
9.	Laporan Penyelidikan	10	368	9	1,034	5	250
10.	Latihan Ilmiah	56	6,965	84	9,745	156	18,866
11.	Patent	31	24	3	24	-	-
12.	Prosiding	404	3,272	260	2,857	9	64
13.	Tesis / Disertasi	56	7,693	17	5,186	168	38,890
14.	Syarahan perdana/umum	6	269	-	-	-	-
Jumlah		3,415	49,364	3,011	53,394	1,346	75,410

REKOD DAN ARKIB

Jadual 4 : Jumlah perolehan bahan untuk rekod dan arkib 2021 - 2023

Bil.	Jenis Bahan	2021	2022	2023
1.	Fail			
	(a) Fail Pentadbiran	0	9	0
	(b) Dokumen Kontrak	0	0	0
2.	Bahan Penerbitan			
	(a) Pekeliling	0	98	176
	(b) Surat Pekeliling	15	15	15
	(c) Laporan Tahunan UMS	0	17	0
	(d) Buku Konvokesyen	0	21	0
3.	Koleksi Gambar	0	105	0
4.	Keratan Akhbar			
	(a) Fizikal	0	661	801
	(b) Digital	309	322	393
5.	Rekod Kartografi			
	(a) Pelan Bangunan	0	0	0
Jumlah		324	1,248	1,385

PERKHIDMATAN PERPUSTAKAAN

Pinjaman dan penggunaan bahan-bahan bercetak dan multimedia.

Jadual 5 : Jumlah pinjaman dan penggunaan bahan bercetak dan multimedia mengikut perpustakaan

Lokasi	2021		2022		2023	
	Pinjaman	Penggunaan	Pinjaman	Penggunaan	Pinjaman	Penggunaan
Perpustakaan Kampus Induk (termasuk Perpustakaan Mini Multimedia)	3,258	3,637	13,632	28,936	15,906	40,743
Perpustakaan Perubatan & Hospital	294	1,290	614	1,142	886	1,630
Perpustakaan Kampus Sandakan	366	10,391	237	9,023	346	9,619
Perpustakaan Kampus Antarabangsa Labuan	300	1,266	597	2,781	1,619	2,781
Jumlah	4,218	16,584	15,080	41,882	18,757	54,773

PENGGUNAAN BAHAN ELEKTRONIK

Penggunaan bahan elektronik.

Jadual 6 : Jumlah penggunaan bahan elektronik

Jenis	Jumlah		
	2021	2022	2023
Penggunaan Pangkalan Data Komersil	919,564	861,370	544,904
Penggunaan e-Books & Handbook	13,960	7,797	9,122
Penggunaan UMSIR	15,510	41,090	32,083
Jumlah	949,034	910,257	586,109

KEUNGGULAN GLOBAL

KERJASAMA DAN HUBUNGAN LUAR

MoA/MoU/Lol UMS yang ditandatangani sepanjang tahun 2023

MoA	MoU	Lol	Agensi Tempatan	Agensi Luar Negara	Jalinan Kerjasama
8	28	99	65	70	135

Senarai MoA/MoU/Lol UMS yang ditandatangani sepanjang tahun 2023

Bil.	Negara	Institusi	Kategori	Tarikh Tandatangani	Tarikh Tamat	Tempoh	PTJ Pelaksana
1.	Malaysia	MAHA SAWIT SDN BHD	MoA	1 Disember 2023	1 Disember 2028	5 Tahun	FPL
2.	Malaysia	Yayasan Sabah	MoA	12 Oktober 2023	11 Oktober 2028	5 Tahun	FKI
3.	Malaysia	International Future of Education Association (IFEA)	MoA	14 Februari 2023	14 Februari 2024	1 Tahun	FSMP
4.	Malaysia	Malaysian Kuwait Investment Co. Sdn. Bhd (MKIC)	MoA	26 Jun 2023	26 Jun 2028	5 Tahun	Pusat Pengurusan Ecofarm
5.	Malaysia	Yun Fook Resources Sdn. Bhd	MoA	26 Jun 2023	26 Jun 2028	5 Tahun	Pusat Pengurusan Ecofarm
6.	Malaysia	Majlis Peperiksaan Malaysia	MoA	18 September 2023	17 September 2026	3 Tahun	FPP
7.	Malaysia	Drilltech Engineering Sdn Bhd	MoA	12 Januari 2023	12 Januari 2028	5 Tahun	PPIP
8.	Jepun	Tokyo University of Marin Science (TUMSAT)	MoA	18 Januari 2023	17 Januari 2028	5 Tahun	IPMB
9.	Malaysia	Department of Fisheries Sabah	MoU	15 Jun 2023	15 Jun 2028	5 Tahun	IPMB
10.	Malaysia	Yayasan Sabah	MoU	12 Oktober 2023	11 Oktober 2028	5 Tahun	FKI
11.	Malaysia	Sabah Economic Development and Investment Authority (SEDIA)	MoU	29 November 2023	28 November 2028	5 Tahun	FPEP
12.	Malaysia	Universiti Tun Hussein Onn	MoU	2 Januari 2023	31 Januari 2026	3 Tahun	FSSA
13.	Malaysia	Al-Madinah International University	MoU	11 Disember 2023	11 Disember 2028	5 Tahun	FIS
14.	Malaysia	Universiti Sains Islam Malaysia (USIM)	MoU	21 Mac 2023	21 Mac 2028	5 Tahun	FIS
15.	Malaysia	Borenos Fried Chicken	MoU	24 November 2023	23 November 2028	5 Tahun	FPEP
16.	Malaysia	Institut Terjemahan Bahasa Malaysia (ITBM)	MoU	22 Mac 2023	21 Mac 2028	5 Tahun	PPIB
17.	Malaysia	Jabatan Perhutanan Negeri Sabah Dan Kts Plantation	MoU	23 Ogos 2023	23 Ogos 2026	3 Tahun	FPT
18.	Malaysia	Lembaga Kemajuan Perhutanan Negeri Sabah (SAFODA)	MoU	17 Oktober 2023	17 Oktober 2028	5 Tahun	FPT
19.	Malaysia	Jabatan Perikanan Sabah	MoU	15 Jun 2023	15 Jun 2028	5 Tahun	IPMB

Bil.	Negara	Institusi	Kategori	Tarikh Tandatangani	Tarikh Tamat	Tempoh	PTJ Pelaksana
20.	Malaysia	Institute for Development Studies (IDS)	MoU	1 Oktober 2023	1 September 2026	3 Tahun	FPEP
21.	Malaysia	Rhb Bank	MoU	9 November 2023	11 Ogos 2026	3 Tahun	IPMB
22.	Malaysia	Majlis Ugama Islam Negeri Sabah (MUIS)	MoU	5 Julai 2023	5 Julai 2026	3 Tahun	FSMP
23.	Malaysia	Perbadanan Harta Intelek Malaysia (MyIPO)	MoU	22 Mei 2023	22 Mei 2028	5 Tahun	PPIP
24.	Malaysia	Yayasan Kebajikan Negara Malaysia	MoU	8 Mei 2023	22 Mei 2028	5 Tahun	FPSK
25.	Malaysia	Talent Corporation Malaysia Berhad	MoU	9 November 2023	22 Mei 2028	5 Tahun	PKPKP
26.	Jepun	The Graduate School of Agricultural and Life Sciences (GSALS), The University of Tokyo	MoU	6 Mac 2023	6 Mac 2028	5 Tahun	FPT
27.	Brunei	Seri Begawan Religious Teachers University College	MoU	10 Oktober 2023	10 Oktober 2028	5 Tahun	FPEP
28.	China	Zhuzhou Kibing Co. Ltd.	MoU	6 Disember 2023	1 Januari 2028	5 Tahun	FSSA
29.	Russia	Kursk State Medical University	MoU	9 November 2023	9 November 2028	5 Tahun	FPSK
30.	Turkiye	Hisar Hospital Intercontinental Istanbul	MoU	8 Mei 2023	8 Mei 2028	5 Tahun	FPSK
31.	Turkiye	Yunus Emre Institute	MoU	8 Mei 2023	7 Mei 2028	5 Tahun	PPIB
32.	Filipina	Adamson University	MoU	23 Ogos 2023	22 Ogos 2028	5 Tahun	FPEP
33.	Brunei	Kolej Universiti Perguruan Ugama Seri Begawan	MoU	10 Oktober 2023	9 Oktober 2028	5 Tahun	FPEP
34.	Korea Selatan	Hannam University	MoU	27 Disember 2023	26 Disember 2028	5 Tahun	FPEP
35.	China	China Corporation Banking (CCB)	MoU	25 Ogos 2023	18 Julai 2025	2 Tahun	FKAL
36.	Filipina	Lyceum of The Philippines University-Batangas Inc.	MoU	5 Mei 2023	5 April 2028	5 Tahun	FPEP
37.	Malaysia	Guang Ming Sdn Bhd	Lol	18 Disember 2023	17 Disember 2024	1 Tahun	FPEP
38.	Malaysia	Green Sanctuary	Lol	4 Mac 2023	2 April 2026	3 Tahun	IPMB
39.	Malaysia	Borneo Lestari Sdn. Bhd.	Lol	26 Mei 2023	25 Mei 2025	2 Tahun	IPMB
40.	Malaysia	Rumah Anak Yatim And Maahad Tahfiz (HOME TUARAN)	Lol	22 Mac 2023	21 Mac 2026	3 Tahun	IPMB
41.	Malaysia	F2 Alliance Sdn Bhd	Lol	8 Julai 2023	8 Jun 2028	5 Tahun	FPEP
42.	Malaysia	Pkt Logistic Group Sdn Bhd	Lol	6 Ogos 2023	6 Julai 2025	2 Tahun	FPEP
43.	Malaysia	Makmal Diagnosa Veterinar Kota Kinabalu	Lol	22 Jun 2023	21 Jun 2024	1 Tahun	FSSA
44.	Malaysia	Perbadanan Baitulmal Negeri Sabah	Lol	27 Jun 2023	26 Jun 2025	2 Tahun	FSSA
45.	Malaysia	Sbh Kibing Solar New Materials (M) Sdn.Bhd	Lol	8 Mac 2023	7 Mac 2025	2 Tahun	FSSA

Bil.	Negara	Institusi	Kategori	Tarikh Tandatangani	Tarikh Tamat	Tempoh	PTJ Pelaksana
46.	Malaysia	My Kebun Vanilla @ Kinarut	Lol	28 November 2023	27 November 2024	1 Tahun	FSSA
47.	Malaysia	SGS Malaysia Sdn. Bhd.	Lol	15 November 2023	14 November 2025	2 Tahun	FSSA
48.	Malaysia	Sabah Employers Association	Lol	20 Oktober 2023	19 Oktober 2025	2 Tahun	FSSA
49.	Malaysia	Sabah Rugby Union	Lol	24 Mei 2023	24 Mei 2025	2 Tahun	FPP
50.	Malaysia	Changgih Designs	Lol	5 Oktober 2023	5 September 2026	3 Tahun	FPEP
51.	Malaysia	ASY Consultancy Sdn Bhd	Lol	5 Disember 2023	5 November 2026	3 Tahun	FPEP
52.	Malaysia	Agensi Anti dadah Kebangsaan (AADK) Negeri Sabah	Lol	3 Februari 2023	2 Februari 2026	3 Tahun	FPSK
53.	Malaysia	Pusat Pungutan Zakat-Majlis Agama Islam Wilayah Persekutuan (PPZ-MAIWP)	Lol	23 Mei 2023	22 Mei 2025	3 Tahun	FKAL
54.	Malaysia	AMC College	Lol	29 Ogos 2023	28 Ogos 2025	3 Tahun	FKAL
55.	Malaysia	Capetegist Sdn Bhd	Lol	8 November 2023	1 November 2025	3 Tahun	FKAL
56.	Malaysia	Jabatan Komunikasi Komuniti (JKOM)	Lol	18 Oktober 2023	17 Oktober 2025	3 Tahun	FKAL
57.	Malaysia	Labuan Chamber of Connerce (LCC)	Lol	18 Oktober 2023	17 Oktober 2025	3 Tahun	FKAL
58.	Malaysia	Signature Trust	Lol	8 November 2023	7 November 2025	3 Tahun	FKAL
59.	Malaysia	Sekolah Menengah Kebangsaan Labuan (SMKL)	Lol	19 Mei 2023	18 Mei 2025	3 Tahun	FKAL
60.	Malaysia	Borneo Eco Tours & Borneo Eco Tourism Solutions Tehnology Society	Lol	23 December 2023	22 December 2024	1 Tahun	IBTP
61.	Malaysia	Gamalux Oils Sdn Bhd	Lol	15 Mac 2023	31 December 2024	1 Tahun	FKJ
62.	Malaysia	Alpro Pharmacy	Lol	30 Januari 2023	30 Julai 2023	6 Bulan	FSMP
63.	Malaysia	Laman Alamjaya Sdn Bhd	Lol	3 April 2023	-	-	FSMP
64.	Malaysia	UTM Clear	Lol	8 November 2023	8 November 2024	1 Tahun	FSMP
65.	Malaysia	Jabatan Perikanan Sabah	Lol	15 Mac 2023	30 Jun 2024	15 Bulan	FKI
66.	Malaysia	Universiti Kebangsaan Malaysia	Lol	13 Mac 2023	30 Jun 2024	15 Bulan	FKI
67.	Malaysia	East Nest Borneo Sdn Bhd	Lol	3 Ogos 2023	2 Ogos 2025	2 Tahun	IBTP
68.	Malaysia	Universiti Sains Islam Malaysia (USIM)	Lol	13 Mac 2023	30 Jun 2024	1 Tahun	FKI
69.	Malaysia	Universiti Tenaga Nasional (UNITEN)	Lol	14 Mac 2023	30 Jun 2024	1 Tahun	FKI
70.	Malaysia	Cworks Sabah Sdn Bhd	Lol	17 Oktober 2023	17 Oktober 2024	1 Tahun	FKI
71.	Malaysia	BNG Marketing Ent. Sb	Lol	3 November 23	03 November 2024	1 Tahun	FKI
72.	Malaysia	Exness Investment Bank Limited	Lol	2 Disember 2023	2 Disember 2025	2 Tahun	FKI

Bil.	Negara	Institusi	Kategori	Tarikh Tandatangani	Tarikh Tamat	Tempoh	PTJ Pelaksana
73.	Malaysia	Institute for Development Studies (IDS)	Lol	1 Oktober 2023	1 September 2026	3 Tahun	FPEP
74.	Malaysia	Loogsyn Sdn Bhd	Lol	24 Februari 2023	24 Februari 2025	2 Tahun	FPL
75.	Malaysia	Borneon Agrotech	Lol	24 Februari 2023	24 Februari 2024	1 Tahun	FPL
76.	Malaysia	Winabumi Sdn Bhd	Lol	7 November 2023	6 November 2026	3 Tahun	FKJ
77.	Malaysia	Lembaga Kebudayaan Negeri Sabah	Lol	25 Mei 2023	25 Mei 2024	1 Tahun	FKI
78.	Indonesia	Universitas Negeri Malang	Lol	11 September 2023	11 September 2024	1 Tahun	FKI
79.	Indonesia	Universitas Slamet Riyadi	Lol	21 Jun 2023	20 Jun 2025	3 Tahun	FKAL
80.	Filipina	Cavite State University	Lol	11 November 2023	10 November 2024	1 Tahun	IBTP
81.	Indonesia	Universitas Islam Negeri Fatmawati Sukarno, Bengkulu Indonesia dan Sekolah Tinggi Ilmu Kesehatan Saptabakti, Bengkulu	Lol	1 Oktober 2023	30 September 2024	1 Tahun	IBTP
82.	China	Jiangxi Agricultural University, Nanchang Jiangxi,	Lol	13 September 2023	12 September 2026	3 Tahun	IBTP
83.	China	Jilin Institute of Chemical Technology,	Lol	1 Ogos 2023	31 Julai 2026	3 Tahun	IBTP
84.	China	Jilin Agriculture Science and Technology University	Lol	1 Ogos 2023	31 Julai 2026	3 Tahun	IBTP
85.	Cambodia	Royal University of Agriculture Phnom Penh	Lol	2 Februari 2023	1 Februari 2028	5 Tahun	IBTP
86.	Singapura	National University	Lol	30 Januari 2023	31 December 2025	2 Tahun	IBTP
87.	China	Beihua University, Jilin	Lol	19 Februari 2023	-	-	IBTP
88.	Turkiye	Social Science University of Ankara	Lol	14 Jun 2023	-	-	PPIB
89.	Indonesia	Universitas Terbuka	Lol	11 Julai 2023	11 Julai 2025	2 Tahun	FPP
90.	Indonesia	Universitas Bhayangkara Jakarta Raya	Lol	18 Ogos 2023	18 Ogos 2025	2 Tahun	FPP
91.	Filipina	Palawan State University (PSU)	Lol	2 September 2023	2 Ogos 2028	5 Tahun	FPEP
92.	Jepun	National Institute of Technology, Fukushima College (NITFC)	Lol	24 Mac 2023	23 Mac 2028	5 Tahun	FPEP
93.	Indonesia	Universitas Negeri Manado	Lol	5 Julai 2023	5 Jun 2026	3 Tahun	FPEP
94.	Indonesia	Universitas Khairun	Lol	21 Mei 2023	20 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
95.	China	Nantong College of Science and Technology	Lol	29 Mei 2023	28 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
96.	Indonesia	Universitas Trunojoyo Madura	Lol	29 Mei 2023	28 Mei 2026	3 Tahun	FPEP

Bil.	Negara	Institusi	Kategori	Tarikh Tandatangani	Tarikh Tamat	Tempoh	PTJ Pelaksana
97.	Indonesia	Universitas Jenderal Soedirman	Lol	29 Mei 2023	28 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
98.	Indonesia	Universitas Jambi	Lol	30 Mei 2023	29 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
99.	Indonesia	Universitas Halu Oleo	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
100.	Indonesia	Universitas Riau	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
101.	Indonesia	Universitas Negeri Surabaya	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
102.	Indonesia	Universitas Negeri Semarang	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
103.	Indonesia	Universitas Sam Ratulangi, Manado	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
104.	Indonesia	Universitas Sultan Ageng Tirtayasa	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
105.	Indonesia	Universitas Negeri Yogyakarta	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
106.	Indonesia	Universitas Nusa Cendana	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
107.	Indonesia	Singaperbangsa Karawang	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
108.	Indonesia	Universitas Mulawarman	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
109.	Indonesia	Universitas Mataram	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
110.	Indonesia	Universitas Tidar	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
111.	Indonesia	Universitas Pembangunan Nasional "Veteran" Jawa Timur	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
112.	Indonesia	Uin Alauddin Makassar	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
113.	Indonesia	Universitas Padjadjaran	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
114.	Indonesia	Universitas Tadulako	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
115.	Indonesia	Universitas Terbuka	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
116.	Indonesia	Universitas Sumatera Utara	Lol	31 Mei 2023	30 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
117.	Indonesia	Universitas Malikussaleh	Lol	6 Januari 2023	31 Mei 2026	3 Tahun	FPEP
118.	Filipina	Mindanao State University-Main Campus	Lol	20 Jun 2023	19 Jun 2026	3 Tahun	FPEP
119.	Korea Selatan	Hannam University	Lol	27 Jun 2023	26 Jun 2026	3 Tahun	FPEP
120.	Indonesia	Universiti Islam Sultan Sharif Ali (UNISSA)	Lol	3 Januari 2023	-	-	FIS
121.	Filipina	Lyceum of The Philippines University-Batangas Inc.	Lol	1 Mei 2023	30 April 2024	5 Tahun	FPEP
122.	Indonesia	Diponegoro University	Lol	21 Disember 2023	21 Disember 2028	5 Tahun	FSSA
123.	Indonesia	IPB University	Lol	16 Mac 2023	16 Mac 2024	1 Tahun	FSMP
124.	Singapura	At Sunrice Global Chef Academy	Lol	3 November 2023	3 November 2024	1 Tahun	FSMP
125.	Vietnam	FPT University	Lol	13 Februari 2023	30 Jun 2024	1 Tahun 6 Bulan	FKI
126.	Indonesia	Universitas Pamulang	Lol	7 Disember 2023	7 Disember 2026	3 Tahun	FKI

Bil.	Negara	Institusi	Kategori	Tarikh Tandatangani	Tarikh Tamat	Tempoh	PTJ Pelaksana
127.	Indonesia	Universitas Negeri Malang	LoI	11 September 23	11 September 24	1 Tahun	FKI
128.	Jepun	Tokyo University of Marin Science (TUMSAT)	LoI	18 Januari 2023	17 Januari 2028	5 Tahun	IPMB
129.	Indonesia	Universitas Borneo Tarakan	LoI	28 Mac 2023	27 Mac 2028	5 Tahun	IPMB
130.	Indonesia	Institut Teknologi Bandung	LoI	12 April 2023	11 April 2025	2 Tahun	IPMB
131.	China	Yueyang Yumeikang Biotechnology Co. Ltd.	LoI	18 April 2023	17 April 2025	2 Tahun	IPMB
132.	Indonesia	Universitas Borneo Tarakan	LoI	28 Mac 2023	27 Mac 2028	5 Tahun	IPMB
133.	Jepun	Tokyo University of Marin Science (TUMSAT)	LoI	18 Januari 2023	17 Januari 2028	5 Tahun	IPMB
134.	Indonesia	Institut Teknologi Bandung	LoI	12 April 2023	11 April 2025	2 Tahun	IPMB
135.	China	Yueyang Yumeikang Biotechnology Co. Ltd.	LoI	18 April 2023	17 April 2025	2 Tahun	IPMB

SINGKATAN FAKULTI/INSTITUT

FPL	Fakulti Pertanian Lestari
FKI	Fakulti Komputeraan Informatik
FSMP	Fakulti Sains Makanan dan Pemakanan
FPEP	Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan
FPT	Fakulti Perhutanan Tropika
FPP	Fakulti Psikologi dan Pendidikan
PPIP	Pusat Pengurusan Inovasi & Pengkomersialan
IPMB	Institut Penyelidikan Marin Borneo
FSSA	Fakulti Sains dan Sumber Alam
FPSK	Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan
PKPKP	Pusat Kerjaya & Pembangunan Keusahawanan Pelajar
FKAL	Fakulti Kewangan Antarabangsa Labuan
IBTP	Institut Biologi Tropika & Pemuliharaan
FKJ	Fakulti Kejuruteraan
PPIB	Pusat Penataran Ilmu & Bahasa
FIS	Fakulti Pengajian Islam

PUSAT PENGANTARABANGSAAN DAN PENGLIBATAN GLOBAL (PPPG)

Pusat Pengantarabangsa & Penglibatan Global (PPPG) di UMS ditubuhkan pada November 2007 sebagai sebahagian daripada Perancangan Strategik Kementerian Pengajian Tinggi ke arah 2010. Sebelum tahun 2017, pusat ini dikenali sebagai Pusat Hal Ehwal Antarabangsa (PHEA). Ia bermula sebagai pusat yang beroperasi di bawah Jabatan Canselori, bekerjasama rapat dengan pelbagai bahagian di peringkat pengurusan pusat untuk merancang secara strategik usaha antarabangsa universiti. Secara ringkasnya, pejabat ini berfungsi sebagai 'duta' global bagi universiti, untuk mempromosikan akademik dan ahli akademiknya di peringkat antarabangsa.

Pada tahun 2017, PHEA telah dijenamakan kepada PPPG dan berfungsi sebagai pusat pengkoordinasian utama bagi UMS dalam aktiviti pengantarabangsaaan. PPPG bertanggungjawab untuk memastikan bahawa semua aktiviti antarabangsa tidak hanya untuk kepentingan universiti, tetapi juga mencukupi kepentingan negeri dan negara. PPPG juga ditugaskan sebagai pusat yang bertanggungjawab untuk membantu pelajar dan kakitangan antarabangsa untuk memberikan informasi mengenai amalan baru dan sedia ada.

PERANAN DAN TANGGUNGJAWAB PPPG

Bilangan Enrolmen Pelajar Antarabangsa

Salah satu peranan PPPG adalah untuk meningkatkan enrolmen pelajar antarabangsa. Tahun 2023, enrolmen pelajar antarabangsa adalah seramai 1,281 orang pelajar dari 33 buah negara dan wilayah di dunia. Statistik enrolmen pelajar seperti yang ditunjukkan di bawah:

Bil	Kategori	Bilangan
1	Asasi	1
2	Mobiliti	455
3	Pascasiswazah	589
4	Prasiswazah	236
Jumlah		1,281

Bilangan Pelajar Antarabangsa bagi Program Mobiliti (Inbound)

Seramai 455 orang pelajar antarabangsa telah mengikuti program mobiliti *inbound* dari negara luar secara bersemuka dan secara *online* sepanjang tahun 2023. Berikut merupakan statistik pelajar mobiliti *inbound* yang mengikuti program ini:

Bil	Kategori	Bilangan
1	Mobiliti <i>Inbound</i>	25
2	E-Mobiliti <i>Inbound</i> (dalam talian)	191
3	Mobiliti <i>Inbound</i> Pendek	239
Jumlah		455

Bilangan Pelajar Antarabangsa bagi Program Mobiliti (Outbound)

Seramai 333 orang pelajar Universiti Malaysia Sabah telah mengikuti program mobiliti *outbound* ke negara luar secara bersemuka dan secara *online* sepanjang tahun 2023. Berikut merupakan statistik pelajar mobiliti *outbound* yang mengikuti program ini:

Bil	Kategori	Bilangan
1	Mobiliti <i>Outbound</i>	11
2	E-Mobiliti <i>Outbound</i> (dalam talian)	117
3	Mobiliti <i>Outbound</i> Pendek	205
Jumlah		333

PUSAT KOLABORASI DAN LIBATSAMA INDUSTRI

Pusat Kolaborasi dan Libatsama Industri (PKLI) yang berfungsi sebagai pusat sehati yang memfokuskan kepada memulakan dan mengurus rakan kongsi strategik dengan industri yang efektif dengan cara mewujudkan platform 'win-win' untuk kolaborasi dan libat sama UMS-Industri yang mampu memberi impak yang lebih berdasarkan kerelevanan terhadap agenda pembangunan nasional semasa.

Peranan PKLI adalah termasuk dalam memulakan keperluan biasa UMS dan industri dari segi perkongsian/perpindahan ilmu/teknologi untuk menyokong pembangunan lestari kedua-dua kepandaian dan keupayaan universiti dan rakan kongsi industri. Impak yang dijangkakan mampu memberi sumbangan kepada peningkatan dalam keterlihatan dan reputasi universiti, dari segi kepakaran staf; memanfaatkan aspirasi progresif terhadap kecemerlangan.

Beberapa aktiviti telah dilaksanakan iaitu:

Program V Creator

V Creator merupakan program pemula Idea Perniagaan *Business Pitching* yang dianjurkan secara kolaborasi antara Kementerian Pembangunan Perindustrian dan Keusahawanan Sabah, UMS serta Persatuan Transformasi Pembangunan Usahawan Sabah (SET). Program kerjasama pintar ini membantu membangunkan dan memajukan Perusahaan Mikro, Kecil dan Sederhana (PMKS) di negeri Sabah. Seramai dua orang pemenang daripada lima pemenang yang diumumkan adalah merupakan penyelidik UMS. Hasil daripada program ini menunjukkan bahawa penyelidik UMS mempunyai daya saingan untuk mengkomersialkan penyelidikan dan pembangunan (R&D) mereka ke pasaran.

Program MOHE Research and Industry-Infused

Incubation (MRI3)

Melalui peranan Bahagian Hubungan Industri (BHI) JPT, Konsortium Elektrik dan Elektronik (E&E) Universiti Awam (UA) direalisasikan atas hasil kerjasama semua 18 UA termasuk UMS dan diketuai oleh USM bersama 27 syarikat industri E&E. Program MOHE *Research and Industry-Infused Incubation* (MRI3) diperkenalkan bagi memastikan "Job Guarantee" dalam kebolehpasaran graduan dengan menyediakan bakat berkemahiran tinggi yang bertepatan keperluan industri E&E, dengan jaminan gaji premium minimum sebanyak RM4,000.

Perbincangan meja bulat Program JPT-KPT-Industry Zon Borneo

Perbincangan melibatkan 100 panel industri dan akademik dari Sabah dan Sarawak dengan tema perbincangan 'Synergy for the Future: Navigating the Intersection of Industry and Academia'

PEMERKASAAN TADBIR URUS, SUMBER MANUSIA DAN SISTEM PENYAMPAIAN

BAHAGIAN PENGURUSAN SUMBER MANUSIA (BPSM)

Perjawatan (Akademik & Pentadbiran)

Kakitangan UMS

Kategori/Cawangan	Kota Kinabalu	Labuan	Sandakan	Kudat	Keningau	Tawau	Jumlah
Kakitangan Akademik							
Pengurusan Tertinggi	4	-	-	-	-	-	4
Profesor Perubatan VK5	1	-	-	-	-	-	1
Profesor VK7	31	-	-	-	-	-	31
Profesor Perubatan VK7	7	-	-	-	-	-	7
Pensyarah Perubatan VK7 (Tanpa Gelaran Profesor)	3	-	-	-	-	-	3
Profesor Madya (DS53/54)	149	6	6	-	-	-	161
Profesor Madya Perubatan (DU53/54)	12	-	-	-	-	-	12
Profesor Madya Perubatan Pakar (DU55/56)	10	-	-	-	-	-	10
Pensyarah Perubatan DU53/54 (Tanpa Profesor Madya)	38	-	-	-	-	-	38
Pensyarah Perubatan Pelatih (DU51P)	28	-	-	-	-	-	28
Pensyarah Kanan (Perubatan) (DU51)	11	-	-	-	-	-	11
Pensyarah Kanan (DS51/52)	473	41	18	-	-	-	532
Pensyarah (DS45)	171	34	8	-	-	-	213
Guru Bahasa (DG41/44/48)	35	4	1	-	-	-	40
Felo Utama (UMSDF5/6/7)	10	-	-	-	-	-	10
Felo Kanan (UMSDF8)	9	-	-	-	-	-	9
Jumlah	992	85	33	0	0	0	1,110
Kakitangan Pentadbiran							
Pengurusan Tertinggi	4	-	-	-	-	-	4
Kumpulan Pengurusan & Profesional	357	18	8	-	-	-	383
Kumpulan Pelaksana 1	1,222	92	47	9	1	1	1,372
Kumpulan Pelaksana 2	321	38	41	6	8	-	414
Jumlah	1,904	148	96	15	9	1	2,173

Kategori/Cawangan	Kota Kinabalu	Labuan	Sandakan	Kudat	Keningau	Tawau	Jumlah
Jumlah Keseluruhan	2,896	233	129	15	9	1	3,283

Kakitangan Antarabangsa

Bil.	Negara	Jumlah
	Afghanistan	1
	Algeria	3
	Bangladesh	15
	Egypt	2
	France	2
	India	3
	Indonesia	4
	Iran, Islamic Republic Of	3
	Japan	5

Bil.	Negara	Jumlah
	Myanmar	5
	Pakistan	4
	Philippines	-
	Sierra Leone	1
	Sudan	1
	Taiwan, Province Of China	1
	United Kingdom	2
	Yemen	2
Jumlah Keseluruhan		54

Majlis Anugerah Kecemerlangan Universiti (AKU) Tahun 2023

Objektif penganjurkan Majlis AKU adalah bagi mengiktiraf, menghargai dan memperingati sumbangan serta perkhidmatan cemerlang para kakitangan, pentadbiran, akademik mahupun pesara di UMS dan menghargai kakitangan dan Jabatan/Fakulti/Pusat/Institut/Bahagian yang telah menunjukkan prestasi kerja cemerlang, kreativiti dan inovasi yang tinggi melalui anugerah-anugerah berikut:

- a) **Anugerah Perkhidmatan Cemerlang (APC)** dan **Anugerah Perkhidmatan Terpuji (APT)** yang dinilai pada tahun 2022 merupakan penghargaan universiti kepada kakitangan yang telah memberikan perkhidmatan cemerlang dan terpuji iaitu mutu atau penghasilannya melebihi daripada keperluan tanggungjawab biasa bagi jawatannya, perkhidmatan yang diberikan boleh dijadikan contoh dan ikutan serta memberi pengaruh yang menggerakkan kecergasan bekerja dan daya usaha kakitangan yang lain.

KATEGORI	BILANGAN PENERIMA	
Kakitangan Akademik	APC	APT
Profesor VK7	1	25
Profesor Madya DS53/54	5	102
Pensyarah Perubatan DU55/56	1	4
Profesor Madya (Perubatan) DU53/54	0	14
Pensyarah Kanan (Perubatan) DU51/52	0	9
Pensyarah Kanan DS51/52	36	284
Pensyarah DS45	7	76
Guru Bahasa DG41/44/48	2	19
Jumlah	52	533
Kakitangan Pentadbiran	APC	APT
Pengurusan Tertinggi	0	1
Kumpulan Pengurusan & Profesional	26	203
Kumpulan Pelaksana 1	9	537
Kumpulan Pelaksana 2	78	76
Jumlah	113	817
Jumlah Keseluruhan	165	1,350

- b) **Anugerah Perkhidmatan** merupakan penghargaan universiti kepada kakitangan yang telah mencapai tempoh perkhidmatan selama 25/20/10 tahun pada tahun 2023. Sijil penghargaan turut diberikan kepada kakitangan UMS yang Bersara Wajib/Pilihan/Atas sebab Kesihatan (/Meninggal Dunia dalam Perkhidmatan bagi tempoh Ogos 2022 – September 2023 melalui Anugerah Jasamu Dikenang.

No.	Nama Anugerah	Bilangan Penerima
1	Anugerah Jasamu Dikenang (Pesara)	27
2	Anugerah Setia Bakti (Perkhidmatan 25 Tahun)	70
3	Anugerah Jasa Setia (Perkhidmatan 20 Tahun)	95
4	Anugerah Jasa Bakti (Perkhidmatan 10 Tahun)	80

Anugerah Inovasi bagi penilaian tahun 2022 merupakan penghargaan universiti kepada kakitangan UMS yang sentiasa dinamik dalam menyampaikan perkhidmatan melalui kreativiti dan inovasi yang berterusan. Ini memastikan sistem penyampaian UMS yang berkualiti untuk memenuhi kehendak pelanggan dan seterusnya meningkatkan imej universiti. Anugerah ini juga menjadi platform kepada warga UMS memupuk semangat berpasukan dalam mencapai kecemerlangan bersama.

No.	Nama Anugerah	Bilangan Penerima
1	Anugerah Tokoh Kepimpinan	4
2	Anugerah Kumpulan Penggerak Inovasi	27
3	Anugerah Pengurusan Kewangan Terbaik	3
4	Anugerah Inovasi Pengurusan Kewangan	2
5	Anugerah Penajaan Pendapatan	3
6	Anugerah Laman Web Terbaik	6
7	Anugerah Pengurusan Makmal Terbaik	3
8	Anugerah Pengurusan Organisasi Terbaik	38
9	Anugerah Kreativiti EcoCampus	3

BAHAGIAN KEPIMPINAN & PEMBANGUNAN BAKAT (BKePT)

Kakitangan yang melanjutkan pengajian

Sehingga bulan Disember 2023, seramai 107 orang kakitangan UMS sedang mengikuti pengajian lanjutan. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 89 orang adalah kakitangan akademik dan 18 orang kakitangan pentadbiran. Peringkat pengajian yang diuruskan adalah Sarjana Muda, Sarjana, Doktor Falsafah, Sub Kepakaran/Pasca Kedoktoran, Cuti Sabatikal, Jurutera Profesional, Program Sangkutan, Latihan Pra-warta dan Latihan Penyelidikan.

Kakitangan Yang Diluluskan Mengikuti Pengajian Lanjutan Tahun 2023

Latihan Kakitangan

Pelaksanaan latihan/kursus/program bagi kakitangan Akademik dan Pentadbiran Tahun 2023

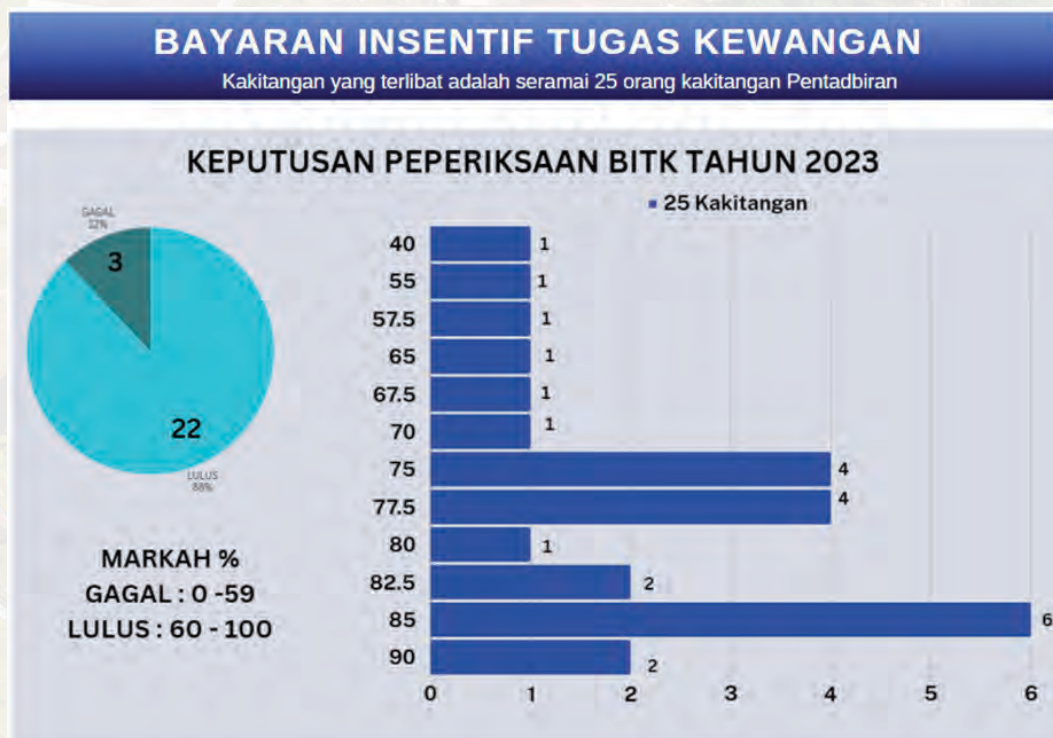
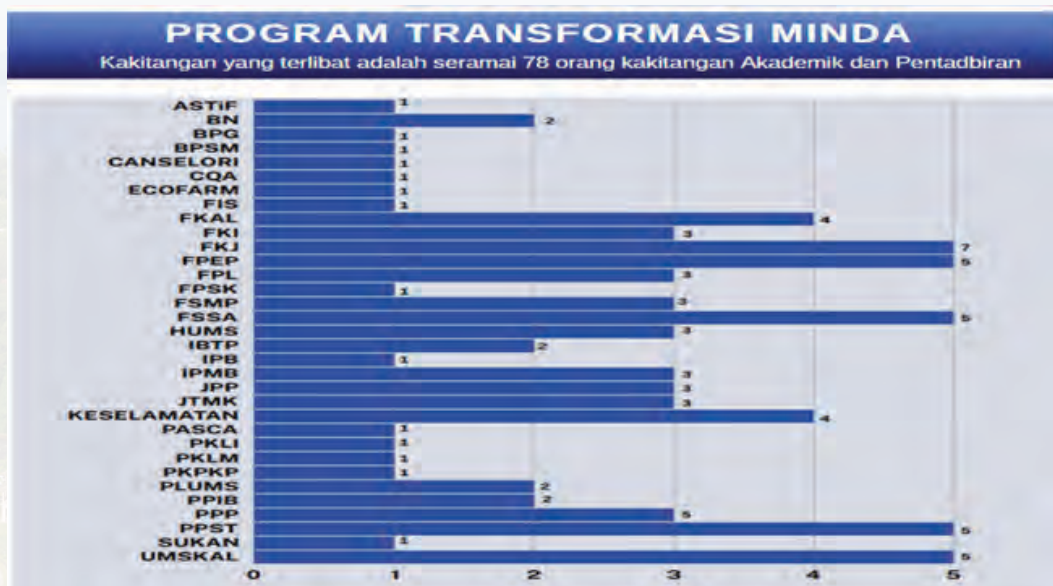
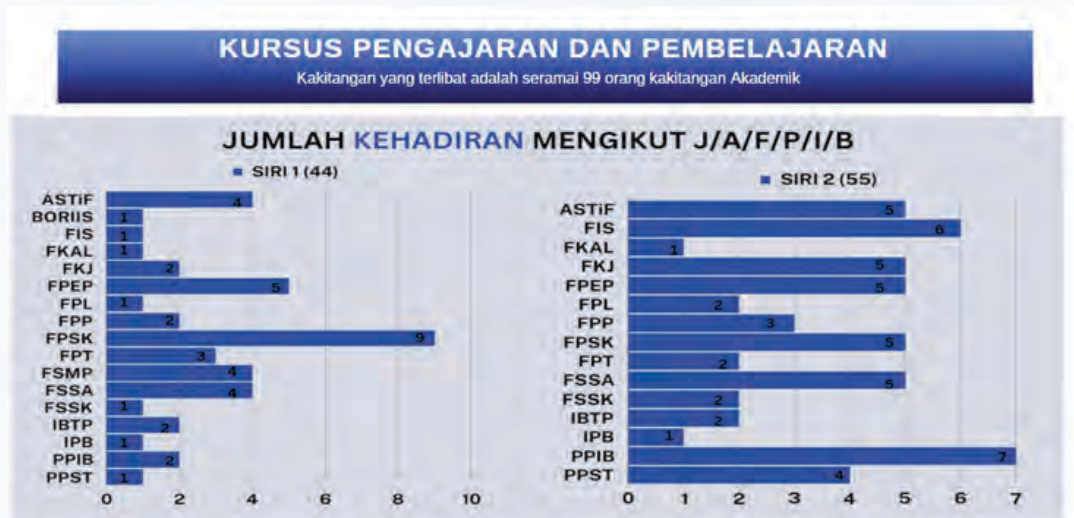
Kategori	Bilangan Latihan/Kursus/Program			Catatan
	Rancang	Laksana	Tangguh	
Akademik	97	53	44	Sebanyak 53 latihan/kursus/program telah dilaksanakan daripada 97 kursus yang dirancang manakala 44 kursus ditangguhkan. Pencapaian keseluruhan adalah 54%
Peratus		54%	45%	
Pentadbiran	148	142	6	Sebanyak 142 latihan/kursus/program telah dilaksanakan daripada 148 kursus yang dirancang manakala 4 kursus ditangguhkan. Pencapaian keseluruhan adalah 96%
Peratus		96%	0.4%	

Statistik Jumlah Peserta Menghadiri Kursus Tahun 2023

Kategori	Jumlah			
	Latihan Dilaksanakan	Jumlah Peserta	Jumlah Lengkap Mengisi Penilaian	Peratus Lengkap Mengisi Penilaian
Akademik	53	16,705	1,571	93%
Pentadbiran	142	1,689	15,865	95%
Jumlah	195	18,394	17,436	95%

Statistik Permohonan Penyertaan Latihan Anjuran Agensi Luar Tahun 2023

Kategori	Jumlah Permohonan	Jumlah	
		Lulus	Tidak Lulus
Akademik	121	96	25
Pentadbiran	193	141	52
Jumlah	314	237	77
Peratus		76%	24%

PROGRAM BKePT (HIGH IMPACT) 2023

PROGRAM KEPIMPINAN PROFESIONAL 2023 UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS sentiasa mengadakan program-program kepimpinan bagi meningkatkan kompetensi kepimpinan kelompok bakat universiti. Sepanjang tahun 2023, BKePT telah melaksanakan 4 siri Program Kepimpinan Profesional dengan memfokuskan kepada Kemahiran Kepimpinan.

Program Kepimpinan, merupakan program latihan yang membantu pemimpin dalam organisasi meningkatkan kemampuan mereka dalam membuat keputusan yang bijak dan mengelola organisasi dengan lebih baik. Melalui program ini, pemimpin akan mempelajari cara membangun dan melaksanakan strategi yang efektif, mengelola sumber daya dengan lebih baik, serta mengembangkan kemampuan komunikasi dan penyelesaian masalah yang lebih baik. BKePT mengharapkan program ini mampu mencapai objektif yang disasarkan bagi menyediakan kelompok bakat universiti yang kompeten dalam kepimpinan agar dapat menerajui universiti menuju kecemerlangan yang gah di masa hadapan.

Program ini juga merupakan program latihan yang membantu pemimpin untuk memahami dan mempraktikkan prinsip-prinsip kepimpinan berprestasi tinggi. Selain itu, membantu peserta mengenal pasti gaya kepimpinan mereka dan cara untuk meningkatkan keberkesannya dengan menggunakan prinsip-prinsip kepimpinan berprestasi tinggi.

PROGRAM TRAIN THE TRAINERS (TTT)

BKePT dengan kerjasama Pusat Luar UMS (PLUMS) telah berjaya menganjurkan program TTT yang pertama bermula pada 6 hingga 10 November 2023 bertempat di Bilik Pembangunan Bakat UMS di bawah Program Pembelajaran Sepanjang Hayat.

Peserta siri 1/2023 ini adalah terdiri dari Ketua-ketua Skim, JK Kompetensi dan ahli JK Kluster Latihan Universiti. Seramai 15 orang peserta telah berjaya dan lulus penilaian. BKePT mengucapkan tahniah kepada semua peserta Program TTT Siri 1/2023 dan layak bergelar certified HRD Corp. Trainers.

EMPOWERING DIVERSITY LEADING CONFERENCE

BKePT dengan kerjasama AKePT dan Invest Sabah Berhad telah berjaya menganjurkan persidangan bertaraf antarabangsa iaitu Persidangan 'Empowering Diversity in Leadership: Navigating Complexities, Embracing Differences Leadership' di Pusat Konvensyen Antarabangsa Sabah (SICC). Sejuta penghargaan buat YB Dato' Hj. Mohammad Yusof Apdal atas ucapan alu-aluan dan YB Tuan Phoong Jin Zhe atas kesudian hadir bersama merasmikan persidangan ini.

Ribuan penghargaan juga buat para pengucaptama, para panelis dan para moderator yang terlibat. Tahniah diucapkan kepada Cik Kamisah binti Husin, Ketua BKePT, merangkap Ketua Program Persidangan Antarabangsa "Empowering Diversity In Leadership: Navigating Complexities, Embracing Differences" atas kejayaan melaksanakan persidangan ini. Tahniah dan terima kasih juga kepada pihak AKePT dan Invest Sabah Berhad atas kerjasama sepanjang persiapan sehingga berlangsungnya persidangan ini.

BENGKEL KOMPETENSI SKIM PENTADBIRAN BERSAMA DR. AMAT TAAP BIN MANSHOR SEBAGAI PEMBIMBING

Pelaksanaan Bengkel Kompetensi Skim Pentadbiran Bersama Dr. Amat Taap bin Manshor dari AJM Academy Sdn. Bhd. sebagai pembimbing telah diadakan sebanyak tiga kali melibatkan Ketua-ketua Skim Kompetensi Pentadbiran.

Bengkel kali pertama telah diadakan pada 1-3 Mac 2023 bertempat di The Palace Hotel, Kota Kinabalu. Bengkel kedua pada 7-8 Jun 2023 bertempat di Ibis Styles Hotel, Inanam dan bengkel ketiga telah diadakan pada 25-26 September 2023 bertempat di The Palace Hotel, Kota Kinabalu. Bengkel ini diadakan bertujuan untuk membimbing Ketua-ketua Skim dalam menyediakan kamus mengikut skim masing-masing.

National Training Week (NTW)

Universiti Malaysia Sabah dan HRD Corp telah menganjurkan *National Training Week (NTW) 2023* yang telah berlangsung dari 22 hingga 28 Mei 2023.

Program latihan yang ditawarkan merangkumi pelbagai topik dan bidang kemahiran serta kursus-kursus latihan yang akan diterajui oleh pelbagai kementerian, ahli akademik, penyedia latihan dan banyak lagi. NTW 2023 juga menawarkan pelbagai jenis latihan, termasuk kemahiran *soft skills* seperti kepimpinan, pengurusan masa, dan kemahiran komunikasi. Terdapat juga kursus latihan yang tertumpu kepada bidang-bidang tertentu seperti teknologi maklumat, keusahawanan, kewangan dan banyak lagi. Program yang ditawarkan adalah terbuka kepada semua orang awam yang ingin meningkatkan lagi kemahiran mereka. Para peserta akan diberikan sijil penyertaan sebagai pengiktirafan untuk kemajuan mereka dalam memperoleh pengetahuan dan kemahiran baru.

PUSAT KESELAMATAN DAN KESIHATAN PEKERJAAN (PKKP)

Universiti Malaysia Sabah komited untuk memastikan keselamatan, kebajikan dan kesihatan kakitangan dan mana-mana orang lain yang mungkin terjejas dengan aktiviti pengajaran dan pembelajaran, penyelidikan dan mana-mana operasi di dalam kawasan kawalannya selaras dengan Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan serta lain-lain perundangan serta garis panduan yang berkuat kuasa. PKKP ditubuhkan pada 1 Februari 2012 dengan objektif untuk:

1. Memperkasakan sistem pengurusan keselamatan dan kesihatan pekerjaan universiti yang berterusan dan teratur berdasarkan kehendak perundangan, lain-lain keperluan dan arahan berkaitan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan; dan
2. Bertindak sebagai Sekretariat kepada Jawatankuasa Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan dan memantau aktiviti Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan di UMS.

KEJAYAAN PKKP:

1. Telah menerima Anugerah Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan Negara (National OSH Award) bagi kategori Institut Pendidikan Tinggi dan Ketua Pegawai Eksekutif KKP (Awam). Anugerah ini yang merupakan satu pengiktirafan kepada :
 - Organisasi-organisasi daripada pelbagai sektor industri yang telah menunjukkan prestasi dan pencapaian cemerlang di dalam memastikan pelaksanaan keselamatan dan kesihatan pekerjaan di tempat kerja; dan
 - Individu-individu yang telah menunjukkan prestasi, komitmen serta sumbangan yang cemerlang di dalam bidang keselamatan dan kesihatan pekerjaan.

2. PKKP telah menyertai dan menerima sijil penghargaan di atas pencapaian SOHELP DIY 2022 (Systematic Occupational Health Enhancement Level Programme-Do It Yourself). SOHELP DIY diperkenalkan pada tahun 2019 yang mana majikan menjalankan program secara sendiri berdasarkan panduan SOHELP DIY yang disediakan bagi meningkatkan tahap pengurusan *higien* industri di tempat kerja terutamanya dalam aspek pengurusan pendedahan bising, bahan kimia dan ergonomik seterusnya dapat mengurangkan bilangan kes baru penyakit pekerjaan serta meningkatkan tahap pematuan perundangan berkaitan pengurusan pendedahan bising, bahan kimia dan ergonomik.
3. Sambutan Hari OSH Sedunia Peringkat Negeri Sabah 2023 telah dirasmikan oleh YB Datuk Ts. Mustapha Sakmud Timbalan Menteri Sumber Manusia pada 23 Jun 2023. Kumpulan sasaran adalah daripada kakitangan, kontraktor dan pelajar UMS dan IPT berhampiran serta wakil pekerja dan majikan dari sektor awam dan swasta berhampiran dengan UMS.

Objektif utama penganjuran Sambutan Hari OSH Peringkat Negeri Sabah adalah untuk:

- Sebagai tanda sokongan langsung UMS dalam menggalakkan budaya kerja selamat khususnya di negeri Sabah;
- Memupuk kesedaran dalam kalangan peserta berkenaan persekitaran kerja yang selamat dan sihat adalah prinsip asas dan betul di tempat kerja;
- Menerangkan kepentingan Pengurusan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan kakitangan dan pelajar UMS serta peserta-peserta jemputan; dan
- Menggalakkan produktiviti kerja yang optimum tanpa sebarang kejadian berbahaya.

PERISTIWA DAN AKTIVITI UNIVERSITI

Senarai Majlis Universiti Malaysia Sabah bagi Tahun 2023

Bil.	Nama Majlis/Program	Tarikh	Tempat/Kaedah	Nama Perasmi
JANUARI				
	Pesta Cahaya	9 Januari 2023	Dewan Resital, ASTiF	YB Datuk Dr. Roland Chia (Setiausaha Politik Kepada Ketua Menteri Sabah)
	Majlis Penyerahan Surat Tawaran Kenaikkan Pangkat Kakitangan Akademik Universiti Malaysia Sabah Tahun 2022	9 Januari 2023	Café D' Sireh, Bangunan Canselor	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Perutusan Tahun Baharu 2023 Naib Canselor UMS & 100 Hari Naib Canselor	10 Januari 2023	Dewan Bankuasi, Dewan Canselor UMS Live • Youtube UMSNets • Facebook UMS Official	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	<i>The 11th International Conference on Indigenous and Culture Psychology</i>	10 – 11 Januari 2023	Fakulti Psikologi dan Pendidikan (FPP)	-
	Majlis Makan Malam Apresiasi Jawatankuasa Pertandingan Rekacipta (PEREKA) Tahun 2022 dan Majlis Pertukaran Memorandum Perjanjian (MoA) antara Universiti Malaysia Sabah dan DrillTech Engineering Sdn. Bhd.	12 Januari 2023	Hotel Promanade, Kota Kinabalu	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Watikah Pelantikan Majlis Perwakilan Pelajar dan Jawatankuasa Kebajikan Mahasiswa Kolej Kediaman Sesi 2022/2023	13 Januari 2023	Galeri Majlis, Bangunan Canselor UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Sesi Menandatangani Kerjasama melalui <i>Non-Disclosure Agreement (NDA)</i> antara Universiti Malaysia Sabah (UMS) dan Universiti Putra Malaysia (UPM)	13 Januari 2023	Pejabat Naib Canselor	Naib Canselor UMS dan Naib Canselor UPM
	<i>Appreciation & Luncheon Talk Alumni 2023</i>	17 Januari 2023	Hotel Lab, Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan (FPEP)	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Program Dong Dong Qiang @ Hal Ehwal Pelajar Universiti Malaysia Sabah sempena Sambutan Tahun Baharu Cina 2023	19 Januari 2023	Anjung Siswa, Jabatan Hal Ehwal Pelajar (JHEP)	YBhg. Prof. Madya Dr. Raman Noordin, Timbalan Naib Canselor (Hal Ehwal Pelajar dan Alumni)
	Sesi Interaksi secara Dalam Talian sempena Majlis Perutusan Tahun Baharu 2023 disempurnakan Yang Berhormat Dato' Seri Mohamed Khaled Nordin, Menteri Pendidikan Tinggi	30 Januari 2023	Galeri Majlis, Bangunan Canselor UMS (Secara dalam talian)	YB Dato' Seri Mohamed Khaled Nordin, Menteri Pendidikan Tinggi

Bil.	Nama Majlis/Program	Tarikh	Tempat/Kaedah	Nama Perasmi
FEBRUARI				
	Lawatan Kerja Timbalan Menteri Pendidikan Tinggi YB Dato' Hj. Mohammad Yusof bin Apdal ke Universiti Malaysia Sabah (UMS)	3 Februari 2023	Bilik Mesyuarat Eksekutif, Bangunan Canselor	YB Dato' Hj. Mohammad Yusof bin Apdal, Timbalan Menteri Pendidikan Tinggi Malaysia
	Majlis Menandatangani Memorandum (MoA) di antara Universiti Malaysia Sabah dan International Future of Education Association (IFEA)	15 Februari 2023	Fakulti Sains Makanan dan Pemakanan (FSMP)	Naib Canselor UMS dan Presiden IFEA
	Majlis Graduasi Pusat Minda Lestari	16 Februari 2023	Mini Auditorium, Fakulti Psikologi dan Pendidikan (FPP)	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Anugerah Kecemerlangan Pelajar KAFA Sesi 2022/2023	18 Februari 2023	Pusat Islam, UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Pendaftaran Pelajar Baharu Pascasiswazah Universiti Malaysia Sabah (UMS)	20 Februari 2023	Auditorium Pascasiswazah	-
	Taklimat Universiti Pelajar Baharu Pascasiswazah Semester 2 Sesi 2022/2023	21 Februari 2023	Live • Youtube UMSNets • Facebook UMS Official	-
	Majlis Perasmian Seminar Solidariti Etnik sekaligus Perayaan Hari Bahasa Ibunda Antarabangsa 2023 iaitu "Budaya dan Bahasa Sebagai Landasan Solidariti Etnik"	21 Februari 2023	J Borneo Native Village, Lok Kawi	YB Datuk Christina Liew, Menteri Pelancongan, Kebudayaan dan Alam Sekitar Sabah
	Mesyuarat Ahli Senat Universiti	22 Februari 2023	Fakulti Pertanian Lestari, Sandakan	-
	Program Sepetang bersama Alumni UMS Chapter Sandakan	22 Februari 2023	Fakulti Pertanian Lestari, Sandakan	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Menandatangani Surat Niat (LOI) antara Universiti Malaysia Sabah (UMS) dengan Syarikat Borneon Agrotech dan Loongsyn Sdn. Bhd.	23 Februari 2023	Fakulti Pertanian Lestari, Sandakan	-
	Majlis Perasmian Taska Pusat Minda Lestari (PML), Sandakan	23 Februari 2023	Fakulti Pertanian Lestari, Sandakan	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
MAC				
	UMS-Tokyo Nature Tourism Postgraduate Colloquium 2023	6 Mac 2023	Bilik Seminar, Fakulti Perhutanan Tropika	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Amanat Naib Canselor 2023 "Leading Towards Innovative Societies"	7 Mac 2023	Dewan Bankuasi, Dewan Canselor Live Youtube UMSNets Live Facebook UMS Official	-
	Majlis Perasmian Sambutan Hari Wanita Peringkat UMS 2023	8 Mac 2023	Auditorium, Galeri Azman Hashim (GAH) UMS	-
	European Union Deforestation Regulation (EUDR) Seminar	9 Mac 2023	Dewan Resital UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Perasmian Penutupan Program Rakan Borneensis 2023	9 Mac 2023	Institut Biologi Tropika dan Pemuliharaan (IBTP)	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS

Bil.	Nama Majlis/Program	Tarikh	Tempat/Kaedah	Nama Perasmi
	Program Rehlah Ilmiah dan Khidmat Masyarakat di Sabah, Kolej Universiti Perguruan Ugama Seri Begawan (KUPU) Brunei Darussalam ke Universiti Malaysia Sabah (UMS)	10 Mac 2023	Pusat Islam UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Lawatan Kementerian Kewangan Malaysia (MOF) ke Fakulti Kejuruteraan (FKJ), UMS	16 Mac 2023	Fakulti Kejuruteraan (FKJ), UMS	-
	Majlis Pelancaran Dasar dan Dana Kluster Penyelidikan Universiti Malaysia Sabah	20 Mac 2023	Auditorium, Galeri Azman Hashim (GAH)	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Perasmian Klinik Pergigian Alawa	20 Mac 2023	Klinik Pergigian Alawa, Pusat Rawatan Warga UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Menandatangani (MoU) antara Universiti Malaysia Sabah (UMS) dan Universiti Sains Islam Malaysia (USIM)	21 Mac 2023	Pusat Islam UMS	Naib Canselor UMS dan Naib Canselor USIM
	Majlis Menandatangani Memorandum Persefahaman (MoU) antara Universiti Malaysia Sabah (UMS) dan Institut Terjemahan & Buku Malaysia (ITBM)	22 Mac 2023	Bilik Mesyuarat Senat	Naib Canselor UMS dan ITBM
	Majlis Berbuka Puasa Naib Canselor bersama Warga Fakulti Pertanian Lestari, Sandakan	26 Mac 2023	Fakulti Pertanian Lestari, Sandakan	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Program Titian Kasih Tuanku Raja Muda Perlis di Fakulti Pertanian Lestari (FPL), Sandakan	27 Mac 2023	Fakulti Pertanian Lestari, Sandakan	YM Raja Muda Perlis
	Majlis MoU antara UMS dan Universiti Malaysia Perlis (UNIMAP)	27 Mac 2023	Fakulti Pertanian Lestari, Sandakan	Naib Canselor UMS dan Naib Canselor UNIMAP
	Penyerahan Skim Dana Ehsan Pendidikan (SDEP) Yayasan Pelajaran Mara Tajaan Ekuiti Nasional Berhad (EKUINAS) kepada Universiti Malaysia Sabah (UMS)	30 Mac 2023	Bilik Mesyuarat, Jabatan Hal Ehwal Pelajar	-
APRIL				
	Majlis Agihan Bubur Lambuk & Berbuka Puasa bersama YB Tuan Ts. Mustapha Sakmud, Timbalan Menteri Sumber Manusia	1 April 2023	Pusat Islam, UMS	YB Tuan Ts. Mustapha Sakmud, Timbalan Menteri Sumber Manusia
	Lawatan Kerja YB Dato' Hj. Mohammad Yusof bin Apdal, Timbalan Menteri Pendidikan Tinggi Malaysia ke Universiti Malaysia Sabah (UMS)	2 April 2023	Kolej Kediaman Tun Pengiran Ahmad Raffae	YB Dato' Hj. Mohammad Yusof bin Apdal, Timbalan Menteri Pendidikan Tinggi Malaysia
	Majlis Perasmian Pelancaran Living Lab Universiti Malaysia Sabah	5 April 2023	Muzium dan Akuarium, Institut Penyelidikan Marin Borneo (IPMB)	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Penyampaian Sijil Tamat Kursus Bahasa Mandarin (HSK) Institut Confusius	6 April 2023	Galeri Majlis, Bangunan Canselori	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Penyerahan Surat Tawaran Penyerapan ke Jawatan Tetap dan Kenaikan Pangkat Kakitangan Pentadbiran	10 April 2023	Galeri Majlis, Bangunan Canselori	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS

Bil.	Nama Majlis/Program	Tarikh	Tempat/Kaedah	Nama Perasmi
	Majlis Iftar Perdana Universiti Malaysia Sabah Tahun 2023	12 April 2023	Masjid UMS dan Pusat Islam UMS	TYT Tun Canselor UMS
	Majlis Berbuka Puasa Bersama Pelajar	14 April 2023	Pusat Islam UMS	YBhg. Datuk Majin Haji Ajing, Ahli LPU UMS
	Majlis Penyerahan Komputer Riba kepada Pelajar B40	14 April 2023	Anjung Siswa UMS	YBrs. En. Samasuddin bin Yusop, Ahli LPU UMS
	Majlis Anugerah Kualiti Data dan Bengkel Pemurnian Data UMS	17 April 2023	Hotel Le Meridien, Kota Kinabalu	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Penyerahan Surat Tawaran Kenaikan Pangkat & Kenaikan Gred Kakitangan Akademik Universiti Malaysia Sabah (UMS)	19 April 2023	Galeri Majlis, Bangunan Canselori UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Menandatangani Perjanjian Penyelidikan (Regenerative Agriculture and Biodiversity) Universiti Malaysia Sabah dengan Yun Fung Sang Group	19 April 2023	Bilik Mesyuarat Lembaga Eksekutif (BMLE)	-
	Program Lebaran Perantau bersama Naib Canselor Universiti Malaysia Sabah (UMS)	22 April 2023	Pusat Islam, UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS

MEI

	Program <i>Public Talk Series</i> “Strategi Malaysia dalam Perkembangan Kerjaya Generasi Muda”	11 Mei 2023	Galeri Majlis, Bangunan Canselori Live Facebook UMS Official	YB Tuan Ts. Mustapha Sakmud, Timbalan Menteri Sumber Manusia Malaysia
	Majlis Sambutan Hari Raya Aidilfitri dan Pesta Kaamatan Universiti Malaysia Sabah 2023	18 Mei 2023	Galeri Azman Hashim (GAH) Live Youtube UMSNets Live Facebook UMS Official	TYT Tun Canselor UMS
	Majlis Penyerahan Unit Amanah Hartanah Bumiputera kepada UMS sempena Penutupan Program <i>Investment Week</i> 2023 Fakulti Perniagaan Ekonomi dan Perakaunan (FPEP)	19 Mei 2023	Auditorium Pascasiswazah UMS	
	Majlis Menandatangani Perjanjian Persefahaman (MoU) TISC antara UMS dan Perbadanan Harta Intelek Malaysia (MYIPO)	22 Mei 2023	Bilik Mesyuarat Lembaga Eksekutif UMS	-
	Program <i>Sustainable Development Goals Leadership: University for Society</i> (SDGU4S)	23 Mei 2023	Hotel Promanade, Kota Kinabalu	-
	Sesi Town Hall Pemerkasaan Mahasiswa UMS	24 Mei 2023	Dewan Bankuasi, Dewan Canselor UMS	YBhg. Prof. Madya Dr. Raman bin Noordin, Timbalan Naib Canselor (Hal Ehwal Pelajar dan Alumni)
	<i>National Training Week</i> Malaysia: Bengkel Seni dan Bicara Santai Naratif Seniman Jalanan	24 Mei 2023	Galeri Azman Hashim, UMS	-
	Karnival STEM Asasi UMS 2023 dan <i>Physics Fest</i>	25 – 28 Mei 2023	U-Sains, UMS	-
	Majlis Perasmian <i>Cyber Fusion Center</i> (CUTE) & SUPERAPP UMS	25 Mei 2023	Jabatan Teknologi Maklumat dan Komunikasi (JTMK), UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS

Bil.	Nama Majlis/Program	Tarikh	Tempat/Kaedah	Nama Perasmi
	Majlis Penutupan Persidangan 3rd Borneo <i>Quality of Life</i> Universiti Malaysia Sabah	26 Mei 2023	Auditorium Perpustakaan UMS	YBhg. Prof. Dr. Shahril bin Yusof, Timbalan Naib Canselor (Akademik dan Antarabangsa)
	Jom Masuk U 2023 Zon Sabah	27 – 28 Mei 2023	Dewan Kuliah Pusat Ke-2 UMS	YB Dato' Hj. Mohammad Yusof bin Apdal, Timbalan Menteri Pendidikan Tinggi
	Temu Anwar @ UMS Kota Kinabalu	31 Mei 2023	Dewan Canselor UMS	-
JUN				
	Program Fotografi Jelajah Budaya Sabah: Majlis Penutupan Program Jelajah Fotografi MAKUM antara IPTA	2 Jun 2023	Anjung Siswa Jabatan Hal Ehwal Pelajar (JHEP), UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Pertandingan antara Debat Antirasuah IPT Piala Ketua Pesuruhjaya SPRM 2023	2 – 8 Jun 2023	Secara atas talian	Pengarah, Institut Biologi Tropika dan Pemuliharaan
	Lawatan Seksyen Luar Kampus Universiti Malaysia Terengganu (UMT) ke Pusat Pengurusan NR & Fasiliti Perumahan Pelajar UMS	7 Jun 2023	Bilik Mesyuarat JHEP, UMS	-
	<i>Ocean Celebration 2023 Opening Ceremony</i>	8 Jun 2023	Auditorium Perpustakaan, UMS	
	Majlis Perasmian Penutupan Pertandingan Debat Antirasuah IPT Piala Ketua Pesuruhjaya SPRM 2023	8 Jun 2023	Dewan Resital, UMS	YBhg. Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Azam Baki, Ketua Pesuruhjaya SPRM
	Majlis Menandatangani Surat Niat (LOI) antara Universiti Malaysia Sabah dan East China Normal University	8 Jun 2023	Bilik Mesyuarat Lembaga Eksekutif (BMLE), UMS	-
	Majlis Menandatangani Surat Niat (LOI) di antara UMS dan Universitas Islam Negeri (UIN) Salatiga, Indonesia	8 Jun 2023	Bilik Mesyuarat Eksekutif, UMS	-
	Syarahan Umum oleh Profesor Dr. Zakiyuddin Baidhawry, Rektor Universitas Islam Negeri (UIN) Salatiga, Indonesia	8 Jun 2023	Pusat Islam UMS	Profesor Dr. Zakiyuddin Baidhawry, Rektor Universitas Islam Negeri (UIN) Salatiga, Indonesia
	Hasil <i>Your Tax Buddy</i> @ IPT Peringkat Negeri Sabah 2023	10 Jun 2023	Dewan Auditorium Pascasiswazah	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Perasmian Galeri Azman Hashim (GAH) UMS	10 Jun 2023	Galeri Azman Hashim (GAH), UMS	TYT Tun Canselor UMS
	Pesta Tiong Hua 2023	10 Jun 2023	Dewan Kuliah Pusat 1, UMS	Pengarah, Confucius Institute (CI) UMS
	<i>Ocean Celebration 2023: Open Day</i>	11 Jun 2023	Auditorium Perpustakaan UMS	-
	Program Tanggungjawab Sosial Korporat iaitu Rentas Borneo 2023 "To Long Pasia", di Kampung Long Pasia, Sipitang	13 – 17 Jun 2023	Kampung Long Pasia, Sipitang	-
	Majlis Perasmian dan Penutupan <i>Ocean Celebration 2023</i> UMS	15 Jun 2023	Auditorium GAH, UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Perasmian Pertandingan Pengajaran Guru Cina Antarabangsa Peringkat Malaysia 2023	21 Jun 2023	Galeri Majlis, Bangunan Canselor UMS	Prof. Dr. Coswald Stephen Sipaut @ Mohd Nasri, Penolong Naib Canselor (Jaringan Industri dan Masyarakat)

Bil.	Nama Majlis/Program	Tarikh	Tempat/Kaedah	Nama Perasmi
	Majlis Perasmian Karnival IBTP dan Hari Biodiversiti Sedunia	22 Jun 2023	Bilik Seminar IBTP	YBhg. Prof. Ir. Dr. Rosalam Haji Sabartly, Timbalan Naib Canselor (Penyelidikan dan Inovasi)
	Majlis Penyampaian Hadiah Kempen <i>Cashless Campus</i> anjuran UMS dan Paynet	23 Jun 2023	Galeri Majlis, Bangunan Canselori	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Perasmian Makmal Endokrinologi UMS	23 Jun 2023	Bilik Seminar IBTP	YBhg. Prof. Ir. Dr. Rosalam Haji Sabartly, Timbalan Naib Canselor (Penyelidikan dan Inovasi)
	Majlis Perasmian Penutupan Sambutan Hari OSH Sedunia dan Pra-Pelancaran Minggu OSH Peringkat UMS	23 Jun 2023	Pusat Islam UMS	YB Ts. Mustapha Sakmud, Timbalan Menteri Sumber Manusia Malaysia
	Majlis Perasmian Program <i>Startup Pitch Competition VCreator</i>	24 Jun 2023	Auditorium GAH, UMS	YB Phoong Jin Zhe, Menteri Pembangunan Perindustrian dan Keusahawanan Sabah
	Pertandingan Akhir Seni Warisan Juara Limbai	24 Jun 2023	Dewan Resital, UMS	YAB Datuk Seri Panglima Haji Hajiji bin Haji Noor, Ketua Menteri Sabah
	Majlis Anugerah Hal Ehwal Pelajar dan Alumni UMS Kali Ke-23 Tahun 2023 (MAHEPA)	25 Jun 2023	Sipadan III, Sabah International Convention Centre (SICC)	YB Dato' Seri Mohamed Khaled bin Nordin, Menteri Pendidikan Tinggi
	Lawatan Kerja YB Dato' Seri Mohamed Khaled bin Nordin, Menteri Pendidikan Tinggi ke UMS	26 Jun 2023	BMLE Galeri Majlis Bangunan Inkubator IPMB	YB Dato' Seri Mohamed Khaled bin Nordin, Menteri Pendidikan Tinggi
	Majlis Penyerahan <i>Smart Space</i> UMS	27 Jun 2023	Cafe D' Sireh, Bangunan Canselorii	-
	Majlis Sambutan Aidiladha dan Ibadah Korban 1444H / 2023M Peringkat UMS	29 Jun 2023	Masjid UMS Pusat Islam UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
JULAI				
	Majlis Perasmian Konvensyen Fiqh Borneo 9.0 (KFB 9.0)	1 Julai 2023	Dewan Kuliah Pusat 1, UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Kejohanan Merentas Desa Pendidikan Khas Majlis Sukan Sekolah-sekolah Sabah (MSSS) Kali Ke-2 Peringkat Negeri Sabah	3 Julai 2023	Dataran Padang Kawad UMS	Timbalan Pengarah, Jabatan Pendidikan Negeri Sabah
	Majlis Memorandum Persefahaman (MoU) Fakulti Sains Makanan dan Pemakanan (FSMP), UMS dengan Majlis Ugama Islam Sabah (MUIS)	5 Julai 2023	Galeri Majlis, UMS	Datuk Haji Mohd Arifin bin Hj. Mohd Arif, JP Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi (KSTI) Sabah
	Kunjungan Hormat Prof. Datuk Dr. Mohamad Kadim bin Suaidi, Naib Canselor Universiti Malaysia Sarawak (UNIMAS)	5 Julai 2023	BMLE, UMS	Naib Canselor UNIMAS
	Majlis Perasmian China Enterprises <i>Career Fair</i>	7 Julai 2023	Bilik Mesyuarat Utama, Pusat Penataran Ilmu dan Bahasa (PPIB), UMS	YB Tuan Ts. Mustapha Sakmud, Timbalan Menteri Sumber Manusia

Bil.	Nama Majlis/Program	Tarikh	Tempat/Kaedah	Nama Perasmi
	Majlis Perasmian Mesyuarat Agung Tahunan Kesumba Kali Ke-26	7 Julai 2023	Galeri Majlis, UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Karnival Kokurikulum	8 Julai 2023	Dewan Canselor, UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Program Temu Santai Alumni Tawau	15 Julai 2023	LA Hotel, Tawau	Prof. Dr. Shahril Yusof, Timbalan Naib Canselor (Akademik dan Antarabangsa)
	Program Semarak Siswa Madani Sabah oleh YB Dato' Hj. Mohammad Yusof bin Apdal, Timbalan Menteri Pendidikan Tinggi Malaysia	16 Julai 2023	Dewan Sekolah SMK Pekan II, Kota Belud	YB Dato' Hj. Mohammad Yusof bin Apdal, Timbalan Menteri Pendidikan Tinggi Malaysia
	<i>Futuristic Fun Run</i> , Sempena Bulan Digital UMS 2023	16 Julai 2023	Padang Kawad, UMS	-
	Sambutan Maal Hijrah 1445	18 Julai 2023	Masjid UMS	-
	Pendaftaran Pelajar Baharu Asasi Sesi 2023/2024	24 Julai 2023	Kolej Kediaman Tun Mustapha	YBhg. Prof. Madya Dr. Raman Noordin, Timbalan Naib Canselor (Hal Ehwal Pelajar dan Alumni)
	Majlis Pembukaan Minggu Suai Mesra Asasi UMS Sesi 2023/2024	25 Julai 2023	Dewan Resital, Akademi Seni dan Teknologi Kreatif (ASTiF)	Pengarah, Pusat Persediaan Sains dan Teknologi (PPST)
	Majlis Lafaz Ikrar dan Aku Janji Pelajar Asasi Sains Sesi 2023/2024	28 Julai 2023	Dewan Resital, ASTiF	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
OGOS				
	<i>Letter of Intent (LoI) Signing Ceremony between UMS and Beihua University, Jilin Agriculture Science and Technology University and Jilin Institute of Chemical Technology</i>	1 Ogos 2023	Galeri Majlis, UMS	-
	Kunjungan Hormat His Excellency Axel Cruau Duta France di Malaysia	1 Ogos 2023	Bilik Mesyuarat Eksekutif (BME), UMS	His Excellency Axel Cruau Duta France
	Mesyuarat Majlis Keusahawanan Mahasiswa Universiti Malaysia (MAKMUM) Bil. 3/2023	4 Ogos 2023	BMLE, UMS	Prof. Dr. Mohammad bin Ismail, Timbalan Naib Canselor (Hal Ehwal Pelajar dan Alumni) dari Universiti Malaysia Kelantan (UMK)
	Program KPT Prihatin Madani, KRIS	5 – 6 Ogos 2023	Daerah Kudat, RMEC Sikuati	-
	Pelancaran Program Semarak Siswa Merdeka 2023	8 Ogos 2023	Dataran Dewan Canselor UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Karnival STEM Asasi UMS 2023 dan Majlis Perasmian Penutupan Karnival STEM Asasi UMS 2023	9 Ogos 2023	Pusat Persediaan Sains dan Teknologi (PPST), UMS	-
	UMS Zombie Run 2023	9 Ogos 2023	Pusat Pengajian Pascasiswazah	-
	Program Riadah Kakitangan "Walk N Talk" Siri 2/2023	10 Ogos 2023	Lobi Utama, Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan (FPSK)	Turut Hadir: Naib Canselor UMS dan Timbalan Naib Canselor (Hal Ehwal Pelajar dan Alumni)
	Majlis Perasmian Penutupan Borneo Hackaton	13 Ogos 2023	U-Sains, UMS	Dekan Fakulti Komputeran dan Informatik (FKI) wakil Naib Canselor UMS

Bil.	Nama Majlis/Program	Tarikh	Tempat/Kaedah	Nama Perasmi
	Majlis Amanat dan Penyerahan Bendera Kontinjen UMS ke Karnival Sukan MASUM Fasa I & Fasa II 2023	15 Ogos 2023	Dewan Auditorium Pascasiswazah	YBhg. Prof. Madya Dr. Raman Noordin, Timbalan Naib Canselor (Hal Ehwal Pelajar dan Alumni)
	Majlis Penyerahan Mobile Thematic Exhibition (MTE) Pusat Sains Negara kepada U-Sains UMS	17 Ogos 2023	U-Sains, UMS	YB Datuk Arthur Joseph Kurup, Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi (MOSTI)
	Sesi Pendaftaran Pelajar Baharu Pascasiswazah bagi Semester 1 Sesi 2023/2024	19 Ogos 2023	Dewan Kuliah Pusat	-
	Memorandum Persefahaman (MoU) UMS dengan Adamson University Philippines	23 Ogos 2023	BMLE, Canselori UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS Sister Maruja S. Padre Juan, Pengarah Adamson University Philippines FR. Marcelo V. Manimtim, Presiden
	Perasmian Minggu Sains Negara Peringkat Sabah Tahun 2023	24 Ogos 2023	Dewan Kuliah Pusat 2, UMS	Datuk Haji Mohd Arifin bin Hj. Mohd Arif, JP Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi (KSTI) Sabah
	Gimik Pelepasan Pelajar untuk Sakura Science Exchange Program	25 Ogos 2023	-	Dr. Newati Wid, Pengarah Pusat Persediaan Sains dan Teknologi (PPST) UMS
	Majlis Aspirasi Fakulti Kejuruteraan 2023	25 Ogos 2023	Le Meridian Hotel, Kota Kinabalu	-
	Majlis Perasmian Seminar Teknologi Makmal Ke-15 UMS (SKETMA Ke-15)	28 Ogos 2023	GAH, UMS	YBrs. En. Luqman Ridha Anwar, Pendaftar UMS
	Majlis Perasmian <i>The 8th International Biotechnology Symposium</i>	29 Ogos 2023	Sabah International Convention Centre (SICC)	YB Chang Lih Kang, Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi (MOSTI)
	Lawatan Rasmi YB Chang Lih Kang, Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi (MOSTI) ke UMS	29 Ogos 2023	Institut Penyelidikan Marin Borneo (IPMB)	-
	Kunjungan Hormat Prof. Shigeru Kohno President of Nagasaki University Japan dan Delegasi kepada Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS	29 Ogos 2023	BMLE, Canselori UMS	Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS dan Prof. Shigeru Kohno President of Nagasaki University Japan
	Majlis Perasmian Penutupan The 8th International Biotechnology Symposium	30 Ogos 2023	Sabah International Convention Centre (SICC)	Datuk Haji Mohd Arifin bin Hj. Mohd Arif, JP Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi (KSTI) Sabah
SEPTEMBER				
	Majlis Lol UMS dengan Mindanao State University, University of Southern Mindanao dan Notre Dame University, Filipina	1 September 2023	Cotabato, Mindanao Filipina	-
	Program Jom Sihat Merdeka	5 September 2023	Bangunan PPST, UMS	-
	Majlis Penutupan dan Penyampaian Hadiah Liga Sukan Kakitangan Universiti Malaysia Sabah (Bola Sepak Piala Pendaftar, Bola Jaring dan UMS FIT)	5 September 2023	Pusat Sukan UMS	YBrs. En. Luqman Ridha Anwar, Pendaftar UMS

Bil.	Nama Majlis/Program	Tarikh	Tempat/Kaedah	Nama Perasmi
	<i>Signing Ceremony Research Agreement between Malaysia Palm Oil Green Conservation Foundation (MPOGCF), UMS and Sabah Wildlife Department</i> <i>Memorandum of Understanding (MoU) between MPOGCF, Sabah Wildlife Department and Hutan & Book Launching Ceremony "A Ten Year Journey Savings Sabah's Wildlife – Wildlife Rescue Unit"</i>	6 September 2023	Galeri Majlis, UMS	-
	Majlis Perasmian Persidangan "Empowering Diversity in Leadership: Navigating Complexities, Embracing Differences 2023"	6 September 2023	Sabah International Convention Centre (SICC)	YB Phoong Jin Zhe, Menteri Pembangunan Perindustrian dan Keusahawanan Sabah
	Kunjungan Hormat Datuk Ir. Abdul Nasser bin Abdul Wahid, CEO dan Pengurusan Suruhanjaya Tenaga Sabah kepada Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS	11 September 2023	Bangunan Canselor, UMS	-
	Letter of Intent (LoI) between UMS and Badan Kerjasama Perguruan Tinggi Negeri Wilayah Indonesia Bahagian Barat (BKS-PTN Barat) Bidang Ilmu Pertanian	11 September 2023	BMLE, Canselor UMS	-
	Perasmian Simposium Penyelidikan UMS (UMS-RES) 2023	13 – 15 September 2023	Kudat	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	<i>Signing Ceremony Memorandum of Agreement (MoA) between UMS and Malaysian Examinations Council (MEC)</i>	18 September 2023	BMLE, Canselor UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS dan Pengarah MEC
	Kunjungan Hormat Prof. Ir. Dr. Hilmi Mukhtar, Timbalan Naib Canselor Akademik dan Rombongan Universiti Teknologi Petronas kepada Prof. Ir. Dr. Rosalam Sabartly, Timbalan Naib Canselor (Penyelidikan dan Inovasi)	19 September 2023	BMLE, Canselor UMS	Prof. Ir. Dr. Rosalam Sabartly, Timbalan Naib Canselor (Penyelidikan dan Inovasi)
	Majlis Perasmian Persidangan Antarabangsa Seni dan Teknologi Kreatif 2023 (PASTIK 2023)	19 September 2023	Bangunan ASTiF	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Perasmian Kenderaan Bas Baharu Universiti Malaysia Sabah (UMS)	20 September 2023	Dataran Dewan Canselor UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Pementasan Muzikal 1963	20 September 2023	Dewan Resital, ASTiF	YBhg. Datuk Seri Panglima Abdul Rahman Dahlan, Pengerusi Lembaga Pengarah Universiti Malaysia Sabah
	Majlis Perasmian Karnival Sukan Staf UMS (KARSUMS) Kali Ke-19	21 September 2023	Arena Sukan	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Penutupan <i>The Training Course on Sustainable and Resilient Tourism Beyond Frontiers (The Malaysian Borneo Essence)</i>	23 September 2023	Hilton Hotel, Kota Kinabalu	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Penutupan Karnival Sukan Staf UMS (KARSUMS) Kali Ke-19	24 September 2023	Arena Sukan	YBrs. En. Luqman Ridha Anwar, Pendaftar UMS
	Mesyuarat Jawatankuasa Tindakan Pembangunan Kementerian (JPTK) Kementerian Pengajian Tinggi (KPT) Bilangan 7 Tahun 2023	25 September 2023	Galeri Majlis, UMS	YBhg. Dato' Seri Abdul Razak Jaafar, Ketua Setiausaha Kementerian Pengajian Tinggi
	Program Team Building : Boling Pengurusan Tertinggi bersama Ketua Jabatan Universiti Malaysia Sabah	25 September 2023	1 Borneo, Kota Kinabalu	-

Bil.	Nama Majlis/Program	Tarikh	Tempat/Kaedah	Nama Perasmi
	Majlis Penyerahan Memorandum Persefahaman (MoU) dan Lawatan Kerja YB Dato' Sri Hajah Nancy Shukri, Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat merangkap Pengerusi Lembaga Pemegang Amanah Yayasan Kebajikan Negara Malaysia (YKN) ke Pusat Dialisis UMS	25 September 2023	Pusat Dialisis UMS	-
	Seminar Akreditasi Akademik 2023	26 September 2023	Pusat Islam UMS	YBhg. Prof. Dr. Shahril bin Yusof, Timbalan Naib Canselor (Akademik dan Antarabangsa)
	Anugerah Kecemerlangan Universiti (AKU) 2023	27 September 2023	Pusat Islam UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Program Naib Canselor bersama Pembimbing Suai Mesra Minggu Suai Mesra Ke-29 UMS	27 September 2023	Dewan Kuliah Pusat 2, UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Pelancaran Kerjasama UMS dan Yun Fook Resources Sdn. Bhd. dalam Perladangan Kelapa Sawit Bersepadu	29 September 2023	Tapak Perladangan Kelapa Sawit, Pusat Penyelidikan Makanan Ternakan Kg. Apin Apin Keningau, Sabah	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Pendaftaran Kolej Kediaman Universiti Sesi Pelajar 2023/2024	30 September 2023	Kolej Kediaman UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS dan Pegawai-pegawai Utama Universiti
OKTOBER				
	Majlis Minggu Suai Mesra Sesi 2023/2024 bersama Pengerusi dan Ahli Lembaga Pengarah UMS	2 Oktober 2023	Dewan Canselor UMS	YBhg. Datuk Seri Panglima Abdul Rahman Dahlan, Pengerusi Lembaga Pengarah Universiti Malaysia Sabah
	Majlis Minggu Suai Mesra Sesi 2023/2024 bersama Pegawai Utama dan Kanan UMS dan Pro Canselor UMS	3 Oktober 2023	Dewan Canselor UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Minggu Suai Mesra Sesi 2023/2024	4 Oktober 2023	Dewan Canselor UMS	-
	Majlis Doa Selamat dan Solat Hajat, Etika Moral sempena Minggu Suai Mesra Sesi 2023/2024 bersama Naib Canselor UMS	4 Oktober 2023	Masjid UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Minggu Akademia UMS 2023	5 – 12 Oktober 2023	Galeri Majlis UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Malam Penutupan Malam Riadah dan Kebudayaan sempena Minggu Suai Mesra Sesi 2023/2024	4 Oktober 2023	Pusat Sukan UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Sesi Penilaian Anugerah Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan Negara 2022 Kategori Ketua Pegawai Eksekutif (CEO AWAM) KKP	5 Oktober 2023	Pejabat Naib Canselor UMS	-
	Program Malam Seerat Salam Kolej Kediaman Tun Pangeran Ahmad Raffie (KKTPAR) bersama Pengetua, Timbalan Pengetua FELO, Pentadbiran Kolej Kediaman dan Wakil Sepanggar Jaya JV Sdn. Bhd.	5 Oktober 2023	Dewan Kuliah Pusat 18, Kompleks Dewan Kuliah Pusat ke-2 UMS	-

Bil.	Nama Majlis/Program	Tarikh	Tempat/Kaedah	Nama Perasmi
	Majlis Serahan <i>Mock Cheque</i> Program Iqra' Tabung Haji IPTA 2023 kepada UMS	6 Oktober 2023	Dewan Seminar 1, Pusat Islam UMS	YB Senator Dato' Haji Mohd Naim bin Haji Mokhtar, Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Hal Ehwal Agama)
	Forum Akademia "AI & Akademia" sempena Minggu Akademia UMS 2023	6 Oktober 2023	Secara atas talian	-
	Majlis Makan Malam Homecoming Alumni 2023	7 Oktober 2023	Hilton Hotel, Kota Kinabalu	-
	Majlis Perasmian Bulan Digital UMS 2023	9 Oktober 2023	U-Sains, UMS	Profesor Dr. Ag Asri Ag Ibrahim, Ketua Pegawai Digital (CDO)
	Pemerkasaan Ketua Jabatan Siri 3/2023	10 Oktober 2023	U-Sains, UMS	YBhg. Datuk Seri Panglima Abdul Rahman Dahlan, Pengerusi Lembaga Pengarah Universiti Malaysia Sabah
	Pesta Buku UMS 2023	9 – 13 Oktober 2023	Perpustakaan UMS	-
	Majlis Penyerahan Surat Tawaran Kenaikan Pangkat dan Gred Kakitangan Akademik UMS	12 Oktober 2023	Bilik Bakat Canselor	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Penutupan Minggu Akademia dan Penyampaian Anugerah Kecemerlangan dan Inovasi Pengajaran & Pembelajaran (AKIPP)	12 Oktober 2023	The Pacific Sutera Hotel, Kota Kinabalu	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Perarakan, Perhimpunan dan Forum Perdana sempena Sambutan Maulidur Rasul Peringkat UMS 1445H/2023M	13 Oktober 2023	Dewan Seminar 1, Pusat Islam UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Perasmian "World Animal Day 2023" dan "Fit for Life Fiesta 2.0"	15 Oktober 2023	Bangunan PPIB, UMS	Dekan PPIB, UMS
	Majlis Perasmian Penutupan Kem Matematik Perdana (KMP) Tahun 2023	15 Oktober 2023	SMK Taman Ria, Tuaran	Ketua Setiausaha Politik kepada Ketua Menteri Sabah
	Majlis Perasmian <i>9th International Conference on Movement, Health and Exercise</i> (MOHE)	17 Oktober 2023	Hotel Promenade, Kota Kinabalu	YB Datuk Ellron Angin, Menteri Belia dan Sukan Sabah
	Majlis Perasmian Sambutan Hari Hutan Antarabangsa dan Jubili Perak Program Perhutanan	17 Oktober 2023	Fakulti Perhutanan Tropika & Sfera UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis <i>Luncheon Talk</i> bersama Pendaftar	18 Oktober 2023	Cafe D' Sireh, Canselor UMS	YBrs. En. Luqman Ridha Anwar, Pendaftar UMS
	Majlis Perasmian Forum Statistik DOSM – UMS 2023	20 Oktober 2023	Galeri Majlis, UMS	YB Dato' Hj. Mohammad Yusof bin Apdal, Timbalan Menteri Pendidikan Tinggi Malaysia
	Pelepasan 10K Fun Walk sempena Mini Karnival Statistik DOSM – UMS	21 Oktober 2023	Padang Kawad UMS	-
	Sesi <i>Meet and Greet</i> bersama Ahli Senat UMS	22 Oktober 2023	Dewan Utama Universiti Malaysia Sabah Kampus Antarabangsa Labuan (UMSKAL)	-
	Makan Malam bersama Ahli Senat UMS	23 Oktober 2023	Beach Pavilion, Palm Beach Resort & Spa, W.P. Labuan	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS

Bil.	Nama Majlis/Program	Tarikh	Tempat/Kaedah	Nama Perasmi
	Penanaman Pokok oleh Ahli Senat UMS	23 Oktober 2023	Sekitar Dewan Utama UMSKAL	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Universiti (JPU)	24 Oktober 2023	Bilik Seminar Kiansam, UMSKAL	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Mesyuarat Pengarah ICT Universiti Awam (MAPITA), Seminar Pementapan <i>Chief Digital Officer</i> (CDO) dan Mesyuarat CDO Universiti Awam	26 – 28 Oktober 2023	Pusat Islam UMS	-
	Majlis Perasmian Sabah Book Fair	26 Oktober 2023	Sabah International Convention Centre (SICC)	Datuk Haji Mohd Arifin bin Hj. Mohd Arif, JP Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi (KSTI) Sabah
	Majlis Graduasi Asasi UMS Kali Ke-11 Pusat Persediaan Sains dan Teknologi UMS	27 Oktober 2023	Dewan Resital, ASTiF UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Sign Off Pembangunan <i>Enterprise Architecture & Big Data Analytics</i> UMS	27 Oktober 2023	Hilton Hotel, Kota Kinabalu	-
	Jelajah Anti Scam Kebangsaan 2023 Peringkat Negeri Sabah	28 Oktober 2023	Dewan Kuliah Pusat Ke-2, UMS	YB Datuk Ir. Shahelmy bin Yahya, Menteri Kerja Raya Sabah
	UMS Sunset Autism Run	28 Oktober 2023	Dewan Kuliah Pusat 1 UMS	Pengarah, Jabatan Perpaduan dan Intergrasi Nasional Negeri Sabah (JPNIN)
	Majlis Perasmian Program Kesedaran Berwakaf dan Majlis Penyerahan Kerusi Roda Elektrik kepada Pusat Pengurusan OKU (PPOKU) UMS	30 Oktober 2023	Dewan Seminar 1, Pusat Islam UMS	-
NOVEMBER				
	Majlis Perasmian Pejabat Kursi Kadazan-Dusun UMS	4 November 2023	ITCC, Penampang	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Lawatan Kerja YBM KPT – YBhg. Dato' Khaled Nordin ke Tapak Hospital Pengajar UMS (HUMS) dan Galeri Azman Hashim (GAH-UMS)	7 November 2023	Hospital UMS (HUMS) dan GAH-UMS	YB Dato' Seri Mohamed Khaled Nordin, Menteri Pendidikan Tinggi
	Majlis Pentauliahan Ke-9 KOR Siswa Siswi Pertahanan Awam (KOR SISPA) UMS	8 November 2023	ODEC UMS	-
	Majlis Perasmian <i>Mini Financial Literacy Open Day "My Journey to Financial Fitness"</i>	9 November 2023	Dewan Seminar, Pusat Islam UMS	-
	Majlis MoU Pusat Kerjaya dan Pembangunan Keusahawanan Pelajar (PKPKP) UMS dengan Talent Corp	10 November 2023	Le Meridien Hotel, Kota Kinabalu	-
	MoU UMS dengan RHB Bank	9 November 2023	The Magellan Sutera Harbour, Kota Kinabalu	YBhg. Prof. Ir. Dr. Rosalam Haji Sabartly, Timbalan Naib Canselor (Penyelidikan dan Inovasi) dan RHB Bank
	Program JPT-KPT-Industry Discussion Series	10 November 2023	Sabah International Convention Centre (SICC)	YB Dato' Hj. Mohammad Yusof bin Apdal, Timbalan Menteri Pendidikan Tinggi Malaysia
	Himpunan Solidariti Palestin Peringkat UMS	13 November 2023	Dewan Canselor UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Syarahan Perdana Prof. Ismail bin Ali	16 November 2023	Galeri Majlis UMS	Syarahan disampaikan oleh: Prof. Dr. Ismail bin Ali

Bil.	Nama Majlis/Program	Tarikh	Tempat/Kaedah	Nama Perasmii
	Perasmian Projek Kelestarian Penyu dan Edu-Tourism UMS dan Taman-taman Sabah	17 November 2023	Pulau Bohey Dulang, Semporna	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Program Larian Sukan Konvokesyen UMS 2023	19 November 2023	Padang Kawad UMS	-
	Majlis Perasmian Pusat Champ UMS (<i>Child and Adolescent Mental and Physical Health</i>)	20 November 2023	Pusat CHAMP UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Anugerah Penyelidikan Universiti Malaysia Sabah (APUMS) Tahun 2023	21 November 2023	Sabah International Convention Centre (SICC)	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Perasmian Seminar Antarabangsa Pascasiswazah Sains Sosial Kemanusiaan	22 November 2023	Dewan Resital, UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Penyerahan Surat Tawaran Kenaikan Pangkat Kakitangan Akademik Universiti Malaysia Sabah Tahun 2023	23 November 2023	Galeri Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan (FPSK), UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Menandatangani Memorandum Persefahaman (MoU) antara UMS dengan Borens Fried Chicken (BFC)	24 November 2023	BMLE, Canselori UMS	UMS dan BFC
	Lawatan Rasmi ke UMSKAL	23 November 2023	UMSKAL	YB Dato' Hj. Mohammad Yusof bin Apdal, Timbalan Menteri Pendidikan Tinggi Malaysia
	Karnival Sukan Pantai antara Kolej Kediaman UMS 2023	24 November 2023	Gelanggang Pantai UMSKAL	-
DISEMBER				
	Majlis MoU Fakulti Pertanian Lestari (FPL) UMS dengan MAHA Sawit Sdn. Bhd.	1 Disember 2023	Galeri Majlis, UMS	YB Dato' Hj. Mohammad Yusof bin Apdal, Timbalan Menteri Pendidikan Tinggi Malaysia
	Majlis Perasmian Fiesta Cahaya Reloaded 2023	1 Disember 2023	Dewan Resital, UMS	YBrs. Prof. Dr. Mohd Saffree bin Jeffree, Penolong Naib Canselor (Strategik)
	Majlis Perasmian Program Jalinan Muhibbah Khutubkanah (Perpustakaan) Sekolah Kebangsaan Rampayan	2 Disember 2023	SK Rampayan	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Penyerahan Geran Dana Alumni Fakulti	4 Disember 2023	Anjung Siswa, HEP	YBhg. Prof. Madya Dr. Raman Noordin, Timbalan Naib Canselor (Hal Ehwal Pelajar dan Alumni)
	Majlis Malam Cinta Rasul dan Bacaan Doa Selamat sempena Ulang Tahun Penubuhan UMS	4 Disember 2023	Masjid UMS	-
	Persidangan Parlimen Mahasiswa UMS Tahun 2023	6 Disember 2023	Galeri Majlis, UMS	-
	Majlis Makan Malam bagi Persidangan Antarabangsa, <i>International Conference on Solid State Science and Technology (ICSST) 2023</i> & Majlis Menandatangani Memorandum Persefahaman (MoU) antara UMS dan Kibing	6 Disember 2023	Nexus Resort & Spa Karambunai	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Pertandingan Akhir Pidato SMJ Piala Ketua Menteri Sabah Kategori Institusi Pengajian Tinggi	7 Disember 2023	Dewan Auditorium Pascasiswazah	YB Datuk Haji Nizam bin DSP Haji Abu Bakar Titingan, Pembantu Menteri kepada Ketua Menteri

Bil.	Nama Majlis/Program	Tarikh	Tempat/Kaedah	Nama Perasmi
	UMS International Night 2023 "Bringing The World to UMS"	8 Disember 2023	Grand Ballroom, Hotel Le Meridien, Kota Kinabalu	YBhg. Prof. Ir. Dr. Rosalam Haji Sabartly, Timbalan Naib Canselor (Penyelidikan dan Inovasi)
	UMS Career & Internship Fair 2023	9 Disember 2023	Dewan Kuliah Pusat 23, Kompleks Dewan Kuliah UMS	-
	Majlis Pelancaran Simulasi Cabaran Pemanah Ulung Borneo	9 Disember 2023	Arena Memanah Tradisional UMS, Pantai UMS	YB Datuk Haji Nizam bin DSP Haji Abu Bakar Titingan, Pembantu Menteri kepada Ketua Menteri
	Majlis Penyerahan Keluarga Angkat Program Perkongsian Universiti Keluarga (PUPUK) UMS	9 Disember 2023	Pusat Pendidikan Perubatan Desa (Rural Medicine Education Centre – RMEC)	Dekan, FPSK UMS
	Majlis Anugerah Pascasiswazah (MAP) 2023	10 Disember 2023	Sabah International Convention Centre (SICC)	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Konvokesyen UMS Kali Ke-25	11 – 14 Disember 2023	Dewan Canselor UMS	Yang Di-Pertua Negeri Sabah, Tun Datuk Seri Panglima (Dr.) Haji Juhar Bin Datuk Haji Mahiruddin, Canselor UMS
	MoU Fakulti Pengajian Islam (FIS) UMS dengan Al-Madinah International University (MEDIU)	11 Disember 2023	Dewan Bankuasi, Dewan Canselor UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS dan Prof. Dr. Asma Abdul Rahman, Timbalan Ketua Eksekutif Bahagian Penyelidikan dan Inovasi
	Majlis Pelancaran Program KPT Prihatin Madani UMS @ Kalabakan	16 Disember 2023	Dewan SK Tanjung Baru Keramat, Tawau	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Sesi Ramah Mesra Naib Canselor UMS bersama Pelajar Siswa Sulung KOHORT Pertama	18 Disember 2023	Cafe D' Sireh, Bangunan Canselor UMS	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Mesyuarat Bendahari Universiti Awam (MBUA) Kali Ke-98	19 Disember 2023	Bilik Mesyuarat Lembaga Eksekutif (BMLE)	-
	Majlis Anugerah Ikon Keusahawanan UMS 2023 dan Majlis Penutupan Bulan Keusahawanan UMS 2023	21 Disember 2023	Bilik Seminar Pusat Islam UMS	YBhg. Prof. Madya Dr. Raman Noordin, Timbalan Naib Canselor (Hal Ehwal Pelajar dan Alumni)
	Majlis Perasmian Sir Corner dan Penyerahan Bantuan Awal Pengajian UMS	20 Disember 2023	Smart Room Perpustakaan UMS	YBrs. Prof. Dr. Mohd Saffree bin Jeffree, Penolong Naib Canselor (Strategik)
	Town Hall Meeting : Naib Canselor bersama Ketua-ketua Jabatan UMS Bil. 2/2023	22 Disember 2023	Bilik Mesyuarat Lembaga Eksekutif (BMLE)	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS
	Majlis Menandatangani MoU antara UMS dan Hannam University	27 Disember 2023	Bilik Mesyuarat Lembaga Eksekutif (BMLE)	YBhg. Prof. Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor, Naib Canselor UMS dan Dekan Linc 3.0 (Linc-Leaders in Industry-University Cooperation), Prof. Gu. Hwan Wan

PUSAT KELESTARIAN LIBATSAMA MASYARAKAT (PKLM)

Pusat Jaringan Industri dan Komuniti ditubuhkan pada tahun 2016. Pada 8 Julai 2020, pusat ini dipecahkan kepada dua iaitu Pusat Kolaborasi Libatsama Industri (PKLI) dan Pusat Kelestarian Libatsama Masyarakat (PKLM) dan diletakkan di bawah pengurusan Pejabat Penolong Naib Canselor (Jaringan Industri dan Masyarakat).

Fungsi PKLM adalah:

1. Mewujudkan dan memperkasakan jalinan dan pakatan strategik dengan institusi awam dan swasta di dalam dan luar negara melalui aktiviti transformasi masyarakat;
2. Sebagai *One Stop Centre* bagi menghubungkan masyarakat dengan kepakaran universiti;
3. Meningkatkan keterlihatan kepakaran akademik universiti kepada masyarakat sebagai *Solution Provider*;
4. Mewujudkan dan memperkasakan penglibatan bersama masyarakat melalui program pengembangan ilmu, keusahawanan dan pemajuan profesional dalam pelbagai bidang yang tersusun dan terfokus;
5. Menyelaraskan program/aktiviti transformasi masyarakat dengan kerjasama PTJ UMS dan pemegang taruh berkepentingan; dan
6. Menyelaraskan dan menguruskan geran Program Pemindahan Ilmu berkaitan transformasi masyarakat.

Dana Projek Pemindahan Ilmu

Sejak PKLM ditubuhkan, pusat ini mengurus dua jenis dana iaitu Dana *University for Society* (U4S) dan Dana Kelestarian Libatsama Masyarakat (DKM).

Kementerian Pengajian Tinggi (KPT) melalui projek U4S telah menyumbangkan sebanyak **RM150,000.00** dana untuk projek yang dijalankan di Komuniti Tertumpu Bombon Kg. Marakau. Sebanyak lima projek yang dijalankan di bawah dana ini, tiga projek dijalankan oleh UMS (**RM80,000.00**) dan dua projek lagi dijalankan oleh Universiti Malaysia Sarawak (**RM70,000.00**).

Dana Kelestarian Masyarakat (DKM) merupakan dana daripada UMS. Sebanyak **RM400,000.00** diperuntukkan untuk lima komuniti yang terpilih iaitu:

1. Komuniti Tertumpu Bombon Kg. Marakau (**RM100,000.00**);
2. Komuniti Kg. Batition Kota Marudu (**RM88,158.00**);
3. Komuniti Tertumpu Kg. Darau (**RM11,800.00**);
4. Komuniti Tertumpu Kg. Tuaran (**RM88,200.00**); dan
5. Komuniti Konservasi DaMai (**RM100,000.00**).

Dana ini dikhususkan untuk melaksanakan projek pemindahan ilmu yang diketuai oleh ahli akademik mengikut kepakaran kepada masyarakat bagi tujuan pembangunan modal insan dan meningkatkan kesejahteraan komuniti.

Projek Pemindahan Ilmu Kepada Komuniti Pada Tahun 2023

Ringkasan Jadual Bagi Pelaksanaan Projek Dana U4S Dan DKM yang Dijalankan pada Tahun 2023

Bil.	Dana>Nama Projek	Bil. Projek	Status Kemajuan	Bil. Orang Terlibat	Peruntukan Diluluskan (RM)
Dana KPT (U4S)					
1	Projek Eko-Tantadan (Kelulut) Kg. Marakau, Ranau	1	Selesai	50	RM27,500.00
2	Inisiatif Pendigitalan Produk untuk Menyokong Pemasaran Digital Mudah Alih	1	Selesai	50	RM25,000.00
3	Pengkomersilan Produk-Produk Komuniti Menggunakan Gerai / Kios Beroda	1	Selesai	50	RM27,500.00
Jumlah		3		150	RM80,000.00
Dana Kelestarian Masyarakat (DKM)					
1	Pengurusan Pasar Komuniti Miyolon Kampung Darau, Manggatal	1	Sedang Berjalan	2000	RM11,800.00
2	Meningkatkan Kualiti Ekosistem Tadahan Air Menggunakan Pendekatan Restorasi dan Rehabilitasi Ekologi di Kg. Batition, Kota Marudu	1	Sedang Berjalan	10*	RM36,630.00
3	Pemindahan Teknologi Penanaman Padi Secara Hidroponik di Kg. Batition, Kota Marudu	1	Sedang Berjalan	500	RM10,778.00
4	Penambahbaikan Takungan Bekalan Air Gravitasi di Kg. Batition, Kota Marudu	1	Sedang Berjalan	500	RM15,700.00
5	Meningkatkan Penghasilan Cili Kulai dan Pendapatan Petani Melalui Penguasaan Ilmu Agronomi dan Kemahiran Teknologi Fertigasi Komuniti Tertumpu Kg. Batition, Kota Marudu	1	Selesai	10*	RM25,050.00
6	Pengindahan Tagal Ikan Kg Marakau Fasa I	1	Selesai	50	RM11,610.00

Bil.	Dana>Nama Projek	Bil. Projek	Status Kemajuan	Bil. Orang Terlibat	Peruntukan Diluluskan (RM)
7	Pengindahan Tagal Ikan Kg Marakau Fasa II	1	Sedang Berjalan	50	RM8,390.00
8	Menaik Taraf Konsep Perniagaan Bombon Kg. Marakau (Pembuatan/Pembelian Kiosk Beroda) Fasa I	1	Sedang Berjalan	50	RM16,000.00
9	Menaik Taraf Konsep Perniagaan Bombon Kg. Marakau (Pembuatan/Pembelian Kiosk Beroda) Fasa II	1	Sedang Berjalan	50	RM4,000.00
10	Bengkel Seni Reka Bentuk Parang, Kg Marakau, Ranau	1	Sedang Berjalan	10*	RM2,000.00
11	Pemasangan Sistem Solar Pv untuk Bengkel Parang, Kg Marakau, Ranau	1	Selesai	24	RM5,500.00
12	Penyelenggaraan dan Operasi Sistem Solar Pv untuk Bengkel Parang, Kg Marakau, Ranau	1	Selesai	24	RM500.00
13	Pembinaan Relau untuk Bengkel Parang, Kg Marakau, Ranau	1	Sedang Berjalan	24	RM4,500.00
14	Penyelenggaraan dan Operasi Relau untuk Bengkel Parang, Kg Marakau, Ranau	1	Sedang Berjalan	24	RM500.00
15	Perniagaan dan Pemasaran Bagi Memperkasakan Kebolehpasaran Produk Bengkel Parang, Kg Marakau, Ranau	1	Sedang Berjalan	50	RM2,000.00
16	Ternakan Ayam Penelur Komuniti Persatuan Ibu bapa dan Guru (PIBG) KG. Marakau, Ranau	1	Sedang Berjalan	50	RM4000.00
17	Pembuatan Kraf Tangan (<i>souvenir</i>) "Satu Rumah Satu Kraft" Kg Marakau, Ranau	1	Belum bermula	10*	RM8,000.00
18	Penambahbaikan Struktur Bengkel Parang Komuniti Tertumpu Bombon Kg. Marakau, Ranau	1	Sedang Berjalan	50	RM7,000.00
19	Pembenihan Ayam Komuniti Tertumpu Kg. Ratau, Kota Belud	1	Belum Bermula	10*	RM5,000.00
20	Teknik Pengkomposan Komuniti Tertumpu DaMai	1	Belum Bermula	10*	RM15,000.00
21	Projek Pemindahan Ilmu dan Teknologi Fertagasi Tumbuhan (Sayur-sayuran)	1	Belum Bermula	10*	RM20,000.00
22	Plant Nursery Komuniti Tertumpu DaMai	1	Belum Bermula	10*	RM30,000.00
Jumlah Keseluruhan		23		3,346	RM179,750.00

*Nilai berdasarkan anggaran awal atau perancangan yang akan dimuktamadkan kemudian.

Beberapa aktiviti dijalankan telah memberi impak kepada komuniti dan ini merupakan satu kejayaan bagi PKLM. Antara aktiviti tersebut ialah:

1. Program Komuniti Tertumpu: Satu komuniti pelbagai projek.

Projek-projek menggunakan kepakaran UMS dan peruntukan yang kecil (RM10-25k/projek) dan menjana pendapatan untuk keberlangsungan telah berjaya meningkatkan pendapatan komuniti. Contoh: Komuniti Tertumpu Bombon Kg Marakau. Program komuniti tertumpu ini, telah diambil sebagai contoh program komuniti di JPT KPT. Beberapa universiti awam lain telah datang dan belajar dari PKLM UMS.

2. Mewujudkan Garis Panduan 10 Projek Pemindahan Ilmu yang dikenali sebagai PAKEJ UPAYA KOMUNITI MADANI UMS.

PKLM telah menghasilkan garis panduan projek KTP untuk dilaksanakan dengan komuniti terpilih. Pakej

ini dirangka berdasarkan data kebolehlaksanaan KTP sebelum ini yang diselaraskan dengan hala tuju KPT yang menjadikan program pemindahan dan perkongsian ilmu sebagai salah satu fokus utama.

3. Kelangsungan dan Keterlihatan Signifikan

Terdapat beberapa produk dan contoh yang signifikan kesan daripada program yang dilaksanakan oleh PKLM. Antaranya ialah:

- Produk Parang Bombon terpilih menjadi cenderamenu ke bawah Duli Yang Maha Mulia SPB YDPA.
- Komuniti terlibat yang telah berjaya meneruskan aktiviti tersebut tanpa bantuan daripada PKLM dan menjana pendapatan.
- Limpahan positif sekitar kawasan terlibat. Kewujudan kedai dan pelbagai aktiviti ekonomi.

KELESTARIAN KEWANGAN

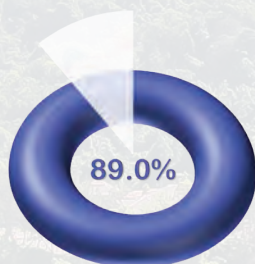
RINGKASAN KEDUDUKAN KEWANGAN 2023

Pendapatan Mengurus

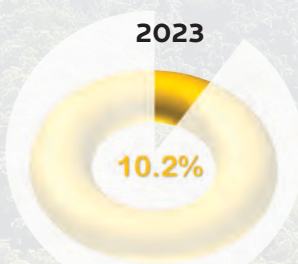
Pada tahun kewangan yang berakhir pada **31 Disember 2023**, jumlah Pendapatan Mengurus UMS ialah **RM344,740,179** iaitu penurunan sebanyak **12.0%** berbanding tahun 2022 yang berjumlah **RM388,795,163**. Daripada jumlah ini, sebanyak **RM306,689,600** atau **89.0%** adalah Geran Kerajaan, Pemberian Kerajaan Direalisasi dan Pemberian Kerajaan dan Lain-lain Sumbangan dan bakinya adalah daripada sumber dalaman universiti seperti yuran pengajian dan pendapatan lain.

JENIS PENDAPATAN	2023		2022		2021	
	RM	%	RM	%	RM	%
Geran Kerajaan, Pemberian Kerajaan Direalisasi dan Pemberian Kerajaan dan Lain-lain Sumbangan.	306,689,600	89.0%	351,737,268	90.4%	322,376,600	88.3%
Pelbagai Yuran	35,310,854	10.2%	34,473,337	8.9%	32,784,960	9.0%
Pendapatan Lain	2,739,725	0.8%	2,584,558	0.7%	10,022,528	2.7%
JUMLAH	344,740,179	100%	388,795,163	100%	365,184,088	100%

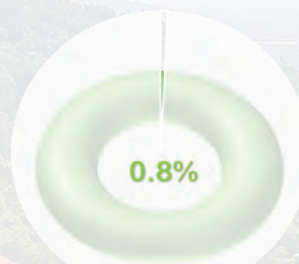
Punca Pendapatan Mengurus

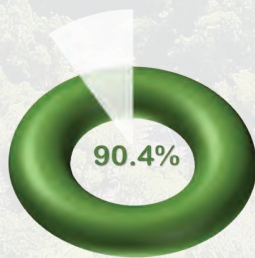
Geran Kerajaan, Pemberian Kerajaan Direalisasi dan Pemberian Kerajaan dan Lain-lain Sumbangan.

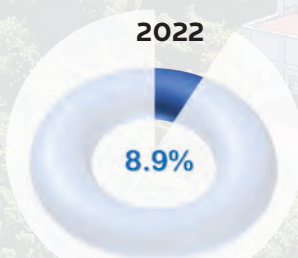
Pelbagai Yuran

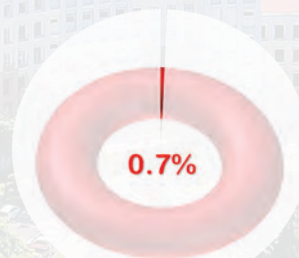
Pendapatan Lain

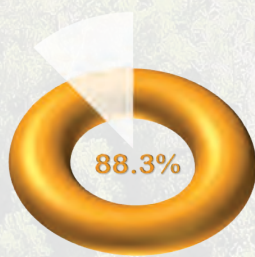
Geran Kerajaan, Pemberian Kerajaan Direalisasi dan Pemberian Kerajaan dan Lain-lain Sumbangan.

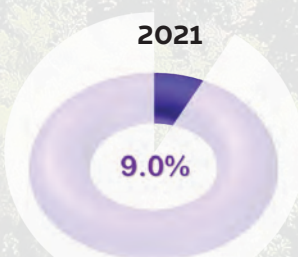
Pelbagai Yuran

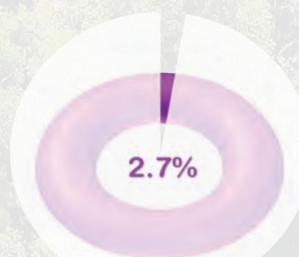
Pendapatan Lain

Geran Kerajaan, Pemberian Kerajaan Direalisasi dan Pemberian Kerajaan dan Lain-lain Sumbangan.

Pelbagai Yuran

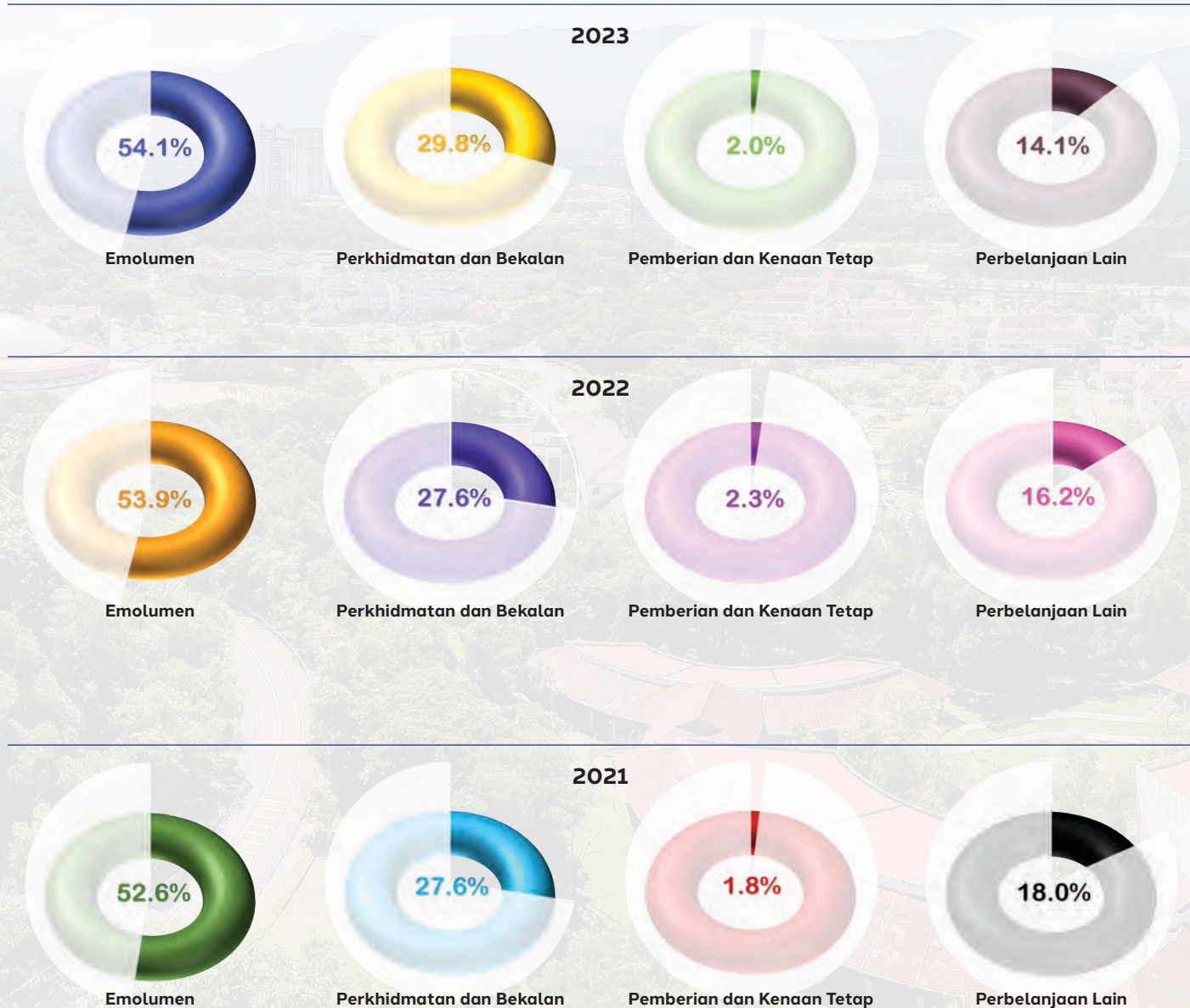
Pendapatan Lain

Perbelanjaan Mengurus

Perbelanjaan Mengurus UMS meningkat sebanyak **7.0%** daripada **RM446,869,150** pada tahun 2022 kepada **RM477,471,470** pada tahun 2023. Perbelanjaan terbesar adalah merupakan emolumen iaitu **54.1%** daripada keseluruhan perbelanjaan tahun 2023.

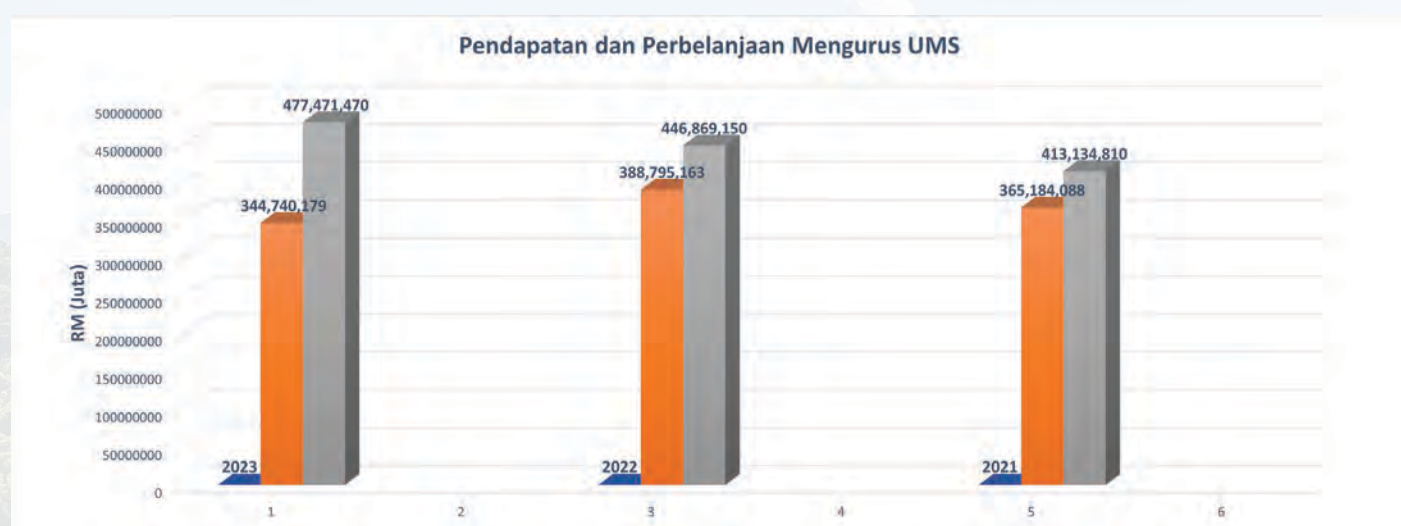
JENIS PERBELANJAAN	2023		2022		2021	
	RM	%	RM	%	RM	%
Emolumen	258,286,457	54.1%	240,743,929	53.9%	217,395,404	52.6%
Perkhidmatan dan Bekalan	142,446,921	29.8%	123,295,347	27.6%	114,160,049	27.6%
Pemberian dan Kenaan Tetap	9,314,800	2.0%	10,361,715	2.3%	7,328,278	1.8%
Perbelanjaan Lain	67,423,292	14.1%	72,468,159	16.2%	74,251,079	18.0%
JUMLAH	477,471,470	100%	446,869,150	100%	413,134,810	100%

Perbelanjaan Mengurus

Pendapatan dan Perbelanjaan Mengurus UMS 2023

BUTIR	2023	2022	2021
Pendapatan	344,740,179	388,795,163	365,184,088
Perbelanjaan	477,471,470	446,869,150	413,134,810
KURANGAN	-132,731,291	-58,073,987	-47,950,722

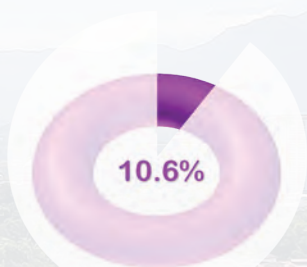

Pemberian dan Perbelanjaan Pembangunan

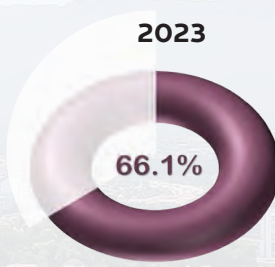
Pemberian Kerajaan diterima bagi maksud Pembangunan pada tahun 2023 adalah berjumlah **RM41,960,444** berbanding **RM25,854,446** pada tahun 2022. UMS telah membelanjakan sejumlah **RM29,485,505** daripada pemberian tersebut bagi tujuan projek pembangunan kampus tetap serta pembelian peralatan pengajaran universiti.

JENIS PERBELANJAAN	2023		2022		2021	
	RM	%	RM	%	RM	%
Bekalan dan Lain-lain Perbelanjaan	3,117,881	10.6%	1,678,728	9.9%	6,280,486	17.9%
Pakej Bangunan	19,504,162	66.1%	6,145,867	36.2%	15,284,989	43.4%
Alat Kelengkapan dan Peralatan Pengajaran	6,863,462	23.3%	9,158,939	53.9%	13,622,974	38.7%
JUMLAH	29,485,505	100%	16,983,534	100%	35,188,449	100%

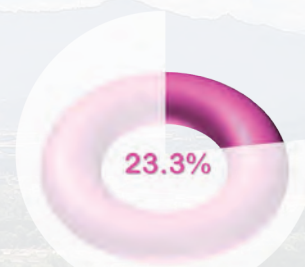
Perbelanjaan Pembangunan

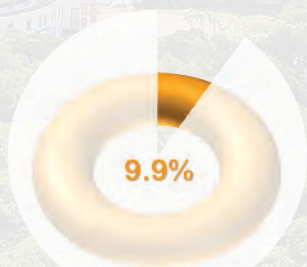
Bekalan dan Lain-Lain Perbelanjaan

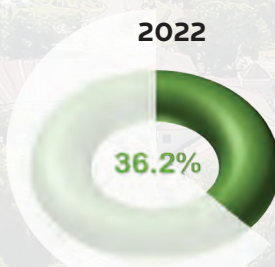
Pakej Bangunan

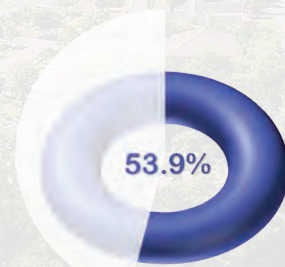
Alat Kelengkapan dan Peralatan Pengajaran

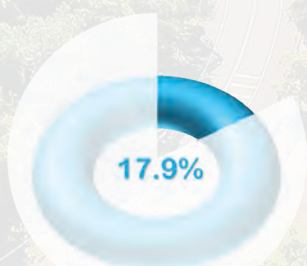
Bekalan dan Lain-Lain Perbelanjaan

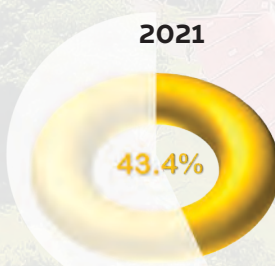
Pakej Bangunan

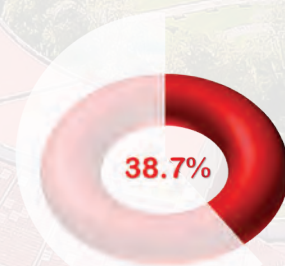
Alat Kelengkapan dan Peralatan Pengajaran

Bekalan dan Lain-Lain Perbelanjaan

Pakej Bangunan

Alat Kelengkapan dan Peralatan Pengajaran

PENYATA KEWANGAN

**SIJIL KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA KEWANGAN
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2023**

Sijil Mengenai Pengauditan Penyata Kewangan

Pendapat

Saya telah memberikan kuasa kepada firma audit swasta di bawah subseksyen 7(3) Akta Audit 1957 [Akta 62] untuk mengaudit Penyata Kewangan Universiti Malaysia Sabah. Penyata kewangan tersebut merangkumi Penyata Kedudukan Kewangan pada 31 Disember 2023 Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan dan Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Perubahan Ekuiti, Penyata Aliran Tunai serta Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut dan nota kepada penyata kewangan termasuklah ringkasan polisi perakaunan yang signifikan seperti yang dinyatakan pada muka surat 3 hingga 40.

Pada pendapat saya, penyata kewangan ini memberikan gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan pada 31 Disember 2023 dan prestasi kewangan serta aliran tunai bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut selaras dengan Piawaian Perakaunan Sektor Awam Malaysia (MPSAS) dan keperluan Akta Universiti dan Kolej Universiti 1971 [Akta 30] dan Perlembagaan Universiti Malaysia Sabah.

Asas Kepada Pendapat

Pengauditan telah dilaksanakan berdasarkan Akta Audit 1957 dan International Standards of Supreme Audit Institutions. Tanggungjawab saya diuraikan selanjutnya di perenggan Tanggungjawab Juruaudit Terhadap Pengauditan Penyata Kewangan dalam sijil ini. Saya percaya bahawa bukti audit yang diperoleh adalah mencukupi dan bersesuaian untuk dijadikan asas kepada pendapat saya.

Kebebasan dan Tanggungjawab Etika Lain

Saya adalah bebas daripada Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan serta telah memenuhi tanggungjawab etika lain berdasarkan International Standards of Supreme Audit Institutions.

Maklumat Lain Selain Daripada Penyata Kewangan dan Sijil Juruaudit Mengenainya

Lembaga Pengarah, Universiti Malaysia Sabah bertanggungjawab terhadap maklumat lain dalam Laporan Tahunan. Pendapat saya terhadap Penyata Kewangan Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan tidak meliputi maklumat lain selain daripada penyata kewangan dan Sijil Juruaudit mengenainya dan saya tidak menyatakan sebarang bentuk kesimpulan jaminan mengenainya.

Tanggungjawab Lembaga Pengarah Terhadap Penyata Kewangan

Lembaga Pengarah bertanggungjawab terhadap penyediaan Penyata Kewangan Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan yang memberi gambaran benar dan saksama selaras dengan Piawaian Perakaunan Sektor Awam Malaysia (MPSAS) dan keperluan Akta Universiti dan Kolej Universiti 1971 [Akta 30] dan Perlembagaan Universiti Malaysia Sabah. Lembaga Pengarah juga bertanggungjawab terhadap penetapan kawalan dalaman yang perlu bagi membolehkan penyediaan Penyata Kewangan Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan yang bebas daripada salah nyata yang ketara, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan.

Semasa penyediaan Penyata Kewangan Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan, Lembaga Pengarah bertanggungjawab untuk menilai keupayaan Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan untuk beroperasi sebagai satu usaha berterusan, mendedahkannya jika berkaitan serta menggunakannya sebagai asas perakaunan.

Tanggungjawab Juruaudit Terhadap Pengauditan Penyata Kewangan

Objektif saya adalah untuk memperoleh keyakinan yang munasabah sama ada Penyata Kewangan Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan secara keseluruhannya adalah bebas daripada salah nyata yang ketara, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan, dan mengeluarkan Sijil Juruaudit yang merangkumi pendapat saya. Jaminan yang munasabah adalah satu tahap jaminan yang tinggi, tetapi bukan satu jaminan bahawa audit yang dijalankan mengikut International Standards of Supreme Audit Institutions akan sentiasa mengesan salah nyata yang ketara apabila ia wujud. Salah nyata boleh wujud daripada fraud atau kesilapan dan dianggap ketara sama ada secara individu atau agregat sekiranya boleh dijangkakan dengan munasabah untuk mempengaruhi keputusan ekonomi yang dibuat oleh pengguna berdasarkan penyata kewangan ini.

Sebagai sebahagian daripada pengauditan mengikut International Standards of Supreme Audit Institutions, saya menggunakan pertimbangan profesional dan mengekalkan keraguan profesional sepanjang pengauditan. Saya juga:

- a. mengenal pasti dan menilai risiko salah nyata ketara dalam Penyata Kewangan Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan, merangka dan melaksanakan prosedur audit yang responsif terhadap risiko berkenaan serta mendapatkan bukti audit yang mencukupi dan bersesuaian untuk memberikan asas kepada pendapat saya. Risiko untuk tidak mengesan salah nyata ketara akibat daripada fraud adalah lebih tinggi daripada kesilapan kerana fraud mungkin melibatkan pakatan, pemalsuan, ketinggalan yang disengajakan, representasi yang salah, atau mengatasi kawalan dalaman;
- b. memahami kawalan dalaman yang relevan untuk merangka prosedur audit yang bersesuaian tetapi bukan untuk menyatakan pendapat mengenai keberkesanan kawalan dalaman Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan;
- c. menilai kesesuaian dasar perakaunan yang diguna pakai, kemunasabahan anggaran perakaunan dan pendedahan yang berkaitan oleh Lembaga Pengarah;
- d. membuat kesimpulan terhadap kesesuaian penggunaan asas perakaunan untuk usaha berterusan oleh Lembaga Pengarah dan berdasarkan bukti audit yang diperoleh, sama ada wujudnya ketidakpastian ketara yang berkaitan dengan peristiwa atau keadaan yang mungkin menimbulkan keraguan yang signifikan terhadap keupayaan Universiti Malaysia Sabah atau Kumpulan sebagai satu usaha berterusan. Jika saya membuat kesimpulan bahawa ketidakpastian ketara wujud, saya perlu melaporkan dalam Sijil Juruaudit terhadap pendedahan yang berkaitan dalam Penyata Kewangan Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan atau, jika pendedahan tersebut tidak mencukupi, pendapat saya akan diubah. Kesimpulan saya dibuat berdasarkan bukti audit yang diperoleh sehingga tarikh Sijil Juruaudit. Bagaimanapun, peristiwa atau keadaan pada masa hadapan berkemungkinan menyebabkan Universiti Malaysia Sabah tidak lagi berupaya meneruskan operasi secara usaha berterusan;
- e. menilai persembahan secara keseluruhan, struktur dan kandungan Penyata Kewangan Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan, termasuk pendedahannya, dan sama ada penyata kewangan tersebut telah melaporkan asas-asas urus niaga dan peristiwa-peristiwa yang memberikan gambaran saksama; dan
- f. mendapatkan bukti audit yang mencukupi dan bersesuaian berkaitan maklumat kewangan entiti dan aktiviti perniagaan dalam Kumpulan untuk memberikan pendapat terhadap Penyata Kewangan Kumpulan. Saya bertanggungjawab untuk hala tuju, pengawasan dan pelaksanaan pengauditan kumpulan. Saya hanya bertanggungjawab terhadap pendapat saya.

Lembaga Pengarah telah dimaklumkan, antaranya mengenai skop dan tempoh pengauditan yang dirancang serta penemuan audit yang signifikan termasuk kelemahan kawalan dalaman yang dikenal pasti semasa pengauditan.

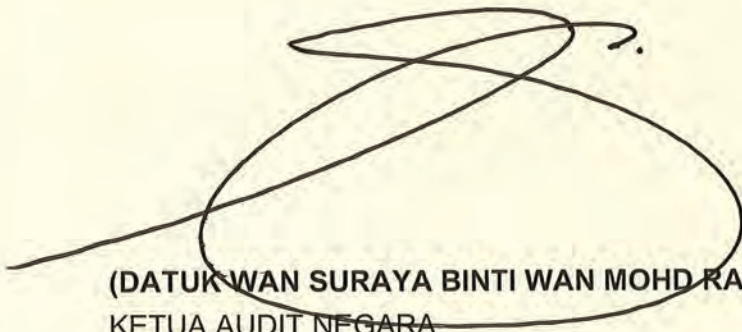
Laporan Mengenai Keperluan Perundangan dan Peraturan Lain

Berdasarkan keperluan Akta Universiti dan Kolej Universiti 1971 [*Akta 30*] dan Perlembagaan Universiti Malaysia Sabah, saya juga melaporkan syarikat subsidiari yang tidak diaudit oleh saya, telah dinyatakan di Nota 6 dalam penyata kewangan.

Hal-hal Lain

Universiti Malaysia Sabah perlu memastikan perekodan transaksi anak syarikat dibuat dengan kemas kini dan teratur agar persembahan penyata kewangan adalah tepat.

Sijil ini dibuat untuk Lembaga Pengarah, Universiti Malaysia Sabah berdasarkan keperluan Akta Universiti dan Kolej Universiti 1971 [*Akta 30*] dan Perlembagaan Universiti Malaysia dan bukan untuk tujuan lain. Saya tidak bertanggungjawab terhadap pihak lain bagi kandungan sijil ini.

(DATUK WAN SURAYA BINTI WAN MOHD RADZI)
KETUA AUDIT NEGARA
MALAYSIA

PUTRAJAYA

3 OKTOBER 2024

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PENYATA KEWANGAN

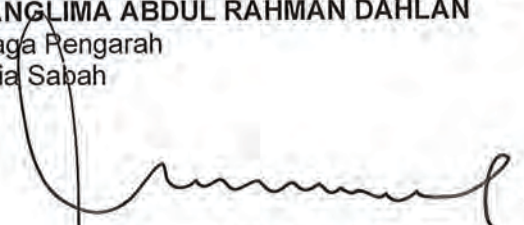
PENYATA Pengerusi dan Seorang Ahli Lembaga Pengarah

Kami, **Datuk Seri Panglima Abdul Rahman Dahlan** dan **Profesor Datuk Dr. Kasim Hj. Mansor** yang merupakan Pengerusi dan salah seorang Ahli Lembaga Pengarah Universiti Malaysia Sabah dengan ini menyatakan bahawa, pada pendapat Lembaga Pengarah, Penyata Kewangan yang mengandungi Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Perubahan Ekuiti, Penyata Aliran Tunai dan Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan yang berikut ini berserta dengan nota-nota kepada Penyata Kewangan di dalamnya, adalah disediakan untuk menunjukkan pandangan yang benar dan saksama berkenaan kedudukan Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan pada 31 Disember 2023 dan hasil kendaliannya serta perubahan kedudukan kewangannya bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut.

Bagi Pihak Lembaga,

.....
DATUK SERI PANGLIMA ABDUL RAHMAN DAHLAN
Pengerusi Lembaga Pengarah
Universiti Malaysia Sabah

.....
PROFESOR DATUK DR. KASIM HJ. MANSOR
Naib Canselor / Ahli Lembaga Pengarah
Universiti Malaysia Sabah

Tarikh : **30 APR 2024**
Tempat: Kota Kinabalu, Sabah

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PENYATA KEWANGAN

PENGAKUAN OLEH PEGAWAI UTAMA YANG BERTANGGUNGJAWAB KE ATAS PENGURUSAN KEWANGAN

Saya, **Badrul Hisham Ismail**, pegawai utama yang bertanggungjawab ke atas pengurusan kewangan dan rekod-rekod perakaunan Universiti Malaysia Sabah dengan ikhlasnya mengakui bahawa Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Perubahan Ekuiti, Penyata Aliran Tunai dan Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar Universiti Malaysia Sabah dan Kumpulan dalam kedudukan kewangan yang berikut ini berserta dengan nota-nota kepada Penyata Kewangan di dalamnya mengikut sebaik-baik pengetahuan dan kepercayaan saya, adalah betul dan saya membuat ikrar ini dengan sebenarnya mempercayai bahawa ia adalah benar dan atas kehendak-kehendak Akta Akuan Berkanun 1960.

Sebenarnya dan sesungguhnya
diakui oleh **BADRUL HISHAM ISMAIL C.A (M)**
di Kota Kinabalu, Sabah
pada **24 APR 2024**

}
}
}
}
}

**BENDAHARI
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH**

Di hadapan saya,

No. 16-1, Lot 51 Blok B, 1st Floor,
Lorong Plaza Kingfisher 4,
Plaza Kingfisher, Kuala-Inanam,
88450 Kota Kinabalu, Sabah

PESURUHJAYA SUMPAH

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PENYATA KEDUDUKAN KEWANGAN PADA 31 DISEMBER 2023

	Nota	KUMPULAN		UNIVERSITI	
		2023	2022	2023	2022
			Dinyatakan Semula		
		RM	RM	RM	RM
HARTANAH DAN PERALATAN	3	4,554,772,780	4,666,488,883	4,551,538,398	4,663,051,847
HARTANAH PELABURAN	4	11,267,444	11,506,329	11,267,444	11,506,329
PEMBINAAN DALAM KEMAJUAN	5	32,179,724	12,606,971	32,179,724	12,606,971
PELABURAN DALAM SYARIKAT SUBSIDIARI	6	-	-	9,348,532	9,279,641
PELABURAN DALAM SYARIKAT BERSEKUTU	7	1,440,843	1,603,971	-	-
PELABURAN JANGKA PANJANG	8	500,000	500,000	500,000	500,000
PENGHUTANG PINJAMAN	10	1,790,500	1,378,063	1,790,500	1,378,063
PENGHUTANG	9	528,023	612,901	528,023	612,901
MUHIKAT ATAS PENYATUAN		16,577	27,626	-	-
		4,602,495,891	4,694,724,744	4,607,152,621	4,698,935,752
ASET SEMASA					
Deposit, Tunai Di Bank Dan Dalam Tangan	12	349,798,254	391,211,324	346,758,141	388,460,965
Penghutang	9	23,946,706	19,474,955	19,615,692	16,112,847
Pelbagai Penghutang	11	6,290,371	7,348,333	3,703,614	3,700,086
Penghutang Pinjaman	10	538,251	404,283	538,251	404,283
Terhutang Oleh Subsidiari	13	-	-	395,515	-
Terhutang Oleh Syarikat Bersekutu		5,845	-	-	-
Cukai		27,110	43,776	-	-
Inventori		106,953	31,585	-	-
Jumlah Aset Semasa		380,713,490	418,514,256	371,011,213	408,678,181
LIABILITI SEMASA					
Pemiutang	14	13,278,113	11,913,549	12,968,795	11,604,433
Pelbagai Pemiutang	15	40,801,473	39,369,227	37,400,665	35,781,610
Pelbagai Cagaran	16	5,875,383	7,949,972	5,844,549	7,878,420
Manfaat Pekerja	25	5,046,118	6,136,385	5,046,118	6,136,385
Terhutang kepada Syarikat Bersekutu		-	20,247	-	-
Pemiutang Kewangan		254,901	217,158	-	-
Jumlah Liabiliti Semasa		65,255,988	65,606,538	61,260,127	61,400,848
ASET SEMASA BERSIH		315,457,502	352,907,718	309,751,086	347,277,333
		4,917,953,393	5,047,632,462	4,916,903,707	5,046,213,085
Dibiayai oleh:					
KUMPULAN WANG PENGURUSAN	18	2,751,397,252	2,689,408,798	2,751,397,252	2,689,408,798
KUMPULAN WANG PEMBANGUNAN	19	1,661,084,438	1,754,147,529	1,661,084,438	1,754,147,529
KUMPULAN WANG PENYELIDIKAN	20	2,716,469	3,078,521	2,716,469	3,078,521
KUMPULAN WANG ASRAMA	21	105,897,463	105,397,501	105,897,463	105,397,501
KUMPULAN WANG PINJAMAN	22	4,000,000	4,000,000	4,000,000	4,000,000
KUMPULAN WANG PENDAPATAN	23	49,166,352	165,242,334	42,917,530	158,924,623
AKAUN AMANAH DAN TABUNG	24	111,588,509	106,056,447	111,588,509	106,056,447
LEBIHAN TERKUMPUL SYARIKAT SUBSIDIARI		(6,329,565)	(6,359,792)	-	-
		4,679,520,918	4,820,971,338	4,679,601,661	4,821,013,419
KEPENTINGAN MINORITI		-	-	-	-
LIABILITI JANGKA PANJANG					
Manfaat Pekerja	25	67,176,949	61,114,816	67,176,949	61,114,816
Pemiutang Kewangan		1,114,863	1,393,195	-	-
Pelbagai Pemiutang	15	75,246,199	80,548,618	75,246,199	80,495,921
Hasil Tertunda	17	94,878,898	83,588,929	94,878,898	83,588,929
Cukai Tertunda		15,566	15,566	-	-
		4,917,953,393	5,047,632,462	4,916,903,707	5,046,213,085

Nota-nota di muka surat 162 hingga 193 adalah merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PENYATA PRESTASI KEWANGAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2023

		KUMPULAN		UNIVERSITI	
	<u>Nota</u>	2023	2022	2023	2022
		RM	RM	RM	RM
			Dinyatakan Semula		
PENDAPATAN					
Urus Niaga Bukan Pertukaran	27	439,027,152	461,574,648	439,027,152	461,574,648
Urus Niaga Pertukaran	28	37,767,729	27,233,448	33,223,925	22,112,893
Pendapatan Lain	29	7,809,989	4,995,316	5,252,629	3,466,975
JUMLAH PENDAPATAN		484,604,870	493,803,412	477,503,706	487,154,516
PERBELANJAAN					
Emolumen	26	259,401,245	242,125,128	258,494,754	240,965,631
Perkhidmatan Dan Bekalan		200,151,715	172,179,647	194,960,672	166,325,807
Pemberian Dan Kenaan Tetap		20,829,194	27,272,304	20,829,194	27,272,304
Perbelanjaan Lain		145,634,472	141,658,293	144,630,844	142,061,398
JUMLAH PERBELANJAAN		626,016,626	583,235,372	618,915,464	576,625,140
LEBIHAN/ (KURANGAN) PENDAPATAN SEBELUM CUKAI		(141,411,756)	(89,431,960)	(141,411,758)	(89,470,624)
CUKAI		-	-	-	-
LEBIHAN/ (KURANGAN) PENDAPATAN SELEPAS CUKAI		(141,411,756)	(89,431,960)	(141,411,758)	(89,470,624)
KEPENTINGAN MINORITI		-	-	-	-
LEBIHAN/ (KURANGAN) PENDAPATAN		(141,411,756)	(89,431,960)	(141,411,758)	(89,470,624)

Nota-nota di muka surat 162 hingga 193 adalah merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini

PENYATA PERUBAHAN EKUITI BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2023

KUMPULAN	Kumpulan Wang								Syarikat Subsidiari RM	Jumlah RM
	Pengurusan RM	Pembangunan RM	Penyelidikan RM	Asrama RM	Pinjaman RM	Pendapatan RM	Akaun Amanah RM			
TAHUN 2023	18	19	20	21	22	23	24			
Nota										
Baki Pada 1 Januari 2023	2,689,408,798	1,754,147,529	3,078,521	105,397,501	4,000,000	165,242,334	106,056,447	(6,359,792)	4,820,971,338	
Pelarasan Tahun Lepas	-	-	-	-	-	-	-	(38,664)	(38,664)	
(Kurangan)/Lebihan Pendapatan	2,689,408,798 (132,731,291)	1,754,147,529 (30,064,057)	3,078,521 (362,052)	105,397,501 483,773	4,000,000	165,242,334 10,944,683	106,056,447 10,248,297	(6,398,456) 68,891	4,820,932,674 (141,411,756)	
Pindahan Ke/(Dari) Kumpulan Wang	2,556,677,507 194,719,745	1,724,083,472 (62,999,034)	2,716,469	105,881,274 16,189	4,000,000	176,187,017 (127,020,665)	116,304,744 (4,716,235)	(6,329,565) -	4,679,520,918 -	
Baki Pada 31 Disember 2023	2,751,397,252	1,661,084,438	2,716,469	105,897,463	4,000,000	49,166,352	111,588,509	(6,329,565)	4,679,520,918	

TAHUN 2022	Pengurusan		Pembangunan		Kumpulan Wang Penyelidikan		Asrama		Pinjaman		Pendapatan		Akaun Amanah		Syarikat Subsidiari Dinyatakan semula		Jumlah	
	RM		RM		RM		RM		RM		RM		RM		RM		RM	
Nota																		
Baki Pada 1 Januari 2022	18		19		20		21		22		23		24					
	2,747,572,988		1,791,900,371		1,024,963		101,162,819		4,000,000		172,054,249		97,758,209		(5,101,434)		4,910,372,165	
	-		-		-		-		-		-		-		31,133		31,133	
(Kurangan)/Lebihan Pendapatan	2,747,572,988		1,791,900,371		1,024,963		101,162,819		4,000,000		172,054,249		97,758,209		(5,070,301)		4,910,403,298	
	(58,073,987)		(37,752,842)		2,056,629		3,380,677		-		(6,446,133)		8,693,187		(1,289,491)		(89,431,960)	
	2,689,499,001		1,754,147,529		3,081,592		104,543,496		4,000,000		165,608,116		106,451,396		(6,359,792)		4,820,971,338	
Pindahan Ke/(Dari) Kumpulan Wang	(90,203)		-		(3,071)		854,005		-		(365,782)		(394,949)		-		-	
	2,689,408,798		1,754,147,529		3,078,521		105,397,501		4,000,000		165,242,334		106,056,447		(6,359,792)		4,820,971,338	
Baki Pada 31 Disember 2022																		

Nota-nota di muka surat 162 hingga 193 adalah merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PENYATA PERUBAHAN EKUITI BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2023

UNIVERSITI

TAHUN 2023

Nota

Baki Pada 1 Januari 2023

(Kurangan)/Lebihan Pendapatan

Pindahan Ke/(Dari) Kumpulan Wang

Baki Pada 31 Disember 2023

Pengurusan RM	Pembangunan RM	Penyelidikan RM	Kumpulan Wang Asrama RM	Pinjaman RM	Pendapatan RM	Akaun Amanah RM	Jumlah RM
18	19	20	21	22	23	24	
2,689,408,798	1,754,147,529	3,078,521	105,397,501	4,000,000	158,924,623	106,056,447	4,821,013,419
(132,731,291)	(30,064,057)	(362,052)	483,773	-	11,013,572	10,248,297	(141,411,758)
2,556,677,507	1,724,083,472	2,716,469	105,881,274	4,000,000	169,938,195	116,304,744	4,679,601,661
194,719,745	(62,999,034)	-	16,189	-	(127,020,665)	(4,716,235)	-
2,751,397,252	1,661,084,438	2,716,469	105,897,463	4,000,000	42,917,530	111,588,509	4,679,601,661

TAHUN 2022

Nota

Baki Pada 1 Januari 2022

(Kurangan)/Lebihan Pendapatan

Pindahan Ke/(Dari) Kumpulan Wang

Baki Pada 31 Disember 2022

Pengurusan RM	Pembangunan RM	Penyelidikan RM	Kumpulan Wang Asrama RM	Pinjaman RM	Pendapatan RM	Akaun Amanah RM	Jumlah RM
18	19	20	21	22	23	24	
2,747,572,988	1,791,900,371	1,024,963	101,162,819	4,000,000	167,064,693	97,758,209	4,910,484,043
(58,073,987)	(37,752,842)	2,056,629	3,380,677	-	(7,774,288)	8,693,187	(89,470,624)
2,689,499,001	1,754,147,529	3,081,592	104,543,496	4,000,000	159,290,405	106,451,396	4,821,013,419
(90,203)	-	(3,071)	854,005	-	(365,782)	(394,949)	-
2,689,408,798	1,754,147,529	3,078,521	105,397,501	4,000,000	158,924,623	106,056,447	4,821,013,419

Nota-nota di muka surat 162 hingga 193 adalah merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PENYATA ALIRAN TUNAI BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2023

	<u>Nota</u>	KUMPULAN		UNIVERSITI	
		2023	2022 Dinyatakan Semula	2023	2022
		RM	RM	RM	RM
Tunai Daripada Operasi					
Lebihan/ (Kurangan) Pendapatan Sebelum Cukai		(141,411,756)	(89,431,960)	(141,411,758)	(89,470,624)
Pelarasan Untuk:					
Susut nilai dan Pelunasan Aset		132,172,507	124,886,914	131,971,512	124,635,197
Peruntukan Hutang Ragu		(482,592)	(393,061)	(529,543)	(393,061)
Pelarasan Tahun Lepas		(38,664)	31,133	-	-
Pelarasan Untuk Hartanah dan Peralatan		12,185	6,136	9,427	6,136
Faedah Diterima		(212,689)	(281,848)	(15,566,831)	(9,753,828)
Keuntungan dalam Syarikat Bersekutu		163,128	243,655	-	-
Kerugian/(Keuntungan) dalam Anak Syarikat		-	-	(68,891)	1,328,155
Muhibah atas penyatuan		11,050	-	-	-
Pemberian Kerajaan Direalisasikan		(72,431,519)	(53,913,227)	(72,431,519)	(53,913,227)
Kurangan Sebelum Perubahan Modal Kerja		(82,218,350)	(18,852,258)	(98,027,603)	(27,561,252)
(Penambahan)/Pengurangan Inventori		(75,368)	11,971	-	-
(Penambahan)/ Pengurangan Penghutang		(3,904,281)	1,892,246	(2,888,425)	949,634
(Penambahan)/Pengurangan Penghutang Pinjaman		(546,404)	(178,915)	(546,404)	(178,915)
(Penambahan)/Pengurangan Pelbagai Penghutang		1,057,962	(485,797)	(3,527)	9,101
(Penambahan)/Pengurangan Jumlah Terhutang Oleh Subsidiari Institusi Kewangan		-	-	(395,515)	44,190
Penambahan/(Pengurangan) Pemiutang		75,134,972	36,088,553	75,134,972	36,088,553
Penambahan/ (Pengurangan) Pelbagai Pemiutang		1,364,564	(2,495,666)	1,364,362	(2,321,214)
Penambahan/(Pengurangan) Pelbagai Cagaran		(3,870,173)	1,071,914	(3,630,667)	1,562,093
Penambahan/(Pengurangan) Pelbagai Cagaran		(2,074,589)	391,931	(2,033,871)	378,367
Penambahan/ (Pengurangan) Manfaat Kakitangan		4,971,866	6,828,082	4,971,866	6,828,082
Penambahan/ (Pengurangan) Terhutang Kepada Syarikat Induk		-	(54,450)	-	-
Penambahan/ (Pengurangan) Terhutang Kepada Syarikat Bersekutu		(26,092.00)	20,247	-	-
Penambahan/(Pengurangan) Jumlah Pemiutang Kewangan		(240,589)	(181,017)	-	-
Tunai Digunakan Dalam Aktiviti Operasi					
Cukai Dibayar		(13,400)	(26,377)	-	-
Cukai Dibayar Balik		30,066	10,200	-	-
Tunai Bersih Diperolehi Daripada Operasi		(10,409,816)	24,040,664	(26,054,812)	15,798,639
Tunai Daripada Aktiviti Pelaburan / Pembiayaan					
Pembelian Hartanah dan Peralatan		(20,229,706)	(26,358,077)	(20,228,606)	(26,352,720)
Bayaran Pembinaan Dalam Kemajuan		(19,797,366)	(6,505,058)	(19,797,366)	(6,505,058)
Pengurangan Pembinaan Dalam Kemajuan		224,613	8,869,605	224,613	8,869,605
Terbitan daripada syarikat subsidiari		-	-	-	-
Faedah diterima		212,689	281,848	15,566,831	9,753,825
Terimaan Pemberian Kerajaan		83,721,488	64,516,773	83,721,488	64,516,773
Tunai Bersih Dibiayai kepada Aktiviti Pelaburan		44,131,718	40,805,091	59,486,960	50,282,425
Penambahan/(Penurunan) Bersih Dalam Tunai Dan Kesetaraan Tunai		33,721,902	64,845,755	33,432,148	66,081,067
Tunai Dan Kesetaraan Tunai pada 1 Januari		315,076,352	250,230,597	312,325,993	246,244,926
Tunai dan Kesetaraan Tunai Pada 31 Disember	12	348,798,254	315,076,352	345,758,141	312,325,993

Nota-nota di muka surat 162 hingga 193 adalah merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PENYATA PERBANDINGAN BAJET DAN SEBENAR BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2023

	JUMLAH BAJET		JUMLAH SEBENAR	VARIAN
	Asal RM	Akhir RM	RM	Bajet ^ RM
PENDAPATAN				
Urus Niaga Bukan Pertukaran	354,247,200	357,257,200	342,119,764	15,137,436
Urus Niaga Pertukaran	-	-	2,424	(2,424)
Pendapatan Lain	-	-	2,617,991	(2,617,991)
Jumlah Pendapatan	354,247,200	357,257,200	344,740,179	12,517,021
PERUNTUKAN				
Emolumen				
Gaji dan Upahan	166,459,397	165,025,594	162,998,659	2,026,935
Elaun-elaun Tetap	63,351,250	63,917,717	60,017,101	3,900,616
Sumbangan Berkanun Untuk Kakitangan	28,664,353	29,141,088	28,229,946	911,142
Elaun Lebih Masa Kakitangan	1,800,000	2,296,525	2,233,475	63,050
Faedah-faedah Kewangan Yang Lain	5,113,200	4,807,276	4,807,276	-
Jumlah Emolumen	265,388,200	265,188,200	258,286,457	6,901,743
Perkhidmatan dan Bekalan				
Perbelanjaan Perjalanan dan Sara Hidup	5,086,441	5,752,539	5,731,387	21,152
Pengangkutan Barang-barang	200,500	150,500	112,520	37,980
Perhubungan dan Utiliti	24,150,200	26,415,854	26,380,945	34,909
Sewaan	4,698,034	3,450,760	2,894,528	556,232
Bekalan dan Bahan Mentah & Bahan Pembaikan	861,000	841,000	506,273	334,727
Bekalan & Bahan-bahan Lain	13,359,693	15,071,026	12,236,444	2,834,582
Penyelenggaraan dan Pembaikan	42,077,424	41,009,454	39,916,782	1,092,672
Perkhidmatan Ikhtisas	63,902,230	57,351,431	54,668,042	2,683,389
Jumlah Perkhidmatan dan Bekalan	154,335,522	150,042,564	142,446,921	7,595,643
Harta Modal	-	2,057,925	2,041,674	16,251
Pemberian dan Kenaan Tetap				
Perbelanjaan Cuti Belajar	1,160,000	1,100,000	604,183	495,817
Pemberian Dalam Negeri	2,189,760	2,065,760	1,757,029	308,731
Bayaran Ganjaran	300,000	402,512	402,512	-
Bayaran Gantian Cuti Rehat	2,700,000	6,551,076	6,551,076	-
Jumlah Pemberian dan Kenaan Tetap	6,349,760	10,119,348	9,314,800	804,548
Perbelanjaan Lain-Lain				
Pelbagai Belanja	6,926,519	7,513,504	7,238,895	274,609
Jumlah Perbelanjaan Lain	6,926,519	7,513,504	7,238,895	274,609
JUMLAH PERBELANJAAN	433,000,001	434,921,541	419,328,747	15,592,794

^ Merujuk kepada Varian di antara Jumlah Bajet Akhir dan Jumlah Sebenar

Nota-nota di muka surat 162 hingga 193 adalah merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

1. MAKLUMAT UNIVERSITI

Aktiviti utama Universiti Malaysia Sabah (UMS) ialah mengadakan, memajukan dan mengembangkan pelajaran tinggi dalam bidang Sastera, Sastera Ikhtisas, Sains Gunaan dan Teknologi dan bidang lain yang perlu serta juga mengadakan penyelidikan dan pengumpulan dan pemajuan pengetahuan itu dalam bidang pengajian tersebut.

Tidak ada sebarang perubahan penting dalam kegiatan-kegiatan ini sepanjang tahun kewangan.

UMS ditubuhkan di Malaysia pada 30 Oktober 1994 di bawah Akta Universiti dan Kolej Universiti 1971. Pejabat berdaftar Universiti adalah Universiti Malaysia Sabah, Jalan UMS, 88400 Kota Kinabalu, Sabah.

UMS beroperasi di dua lokasi dimana kampus induknya terletak di Kota Kinabalu, Sabah manakala kampus cawangannya terletak di Wilayah Persekutuan Labuan dan mempunyai Kompleks Fakulti Pertanian Lestari yang beroperasi di Sandakan.

Jumlah bilangan kakitangan UMS pada akhir tahun ialah 3,353 (2022: 3,279).

Penyata kewangan UMS telah diluluskan oleh Lembaga Pengarah Universiti pada 30 April 2024.

2. DASAR PERAKAUNAN

2.1 Asas Penyediaan Penyata Kewangan

Penyata Kewangan Kumpulan terdiri daripada penyata kewangan UMS dan entiti yang dikawal telah disediakan berdasarkan kepada konvensyen kos sejarah selain yang dinyatakan secara berasingan dan mematuhi Piawaian Perakaunan Sektor Awam Malaysia [*Malaysian Public Sector Accounting Standards* (MPSAS)] yang diluluskan di Malaysia. Penyata kewangan entiti yang dikawal pula telah disediakan menurut Piawaian Pelaporan Entiti Persendirian Malaysia [*Malaysian Private Entities Reporting Standard* (MPERS)].

2.2 Asas Penyatuan

Penyata kewangan yang disatukan terdiri daripada penyata kewangan UMS dan entiti-entiti yang dikawal. Entiti yang dikawal adalah entiti di mana Kumpulan mempunyai kuasa untuk melaksanakan kawalan ke atas dasar-dasar kewangan dan operasi untuk memperoleh manfaat daripada aktiviti-aktiviti mereka.

Entiti yang dikawal disatukan menggunakan kaedah pengambilalihan perakaunan. Di bawah kaedah pengambilalihan perakaunan, keputusan entiti yang dikawal yang diambil alih atau dilupuskan di dalam tahun kewangan dimasukkan ke dalam penyata prestasi kewangan yang disatukan dari tarikh pengambilalihan atau sehingga tarikh kuat kuasa pelupusan mengikut kesesuaian. Aset-aset dan liabiliti entiti yang dikawal dinilai pada nilai saksama pada tarikh pengambilalihan. Perbezaan antara kos pengambilalihan dan nilai saksama bahagian Kumpulan dalam aset bersih entiti yang dikawal yang di ambil alih pada tarikh pengambilalihan dimasukkan ke dalam penyata kedudukan kewangan disatukan sebagai muhibah atau muhibah negatif yang timbul dalam penyatuan.

Urus niaga antara Kumpulan, baki dan keuntungan tidak direalisasi dihapuskan semasa penyatuan dan penyatuan penyata kewangan mencerminkan urus niaga luaran sahaja. Kerugian tidak direalisasi dihapuskan semasa penyatuan melainkan kos tersebut tidak boleh diperoleh semula.

Keuntungan atau kerugian daripada pelupusan entiti yang dikawal adalah perbezaan di antara hasil pelupusan bersih dan bahagian Kumpulan dalam aset bersih beserta dengan baki muhibah yang belum dilunaskan dan perbezaan pertukaran.

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

2. DASAR PERAKAUNAN (SAMB.)

Kepentingan minoriti dalam penyata kedudukan kewangan disatukan terdiri daripada nilai saksama aset dan liabiliti dikenal pasti yang diperoleh pada tarikh pengambilalihan bahagian minoriti dalam perubahan ekuiti entiti yang dikawal sejak itu.

Penyata kewangan disatukan disediakan menggunakan dasar-dasar perakaunan yang seragam bagi urus niaga dan peristiwa dan syarat lain dalam keadaan yang sama kecuali yang dinyatakan di dalam nota yang berasingan.

2.3 Entiti yang dikawal

Pelaburan di dalam entiti yang dikawal dinyatakan pada kos tolak kerugian kemerosotan nilai. Dasar untuk pengiktirafan dan penilaian kerugian rosot nilai adalah mengikut Nota 2.4 kepada penyata kewangan. Pada pelupusan pelaburan tersebut, perbezaan di antara hasil pelupusan bersih dan nilai dibawa diiktiraf dalam penyata prestasi kewangan.

2.4 Rosot Nilai Aset Bukan Kewangan

(i) Aset Penajaan Tunai

Pada setiap tarikh penyata kedudukan kewangan, Kumpulan mengkaji semula nilai dibawa dalam aset-asetnya untuk menentukan sama ada terdapat sebarang petunjuk kemerosotan nilai. Jika sebarang petunjuk wujud, rosot nilai dikira dengan membandingkan nilai dibawa aset dengan amaun boleh pulih. Amaun boleh pulih adalah nilai tertinggi di antara nilai saksama ditolak kos untuk dijual dan nilai dalam penggunaan.

Dalam menentukan nilai dalam penggunaan, aliran tunai masa hadapan akan didiskaun kepada nilai semasanya menggunakan kadar diskaun sebelum cukai yang menggambarkan nilai pasaran semasa nilai masa wang dan risiko khusus kepada aset tersebut. Di dalam menentukan nilai saksama ditolak kos untuk dijual pula, urus niaga pasaran terkini akan diambilkira, jika ada. Jika tiada urus niaga pasaran terkini berlaku, model penilaian yang sesuai hendaklah digunakan.

Kerugian kemerosotan diiktiraf sebagai perbelanjaan dalam penyata prestasi kewangan serta merta apabila nilai dibawa aset melebihi amaun boleh pulihnya, melainkan aset tersebut dibawa pada jumlah penilaian semula. Sebarang kerugian kemerosotan aset yang dinilai semula akan dikurangkan setakat lebihan penilaian semula yang masih belum digunakan bagi aset yang sama.

(ii) Aset Penajaan Bukan Tunai

Kumpulan akan menilai pada setiap tarikh pelaporan sama ada terdapat petunjuk bahawa aset penajaan bukan tunai mungkin terjejas. Jika sebarang petunjuk wujud, maka Kumpulan akan membuat anggaran ke atas jumlah perkhidmatan boleh pulih aset. Jumlah perkhidmatan boleh pulih aset adalah nilai tertinggi di antara nilai saksama ditolak kos untuk dijual dan nilai dalam penggunaan.

Kerugian kemerosotan diiktiraf sebagai perbelanjaan dalam penyata prestasi kewangan serta merta apabila nilai dibawa aset melebihi jumlah perkhidmatan boleh pulihnya.

Dalam menentukan nilai dalam penggunaan, Kumpulan telah mengguna pakai pendekatan kos penggantian yang disusut nilai. Di bawah pendekatan ini, nilai semasa baki potensi perkhidmatan aset ditentukan sebagai kos penggantian aset yang telah disusut nilai. Kos penggantian yang disusut nilai akan diukur dengan mengambilkira kos penggantian aset ditolak susut nilai terkumpul yang dikira atas kos itu bagi mencerminkan potensi perkhidmatan aset yang telah digunakan atau sudah luput.

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

2. DASAR PERAKAUNAN (SAMB.)

Dalam menentukan nilai saksama ditolak kos untuk dijual pula, harga aset dalam perjanjian yang mengikat akan dilaraskan bagi menentukan harga pelupusan aset tersebut. Jika tiada perjanjian yang mengikat, tetapi aset tersebut diniagakan di pasaran secara aktif, maka nilai saksama ditolak kos untuk dijual adalah ditentukan dengan merujuk kepada nilai pasaran terkini ditolak kos pelupusan. Jika tiada perjanjian jual mengikat atau pasaran aktif bagi aset, Kumpulan menentukan nilai saksama ditolak kos untuk menjual berdasarkan maklumat yang ada yang terbaik.

Bagi setiap aset, penilaian dibuat pada setiap tarikh laporan sama ada terdapat sebarang petunjuk yang sebelum ini kerugian rosot nilai yang diiktiraf mungkin tidak lagi wujud atau telah berkurangan. Jika petunjuk sedemikian wujud, Kumpulan menganggarkan jumlah perkhidmatan boleh pulih aset. Kerugian kemerosotan nilai yang diiktiraf sebelumnya dibalikkan hanya jika terdapat perubahan dalam andaian yang digunakan untuk menentukan jumlah perkhidmatan boleh pulih aset sejak kerugian kemerosotan nilai terakhir diiktiraf. Pembalikan adalah terhad setakat nilai dibawa aset tidak melebihi jumlah perkhidmatan boleh pulih atau tidak melebihi nilai dibawa yang mungkin setelah susut nilai terkumpul seperti tiada kerugian kemerosotan nilai diiktiraf bagi aset tersebut dalam tahun sebelumnya. Pembalikan tersebut diiktiraf dalam penyata prestasi kewangan.

2.5 Pelaburan

Pelaburan jangka panjang dan jangka pendek di dalam syer-syer ekuiti tersiar harga dinyatakan atas kos dan nilai pasaran bersih yang mana lebih rendah. Dividen dari pelaburan syer tersiar harga diiktiraf sebagai pendapatan mengikut asas penerimaan.

Pelaburan jangka panjang di dalam syer-syer ekuiti tidak tersiar harga dinyatakan pada kos tolak peruntukan rosot nilai.

Peruntukan rosot nilai akan dibuat untuk pelaburan yang dijangka akan mengalami kejatuhan berkekalan dalam nilainya.

Pindahan di antara pelaburan jangka pendek dan jangka panjang, jika ada, dilaksanakan menggunakan nilai kos pemilikan dan nilai pasaran, yang mana lebih rendah.

2.6 Pengiktirafan Hasil

(i) Hasil daripada Urus Niaga Bukan Pertukaran

Urus niaga bukan pertukaran akan diiktiraf sebagai aset apabila terdapat manfaat ekonomi masa depan atau potensi perkhidmatan dijangka mengalir ke dalam entiti, ianya berpunca daripada peristiwa lampau serta nilai saksama aset dapat diukur dengan munasabah. Urus niaga bukan pertukaran yang diiktiraf sebagai aset hendaklah diiktiraf sebagai hasil, kecuali setakat liabiliti yang juga diiktiraf berkenaan dengan aliran masuk yang sama sebagai tertunda di dalam penyata kedudukan kewangan. Apabila obligasi terhadap sesuatu liabiliti itu telah dipenuhi, entiti hendaklah mengurangkan amaun bawaan liabiliti yang diiktiraf itu dan mengiktiraf amaun hasil yang sama dengan pengurangan itu.

Geran kerajaan yang tidak dikenakan syarat-syarat prestasi masa depan yang tertentu seperti geran mengurus diambil kira sebagai hasil di dalam penyata prestasi kewangan. Geran kerajaan yang dikenakan syarat-syarat prestasi masa depan tertentu seperti geran pembangunan dan penyelidikan diiktiraf sebagai geran tertunda dan dilunaskan mengikut kos projek yang telah siap, aset yang dibeli dan belanja pakai habis.

(ii) Hasil daripada Urus Niaga Pertukaran

Hasil daripada urus niaga pertukaran diiktiraf apabila terdapat kemungkinan bahawa manfaat ekonomi masa hadapan atau potensi perkhidmatan akan mengalir kepada entiti dan manfaat ini boleh diukur dengan pasti.

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

2. DASAR PERAKAUNAN (SAMB.)

- (a) Hasil keuntungan daripada simpanan tetap diiktiraf atas dasar perkadaran masa yang mengambil kira kadar pulangan hasil efektif atas aset tersebut. Kadar pulangan hasil efektif ke atas aset ialah kadar keuntungan yang diperlukan untuk mendiskaunkan jangkaan aliran penerimaan tunai masa hadapan sepanjang hayat aset tersebut untuk disamakan dengan amaun bawaan awal aset tersebut.

Keuntungan simpanan tetap daripada tabung akan diagihkan sebagai pendapatan tabung-tabung berkenaan, sekiranya pelaburan dibuat dari peruntukan tabung tersebut. Bagi pelaburan simpanan tetap yang lain, pendapatan diambilkira dalam penyata prestasi kewangan.

- (b) Yuran pengajian perlu dibayar setiap semester. Hanya yuran semester yang berkaitan dengan tahun kewangan semasa diambil kira sebagai hasil.
- (c) Hasil sewa diiktiraf apabila hasil itu diperoleh mengikut syarat perjanjian penyewaan.
- (d) Lain-lain hasil diiktiraf apabila sesuatu perkhidmatan itu telah diberikan.

2.7 Peruntukan Hutang Ragu

Peruntukan dibuat bagi hutang ragu dan hutang lapuk berdasarkan kepada penyemakan akhir tahun ke atas hutang lama akaun penghutang dan pelbagai penghutang dimana kutipan balik diragui atau amat tipis mengikut dasar yang diluluskan oleh pihak berkuasa kewangan UMS.

Mulai tahun 2008, UMS telah melaksanakan polisi hutang ragu seperti berikut: -

Tempoh hutang melebihi satu tahun sehingga tiga tahun	Tiada peruntukan dibuat
Tempoh hutang melebihi tiga tahun	Peruntukan 100% dibuat
Tempoh hutang melebihi lima tahun	Hapuskira

2.8 Hartanah dan Peralatan

- (i) Hartanah dan peralatan dinyatakan pada kos setelah ditolak susut nilai terkumpul dan rosot nilai terkumpul, jika ada.

Kos cukai barang dan perkhidmatan (GST) bagi pembelian hartanah dan peralatan tidak diambilkira sebagai kos hartanah dan peralatan.

Penilaian semula hartanah dilaksanakan mengikut keperluan.

- (ii) Hartanah dan peralatan menurut Pekeliling Bendahari Bil.2/2017 Garis Panduan Pengurusan Aset Alih (GPPA) Universiti Malaysia Sabah Versi 2017 didefinisikan sebagai barang-barang tak luak yang mempunyai tempoh penggunaan ekonomik lebih daripada satu (1) tahun yang bernilai RM3,000 atau lebih setiap unit kecuali hartanah dan peralatan yang diperolehi daripada Islamic Development Bank (IDB).

Mulai tahun 2005, definisi ini tidak termasuk perabot, permaidani, langsir, pinggan mangkuk dan seumpamanya walau apa pun kos perolehan asalnya.

Mulai tahun 2009 definisi ini tidak termasuk perisian komputer dan seumpamanya walau apa pun kos perolehan asalnya.

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

2. DASAR PERAKAUNAN (SAMB.)

- (iii) Susut nilai hartanah dan peralatan tahunan dikira berdasarkan kaedah garis lurus ke atas anggaran hayat kegunaan hartanah dan peralatan berkenaan. Mulai tahun 2002, susut nilai dikenakan penuh bagi bangunan, infrastruktur dan kemudahan berdasarkan nilai yang disahkan pada penghujung tahun kewangan. Susut nilai kenderaan, kelengkapan dan peralatan dikira mengikut tarikh pengesahan hartanah dan peralatan tersebut. Kadar susut nilai tahunan adalah seperti berikut:

Tanah (milik pajakan)	:	Mengikut tempoh pajakan
Infrastruktur dan Kemudahan	:	5%
Bangunan	:	2%
Kabin	:	5%
Kenderaan	:	20%
Kelengkapan dan Peralatan	:	20%

- (iv) Tanah-tanah yang diduduki oleh UMS daripada Pesuruhjaya Tanah Persekutuan secara sewaan diiktiraf sebagai hartanah dan peralatan pada tahun semasa disebabkan perjanjian pajakan selama 99 tahun telah dimuktamadkan dan UMS mempunyai hak untuk menduduki, mengguna, mengawal, mengurus, mengoperasi, menyelenggara, membangun dan mengubahsuai apa-apa berkaitan tanah.
- (v) Nilai dibawa bagi hartanah dan peralatan telah dinilai untuk rosot nilai apabila terdapat petunjuk hartanah dan peralatan tersebut berkemungkinan rosot nilai. Rosot nilai diukur dengan membandingkan nilai hartanah dan peralatan dibawa dengan jumlah yang boleh diterima bagi hartanah dan peralatan tersebut. Sebarang rosot nilai dikenakan kepada penyata pendapatan dengan serta merta.
- (vi) Mulai tahun 2006, jika terdapat tanda rosot nilai pada hartanah dan peralatan nilai dibawa untuk hartanah dan peralatan tersebut akan dinilai semula dan seterusnya diturunkan kepada nilai yang boleh dicapai.

2.9 Hartanah Pelaburan

- (i) Hartanah Pelaburan terdiri daripada harta yang dipegang bagi mendapatkan pulangan sewa atau untuk kenaikan modal atau kedua-duanya. Pengiktirafan awal bagi hartanah pelaburan yang diperolehi melalui urus niaga pertukaran adalah diiktiraf pada harga kos. Perolehan hartanah pelaburan melalui urus niaga bukan pertukaran diukur pada nilai saksama pada tarikh pemerolehan.
- (ii) Susulan kepada pengiktirafan awal, hartanah pelaburan dinyatakan sebagai kos tolak susut nilai terkumpul dan kerugian rosot nilai terkumpul (jika ada). Susut nilai dikira menggunakan kaedah garis lurus mengikut anggaran usia guna aset tersebut. Hartanah pelaburan berkaitan tanah pegangan bebas tidak diperuntukkan susut nilai. Caj susut nilai diiktiraf di dalam Penyata Prestasi Kewangan.

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

2. DASAR PERAKAUNAN (SAMB.)

2.9 Hartanah Pelaburan (SAMB.)

- (iii) Hartanah pelaburan dinyahiktiraf sama ada aset tersebut telah dilupuskan atau tidak lagi digunakan secara tetap dan tiada manfaat ekonomi masa hadapan atau potensi perkhidmatan dijangkakan daripada pelupusannya. Untung atau rugi daripada pelupusan hartanah pelaburan diiktiraf pada amaun bersih dalam Penyata Prestasi Kewangan di dalam tempoh hartanah tersebut dinyahiktiraf.
- (iv) Kadar susut nilai bagi bangunan yang diklasifikasi sebagai hartanah pelaburan seperti dalam Nota 4 adalah pada kadar dua peratus (2 %).

2.10 Pajakan

- (i) Pajakan kewangan/ sewa beli

Pajakan kewangan/ sewa beli bagi hartanah dan peralatan di mana UMS menanggung keseluruhan faedah di samping risiko pemilikan aset dikategorikan sebagai pajakan kewangan/ sewa beli.

Pajakan kewangan/ sewa beli dimodalkan pada permulaan pajakan/ sewa beli pada nilai faedah terendah di antara nilai wajar hartanah yang dipajakkan/ sewa beli atau nilai semasa pembayaran pajakan/ sewa beli minima.

Setiap bayaran pajakan/ sewa beli diagihkan di antara liabiliti dengan caj kewangan untuk mendapatkan kadar tetap di atas baki kewangan tertunggak. Tanggungjawab sewa yang dialami, ditolak caj kewangan, dimasukkan ke dalam pinjaman. Elemen faedah untuk pajakan kewangan/ sewa beli dicajkan kepada penyata kewangan sepanjang tempoh pajakan/ sewa beli.

Hartanah dan peralatan yang diperolehi dengan cara pajakan kewangan/ sewa beli disusut nilai mengikut jangka hayat guna aset tersebut.

- (ii) Pajakan Operasi

Pajakan di mana keseluruhan faedah dan risiko pemilikan aset ditanggung oleh pemajak dikategorikan sebagai pajakan operasi. Pembayaran pajakan operasi (selepas ditolak sebarang bentuk insentif yang diterima oleh pemajak) dicajkan dalam penyata prestasi kewangan berdasarkan kadar garis lurus sepanjang tempoh pajakan tersebut.

2.11 Aset Hidup

Aset hidup UMS adalah bertujuan untuk aktiviti pengajaran dan penyelidikan. Hasil dan kos aset hidup diiktiraf sebagai pendapatan dan perbelanjaan di dalam penyata prestasi kewangan pada tahun semasa.

2.12 Pembinaan Dalam Kemajuan

Pembinaan dalam kemajuan dinilai mengikut kos pembinaan (peringkat pembayaran) atau pembekalan peralatan yang masih belum disempurnakan pada akhir tahun kewangan dan susut nilai tidak dikenakan ke atas kerja-kerja dalam kemajuan.

Kos pembinaan/ belian akan dipindahkan ke dalam hartanah dan peralatan apabila;

- (a) Sijil Perakuan Siap Kerja dikeluarkan dan manfaat ekonomi telah diperolehi daripada penggunaan hartanah dan peralatan tersebut.
- (b) Perakuan bekalan peralatan disempurnakan.

Sebarang bayaran tambahan akan diakaunkan terus kepada hartanah dan peralatan berkenaan.

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

2. DASAR PERAKAUNAN (SAMB.)

2.13 Tunai dan Kesetaraan Tunai

Penyata aliran tunai telah disediakan menggunakan kaedah tak langsung. Tunai dan Kesetaraan Tunai termasuk tunai di bank dan dalam tangan dan simpanan tetap dengan bank berlesen dan institusi kewangan yang sedia ditukar kepada amaun tunai yang diketahui dan tertakluk kepada risiko perubahan nilai yang tidak ketara.

2.14 Manfaat Pekerja

Manfaat pekerja berkenaan bayaran upah, gaji, bonus dan gantian cuti rehat dikira atas dasar tanpa diskaun dan diiktiraf sebagai perbelanjaan dalam tahun di mana perkhidmatan berkaitan diberikan oleh pekerja.

Manfaat pekerja yang akan dibayar selepas persaraan diiktiraf dalam Penyata Prestasi Kewangan Tahun Semasa sebagai perbelanjaan manfaat pekerja dan di dalam Penyata Kedudukan Kewangan diiktiraf secara akrual sebagai liabiliti yang dikenali sebagai manfaat kakitangan.

Jenis peruntukan manfaat kakitangan yang diiktiraf secara akrual adalah bayaran gantian cuti rehat, ganjaran dan manfaat perubatan pasca persaraan. Pengiraan peruntukan dibuat berdasarkan kaedah penilaian aktuari.

Keuntungan atau kerugian atas penilaian aktuari diiktiraf dalam Penyata Prestasi Kewangan dalam tempoh kewangan di mana ia berlaku sepenuhnya.

2.15 Polisi Pengurusan Risiko Kewangan

Pengurusan risiko kewangan Universiti adalah memastikan risiko kewangan diminimakan supaya Universiti mempunyai sumber-sumber kewangan yang mencukupi untuk menjalankan operasinya.

Risiko-risiko kewangan Universiti terdiri daripada:

(i) Risiko Kecairan dan Aliran Tunai

Universiti menguruskan aliran tunai bagi memastikan kesemua keperluan pembayaran dipenuhi dan pengurusan kecairan yang diamalkan adalah simpanan tetap boleh ditukar kepada tunai pada bila-bila masa mengikut keperluan.

(ii) Risiko Kredit

(a) Risiko kredit adalah risiko kerugian kewangan daripada kegagalan mematuhi akujanji oleh pihak yang mempunyai kontrak dengan Universiti. Universiti terdedah kepada risiko kredit terutamanya terhadap penghutang.

(b) Risiko kredit ditentukan oleh pihak pengurusan yang menetapkan polisi, penilaian serta mengambil tindakan yang bersesuaian.

2.16 Transaksi Mata Wang Asing

Urus niaga dalam mata wang asing pada mulanya dicatatkan dalam Ringgit Malaysia pada kadar pertukaran yang berkuat kuasa pada tarikh transaksi. Pada setiap tarikh penyata kedudukan kewangan, pertukaran mata wang asing bagi item monetari diterjemahkan ke dalam Ringgit Malaysia pada kadar pertukaran yang berkuatkuasa pada tarikh berkenaan. Item bukan monetari pada permulaannya didominasi dalam mata wang asing, yang dibawa pada kos sejarah diterjemahkan menggunakan kadar sejarah pada tarikh pengambilalihan. Semua perbezaan kadar pertukaran diiktiraf dalam penyata prestasi kewangan.

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

2. DASAR PERAKAUNAN (SAMB.)

2.17 Instrumen Kewangan

Aset Kewangan

Aset kewangan diiktiraf dalam penyata kedudukan kewangan apabila Kumpulan dan Universiti menjadi pihak kepada peruntukan kontrak instrumen.

Pada awal pengiktirafan, aset kewangan adalah diukur pada nilai saksama, termasuk kos urusniaga untuk aset kewangan yang tidak diukur pada nilai saksama menerusi lebihan atau kurangan, yang terlibat secara langsung di dalam menerbitkan aset kewangan.

Selepas pengiktirafan awal, aset kewangan akan dikelaskan kepada salah satu daripada empat kategori aset kewangan iaitu aset kewangan diukur pada nilai saksama menerusi lebihan atau kurangan, pinjaman dan belum terima, pelaburan dipegang hingga matang dan aset kewangan sedia untuk dijual.

Pembelian atau penjualan aset kewangan yang memerlukan penyerahan aset dalam tempoh masa yang ditetapkan oleh peraturan atau konvensyen di dalam pasaran akan diiktiraf pada tarikh transaksi itu dibuat, iaitu tarikh di mana Kumpulan membuat komitmen untuk membeli atau menjual aset tersebut.

Kumpulan hanya mempunyai kategori aset kewangan seperti berikut:

(i) Pinjaman dan Belum Terima

Pinjaman dan belum terima adalah aset kewangan bukan derivatif dengan bayaran tetap atau boleh ditentukan yang tidak disebut harga dalam pasaran aktif. Selepas pengukuran awal, aset kewangan tersebut kemudiannya diukur pada kos dilunaskan menggunakan kaedah faedah berkesan dan ditolak rosot nilai. Kos dilunaskan dikira dengan mengambil kira apa-apa diskaun atau premium atas pembelian aset tersebut serta yuran atau kos yang merupakan sebahagian daripada kadar faedah berkesan. Kerugian yang timbul daripada kemerosotan nilai diiktiraf dalam lebihan atau kurangan.

(ii) Rosot Nilai Aset Kewangan

Pada akhir setiap tempoh pelaporan, Kumpulan akan menilai sama ada terdapat sebarang bukti objektif bahawa aset kewangan perlu untuk dirosot nilai. Bukti objektif termasuk:

- (a) kesukaran kewangan yang ketara oleh pemimpin;
- (b) pembayaran tertunggak;
- (c) kemungkinan bahawa peminjam akan mufis; atau
- (d) data yang menunjukkan bahawa terdapat penurunan di dalam anggaran aliran tunai masa depan.

Bagi kategori aset kewangan yang diukur pada kos dilunaskan, jika tiada bukti objektif wujud bagi individu yang ketara, maka semua aset dalam kumpulan yang mempunyai ciri-ciri risiko yang serupa tidak kira sama ada ia ketara atau tidak, akan dinilai secara kolektif untuk menentukan sama ada ia perlu dibuat rosot nilai.

Kerugian rosot nilai, berhubung dengan aset kewangan yang diukur pada kos dilunaskan, diukur sebagai perbezaan di antara nilai dibawa aset berkenaan dan nilai semasa anggaran aliran tunai yang didiskaunkan pada kadar faedah berkesan yang asal. Nilai dibawa aset tersebut akan dikurangkan melalui penggunaan akaun elaun. Sebarang kerugian rosot nilai diiktiraf dalam lebihan atau kurangan dengan serta-merta. Jika, dalam tempoh kemudiannya, sebarang amaun kerugian rosot nilai menurun, kerugian rosot nilai yang diiktiraf sebelumnya akan dibalikkan secara langsung dalam akaun elaun. Pembalikkan ini diiktiraf dalam lebihan atau kurangan dengan serta-merta.

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

2. DASAR PERAKAUNAN (SAMB.)

2.17 Instrumen Kewangan

(iii) Penyahiktirafan Aset Kewangan

Aset kewangan dinyahiktiraf apabila hak kontrak untuk aliran tunai daripada aset kewangan tersebut tamat tempoh atau diselesai serta Kumpulan telah memindahkan risiko dan ganjaran pemilikan aset kewangan yang ketara kepada pihak lain.

Pada penyahiktirafan aset kewangan secara keseluruhannya, perbezaan di antara nilai dibawa dan jumlah pertimbangan diterima serta sebarang keuntungan atau kerugian kumulatif adalah diiktiraf dalam lebihan atau kurangan dalam tempoh penyahiktirafan.

Liabiliti Kewangan

Liabiliti kewangan diiktiraf dalam penyata kedudukan kewangan apabila Kumpulan menjadi pihak kepada peruntukan kontrak instrumen.

Pada pengiktirafan awal, liabiliti kewangan adalah diukur pada nilai saksama, termasuk kos urus niaga untuk liabiliti kewangan tidak diukur pada nilai saksama menerusi lebihan atau kurangan, yang terlibat secara langsung di dalam menerbit liabiliti kewangan.

Selepas pengiktirafan awal, liabiliti kewangan dikelaskan kepada salah satu daripada dua kategori iaitu liabiliti kewangan diukur pada nilai saksama menerusi lebihan atau kurangan, dan pinjaman dan belum bayar.

Kumpulan hanya mempunyai kategori liabiliti kewangan seperti berikut:

(i) Pinjaman dan Belum Bayar

Selepas pengiktirafan awal, pinjaman dan belum bayar adalah diukur pada kos dilunaskan menggunakan kaedah faedah berkesan. Keuntungan atau kerugian diiktiraf di dalam lebihan atau kurangan apabila liabiliti kewangan dinyahiktiraf atau dirosot nilai.

Kaedah faedah berkesan adalah kaedah untuk mengira kos dilunaskan liabiliti kewangan dan untuk memperuntukan perbelanjaan faedah ke atas tempoh yang berkaitan. Kadar faedah berkesan adalah kadar diskaun anggaran pembayaran tunai masa depan yang tepat menerusi jangka hayat liabiliti kewangan atau, apabila sesuatu, tempoh yang lebih singkat, dengan nilai dibawa liabiliti kewangan tersebut.

(ii) Penyahiktirafan Liabiliti Kewangan

Liabiliti Kewangan dinyahiktiraf apabila obligasi yang dinyatakan dalam kontrak telah dilepaskan, dibatalkan atau tamat hayat.

Sebarang perbezaan di antara nilai dibawa liabiliti kewangan yang dinyahiktiraf dan pertimbangan dibayar adalah diiktiraf di dalam lebihan atau kurangan dalam tempoh penyahiktirafan.

2.18 Peruntukan Liabiliti

Peruntukan bagi liabiliti diiktiraf apabila Kumpulan mempunyai obligasi kini hasil daripada peristiwa lampau dan adalah berkemungkinan bahawa aliran keluar sumber yang mengandungi manfaat ekonomi atau potensi perkhidmatan yang diperlukan untuk menyelesaikan obligasi tersebut dan jumlah anggaran yang munasabah boleh dibuat.

Peruntukan dikaji semula pada setiap tarikh penyata kedudukan kewangan dan diselaraskan untuk menggambarkan anggaran semasa yang terbaik. Di mana kesan nilai masa wang adalah material, jumlah peruntukan adalah nilai kini perbelanjaan yang dijangka akan diperlukan untuk menyelesaikan obligasi tersebut.

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

2. DASAR PERAKAUNAN (SAMB.)

2.19 Muhibah

Muhibah dikira pada kos ditolak pelunasan terkumpul dan kerugian kemerosotan terkumpul, jika ada. Pelunasan diiktiraf dalam untung atau rugi atas kaedah garis lurus sepanjang tempoh 10 tahun.

Di bawah kaedah pembelian, apa-apa lebihan kos penyatuan perniagaan ke atas kepentingan Kumpulan dalam nilai saksama bersih aset, liabiliti dan liabiliti luar jangka yang dikenalpasti, diiktiraf sebagai Muhibah.

Di mana jumlah yang terakhir melebihi jumlah bekas, selepas penilaian semula, lebihan tersebut mewakili keuntungan lebihan belian (muhibah negatif) dan diiktiraf dalam keuntungan atau kerugian dengan segera.

Muhibah timbul daripada pengambilalihan akaun ekuiti direkodkan sebagai sebahagian daripada nilai bawaan pada tarikh pengambilalihan. Kumpulan menyesuaikan bahagian keuntungan atau kerugian selepas pengambilalihan untuk menjelaskan pelunasan muhibah.

2.20 Maklumat Bajet

Bajet tahunan disediakan pada asas tunai. Memandangkan penyata kewangan disediakan menggunakan asas akrual, maka satu Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar didedahkan secara berasingan. Penyata ini telah disediakan menggunakan asas penyediaan bajet tahunan dan hanya merujuk kepada bajet mengurus sahaja.

Jumlah bajet hanya dibentangkan bagi pihak UMS sahaja dan tidak mengambilkira bajet entiti yang dikawal kerana ia tidak perlu didedahkan kepada pihak luar. Jumlah bajet ini telah diluluskan oleh Lembaga Pengurusan Universiti (LPU).

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

3. HARTANAH DAN PERALATAN MENGIKUT KUMPULAN WANG – KUMPULAN

TAHUN 2023

Jenis Aset	Dipindahkan				Susut nilai				Susut nilai				Susut nilai				Nilai Bersih 31.12.2023
	Kos Pada 1.1.2023	Tambahan Kos	Dari Pembinaan Dalam Kemajuan		Pelupusan / Hapuskira	Pelarasan	Kos Pada 31.12.2023	Susut nilai Terkumpul 1.1.2023	Tambahan Susut Nilai	Pelupusan / Hapuskira	Pelarasan	Susut nilai Terkumpul 31.12.2023					
	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM			
3.1 Kumpulan Wang Pembangunan																	
Tanah (Milik Pajakan)	25,331,583	-	-	-	-	-	25,331,583	2,284,650	282,133	-	-	2,566,783	-	22,764,800			
Infrastruktur dan Kemudahan	538,238,151	275,302	-	-	-	-	538,513,453	503,439,821	9,308,899	-	-	512,748,720	-	25,764,733			
Bangunan	2,307,189,373	10,513	-	-	-	-	2,307,199,886	731,487,732	49,982,119	-	-	781,469,851	-	1,525,730,035			
Kenderaan	3,401,780	-	-	-	-	-	3,401,780	3,238,335	93,683	-	-	3,332,018	-	69,762			
Alat Kelengkapan dan Peralatan Pengajaran	253,966,553	6,577,647	-	-	(4,615,978)	(3,950)	255,924,272	228,497,137	9,239,849	(4,615,481)	(65)	233,121,440	-	22,802,832			
Jumlah	3,128,127,440	6,863,462	-	-	(4,615,978)	(3,950)	3,130,370,974	1,468,947,675	68,906,683	(4,615,481)	(65)	1,533,238,812	1,597,132,162				
3.2 Kumpulan Wang Pengurusan																	
Tanah (Milik Pajakan)	3,035,662,186	-	-	-	-	-	3,035,662,186	346,805,660	49,478,631	-	-	396,284,291	2,639,377,895				
Tanah (Konsesi)	224,237,251	-	-	-	-	-	224,237,251	24,973,377	3,684,491	-	-	28,657,868	195,579,383				
Infrastruktur dan Kemudahan	4,789,413	-	-	-	-	-	4,789,413	3,468,202	361,885	-	-	3,830,087	959,326				
Bangunan	139,124,065	-	-	-	-	-	139,124,065	49,573,458	2,798,101	-	-	52,371,559	86,752,506				
Kenderaan	19,255,083	-	-	-	(290,317)	-	18,964,766	18,688,357	291,780	(290,315)	-	18,689,822	274,944				
Alat Kelengkapan dan Peralatan Pengajaran	105,328,577	2,042,774	-	-	(3,880,186)	-	103,491,165	98,651,883	2,813,744	(3,875,843)	-	97,589,784	5,901,381				
Jumlah	3,528,396,575	2,042,774	-	-	(4,170,503)	-	3,526,268,846	542,160,937	59,428,632	(4,166,158)	-	597,423,411	2,928,845,435				
3.3 Lain-lain Kumpulan Wang																	
Infrastruktur dan Kemudahan	956,803	280,000	-	-	-	-	1,236,803	49,346	49,101	-	-	98,447	1,138,356				
Bangunan	12,214,660	759,123	139,803	-	-	-	13,113,586	299,937	255,885	-	-	555,822	12,557,764				
Kenderaan	4,539,746	7,431,841	-	-	-	-	11,971,587	3,216,494	664,309	-	-	3,880,803	8,090,784				
Alat Kelengkapan dan Peralatan Penyelidikan	20,775,292	2,712,703	-	-	(239,328)	-	23,248,667	13,847,244	2,629,012	(235,868)	-	16,240,388	7,008,279				
Jumlah	38,486,501	11,183,667	139,803	-	(239,328)	-	49,570,643	17,413,021	3,598,307	(235,868)	-	20,775,460	28,795,183				
Jumlah Keseluruhan Aset	6,695,010,516	20,089,903	139,803	-	(9,025,809)	(3,950)	6,706,210,463	2,028,521,633	131,933,622	(9,017,507)	(65)	2,151,437,683	4,554,772,780				

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

3. HARTANAH DAN PERALATAN MENGIKUT KUMPULAN WANG – KUMPULAN

TAHUN 2022

Jenis Aset	Kos Pada 1.1.2022	Tambahan Kos	Dipindahkan Dari Perbinaan Dalam Kemajuan	Pelupusan / Hapuskira	Pelarasan	Kos Pada 31.12.2022	Susut nilai Terkumpul 1.1.2022	Tambahan Susut Nilai	Pelupusan / Hapuskira	Pelarasan	Susut nilai Terkumpul 31.12.2022	Nilai Bersih 31.12.2022
	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM
3.1 Kumpulan Wang Pembangunan												
Tanah (Milik Pajak)	25,331,583	-	-	-	-	25,331,583	2,002,514	282,136	-	-	2,284,650	23,046,933
Infrastruktur dan Kemudahan	538,238,151	-	-	-	-	538,238,151	496,218,636	7,221,185	-	-	503,439,821	34,798,330
Bangunan	2,307,189,373	-	-	-	-	2,307,189,373	685,343,629	46,144,103	-	-	731,487,732	1,575,701,641
Kenderaan	3,401,780	-	-	-	-	3,401,780	3,057,960	180,375	-	-	3,238,335	183,445
Alat Kelengkapan dan Peralatan	245,502,390	9,081,869	77,070	(694,776)	-	253,966,553	221,091,162	8,100,731	(694,756)	-	228,497,137	25,469,416
Pengaliran												
Jumlah	3,119,663,277	9,081,869	77,070	(694,776)	-	3,128,127,440	1,407,713,901	61,928,530	(694,756)	-	1,468,947,675	1,659,179,765
3.2 Kumpulan Wang Pengurusan												
Tanah (Milik Pajak)	3,035,662,186	-	-	-	-	3,035,662,186	297,327,029	49,478,631	-	-	346,805,660	2,688,856,526
Tanah (Konsesi)	224,237,251	-	-	-	-	224,237,251	21,288,887	3,684,490	-	-	24,973,377	199,263,874
Infrastruktur dan Kemudahan	4,789,413	-	-	-	-	4,789,413	3,230,983	237,219	-	-	3,468,202	1,321,211
Bangunan	139,104,085	19,980	-	-	-	139,124,065	46,788,911	2,784,547	-	-	49,573,458	89,550,607
Kenderaan	19,240,583	14,500	-	-	-	19,255,083	18,164,656	523,701	-	-	18,688,357	566,726
Alat Kelengkapan dan Peralatan	106,478,848	2,008,241	-	(3,158,512)	-	105,328,577	98,725,412	3,084,873	(3,158,402)	-	98,651,883	6,676,694
Pengaliran												
Jumlah	3,529,512,366	2,042,721	-	(3,158,512)	-	3,528,396,575	485,525,878	59,793,461	(3,158,402)	-	542,160,937	2,986,235,638
3.3 Lain-lain Kumpulan Wang												
Bangunan	3,874,036	512,392	8,792,535	(7,500)	-	13,171,463	141,580	209,203	(1,500)	-	349,283	12,822,180
Kenderaan	3,490,946	1,048,800	-	-	-	4,539,746	2,957,070	259,424	-	-	3,216,494	1,323,252
Alat Kelengkapan dan Peralatan	16,052,635	4,802,690	-	(80,033)	-	20,775,292	11,469,860	2,457,411	(80,027)	-	13,847,244	6,928,048
Penyelidikan												
Jumlah	23,417,617	6,363,882	8,792,535	(87,533)	-	38,486,501	14,568,510	2,926,038	(81,527)	-	17,413,021	21,073,480
Jumlah Keseluruhan Aset	6,672,593,260	17,488,472	8,869,605	(3,940,821)	-	6,695,010,516	1,907,808,289	124,648,029	(3,934,685)	-	2,028,521,633	4,666,488,863

NOTA:

Tanah konsesi dalam Kumpulan Wang Pengurusan dengan keluasan 59.94 ekar (24.26 ha) bernilai RM224,237,251 dipindahmilik kepada Pesuruhjaya Tanah Persekutuan berkuatkuasa 8 November 2017 bagi pembangunan Hospital Pengajar UMS (HUMS).

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

3. HARTANAH DAN PERALATAN MENGIKUT KUMPULAN WANG – UNIVERSITI

TAHUN 2023

Jenis Aset	Dipindahkan										Susut nilai Terkumpul 31.12.2023	Pelupusan / Hapuskira	Pelarasan	Susut nilai Terkumpul 31.12.2023	Nilai Bersih 31.12.2023
	Kos Pada 1.1.2023	Tambahan Kos	Dipindahkan Dari Pembinaan Dalam Kemajuan	Pelupusan / Hapuskira	Pelarasan	Kos Pada 31.12.2023	Susut nilai Terkumpul 1.1.2023	Tambahan Susut Nilai	Pelupusan / Hapuskira	RM	RMB	RMB	RMB	RMB	RMB
3.1 Kumpulan Wang Pembangunan															
Tanah (Milik Pajak)	25,331,583	-	-	-	-	25,331,583	2,284,650	282,133	-	-	-	-	-	2,566,783	22,764,800
Infrastruktur dan Kemudahan	538,238,151	275,302	-	-	-	538,513,453	503,439,821	9,308,899	-	-	-	-	-	512,748,720	25,764,733
Bangunan	2,307,189,373	10,513	-	-	-	2,307,199,886	731,487,732	49,982,119	-	-	-	-	-	781,469,851	1,525,730,035
Kenderaan	3,401,780	-	-	-	-	3,401,780	3,238,335	93,683	-	-	-	-	-	3,332,018	69,762
Alat Kelengkapan dan Peralatan	253,966,553	6,577,647	-	(4,615,978)	(3,950)	255,924,272	228,497,137	9,239,849	(4,615,481)	(65)	233,121,440	(65)	233,121,440	22,802,832	
Jumlah	3,128,127,440	6,863,462	-	(4,615,978)	(3,950)	3,130,370,974	1,468,947,675	68,906,683	(4,615,481)	(65)	1,533,238,812	(65)	1,533,238,812	1,597,132,162	
3.2 Kumpulan Wang Pengurusan															
Tanah (Milik Pajak)	3,035,662,186	-	-	-	-	3,035,662,186	346,805,660	49,478,631	-	-	-	-	-	396,284,291	2,639,377,895
Tanah (Konseksi)	224,237,251	-	-	-	-	224,237,251	24,973,377	3,684,491	-	-	-	-	-	28,657,868	195,579,383
Infrastruktur dan Kemudahan	4,698,048	-	-	-	-	4,698,048	3,448,777	361,306	-	-	-	-	-	3,810,083	887,965
Bangunan	134,234,489	-	-	-	-	134,234,489	48,339,110	2,712,141	-	-	-	-	-	51,051,251	83,183,238
Kenderaan	18,191,598	-	-	(290,317)	-	17,901,281	17,716,240	231,357	(290,315)	-	17,657,282	-	17,657,282	243,999	
Alat Kelengkapan dan Peralatan	102,504,747	2,041,674	-	(3,877,426)	-	100,668,995	95,446,553	2,759,711	(3,875,842)	-	94,330,422	-	94,330,422	6,338,573	
Jumlah	3,519,528,319	2,041,674	-	(4,167,743)	-	3,517,402,250	536,729,717	59,227,637	(4,166,157)	-	591,791,197	-	591,791,197	2,925,611,053	
3.3 Lain-lain Kumpulan Wang															
Infrastruktur dan Kemudahan	956,803	280,000	-	-	-	1,236,803	49,346	49,101	-	-	-	-	-	98,447	1,138,356
Bangunan	12,214,660	759,123	139,803	-	-	13,113,586	299,937	255,885	-	-	-	-	-	555,822	12,557,764
Kenderaan	4,539,746	7,431,841	-	-	-	11,971,587	3,216,494	664,309	-	-	-	-	-	3,880,803	8,090,784
Alat Kelengkapan dan Peralatan	20,775,292	2,712,703	-	(239,328)	-	23,248,667	13,847,244	2,629,012	(235,868)	-	16,240,388	-	16,240,388	7,008,279	
Penyelidikan	38,486,501	11,183,667	139,803	(239,328)	-	49,570,643	17,413,021	3,598,307	(235,868)	-	20,775,460	-	20,775,460	28,795,183	
Jumlah	6,686,142,260	20,088,803	139,803	(9,023,049)	(3,950)	6,697,343,867	2,023,090,413	131,732,627	(9,017,506)	(65)	2,145,805,469	(65)	2,145,805,469	4,551,538,398	

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

3. HARTANAH DAN PERALATAN MENGIKUT KUMPULAN WANG – UNIVERSITI

TAHUN 2022

Jenis Aset	Kos Pada 1.1.2022	Tambahan Kos	Dipindahkan Dari Pembinaan Dalam Kemajuan	Pelupusan / Hapuskira	Pelajaran	Kos Pada 31.12.2022	Susut nilai Terkumpul 1.1.2022	Tambahan Susut nilai	Pelupusan / Hapuskira	Susut nilai Terkumpul 31.12.2022	Nilai Bersih 31.12.2022
	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM
3.1 Kumpulan Wang Pembangunan											
Tanah (Milik Pajak)	25,331,583	-	-	-	-	25,331,583	2,002,514	282,136	-	2,284,650	23,046,933
Infrastruktur dan Kemudahan	538,238,151	-	-	-	-	538,238,151	496,218,636	7,221,185	-	503,439,821	34,798,330
Bangunan	2,307,189,373	-	-	-	-	2,307,189,373	685,343,629	46,144,103	-	731,487,732	1,575,701,641
Kenderaan	3,401,780	-	-	-	-	3,401,780	3,057,960	180,375	-	3,238,335	163,445
Alat Kelengkapan dan Peralatan	245,502,390	9,081,869	77,070	(694,776)	-	253,966,553	221,091,162	8,100,731	(694,756)	228,497,137	25,469,416
Pengajaran											
Jumlah	3,119,663,277	9,081,869	77,070	(694,776)	-	3,128,127,440	1,407,713,901	61,928,530	(694,756)	1,468,947,675	1,659,179,765
3.2 Kumpulan Wang Pengurusan											
Tanah (Milik Pajak)	3,035,662,186	-	-	-	-	3,035,662,186	297,327,029	49,478,631	-	346,805,660	2,688,856,526
Tanah (Konsesi)	224,237,251	-	-	-	-	224,237,251	21,288,887	3,684,490	-	24,973,377	199,263,874
Infrastruktur dan Kemudahan	4,698,048	-	-	-	-	4,698,048	3,213,874	234,903	-	3,448,777	1,249,271
Bangunan	134,214,509	19,880	-	-	-	134,234,489	45,640,522	2,698,588	-	48,339,110	85,895,379
Kenderaan	18,177,098	14,500	-	-	-	18,191,598	17,297,622	418,618	-	17,716,240	475,358
Alat Kelengkapan dan Peralatan											
Pengajaran	103,660,375	2,002,884	-	(3,158,512)	-	102,504,747	95,578,441	3,026,514	(3,158,402)	95,446,553	7,058,194
Jumlah	3,520,649,467	2,037,364	-	(3,158,512)	-	3,519,528,319	480,346,375	59,541,744	(3,158,402)	536,729,717	2,982,798,602
3.3 Lain-lain Kumpulan Wang											
Bangunan	3,874,036	512,392	8,792,535	(7,500)	-	13,171,463	141,580	209,203	(1,500)	349,283	12,822,180
Kenderaan	3,490,946	1,048,800	-	-	-	4,539,746	2,957,070	259,424	-	3,216,494	1,323,252
Alat Kelengkapan dan Peralatan											
Penyelidikan	16,052,635	4,802,690	-	(80,033)	-	20,775,292	11,469,860	2,457,411	(80,027)	13,847,244	6,928,048
Jumlah	23,417,617	6,363,882	8,792,535	(87,533)	-	38,486,501	14,568,510	2,926,038	(81,527)	17,413,021	21,073,480
Jumlah Keseluruhan Aset	6,663,730,361	17,483,115	8,869,605	(3,940,821)	-	6,686,142,260	1,902,628,786	124,396,312	(3,934,685)	2,023,090,413	4,663,051,847

NOTA :

Tanah konsesi dalam Kumpulan Wang Pengurusan dengan keluasan 59.94 ekar (24.26 ha) bernilai RM224,237,251 dipindahmilik kepada Pesuruhjaya Tanah Persekutuan berkuatkuasa 8 November 2017 bagi pembangunan Hospital Pengajar UMS (HUMS).

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

4. HARTANAH PELABURAN - KUMPULAN

	2023 RM	2022 RM
Baki pada 1 Januari	11,506,329	11,745,214
Tambahan kos	-	-
Susut nilai	(238,885)	(238,885)
Baki pada 31 Disember	<u>11,267,444</u>	<u>11,506,329</u>
Hasil sewaan hartanah pelaburan	9,430	6,720
Perbelanjaan operasi langsung daripada hasil sewaan termasuk pembaikan dan penyelenggaraan	80,054	-
Perbelanjaan operasi langsung daripada lain-lain belanja termasuk pembaikan dan penyelenggaraan	301,650	95,038

HARTANAH PELABURAN - UNIVERSITI

	2023 RM	2022 RM
Baki pada 1 Januari	11,506,329	11,745,214
Susut nilai	(238,885)	(238,885)
Baki pada 31 Disember	<u>11,267,444</u>	<u>11,506,329</u>
Hasil sewaan hartanah pelaburan	9,430	6,720
Perbelanjaan operasi langsung daripada hasil sewaan termasuk pembaikan dan penyelenggaraan	80,054	-
Perbelanjaan operasi langsung daripada lain-lain belanja termasuk pembaikan dan penyelenggaraan	301,650	95,038

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

5. PEMBINAAN DALAM KEMAJUAN

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Baki pada 1 Januari	12,606,971	14,971,518	12,606,971	14,971,518
Perbelanjaan dalam tahun semasa	19,797,366	6,505,058	19,797,366	6,505,058
Pindahan / Pelarasan	(224,613)	(8,869,605)	(224,613)	(8,869,605)
Baki pada 31 Disember	32,179,724	12,606,971	32,179,724	12,606,971

6. PELABURAN DALAM SYARIKAT SUBSIDIARI

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Disebutkan pada kos:-				
Saham di dalam syarikat tidak tersiarharga				
Baki pada 1 Januari	-	-	9,279,641	10,607,796
(+) Peningkatan modal berbayar	-	-	-	-
(-) Kerugian / (+) Keuntungan dalam pelaburan	-	-	68,891	(1,328,155)
Baki pada 31 Disember	-	-	9,348,532	9,279,641

NAMA SYARIKAT	NEGARA DITUBUHKAN	KEGIATAN UTAMA	KEPENTINGAN
UMS Investment Holdings Sdn. Bhd.*	Malaysia	Pengurusan Pendidikan (Kampus Luar), Rundingan, Latihan, Pengurusan Majlis (Persidangan, Seminar dan Bengkel)	100%

*Penyata kewangan tidak diaudit oleh Jabatan Audit Negara.

Berikut merupakan syarikat subsidiari kepada UMS Investment Holdings Sdn. Bhd. pada tahun semasa:

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Disebutkan pada kos:-				
Saham di dalam syarikat tidak tersiarharga	-	-	-	-

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

6. PELABURAN DALAM SYARIKAT SUBSIDIARI (SAMB.)

NAMA SYARIKAT	NEGARA DITUBUHKAN	KEGIATAN UTAMA	KEPENTINGAN
Bayu Prima Resources Sdn. Bhd.*	Malaysia	Perkhidmatan pembangunan aktiviti pertanian dan akuakultur	100%
Ulink Property Sdn. Bhd.*	Malaysia	Pembelian, kawalan dan penyelenggaraan hartanah dan bangunan	100%

*Penyata kewangan tidak diaudit oleh Jabatan Audit Negara.

7. PELABURAN DALAM SYARIKAT BERSEKUTU

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Disebutkan pada kos:-				
Saham di dalam syarikat tidak tersiarharga	1,440,843	1,603,971	-	-

NAMA SYARIKAT	NEGARA DITUBUHKAN	KEGIATAN UTAMA	KEPENTINGAN
Ulink Ascot Sdn. Bhd.*	Malaysia	Perkhidmatan latihan institusi pelancongan dan hospitaliti	40%

* Penyata kewangan tidak diaudit oleh Jabatan Audit Negara.

8. PELABURAN JANGKA PANJANG

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Disebutkan pada kos:-				
Saham di dalam syarikat tidak tersiarharga	500,000	500,000	500,000	500,000

Merupakan pelaburan dalam Syarikat Multimedia Technology Enhancement Operations (METEOR), sebuah syarikat yang tidak tersiar harga yang mana pemegang-pemegang sahamnya adalah semua Universiti Awam Malaysia.

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

9. PENGHUTANG

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM Dinyatakan Semula	2023 RM	2022 RM
Amaun Matang Dalam Tempoh 12 Bulan				
Penghutang Pelajar	12,918,485	11,853,264	12,918,485	11,853,264
Penghutang Pembekal	9,242,560	6,964,048	4,911,546	3,394,617
Penghutang Kakitangan	2,745,490	2,354,337	2,745,490	2,354,337
	24,906,535	21,171,649	20,575,521	17,602,218
<i>Tolak: Peruntukan Hutang Ragu</i>	(959,829)	(1,696,694)	(959,829)	(1,489,371)
	23,946,706	19,474,955	19,615,692	16,112,847
Amaun Matang Selepas Tempoh 12 Bulan				
Penghutang Kakitangan	528,023	612,901	528,023	612,901
<i>Tolak: Peruntukan Hutang Ragu</i>	-	-	-	-
	528,023	612,901	528,023	612,901
Baki pada 31 Disember	24,474,729	20,087,856	20,143,715	16,725,748

10. PENGHUTANG PINJAMAN

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Amaun Matang Dalam Tempoh 12 Bulan				
Pinjaman Kenderaan	384,889	299,845	384,889	299,845
Pinjaman Komputer	153,362	104,438	153,362	104,438
	538,251	404,283	538,251	404,283
Amaun Matang Selepas Tempoh 12 Bulan				
Pinjaman Kenderaan	1,537,049	1,241,110	1,537,049	1,241,110
Pinjaman Komputer	253,451	136,953	253,451	136,953
	1,790,500	1,378,063	1,790,500	1,378,063
Baki pada 31 Disember	2,328,751	1,782,346	2,328,751	1,782,346

11. PELBAGAI PENGHUTANG

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM Dinyatakan Semula	2023 RM	2022 RM
Cagaran Dibayar	3,703,614	3,700,086	3,703,614	3,700,086
Pelbagai Penghutang	2,586,757	3,648,247	-	-
Baki pada 31 Disember	6,290,371	7,348,333	3,703,614	3,700,086

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

12. DEPOSIT, TUNAI DI BANK DAN DALAM TANGAN

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Tunai Dalam Tangan	215,811	185,768	212,000	182,799
Tunai Di Bank	98,126,812	95,187,169	96,313,812	93,638,325
Simpanan Tetap	251,455,631	295,838,387	250,232,329	294,639,841
Baki pada 31 Disember	349,798,254	391,211,324	346,758,141	388,460,965

Bagi tujuan penyediaan penyata alir tunai, tunai dan kesetaraan tunai merangkumi yang berikut pada tarikh lembaran imbangan:

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Tunai Dalam Tangan	215,811	185,768	212,000	182,799
Tunai Di Bank	98,126,812	95,187,169	96,313,812	93,638,325
Simpanan Tetap	251,455,631	295,838,387	250,232,329	294,639,841
	349,798,254	391,211,324	346,758,141	388,460,965
Tolak:				
Simpanan tetap dengan tempoh matang melebihi 3 bulan	(1,000,000)	(76,134,972)	(1,000,000)	(76,134,972)
	348,798,254	315,076,352	345,758,141	312,325,993

Simpanan tetap dibuat untuk tempoh 1 hari hingga 3 tahun bergantung kepada keperluan tunai Universiti dan faedah diperolehi pada kadar yang telah ditetapkan. Kadar faedah purata wajaran Universiti adalah 3.96% (2022:2.91%) setahun.

13. TERHUTANG OLEH SUBSIDIARI

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Amaun Matang Dalam Tempoh 12 Bulan				
Terhutang oleh subsidiari	-	-	395,515	-
Amaun Matang Selepas Tempoh 12 Bulan				
Terhutang oleh subsidiari	-	-	-	-
Baki pada 31 Disember	-	-	395,515	-

Amaun terhutang oleh subsidiari adalah tidak bercagar, tidak dikenakan faedah dan ada skim pembayaran semula ditetapkan.

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

14. PEMIUTANG

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Pembekal	12,272,643	10,967,478	11,963,325	10,658,362
Kakitangan	1,005,470	946,071	1,005,470	946,071
Baki pada 31 Disember	13,278,113	11,913,549	12,968,795	11,604,433

15. PELBAGAI PEMIUTANG

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM Dinyatakan Semula	2023 RM	2022 RM
Amaun Matang Dalam Tempoh 12 Bulan				
Pajakan Kewangan	23,721,418	21,531,096	23,721,418	21,531,096
Pelbagai Pemiutang	17,080,055	17,838,131	13,679,247	14,250,514
	40,801,473	39,369,227	37,400,665	35,781,610
Amaun Matang Selepas Tempoh 12 Bulan				
Pajakan Kewangan	75,246,199	80,548,618	75,246,199	80,495,921
	75,246,199	80,548,618	75,246,199	80,495,921
Baki pada 31 Disember	116,047,672	119,917,845	112,646,864	116,277,531

(i) Pajakan Kewangan

Termasuk dalam pelbagai pemiutang UMS adalah pajakan bagi hartanah dan peralatan dengan nilai bawaan RM327,471,823 (2022:RM336,498,859) di bawah pajakan kewangan yang akan tamat dalam tempoh 1 hingga 14 tahun. Pada akhir tempoh pajakan, hartanah dan peralatan tersebut akan dimiliki sepenuhnya oleh UMS tanpa sebarang syarat tambahan. Kadar bayaran pajakan telah ditetapkan sepanjang tempoh pajakan tersebut.

Berikut merupakan jadual pembayaran bagi pajakan kewangan tersebut:

	Bayaran Pajakan Minimum	Faedah	Nilai Semasa Pajakan	Bayaran Pajakan Minimum	Faedah	Nilai Semasa Pajakan
	2023 RM	2023 RM	2023 RM	2022 RM	2022 RM	2022 RM
Kurang 1 Tahun	26,946,127	3,224,709	23,721,418	24,970,896	3,439,800	21,531,096
Antara 1 dan 5 Tahun	44,427,527	12,581,684	31,845,843	44,065,809	13,790,918	30,274,891
Lebih dari 5 Tahun	49,158,483	5,758,126	43,400,357	57,988,390	7,767,360	50,221,030
	120,532,137	21,564,519	98,967,618	127,025,095	24,998,078	102,027,017

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

15. PELBAGAI PEMIUTANG (SAMB.)

(ii) Pajakan Operasi

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Kumpulan Wang Mengurus				
Kurang 1 Tahun	1,404,163	2,334,363	1,404,163	2,334,363
Antara 1 dan 5 Tahun	147,050	195,000	147,050	195,000
Jumlah komitmen pajakan belum bayar	1,551,213	2,529,363	1,551,213	2,529,363

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Kumpulan Wang Asrama				
Kurang 1 Tahun	2,514,306	2,429,066	2,514,306	2,429,066
Antara 1 dan 5 Tahun	3,455,880	4,959,469	3,455,880	4,959,469
Jumlah komitmen pajakan belum bayar	5,970,186	7,388,535	5,970,186	7,388,535

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Kumpulan Wang Amanah				
Kurang 1 Tahun	72,000	55,000	72,000	55,000
Antara 1 dan 5 Tahun	132,000	-	132,000	-
Jumlah komitmen pajakan belum bayar	204,000	55,000	204,000	55,000

16. PELBAGAI CAGARAN

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Cagaran Diterima	2,433,145	4,383,217	2,402,311	4,311,665
Cagaran Prestasi	3,442,238	3,566,755	3,442,238	3,566,755
Baki pada 31 Disember	5,875,383	7,949,972	5,844,549	7,878,420

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

17. HASIL TERTUNDA

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Terimaan Pemberian Kerajaan				
Kumpulan Wang Pembangunan	56,109,900	34,940,000	56,109,900	34,940,000
Kumpulan Wang Penyelidikan	22,042,981	20,819,699	22,042,981	20,819,699
Akaun Amanah dan Tabung	5,568,607	8,757,074	5,568,607	8,757,074
	83,721,488	64,516,773	83,721,488	64,516,773
Pemberian Kerajaan Direalisasi				
Kumpulan Wang Pembangunan	(41,960,444)	(25,854,446)	(41,960,444)	(25,854,446)
Kumpulan Wang Penyelidikan	(14,129,722)	(20,122,006)	(14,129,722)	(20,122,006)
Akaun Amanah dan Tabung	(12,205,721)	(7,936,775)	(12,205,721)	(7,936,775)
	(68,295,887)	(53,913,227)	(68,295,887)	(53,913,227)
Lain-lain Pelarasan				
Kumpulan Wang Pembangunan	-	-	-	-
Kumpulan Wang Penyelidikan	(4,095,822)	-	(4,095,822)	-
Akaun Amanah dan Tabung	(39,810)	-	(39,810)	-
	(4,135,632)	-	(4,135,632)	-
Baki pada 1 Januari				
Kumpulan Wang Pembangunan	33,138,998	24,053,443	33,138,998	24,053,443
Kumpulan Wang Penyelidikan	22,909,111	22,211,418	22,909,111	22,211,418
Akaun Amanah dan Tabung	27,540,820	26,720,522	27,540,820	26,720,522
	83,588,929	72,985,383	83,588,929	72,985,383
UMS Investment Holdings Sdn Bhd	-	-	-	-
Baki pada 31 Disember				
Kumpulan Wang Pembangunan	47,288,454	33,138,997	47,288,454	33,138,997
Kumpulan Wang Penyelidikan	26,726,548	22,909,111	26,726,548	22,909,111
Akaun Amanah dan Tabung	20,863,896	27,540,821	20,863,896	27,540,821
	94,878,898	83,588,929	94,878,898	83,588,929
Hasil Tertunda Jangka Panjang	94,878,898	83,588,929	94,878,898	83,588,929
Baki pada 31 Disember	94,878,898	83,588,929	94,878,898	83,588,929

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

18. KUMPULAN WANG PENGURUSAN

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM Dinyatakan Semula	2023 RM	2022 RM
Pendapatan				
Urus Niaga Bukan Pertukaran	342,119,764	386,215,158	342,119,764	386,215,158
Urus Niaga Pertukaran	4,546,227	5,126,987	2,424	6,432
Pendapatan Lain	5,175,350	4,101,914	2,617,991	2,573,573
	351,841,341	395,444,059	344,740,179	388,795,163
Tolak: Perbelanjaan				
Gaji dan Upahan	163,841,850	151,971,785	162,998,659	150,891,355
Yuran Pengarah	63,300	79,067	-	-
Elaun-elaun Tetap	60,017,101	58,311,816	60,017,101	58,311,816
Sumbangan Berkanun Untuk Kakitangan	28,229,946	26,562,470	28,229,946	26,562,470
Elaun Lebih Masa Kakitangan	2,233,475	1,502,928	2,233,475	1,502,928
Faedah-faedah Kewangan Yang Lain	4,807,276	3,475,360	4,807,276	3,475,360
Jumlah Emolumen	259,192,948	241,903,426	258,286,457	240,743,929
Perbelanjaan Perjalanan dan Sara Hidup	5,780,465	3,914,318	5,731,387	3,879,144
Pengangkutan Barang-barang	112,520	108,170	112,520	108,170
Perhubungan dan Utiliti	26,413,827	21,414,373	26,380,945	21,377,934
Sewaan	2,926,316	2,431,371	2,894,528	2,376,723
Bekalan dan Bahan-bahan Lain	12,780,596	13,663,980	12,742,717	13,246,644
Penyelenggaraan dan Pembaikan	39,970,838	34,798,214	39,916,782	34,739,895
Perkhidmatan Ikhtisas	59,653,402	52,818,761	54,668,042	47,566,837
Jumlah Perkhidmatan dan Bekalan	147,637,964	129,149,187	142,446,921	123,295,347
Perbelanjaan Cuti Belajar	604,183	563,328	604,183	563,328
Pemberian Dalam Negeri	1,757,029	1,543,964	1,757,029	1,543,964
Bayaran Ganjaran	402,512	235,782	402,512	235,782
Bayaran Gantian Cuti Rehat	6,551,076	8,018,641	6,551,076	8,018,641
Jumlah Pemberian dan Kenaan Tetap	9,314,800	10,361,715	9,314,800	10,361,715
Susut nilai	59,439,677	59,793,460	59,227,632	59,541,744
Peruntukan Hutang Ragu	956,765	1,489,371	956,765	1,489,371
Pelbagai Belanja	7,961,587	12,110,378	7,238,895	11,437,044
Jumlah Perbelanjaan Lain	68,358,029	73,393,209	67,423,292	72,468,159
Jumlah Perbelanjaan	484,503,741	454,807,537	477,471,470	446,869,150
Lebih/(Kurang) Pendapatan	(132,662,400)	(59,363,478)	(132,731,291)	(58,073,987)
Pindahan (Dari)/ Ke Kumpulan Wang	194,719,745	(90,203)	194,719,745	(90,203)
Rizab Penilaian Semula	-	-	-	-
Cukai	-	-	-	-
Kepentingan Minoriti	-	-	-	-
Baki Pada 1 Januari	2,689,408,798	2,747,572,988	2,689,408,798	2,747,572,988
	2,751,466,143	2,688,119,307	2,751,397,252	2,689,408,798
Lebih/(Kurang) Berkumpul Semasa				
Syarikat Subsidiari	(68,891)	1,289,491	-	-
Baki pada 31 Disember	2,751,397,252	2,689,408,798	2,751,397,252	2,689,408,798

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

19. KUMPULAN WANG PEMBANGUNAN

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Pendapatan				
Urus Niaga Bukan Pertukaran	41,960,444	25,854,446	41,960,444	25,854,446
Pendapatan Lain	66	-	66	-
	<u>41,960,510</u>	<u>25,854,446</u>	<u>41,960,510</u>	<u>25,854,446</u>
Tolak : Perbelanjaan				
Bekalan dan Bahan-bahan Lain	755,907	135,574	755,907	135,574
Penyelenggaraan dan Pembaikan	551,052	118,685	551,052	118,685
Perkhidmatan Ikhtisas	1,810,922	1,424,469	1,810,922	1,424,469
Jumlah Perkhidmatan dan Bekalan	<u>3,117,881</u>	<u>1,678,728</u>	<u>3,117,881</u>	<u>1,678,728</u>
Susut nilai	68,906,686	61,928,531	68,906,686	61,928,531
Pelbagai Belanja	-	29	-	29
Jumlah Perbelanjaan Lain	<u>68,906,686</u>	<u>61,928,560</u>	<u>68,906,686</u>	<u>61,928,560</u>
Jumlah Perbelanjaan	72,024,567	63,607,288	72,024,567	63,607,288
Lebih/ (Kurang) Pendapatan	(30,064,057)	(37,752,842)	(30,064,057)	(37,752,842)
Pindahan (Dari)/ Ke Kumpulan Wang	(62,999,034)	-	(62,999,034)	-
Rizab Penilaian Semula	-	-	-	-
Baki pada 1 Januari	1,754,147,529	1,791,900,371	1,754,147,529	1,791,900,371
Baki pada 31 Disember	<u>1,661,084,438</u>	<u>1,754,147,529</u>	<u>1,661,084,438</u>	<u>1,754,147,529</u>

20. KUMPULAN WANG PENYELIDIKAN

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Pendapatan				
Urus Niaga Bukan Pertukaran	16,763,222	20,542,763	16,763,222	20,542,763
Urus Niaga Pertukaran	52,504	1,128,897	52,504	1,128,897
Pendapatan Lain	11,353	35,930	11,353	35,930
	<u>16,827,079</u>	<u>21,707,590</u>	<u>16,827,079</u>	<u>21,707,590</u>
Tolak: Perbelanjaan				
Perbelanjaan Perjalanan dan Sara Hidup	1,908,708	880,654	1,908,708	880,654
Perhubungan dan Utiliti	2,161	6,696	2,161	6,696
Sewaan	416,350	391,215	416,350	391,215
Bekalan dan Bahan-bahan Lain	3,486,126	3,452,048	3,486,126	3,452,048
Penyelenggaraan dan Pembaikan	4,662	20,725	4,662	20,725
Perkhidmatan Ikhtisas	10,338,638	12,851,052	10,338,638	12,851,052
Jumlah Perkhidmatan dan Bekalan	<u>16,156,645</u>	<u>17,602,390</u>	<u>16,156,645</u>	<u>17,602,390</u>
Susut nilai	635,488	526,570	635,488	526,570
Pelbagai Belanja	396,998	1,522,001	396,998	1,522,001
Jumlah Perbelanjaan Lain	<u>1,032,486</u>	<u>2,048,571</u>	<u>1,032,486</u>	<u>2,048,571</u>
Jumlah Perbelanjaan	17,189,131	19,650,961	17,189,131	19,650,961
Lebih Pendapatan	(362,052)	2,056,629	(362,052)	2,056,629
Pindahan (Dari)/Ke Kumpulan Wang	-	(3,071)	-	(3,071)
Baki pada 1 Januari	3,078,521	1,024,963	3,078,521	1,024,963
Baki pada 31 Disember	<u>2,716,469</u>	<u>3,078,521</u>	<u>2,716,469</u>	<u>3,078,521</u>

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

21. KUMPULAN WANG ASRAMA

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Pendapatan				
Urus Niaga Bukan Pertukaran	12,543,923	10,093,456	12,543,923	10,093,456
Urus Niaga Pertukaran	-	140	-	140
Pendapatan Lain	99,806	-	99,806	-
	<u>12,643,729</u>	<u>10,093,596</u>	<u>12,643,729</u>	<u>10,093,596</u>
Tolak: Perbelanjaan				
Elaun-elaun Tetap	76,950	49,580	76,950	49,580
Jumlah Emolumen	<u>76,950</u>	<u>49,580</u>	<u>76,950</u>	<u>49,580</u>
Perbelanjaan Perjalanan dan Sara Hidup	54,138	30,463	54,138	30,463
Perhubungan dan Utiliti	925,889	292,523	925,889	292,523
Sewaan	4,590,766	3,137,768	4,590,766	3,137,768
Bekalan dan Bahan-bahan Lain	198,817	57,917	198,817	57,917
Penyelenggaraan dan Pembaikan	2,477,628	1,854,888	2,477,628	1,854,888
Perkhidmatan Ikhtisas	90,900	75,827	90,900	75,827
Jumlah Perkhidmatan dan Bekalan	<u>8,338,138</u>	<u>5,449,386</u>	<u>8,338,138</u>	<u>5,449,386</u>
Pemberian Dalam Negeri	210,776	973,716	210,776	973,716
Jumlah Pemberian dan Kenaan Tetap	<u>210,776</u>	<u>973,716</u>	<u>210,776</u>	<u>973,716</u>
Susut nilai	24,354	34,432	24,354	34,432
Pelbagai Belanja	3,509,738	205,805	3,509,738	205,805
Jumlah Perbelanjaan Lain	<u>3,534,092</u>	<u>240,237</u>	<u>3,534,092</u>	<u>240,237</u>
Jumlah Perbelanjaan	12,159,956	6,712,919	12,159,956	6,712,919
Lebih Pendapatan	483,773	3,380,677	483,773	3,380,677
Pindahan (Dari)/ Ke Kumpulan Wang	16,189	854,005	16,189	854,005
Baki pada 1 Januari	<u>105,397,501</u>	<u>101,162,819</u>	<u>105,397,501</u>	<u>101,162,819</u>
Baki pada 31 Disember	<u>105,897,463</u>	<u>105,397,501</u>	<u>105,897,463</u>	<u>105,397,501</u>

22. KUMPULAN WANG PINJAMAN

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Baki pada 1 Januari/ 31 Disember	<u>4,000,000</u>	<u>4,000,000</u>	<u>4,000,000</u>	<u>4,000,000</u>

Tiada pergerakan dalam Kumpulan Wang Pinjaman disebabkan pembiayaan dan hasil faedah bagi pinjaman kenderaan dan komputer kepada kakitangan UMS direkodkan dalam Kumpulan Wang Pengurusan dan Pendapatan.

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

23. KUMPULAN WANG PENDAPATAN

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Pendapatan				
Urus Niaga Bukan Pertukaran	2,517,768	1,281,483	2,517,768	1,281,483
Urus Niaga Pertukaran	19,157,473	8,917,672	19,157,471	8,917,672
Pendapatan Lain	657,635	668,473	657,635	668,473
	<u>22,332,876</u>	<u>10,867,628</u>	<u>22,332,874</u>	<u>10,867,628</u>
Tolak: Perbelanjaan				
Perhubungan dan utiliti	84,810	-	84,810	-
Bekalan dan Bahan-bahan Lain	-	156,386	-	156,386
Penyelenggaraan dan Pembaikan	638,935	1,318,913	638,935	1,318,913
Perkhidmatan Ikhtisas	391,597	382,466	391,597	382,466
Jumlah Perkhidmatan dan Bekalan	<u>1,115,342</u>	<u>1,857,765</u>	<u>1,115,342</u>	<u>1,857,765</u>
Perbelanjaan Cuti Belajar	-	2,000,000	-	2,000,000
Pemberian Dalam Negeri	9,000,000	12,000,000	9,000,000	12,000,000
Jumlah Pemberian dan Kenaan Tetap	<u>9,000,000</u>	<u>14,000,000</u>	<u>9,000,000</u>	<u>14,000,000</u>
Susut nilai	1,059,148	896,327	1,059,148	896,327
Pelbagai Belanja	213,703	559,669	144,812	1,887,824
Jumlah Perbelanjaan Lain	<u>1,272,851</u>	<u>1,455,996</u>	<u>1,203,960</u>	<u>2,784,151</u>
Jumlah Perbelanjaan	<u>11,388,193</u>	<u>17,313,761</u>	<u>11,319,302</u>	<u>18,641,916</u>
(Kurangan)/Lebih Pendapatan	10,944,683	(6,446,133)	11,013,572	(7,774,288)
Pindahan (Dari)/Ke Kumpulan Wang	(127,020,665)	(365,782)	(127,020,665)	(365,782)
Baki pada 1 Januari	165,242,334	172,054,249	158,924,623	167,064,693
Baki pada 31 Disember	<u>49,166,352</u>	<u>165,242,334</u>	<u>42,917,530</u>	<u>158,924,623</u>

24. AKAUN AMANAH DAN TABUNG

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Pendapatan				
Urus Niaga Bukan Pertukaran	23,122,031	17,587,342	23,122,031	17,587,342
Urus Niaga Pertukaran	14,011,525	12,059,752	14,011,525	12,059,752
Pendapatan Lain	1,865,779	188,999	1,865,779	188,999
	<u>38,999,335</u>	<u>29,836,093</u>	<u>38,999,335</u>	<u>29,836,093</u>
Tolak: Perbelanjaan				
Gaji dan Upahan	-	14,030	-	14,030
Elaun-elaun Tetap	125,647	157,932	125,647	157,932
Faedah Kewangan Yang Lain	5,700	160	5,700	160
Jumlah Emolumen	<u>131,347</u>	<u>172,122</u>	<u>131,347</u>	<u>172,122</u>
Perbelanjaan Perjalanan dan Sara Hidup	1,120,812	535,773	1,120,812	535,773
Pengangkutan Barang-barang	46	480	46	480
Perhubungan dan Utiliti	20,532	18,771	20,532	18,771
Sewaan	2,990,666	1,049,846	2,990,666	1,049,846
Bekalan dan Bahan-bahan Lain	3,324,839	2,520,160	3,324,839	2,520,160
Penyelenggaraan dan Pembaikan	511,163	576,483	511,163	576,483
Perkhidmatan Ikhtisas	15,817,687	11,740,678	15,817,687	11,740,678
Jumlah Perkhidmatan dan Bekalan	<u>23,785,745</u>	<u>16,442,191</u>	<u>23,785,745</u>	<u>16,442,191</u>
Perbelanjaan Cuti Belajar	1,743,951	1,865,350	1,743,951	1,865,350
Pemberian Dalam Negeri	559,667	71,523	559,667	71,523
Jumlah Pemberian dan Kenaan Tetap	<u>2,303,618</u>	<u>1,936,873</u>	<u>2,303,618</u>	<u>1,936,873</u>
Susut nilai	2,118,203	1,707,595	2,118,203	1,707,595
Pelbagai Belanja	412,125	884,125	412,125	884,125
Jumlah Perbelanjaan Lain	<u>2,530,328</u>	<u>2,591,720</u>	<u>2,530,328</u>	<u>2,591,720</u>
Jumlah Perbelanjaan	<u>28,751,038</u>	<u>21,142,906</u>	<u>28,751,038</u>	<u>21,142,906</u>
Lebih Pendapatan	10,248,297	8,693,187	10,248,297	8,693,187
Pindahan (Dari)/ Ke Kumpulan Wang	(4,716,235)	(394,949)	(4,716,235)	(394,949)
Baki pada 1 Januari	106,056,447	97,758,209	106,056,447	97,758,209
Baki pada 31 Disember	<u>111,588,509</u>	<u>106,056,447</u>	<u>111,588,509</u>	<u>106,056,447</u>

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

25. MANFAAT PEKERJA

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Baki pada 1 Januari	67,251,201	60,423,119	67,251,201	60,423,119
Belanja pada tahun semasa	5,754,078	7,303,849	5,754,078	7,303,849
Manfaat diselaraskan (Lebihan)/Kurangan ke atas tanggungan	(782,212)	-	(782,212)	-
Baki pada 31 Disember	<u>72,223,067</u>	<u>67,251,201</u>	<u>72,223,067</u>	<u>67,251,201</u>
Manfaat Pekerja Jangka Pendek	5,046,118	6,136,385	5,046,118	6,136,385
Manfaat Pekerja Jangka Panjang	67,176,949	61,114,816	67,176,949	61,114,816
Baki pada 31 Disember	<u>72,223,067</u>	<u>67,251,201</u>	<u>72,223,067</u>	<u>67,251,201</u>

26. EMOLUMEN

Emolumen yang dinyatakan dalam Penyata Pendapatan adalah termasuk gaji, elaun dan sumbangan berkanun untuk Ahli-ahli Lembaga Pengarah Universiti seperti Nota 33.2

259,401,245	242,125,128	258,494,754	240,965,631
-------------	-------------	-------------	-------------

27. URUS NIAGA BUKAN PERTUKARAN

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Geran Kerajaan	306,689,600	351,537,900	306,689,600	351,537,900
Geran Kerajaan dilunaskan	68,295,887	48,611,793	68,295,887	48,611,793
Pelbagai yuran	55,441,098	53,620,963	55,441,098	53,620,963
Pelbagai denda dan hukuman	2,220,290	987,983	2,220,290	987,983
Pemberian Kerajaan dan lain-lain sumbangan	6,380,277	6,816,009	6,380,277	6,816,009
	<u>439,027,152</u>	<u>461,574,648</u>	<u>439,027,152</u>	<u>461,574,648</u>

28. URUS NIAGA PERTUKARAN

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
	Dinyatakan Semula			
Faedah Diterima	15,616,392	9,792,022	15,566,831	9,753,828
Sewaan	1,602,369	1,370,048	1,602,369	1,370,048
Jualan borang dan pelbagai	2,002,815	705,600	2,002,815	705,600
Pelbagai yuran	10,692,644	11,231,708	6,198,401	6,149,347
Hasil perkhidmatan dan iktisad	7,578,534	2,031,976	7,578,534	2,031,976
Terimaan daripada seminar/persidangan	274,975	2,102,094	274,975	2,102,094
	<u>37,767,729</u>	<u>27,233,448</u>	<u>33,223,925</u>	<u>22,112,893</u>

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

29. PENDAPATAN LAIN

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Pelbagai Pendapatan Lain	2,630,698	1,528,341	73,338	-
Pulangan balik belanja	4,819,272	3,295,061	4,819,272	3,295,061
Pelbagai terimaan	360,019	171,914	360,019	171,914
	7,809,989	4,995,316	5,252,629	3,466,975

30. LIABILITI KONTINGENSI

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Prosiding Timbangtara*	-	17,283,980	-	17,283,980
Baki pada 31 Disember	-	17,283,980	-	17,283,980

* Tiada penerangan lanjut kerana perkara ini masih tertakluk kepada perbicaraan di Mahkamah/Timbangtara

31. ASET KONTINGENSI

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
Tuntutan ke atas kurangan bayaran penyelenggaraan perkhidmatan operasi dan penyelenggaraan sistem mekanikal dan elektrik di bangunan fasa 1A, 1B dan infra UMS	662,234	-	662,234	-
Baki pada 31 Disember	662,234	-	662,234	-

UMS berpendapat pendedahan ke atas sebarang maklumat lanjut tentang perkara tersebut adalah prejudis kepada kepentingan UMS.

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

32. KOMITMEN MODAL

Komitmen bagi UMS pada akhir tahun adalah seperti berikut:

		KUMPULAN		UNIVERSITI	
		2023	2022	2023	2022
		RM	RM	RM	RM
Kumpulan Wang Pengurusan					
Aset		98,188	881,801	98,188	881,801
Bukan Aset		11,641,258	9,617,314	11,641,258	9,617,314
Komitmen Kontrak Bermasa		34,450,048	37,009,071	34,450,048	37,009,071
		46,189,494	47,508,186	46,189,494	47,508,186
Kumpulan Wang Pembangunan					
Aset	32.1	19,394,223	31,811,404	19,394,223	31,811,404
Bukan Aset	32.1	23,798,988	3,241,682	23,798,988	3,241,682
Komitmen Kontrak Bermasa		-	27,500	-	27,500
		43,193,211	35,080,586	43,193,211	35,080,586
Kumpulan Wang Amanah					
Aset		2,938,816	7,579,490	2,938,816	7,579,490
Bukan Aset		4,545,684	5,230,171	4,545,684	5,230,171
Komitmen Kontrak Bermasa		-	-	-	-
		7,484,500	12,809,661	7,484,500	12,809,661
Kumpulan Wang Penyelidikan					
Aset		156,323	405,290	156,323	405,290
Bukan Aset		1,443,627	1,156,082	1,443,627	1,156,082
Komitmen Kontrak Bermasa		-	-	-	-
		1,599,950	1,561,372	1,599,950	1,561,372
Kumpulan Wang Asrama					
Aset		-	-	-	-
Bukan Aset		1,000,209	1,331,750	1,000,209	1,331,750
Komitmen Kontrak Bermasa		1,029,597	1,767,944	1,029,597	1,767,944
		2,029,806	3,099,694	2,029,806	3,099,694
Kumpulan Wang Pendapatan					
Aset		440,765	652,094	440,765	652,094
Bukan Aset		256,402	2,366,178	256,402	2,366,178
Komitmen Kontrak Bermasa		-	-	-	-
		697,167	3,018,272	697,167	3,018,272
Baki pada 31 Disember		101,194,128	103,077,771	101,194,128	103,077,771
Dibenarkan dan dikontrakkan		101,194,128	103,077,771	101,194,128	103,077,771
Baki pada 31 Disember		101,194,128	103,077,771	101,194,128	103,077,771

32.1 Konsesi Hospital

Termasuk dalam amaun komitmen aset dan bukan aset dalam Kumpulan Wang Pembangunan adalah kos pembangunan Hospital Mengajar UMS (HUMS). UMS telah memasuki satu perjanjian konsesi yang ditandatangani di antara Kerajaan Malaysia, Universiti Malaysia Sabah (UMS) dan B.H.O Melati Sdn Bhd pada 3 Jun 2015 untuk membangunkan HUMS. *Construction Commencement Date* telah dipersetujui oleh UMS dan B.H.O Melati Sdn. Bhd. melalui surat konsesi bertarikh 28 November 2017.

Jumlah kos pembangunan fizikal keseluruhan adalah sebanyak RM668 juta. Tempoh Perjanjian Konsesi ini adalah selama 30 tahun termasuk 3 tahun pembangunan hospital.

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

33. TRANSAKSI DENGAN PIHAK BERKAITAN

33.1 Anak Syarikat

	UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM
Pendapatan daripada Syarikat Subsidiari		
Pelbagai Yuran	-	-
Faedah Diterima dan Pendapatan Dari Pelaburan	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>
Perbelanjaan dibayar kepada Syarikat Subsidiari		
Perkhidmatan dan Bekalan	1,048,561	866,731
Pemberian dan Kenaan Tetap	-	-
Perbelanjaan Lain	-	-
	<u>1,048,561</u>	<u>866,731</u>

33.2 Emolumen Dan Elaun Lembaga Pengarah Universiti

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
1. Pengarah Eksekutif				
Gaji	250,467	253,713	250,467	253,713
Elaun-elaun	189,947	156,491	189,947	156,491
Kumpulan Wang Simpanan Pekerja/ Pencen	16,603	35,389	16,603	35,389
Baki pada 31 Disember	<u>457,017</u>	<u>445,593</u>	<u>457,017</u>	<u>445,593</u>

	KUMPULAN		UNIVERSITI	
	2023 RM	2022 RM	2023 RM	2022 RM
2. Pengarah Bukan Eksekutif				
Gaji	151,756	139,226	151,756	139,226
Elaun-elaun	504,648	686,529	504,648	686,529
Kumpulan Wang Simpanan Pekerja/ Pencen	22,229	24,365	22,229	24,365
Baki pada 31 Disember	<u>678,633</u>	<u>850,120</u>	<u>678,633</u>	<u>850,120</u>

34. LIABILITI CUKAI PENDAPATAN

Universiti Malaysia Sabah telah mendapat pengecualian Cukai Pendapatan atas pendapatannya di bawah perenggan 13, Jadual 6, bahagian 1, Akta Cukai Pendapatan 1967 mulai Tahun Taksiran 2002. Pihak Universiti juga telah dapat pengesahan bertulis tentang status cukai bagi tahun-tahun taksiran lain sebelum Tahun Taksiran 2002.

Perbelanjaan cukai pendapatan entiti yang dikawal yang diiktiraf di dalam penyata prestasi kewangan adalah terdiri daripada cukai semasa dan cukai tertunda. Cukai semasa adalah jumlah jangkaan cukai pendapatan yang perlu dibayar berhubung dengan keuntungan yang boleh dicukai bagi tahun semasa dan dikira menggunakan kadar cukai yang telah digubal atau sebahagian besarnya digubal menjelang tarikh pelaporan.

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

34. LIABILITI CUKAI PENDAPATAN (SAMB.)

Cukai yang perlu dibayar ke atas keuntungan boleh dicukai bagi tempoh semasa dan lalu diiktiraf di dalam liabiliti semasa setakat yang tidak terbayar. Jika amaun yang dibayar berkenaan dengan tempoh semasa dan lalu melebihi amaun yang perlu dibayar bagi tempoh-tempoh itu, lebihan tersebut diiktiraf di dalam aset semasa.

Liabiliti dan aset cukai semasa diimbangi hanya apabila syarikat mempunyai hak yang sah disisi undang-undang untuk mengimbangkan amaun dan berhasrat sama ada untuk menyelesaikan pada asas bersih, atau merealisasikan aset dan menyelesaikan liabiliti secara serentak.

Cukai tertunda diperuntukkan menggunakan kaedah liabiliti ke atas perbezaan sementara pada tarikh penyata kedudukan kewangan di antara asas cukai aset dan liabiliti dan nilai dibawa di dalam penyata kewangan. Pada dasarnya, liabiliti cukai tertunda diiktiraf bagi semua perbezaan sementara boleh cukai. Aset cukai tertunda pula diiktiraf bagi perbezaan sementara boleh ditolak, kerugian cukai belum digunakan dan kredit cukai yang tidak digunakan pada tahap di mana ia berkemungkinan bahawa keuntungan boleh dicukai pada masa hadapan boleh digunakan. Cukai tertunda tidak diiktiraf jika perbezaan sementara timbul daripada muhibah atau muhibah negatif atau daripada pengiktirafan awal sesuatu aset atau liabiliti dalam urus niaga yang bukan kombinasi perniagaan dan pada masa urus niaga, tidak menjejaskan keuntungan perakaunan atau keuntungan boleh cukai.

Cukai tertunda dikira pada kadar cukai yang dijangka akan digunakan dalam tempoh di mana aset direalisasikan atau liabiliti diselesaikan, berdasarkan kadar cukai yang telah digubal atau digubal sebahagian besarnya pada tarikh pelaporan. Cukai tertunda diiktiraf di dalam penyata prestasi kewangan, kecuali apabila ia timbul daripada urus niaga yang diiktiraf secara langsung dalam ekuiti, di mana cukai tertunda juga diiktiraf secara langsung dalam ekuiti, atau apabila ia timbul daripada kombinasi perniagaan yang merupakan pengambilalihan, dalam mana cukai tertunda dimasukkan ke dalam muhibah yang terhasil dan muhibah negatif.

35. TRANSAKSI MATA WANG ASING

Urus niaga dalam mata wang asing pada mulanya dicatatkan dalam Ringgit Malaysia pada kadar pertukaran yang berkuat kuasa pada tarikh transaksi. Pada setiap tarikh penyata kedudukan kewangan, pertukaran mata wang asing bagi item monetari diterjemahkan ke dalam Ringgit Malaysia pada kadar pertukaran yang berkuat kuasa pada tarikh berkenaan. Item bukan monetary pada permulaannya didominasi dalam mata wang asing, yang dibawa pada kos sejarah diterjemahkan menggunakan kadar sejarah pada tarikh pengambilalihan. Semua perbezaan kadar pertukaran diiktiraf dalam penyata prestasi kewangan

36. KADAR TUKARAN ASING

Kadar tukaran asing prinsipal yang digunakan untuk setiap unit tukaran asing adalah seperti berikut:

Dollar Amerika Syarikat

UNIVERSITI	
2023	2022
RM	RM

4.590

4.390

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN 31 DISEMBER 2023

37. NOTA BAGI PENYATA PERBANDINGAN BAJET DAN SEBENAR

Bajet UMS telah diluluskan dan dibentangkan atas asas tunai bagi tempoh kewangan dari 1 Januari 2023 sehingga 31 Disember 2023. Bajet asal telah diluluskan oleh Lembaga Pengurusan Universiti (LPU) pada 9 Disember 2022. Peningkatan Bajet Akhir 2023 sejumlah RM1.92 juta adalah selaras dengan penyaluran peruntukan geran tambahan yang diterima oleh Hospital Universiti Malaysia Sabah (HUMS).

Bajet dan penyata kewangan UMS disediakan dengan menggunakan asas yang berlainan daripada penyata kewangan. Penyata kewangan disediakan pada asas akrual menggunakan klasifikasi berdasarkan jenis perbelanjaan di dalam penyata prestasi kewangan, manakala bajet disediakan pada asas tunai. Jumlah sebenar di dalam penyata kewangan ini telah dinyatakan semula pada asas tunai berdasarkan kepada dana mengurus. Ia disediakan berdasarkan kepada penyediaan bajet UMS hanya menjurus kepada bajet mengurus sahaja.

Penyesuaian antara jumlah sebenar seperti yang dinyatakan di dalam penyata perbandingan bajet dan sebenar dan jumlah sebenar dalam penyata aliran tunai bagi tahun kewangan berakhir 31 Disember 2023 adalah seperti di bawah:

2023	Operasi RM	Pembiayaan RM	Pelaburan RM	Jumlah RM
Jumlah sebenar atas dasar perbandingan seperti yang dibentangkan dalam penyata perbandingan bajet dan sebenar	419,328,747	-	-	419,328,747
Perbezaan asas	58,142,724	-	-	58,142,724
Jumlah sebenar atas dasar perbandingan seperti yang dibentangkan dalam penyata perbandingan bajet dan sebenar	477,471,471	-	-	477,471,471

PEMBANGUNAN FIZIKAL

JABATAN TEKNOLOGI MAKLUMAT DAN KOMUNIKASI (JTMK)

Pelaksanaan Enterprise Architecture (EA) UMS

Sebagai langkah kelestarian perkhidmatan ICT, UMS telah berjaya membangunkan *Enterprise Architecture* (EA) UMS secara dalaman. Majlis *Sign Off* telah diadakan pada 27 Oktober 2023 bertempat di Hilton Hotel, Kota Kinabalu. UMS merupakan antara universiti awam pertama yang melancarkan EA bagi tujuan keseragaman serta kelestarian ekosistem ICT di sesebuah organisasi.

Dengan adanya EA UMS ini, universiti boleh merancang dan mempertingkatkan lagi fokus pembangunan ekosistem ICT agar sentiasa relevan serta optimum. Dokumen EA UMS ini dibangunkan dengan kerjasama Perunding Teknologi Maklumat dan Komunikasi (ICT) MAMPU.

Majlis *Sign Off* Pembangunan Enterprise Architecture (EA) dan Data Analytics Universiti Malaysia Sabah

Kaedah Pemantauan Perkhidmatan ICT UMS melalui Cyber Fusion Centre (CUTE), JTMK

Pada tahun 2023, UMS telah menubuhkan Cyber Fusion Centre (CUTE) dan dirasmikan oleh YBhg. Datuk Naib Canselor pada 25 Mei 2023. CUTE ini diwujudkan sebagai pusat kawalan dan pemantauan menyeluruh perkhidmatan ICT di UMS termasuk perkhidmatan

rangkaian, keselamatan siber, pusat data, pusat bencana dan pemulihan serta perkhidmatan lain yang berkaitan. Ianya amat penting bagi memastikan perkhidmatan ICT yang lebih cekap dan lestari.

Majlis Perasmian Cyber Fusion Center (CUTE) dan UMS GO: SuperApp di Jabatan Teknologi Maklumat (JTMK) UMS

Pelaksanaan Single Platform Work Environment menggunakan Microsoft 365

JTMK telah berjaya mewujudkan konsep *Single Platform Work Environment* sebagai salah satu elemen penting dalam proses transformasi digital universiti. Ini dijalankan dengan melakukan migrasi keseluruhan kepada Microsoft MS365.

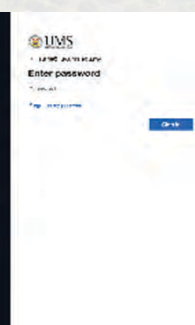
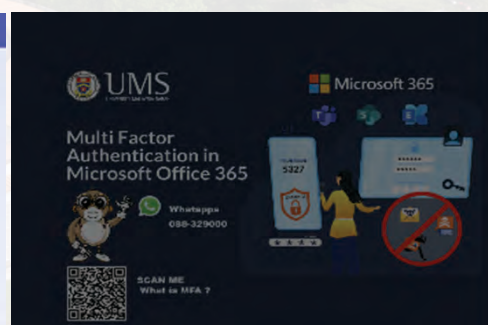
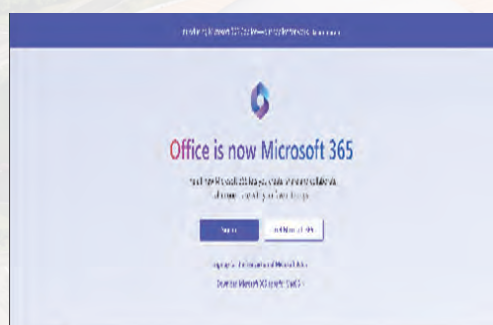
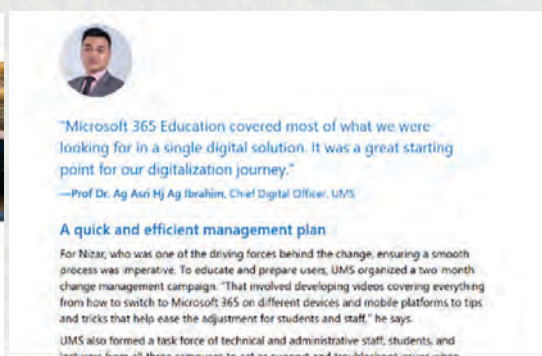
Kejayaan UMS atas langkah migrasi ini telah diiktiraf oleh Microsoft yang mana UMS juga telah dimasukkan dalam *Portal Success Story Microsoft* dengan proses migrasi dan perpindahan yang berjaya dan dikongsikan oleh pihak microsoft dan boleh dirujuk di laman web.

Portal M365 untuk kegunaan pelajar dan staf mempunyai beberapa ciri dan fungsi yang berguna untuk pembelajaran seperti:

1. Membuat dan mengedit dokumen, buku kerja,

persembahan, dan nota dengan aplikasi Office dalam talian;

2. Menyimpan dan mengurus fail anda di OneDrive ruang storan disediakan;
3. Berhubung serta bekerjasama dengan rakan sekelas dan pensyarah anda dengan Teams yang membolehkan anda membuat kumpulan, mengadakan mesyuarat video, dan berbual;
4. Menggunakan alat Pemecut Pembelajaran, seperti Jurulatih Membaca dan Kemajuan Membaca, untuk meningkatkan kemahiran literasi anda;
5. Mengakses sumber dan bahan pembelajaran yang disediakan oleh institusi;
6. Menggunakan alat analitik, seperti Power BI, untuk meneroka data dan membuat laporan; dan
7. E-mel kakitangan dan pelajar.

Perkhidmatan Wi-Fi Kampus

Perkhidmatan Wi-Fi telah menjadi satu keperluan utama bagi setiap institusi pengajian tinggi khususnya di UMS. Perancangan untuk memastikan perkhidmatan ini sentiasa ditambah baik bukan sahaja dari segi liputan tetapi juga dari segi kualiti capaian. Peningkatan perkhidmatan Wi-Fi di kolej-kolej kediaman telah dilaksanakan sepenuhnya pada tahun 2023 dengan pemasangan 1,327 unit peralatan Wi-Fi yang ditempatkan di setiap kediaman pelajar untuk memastikan liputan

dan kualiti yang lebih baik. Pemasang peralatan Wi-Fi tersebut melibatkan Kolej Kediaman Tun Mustapha, Kolej Kediaman Tun Fuad, Kolej Kediaman Tun Pengiran Ahmad Raffae, Kolej Kediaman Kingfisher dan Kolej Kediaman USIA 1Borneo. Dengan peningkatan ini, kolej kediaman pelajar UMS telah mencapai 100% liputan dengan teknologi Wi-Fi6 untuk memastikan kualiti perkhidmatan yang baik untuk pelajar UMS.

PERKHIDMATAN UNIVERSITI SECARA DALAM TALIAN SEPENUHNYA (DIGITAL END-TO-END (E2E) SERVICES)

Perkhidmatan Digital End-to-End (E2E) bermaksud perkhidmatan universiti yang boleh dilakukan secara dalam talian sepenuhnya daripada permulaan sehingga selesai perkhidmatan. Pencapaian E2E juga merupakan KPI yang telah ditetapkan di bawah Naib Canselor semua universiti awam di Malaysia.

Pelancaran UMS Metaversity

UMS Metaversity merupakan ruang maya bersama yang imersif, di mana warga UMS yang boleh diwakili oleh Avatar masing-masing boleh berinteraksi, bekerja dan bersosial dalam ruangan tiga (3) dimensi. Projek UMS metaversity ini merupakan inisiatif Pelan Digital UMS 2023-2025, iaitu pementapan sistem penyampaian digital universiti.

Pelaksanaan projek ini dijangka membantu penyelidik khususnya dari luar UMS dan masyarakat umum untuk melihat dan merasai pengalaman menerokai ruang atau

Pada tahun 2023, UMS telah berjaya mencapai 85% pembangunan perkhidmatan End to End (E2E) yang telah dikenal pasti, dan dirancang untuk mencapai 95% pada tahun 2024. Pencapaian ini juga merupakan KPI universiti kepada KPT.

persekitaran dalam bangunan atau luar UMS secara maya.

Projek ini akan sentiasa dikembangkan berdasarkan keperluan universiti khusus untuk meningkatkan keterlihatan UMS di mata dunia. Setakat ini, belum ada produk sebegini dibangunkan menggunakan teknologi ini oleh universiti. Produk hasil pembangunan sulung boleh dilayari di laman web rasmi universiti dan laman web JTMK.

Penyegaran Pembudayaan Digital dalam Kalangan Warga UMS Melalui Bulan Digital

Bulan Oktober secara rasminya merupakan bulan Digital UMS, yang mana dalam bulan ini JAFPIB akan mengadakan dan menganjurkan aktiviti berkaitan dengan ICT termasuk *technology update*, program kesedaran keselamatan ICT, penggunaan perisian, forum dan sebagainya.

Pelancaran ICT EXPO yang telah berlangsung pada 9 hingga 13 Oktober 2023 yang merupakan salah satu program bulan Digital UMS dengan kerjasama Jabatan Perpustakaan, Penerbit UMS dan U-Science. Terdapat pelbagai program menarik telah diadakan semasa ekspo ini antaranya pameran ICT yang melibatkan sebanyak 13 pempamer, pesta buku yang melibatkan 15 pempamer, forum ICT, taklimat ICT, Bicara Pakar, Teater dan sebagainya.

Pengunjung yang hadir adalah terdiri daripada orang

awam, murid-murid sekolah di sekitar Kota Kinabalu, agensi-agensi kerajaan dan swasta, pelajar dan kakitangan UMS. Selain dari ekspo ini, aktiviti yang diadakan semasa bulan Digital UMS juga adalah:

1. Futuristic Fun Run;
2. Pertandingan E-Sports;
3. Kelas ICT kepada pengguna; dan
4. Klinik-klinik sistem bersama pemilik proses dan juga pengguna.

Pada bulan Digital UMS kali ini juga telah diadakan buat pertama kalinya, program libat sama bersama komuniti dengan kerjasama Tun Abang Haji Openg Digital Centre (TAHODC), Universiti Malaysia Sarawak (UNIMAS) telah diadakan di Sekolah Kebangsaan Gudon. Program ini bertujuan untuk mengeratkan dan meningkatkan peranan pusat ICT di universiti awam di Borneo dalam kalangan komuniti di Borneo.

Majlis Perasmian Bulan Digital UMS Tahun 2023

Program CSR UMS Sempena Bulan Digital 2023 yang dihadiri oleh pihak JTMK UMS dan UNIMAS (TAHODC) bersama pelajar SK Gudon, Menggatal

JABATAN PEMBANGUNAN & PENYELENGGARAAN

PEMBANGUNAN FIZIKAL TAHUN 2023

Pencapaian Projek

Projek Pembangunan

Pada tahun 2023 terdapat enam projek baharu telah diluluskan oleh Kementerian Ekonomi dalam Rolling Plan Ke Tiga (RP3) Rancangan Malaysia Ke Dua Belas (RMK12) kepada UMS dengan kos berjumlah RM58.8 juta. Kebanyakan projek yang diluluskan adalah projek pembaikan infrastruktur bangunan-bangunan kampus seperti pembaikan bumbung bangunan FKJ dan Kolej Kediaman Tun Mustapa dengan kos berjumlah RM7 juta, pembaikan bumbung Kolej Kediaman UMSKAL dengan kos berjumlah RM6.4 juta, projek mendapan tanah FKJ dan FSSA dengan kos berjumlah RM5.6 juta, projek pembaikan cerun runtuh di pintu utama, cerun berhampiran perpustakaan dan kolej KKTP dan KKTF

dengan kos berjumlah RM14 juta, serta projek pembaikan struktur bangunan perpustakaan dengan kos berjumlah RM5.5 juta. Perolehan peralatan HUMS sebanyak RM20 juta telah diluluskan.

Dalam pada itu, KPT juga telah meluluskan sejumlah RM2.5 Juta untuk Projek Menaik Taraf Infrastruktur Institut Pendidikan Tinggi (IPT) Mesra OKU di bajet Kumpulan Wang Covid 19.

Serta projek-projek pembaikan usang dengan kelulusan kos berjumlah RM9.09 juta yang melibatkan penggantian paip air, infra usang serta utiliti.

Senarai projek yang telah dilaksanakan sendiri oleh UMS seperti berikut:

Bil.	Nama Projek	Jumlah Kos	Peratus Kemajuan
1.	Pembinaan Masjid Fakulti Pertanian Lestari.	RM5 juta	45%
2.	Pembinaan Bangunan Pencawang Masuk Utama (11KV) Baharu dan Menaik Taraf Sistem Elektrik Voltan Tinggi di Kampus Induk Universiti Malaysia Sabah.	RM18 juta	79%
3.	Pembinaan Tangki Imbangan Air Baharu Berkapasiti 5 juta liter di Kampus Induk UMS.	RM10 juta	27%
4.	Projek Hospital Pengajar UMS.	-	52%
5.	Projek Pembinaan dan Naiktaraf Jalan Masuk Utama Sepanjang 1.5KM ke Hospital Pengajar UMS	RM19 juta	97%

Gambar-gambar projek Jalan Masuk Utama ke HUMS

Gambar-gambar Projek Hospital HUMS

Pembaikan Bumbung FKJ

Gambar-Gambar Projek Masjid FPL Sandakan

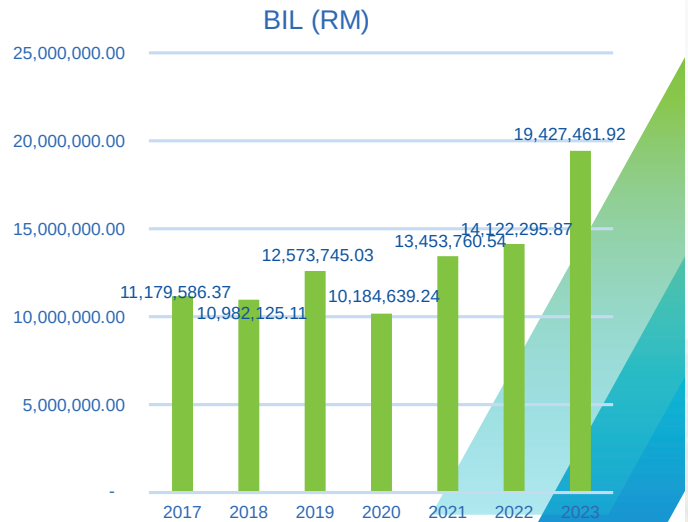
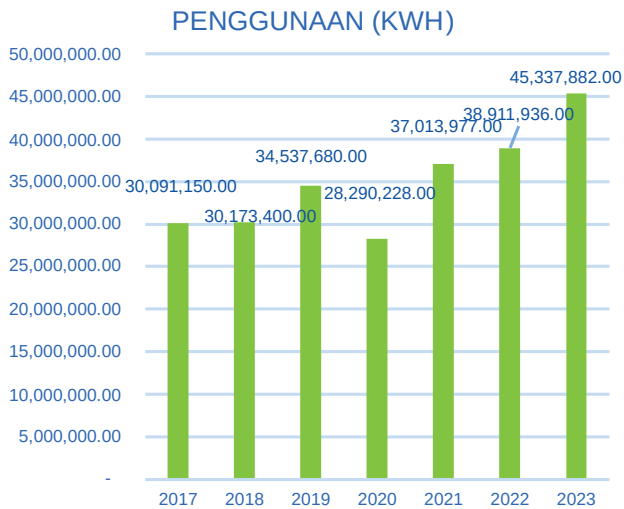
Gambar Kerja-kerja di Tapak Pembinaan Bangunan Pencawang Masuk Utama 11KV Baharu & Menaik Taraf Sistem Elektrik Voltan Tinggi di Kampus Induk

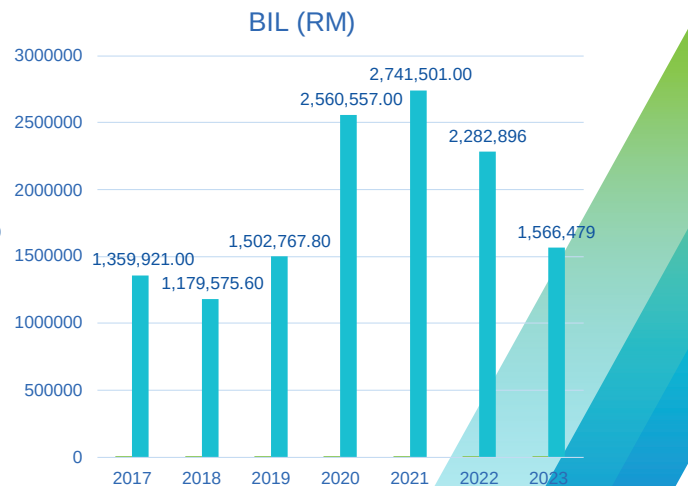
Gambar-gambar Kerja Pembuangan Tanah di Tapak Pembinaan Tangki Imbangan Air Baharu Berkapasiti Lima Juta Liter di Kampus Induk Universiti Malaysia Sabah

RINGKASAN LAPORAN BIL ELEKTRIK

RINGKASAN LAPORAN BIL AIR

LAPORAN MAKLUM BALAS ADUAN PELANGGAN MELALUI SISTEM TAMS JPP TAHUN 2023

Ringkasan trend laporan analisis tahap kepuasan melalui soal selidik kajian kepuasan pelanggan melalui Sistem TAMS di bawah kendalian JPP bagi tempoh tiga tahun adalah seperti berikut:

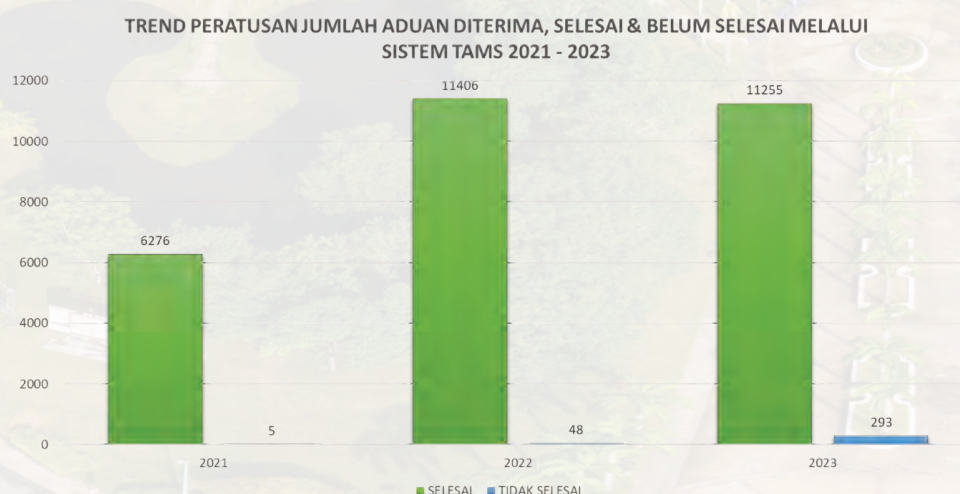
Platform Penilaian	2021	2022	2023
Sistem TAMS (JPP)	Bilangan maklum balas diterima: 6,281	Bilangan maklum balas diterima: 11,454	Bilangan maklum balas diterima: 11,548
	Selesai: 6276 (99.92%)	Selesai: 11,406 (99.58%)	Selesai: 11,255 (97.46%)
	Belum selesai: 5 (0.08%)	Belum selesai : 48 (0.42%)	Belum selesai : 293 (2.54%)
	Tahap Kepuasan Pelanggan: Skala Likert 3 dan ke atas: 99.1%	Tahap Kepuasan Pelanggan: Skala Likert 3 dan ke atas: 99.5%	Tahap Kepuasan Pelanggan: Skala Likert 3 dan ke atas: 99.8%
	Bilangan responden : 6,276	Bilangan responden : 11,406	Bilangan responden : 11,255

Statistik jumlah maklum balas aduan keseluruhan yang diterima melalui sistem TAMS sepanjang tahun 2021 hingga 2023 adalah seperti berikut:

2021	2022	2023
6,281	11,454	11,548

Keseluruhan aduan pada tahun 2023 menunjukkan peningkatan sebanyak (39.44%) berbanding aduan pada tahun 2022 (39.11%) dan 2021 (21.45%).

Peningkatan ini disebabkan keperluan untuk kerja-kerja pembaikan kerosakan pada bangunan dan fasiliti sedia ada di J/A/F/P/I/B. Selain daripada itu, permohonan bagi perkhidmatan dan tempahan peralatan bagi setiap majlis rasmi universiti dan aktiviti pelajar.

Analisis peratusan jumlah aduan yang berjaya diselesaikan bagi tempoh 2023 adalah sebanyak 11,255 (97.46%) aduan dan yang masih belum selesai adalah sebanyak 293 aduan (2.54%).

Analisis tahap kepuasan pelanggan melalui Sistem TAMS sepanjang 2021-2023 menunjukkan secara ringkasnya, 8,806 (30.43%) responden memberikan rating cemerlang, 7,809 (26.99%) memberikan rating baik, 12,191 (42.13%) memberikan rating memuaskan, 1,119 (0.41%) memberikan rating kurang memuaskan dan lemah sebanyak 12 (0.04%). Perincian pencapaian bagi setiap tahun adalah seperti berikut:

**ANALISIS TAHAP KEPUASAN PELANGGAN MELALUI SISTEM TAMS
BAGI TAHUN 2020 - 2022**

Secara keseluruhannya maklum balas tahap kepuasan pelanggan ke atas perkhidmatan JPP melalui sistem TAMS bagi skala tiga dan ke atas adalah mencapai tahap peratusan 99.55% purata sepanjang 2021 – 2023.

Keseluruhan Skor Kepuasan Pelanggan Tahun 2021 Sehingga 2023	Jumlah & Peratusan	
CEMERLANG	8,806	30.43%
BAIK	7,809	26.99%
MEMUASKAN	12,191	42.13%
KURANG MEMUASKAN	119	0.41%
LEMAH	12	0.04%
JUMLAH :	28,937	100%

HOSPITAL UNIVERSITI MALAYSIA SABAH (HUMS)

SEPINTAS LALU

Projek Hospital Universiti Malaysia Sabah (HUMS) direncanakan pembinaannya pada tahun 2017 dan projek ini telah dirasmikan oleh Perdana Menteri Malaysia pada 2 Mac 2018. HUMS bakal beroperasi sebagai “*Smart Teaching Hospital*” dengan tujuan untuk meningkatkan taraf pendidikan dan latihan perubatan di UMS serta meningkatkan kebolehpasaran kepada perkhidmatan penjagaan kesihatan yang berkualiti tinggi untuk masyarakat setempat. HUMS akan memuatkan 400 katil yang dilengkapi dengan teknologi dan infrastruktur terkini seperti rekod perubatan digital dan integrasi antara peralatan perubatan, peralatan bukan perubatan, bangunan, bilik darjah dan dewan peperiksaan pintar. Perkhidmatan HUMS akan merangkumi rawatan dan perundingan perubatan pakar, pusat pembelajaran pelajar, perkhidmatan ortodontik, perkhidmatan kecemasan dan trauma 24 jam, perkhidmatan pemeriksaan kesihatan, pusat farmasi, pusat diagnostik makmal dan pusat radiologi. Terdapat juga pusat pemulihan dan fisioterapi, perkhidmatan promosi kesihatan dan gaya hidup sihat, perkhidmatan penguatkuasaan kesihatan, pemantauan keselamatan makanan dan klinik berhenti merokok.

Oleh itu, dalam mencapai matlamat tersebut Hospital Universiti Malaysia Sabah (HUMS) telah mewujudkan visi, misi, moto dan objektif sebagai panduan supaya tidak tersasar daripada apa yang diinginkan iaitu;

Visi

HUMS akan menjadi peneraju dalam memajukan penjagaan kesihatan dan kesejahteraan melalui pemarkasaan.

Misi

HUMS komited untuk melatih penyedia penjagaan kesihatan berkualiti tinggi dan meningkatkan akses kepada penjagaan kesihatan Global Standard yang inovatif, penuh belas kasihan, komprehensif dan kolaboratif, menghubungkan dan memperkasakan orang ramai untuk kekal sihat.

Moto

Mengubah Penjagaan Kesihatan

Objektif

Meningkatkan Lanskap Penjagaan Kesihatan di Sabah dengan menjadikan HUMS sebagai Hospital Pengajaran, Pusat Penyelidikan dan Inovasi Bertaraf Dunia, Hospital Pintar dengan Kemudahan Lengkap, Hospital Serantau, Hospital Mampun Sendiri dan Hospital Fokus Komuniti.

Melalui visi, misi, moto dan objektif tersebut dengan sokongan infrastruktur dan teknologi terkini HUMS dilihat tidak mempunyai sebarang halangan dalam memainkan peranan penting dalam meningkatkan taraf kesihatan dan pendidikan perubatan di Sabah dan sekitarnya. Ini dapat dibuktikan walaupun HUMS belum siap sepenuhnya, operasi klinikal terus berjalan di bawah Pusat Rawatan Warga (PRW), Poliklinik UMS, Pusat Dialisis UMS-YKN, Klinik Warga Kampus

Antarabangsa Labuan, Klinik Komuniti PPPD, Sikuati Kudat, Klinik Kampus Pertanian Lestari (FPL) Sandakan, Klinik Pergigian Alawa, Pusat CHAMP UMS dan Makmal Patologi. Ini dapat dilihat dalam laporan statistik kedatangan pesakit tahun 2023 yang datang ke Pusat Kesihatan Universiti (PKU) HUMS pada tahun 2023 seramai 61,290 orang. Prestasi cemerlang HUMS ini turut kita saksikan melalui gambar rajah seterusnya:

KEDATANGAN PESAKIT KE HUMS 2023

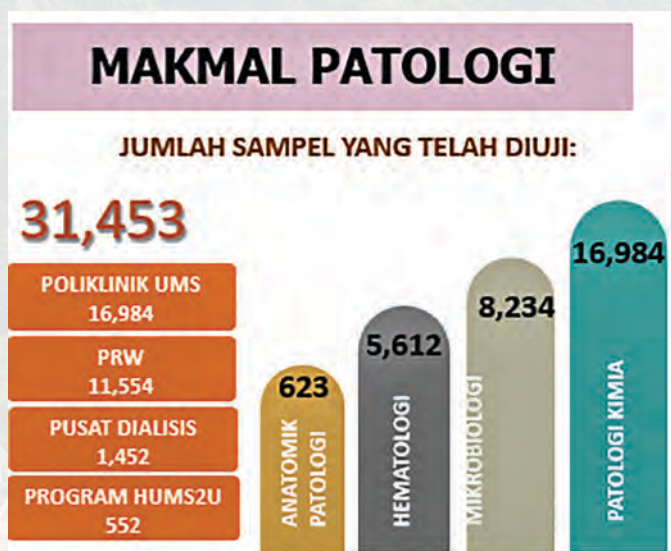
Pada tahun 2023, Pusat Kesihatan Universiti (PKU) telah menerima kedatangan pesakit berjumlah 61,290 orang yang mana Pusat Rawatan Warga (PRW) menerima 26,776 orang pesakit, Poliklinik UMS menerima 24,388 orang pesakit, Pusat Dialisis UMS-YKN menerima 3,923 orang pesakit, Klinik Warga UMSKAL, Labuan menerima 2,094 orang pesakit, Klinik Warga FPL, Sandakan menerima 1,575 orang pesakit dan Klinik Pergigian ALAWA 2,534 orang membuat rawatan gigi.

Gambar Rajah 1: Statistik Kedatangan Pesakit Ke HUMS 2023

SAMPEL YANG TELAH DIUJI DALAM MAKMAL PATOLOGI HUMS TAHUN 2023

Prestasi HUMS terus cemerlang dengan adanya kemudahan perubatan moden yang dimiliki ketika ini iaitu pada tahun 2023, Makmal Patologi HUMS telah menerima sampel yang telah diuji seramai 31,453 orang.

Gambar Rajah 2: Jumlah Sampel Yang Telah di Uji Tahun 2023

PESAKIT MENERIMA RAWATAN FISIOTERAPI DAN ISU PERKEMBANGAN KANAK-KANAK TAHUN 2023

Pada tahun 2023, Pusat Rawatan Rehabilitasi telah menerima kedatangan pesakit berjumlah 5395 orang dan Pusat ChAMPs UMS telah menerima pesakit kanak-kanak seramai 1,555 orang.

Gambar Rajah 3: Jumlah Pesakit Menerima Rawatan Fisioterapi dan Isu-Isu Perkembangan Kanak - Kanak Tahun 2023

Sebagai langkah sokongan untuk terus memberikan perkhidmatan penjagaan kesihatan yang terbaik dan berkualiti tinggi untuk masyarakat setempat, HUMS tidak bergantung kepada kecanggihan teknologinya semata-mata tetapi telah disokong oleh kewujudan program dan aktiviti kemasyarakatan yang diselai di bawah Pusat Uberisasi Kesihatan Komuniti bermula pada pertengahan tahun 2021.

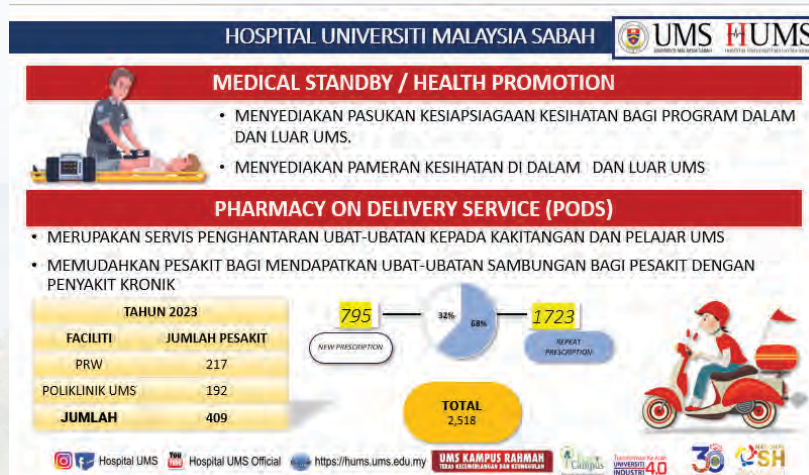
Program kemasyarakatan ini telah memberi manfaat kepada penduduk kawasan luar bandar dan pedalaman di setiap daerah di negeri Sabah. Jumlah program yang telah diadakan sebanyak 73 Program Komuniti bermula pada tahun 2021 sehingga tahun 2023.

Pengisian program yang telah dijalankan merangkumi seperti Pemeriksaan Kesihatan, Bengkel Kesihatan, Pendidikan Kesihatan, Sokongan Kesejahteraan Mental, Program Lawatan Rumah, Program Amalan Kesihatan, Kempen Kesedaran Penyakit, Sesi Penyuluhan khas untuk kumpulan sasaran, Saringan Kanser, Prosedur Khitan dan Program Kumpulan Sokongan Rakan Sebaya.

Kejayaan program ini dapat diringkaskan melalui jadual Program Komuniti yang telah dijalankan oleh Pusat Uberisasi Kesihatan Komuniti HUMS.

HUMS MEMILIK PASUKAN KESIAPSIAGAAN KESIHATAN DAN PERKHIDMATAN PENGHANTARAN UBAT-UBATAN

Untuk terus memberikan perkhidmatan yang cemerlang kepada masyarakat sekitarnya, HUMS telah menubuhkan pasukan kesiapsiagaan kesihatan dan penghantaran ubat-ubatan kepada kakitangan dan pelajar UMS.

Gambar Rajah 4: Pasukan Kesiapsiagaan Kesihatan dan Jumlah Penghantaran Ubat-Ubatan kepada Pesakit Tahun 2023

Rumusan Jenis Program Komuniti HUMS:

JENIS PROGRAM	TAHUN 2021	TAHUN 2022	TAHUN 2023
KPT PRIHATIN MADANI / KRIS	7	15	21
CERAH	-	-	17
KHATAN	-	5	6
HUMS @ PEER	-	-	2

Dalam penganjuran program kemasyarakatan ini, seramai 6,987 orang penduduk telah menerima pelbagai manfaat daripada kawasan luar bandar dan pedalaman. Sepanjang program tersebut dijalankan hampir semua daerah di negeri Sabah telah terlibat iaitu daerah Kota Kinabalu, Putatan, Penampang, Tuaran, Kota Belud, Kudat, Kota Marudu, Pitas, Ranau, Tambunan, Keningau, Tenom, Sipitang, Beaufort, Nabawan, Sandakan, Kinabatangan, Tawau, Semporna dan Lahad Datu. Program kemasyarakatan ini dapat diringkaskan melalui beberapa gambar rajah seperti berikut:

Program KPT Prihatin Madani / KRIS

Sepanjang Program KPT Prihatin Madani atau KRIS berlangsung, pada tahun 2021 - 2023 HUMS telah menerima kedatangan pesakit seramai 4,358 orang. Dalam program ini terdapat 8 aktiviti telah dijalankan iaitu Saringan Kesihatan, Pemeriksaan Gigi, Pemeriksaan Mata, Pemeriksaan Khas Wanita, Pemeriksaan ENT, Rehabilitasi dan Pemeriksaan Kesihatan Mental.

Gambar Rajah 5: Jumlah Kedatangan Pesakit dalam Program Kesihatan yang dijalankan HUMS

PROGRAM HUMS2U

Selain daripada Program KPT Prihatin Madani / KRIS, program HUMS2U telah diadakan sebagai wadah dalam mempromosikan perkhidmatan – perkhidmatan kesihatan yang disediakan oleh HUMS. Program HUMS2U ini merupakan sebuah program *outreach* di dalam dan luar UMS dengan mengadakan aktiviti seperti Pemeriksaan Paras Kolestrol dan Paras Glukosa, Saringan Kesihatan Asas Percuma, Pemeriksaan Kesihatan 40 Tahun ke Atas, Booth Jualan Farmasi dan Pelbagai Pameran Kesihatan.

HOSPITAL UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PROGRAM HUMS2U

MERUPAKAN SEBUAH PROGRAM OUTREACH DI DALAM DAN LUAR UMS BAGI MEMPROMOSIKAN
SERVIS-SERVIS KESIHATAN YANG DISEDIAKAN OLEH HUMS.

6 JUN 2023 – 21 NOVEMBER 2023
(6 BULAN)

MELIBATKAN LAWATAN KE 6
JABATAN DAN FAKULTI DI DALAM
UMS

JUMLAH PENGUNJUNG: 548 ORANG

PEMERIKSAAN PARAS KOLESTEROL
DAN PARAS GLUKOSA

SARINGAN KESIHATAN ASAS
PERCUMA

PEMERIKSAAN KESIHATAN 40 TAHUN
KE ATAS

BOOTH JUALAN FARMASI

PAMERAN

 Hospital UMS
  Hospital UMS Official
 <https://hums.ums.edu.my>

 UMS KAMPUS RAHMAT
TARIK REKREASIKAN DAN KEMUDAHAN
  Campus
  40
  30
  SH
  UMS

Gambar Rajah 6: Jumlah Pengunjung dalam Program Kesihatan yang dijalankan HUMS

PROGRAM KPT PRIHATIN MADANI / KRIS 2023

Gambar-gambar yang dihimpunkan dalam gambar rajah 7 merupakan sebahagian Program KPT Prihatin Madani atau KRIS yang telah dijalankan sepanjang tahun 2023 oleh HUMS. Antaranya adalah Program KPT Prihatin MADANI @ Kalabakan (16/12/2023), Program KPT Prihatin MADANI @ Pulau Banggi (19/11/2023), Program KPT Prihatin Madani @ Sandakan (21/08/2023), Majlis Pelancaran Semarak Siswa Madani Sabah (16/07/2023) dan Program KPT Prihatin Madani, Kg. Parapat Laut, Kudat (06/05/2023).

Gambar Rajah 7: Gambar-gambar Program KPT Prihatin Madani /KRIS

KESIMPULAN

Secara keseluruhannya, program kemasyarakatan yang diwujudkan oleh HUMS telah memberikan harapan baru kepada masyarakat di negeri Sabah dalam meningkatkan penjagaan kesihatan yang berkualiti tinggi selaras dengan visi, misi, dan objektifnya. Sokongan infrastruktur dan teknologi terkini yang ada juga akan terus membolehkan HUMS peneraju utama dalam perkhidmatan penjagaan kesihatan.

The background image is a collage of business-related elements. At the top, a laptop keyboard and screen are visible. In the center, a hand holds a black smartphone over a document. The document features a pie chart with four segments in yellow, purple, red, and blue. Below the pie chart is a line graph. The text 'Business Report' is faintly visible on the document. In the bottom left corner, a calculator is partially shown. A dark blue horizontal band with a purple square on the right side serves as a background for the 'UiINVEST' text.

UiINVEST

RUNDINGAN DAN LATIHAN

Bidang rundingan dan latihan ini dijalankan di bawah (2) dua pusat perniagaan utama syarikat iaitu UMS Investment Consultancy Centre (UiCC) dan UMS Investment Centre for Profesional Development (UCPD) yang telah berdaftar dengan Kementerian Kewangan dan juga Penyedia Latihan berdaftar di bawah Human Resource Development Corporation (HRDCorp). Kedua-dua UiCC dan UCPD menjalankan kerjasama erat bersama dengan pakar-pakar dalam UMS untuk menyediakan perkhidmatan rundingan dan latihan yang berkualiti untuk industri terutamanya di Sabah dan Wilayah Persekutuan Labuan selain terlibat dalam projek rundingan di peringkat kebangsaan dan antarabangsa.

AKTIVITI PERUNDINGAN TAHUN 2023

Aktiviti-aktiviti perundingan yang dijalankan di UMS Investment Holdings Sdn. Bhd. (UiINVEST) adalah dalam kategori “Contract Research” atau tender dan merangkumi pelbagai bidang kajian termasuk kajian sosial, alam sekitar, ekonomi, pembangunan produk, kejuruteraan, marin dan lain-lain.

Pada tahun 2023, UiCC telah menjalankan kerja-kerja rundingan kepada pihak kerajaan Malaysia, Badan bukan kerajaan dan juga syarikat swasta dalam pelbagai bidang kepakaran. Selain itu, pihak UiCC jga menjalankan kerja-kerja rundingan bagi organisasi dari luar negara seperti Indonesia dan Belanda.

Bil.	Tajuk Projek	Klien
1	Kajian Penggunaan Agromakanan Segar di Malaysia (KPASM) Peringkat Isi Rumah, Pertubuhan Kilang dan Pertubuhan Perkhidmatan Hospitaliti 2.0	Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan (FAMA)
2	Perkhidmatan Rundingan Projek <i>Feasibility Study for Integrated Water Resources and Flood Mitigation in Kota Belud, Sabah for Jabatan Pengairan dan Saliran (JPS), Malaysia.</i>	Ranhill Bersekutu Sdn. Bhd. (RBSB)
3	“Consultancy Contract for Forest and Mangrove Restoration in Living Landscaped”	WWF Malaysia
4	Perkhidmatan Rundingan “Advancements in Aquaculture Research and Hatchery Management” (2nd Project)	PT Suri Tani Pemuka (JAPFA), Indonesia
5	<i>Rethink Fishing: Assessing Recreational Fishing to Build Back Better</i>	WWF Malaysia
6	Perkhidmatan Rundingan <i>Assessment and Restoration of Coral Reef and Seagrass Meadow in Pulau Mengalum</i>	Sin Chiun Holding Sdn. Bhd.
7	<i>The Macrobenthos Study for Labuan Crude Oil Terminal (LCOT) Year 2022</i>	Chemsain Konsultant Sdn. Bhd.
8	Perkhidmatan Rundingan Kajian Penyediaan Penilaian dan Penyediaan Pelan Pengurusan bagi Pulau Mabul dan Pulau Pom Semporna Sabah: Pemantauan Penyu di kawasan persarungan dan pemakanan.	DHI Water & Environment (M) Sdn. Bhd.
9	Program Inisiatif Dana bagi Penggerak Program SDG-WWF: <i>Greening Micro, Small and Medium Enterprises (MSMEs) in Aquaculture via Circular Economy in Johor, Malaysia</i>	WWF Malaysia
10	<i>Longitudinal Surveillance for Zoonotic Malaria and other causes of Acute Febrile Illness in Sabah, Malaysia: A Cohort Study (ZOMAC)</i>	Vysnova Partners, Inc.
11	Perkhidmatan Rundingan <i>Marine Habitat Mapping and Fisheries Review in Lahad Datu, Sabah, Malaysia</i>	Spartan Maritime (M) Sdn. Bhd.
12	Projek Perkhidmatan Rundingan “Provision for Geo-Forensic Assessment at KP 131.7 for Sabah-Sarawak Gas Pipeline”	Dr. Nik & Associates Sdn. Bhd.
13	Perkhidmatan Rundingan Projek Kajian Had Daya Tampung di Pulau Sipadan	Maritime Institute of Malaysia (MIMA)
14	Perkhidmatan Rundingan “Fishery Liaison Officer (FLO) Service for Seismic Survey at Deepwater GK, Offshore Sabah”	Chemsain Konsultant Sdn. Bhd.
15	Perkhidmatan Rundingan Projek “Sabah Public Forestry Guideline”	WWF Malaysia
16	Projek Perkhidmatan Rundingan “Fabrication of Magnetocaloric Thin Film towards Energy and Storage”	Universitas Negeri Malang (UM), Indonesia
17	Projek Perkhidmatan Rundingan “Bats Diversity Survey on Mantabuan Island, Semporna, Sabah”	Envsolve Sdn. Bhd.

Bil.	Tajuk Projek	Klien
18	Perkhidmatan Rundingan dan Penyelidikan “ <i>Conceptual and Detailed Engineering Design for Presedimentation Facilities for 22 Water Treatment Plants in Sabah: Sub-Consultancy Service for Hydrological and Associated Studies</i> ”	Eramaju Synergy Sdn. Bhd.
19	<i>Consultancy Services on International Seabed Authority (ISA) and Deepsea Mining</i>	Pacific Network on Globalisation (PANG)
20	Kajian Keperluan dan Pelaksanaan Inisiatif Jangka Pendek (Fasa 1)	Kementerian Kerja Raya
21	Kajian Penontonan & Pendengaran Saluran TV & Radio RTM di Sabah & W.P. Labuan	Jabatan Penyiaran Malaysia (RTM).
22	Projek Rintis Pembangunan Model Unjuran Dashboard Program Pengawasan Serta Bekalan dan Pemasaran Agromakanan (SISDA)	Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan (FAMA)
23	Kajian Pembangunan Model Kesepaduan Sosial Sabah dan Sarawak	Kementerian Perpaduan Negara (KPN)
24	“ <i>Sabah Mineral Development Blueprint (2023-2028)</i> ”	Sabah Mineral Management Sdn. Bhd.
25	<i>Data Collection for Wild Asia (Kinabatangan and Kunak)</i>	IDH Sustainable Trade Initiative (IDH), Netherlands
26	Kajian Kepuasan Pelanggan / <i>Customers Satisfaction Index (CSI)</i> SESB bagi Tahun 2023 dan 2024	Sabah Electricity Sdn. Bhd. (SESB)
27	Perkhidmatan rundingan dan penyelidikan bagi Kajian Keberkesanan Program Pendidikan Sepanjang Hayat: Pendidikan Literasi Fungsian	Jabatan Kemajuan Masyarakat (KEMAS)

PROGRAM LATIHAN BAGI TAHUN 2023

Kursus Jangka Pendek / Latihan Korporat / Seminar

Antara aktiviti latihan yang dijalankan oleh UiNVEST melalui UCPD adalah seperti yang berikut:

Latihan Korporat

Bil.	Nama Kursus	Klien	Tarikh	Bilangan Peserta
1	Team Building dan Halatuju Bahagian Pembangunan Kapasiti	Jabatan Perkhidmatan Awam Negeri (JPAN) Sabah	20 Januari 2023	25
2	<i>Data Skill: Artificial Intelligence (Online Training)</i>	Institut Latihan Sektor Awam Negeri (INSAN) Sabah	27 – 28 Feb 2023	25
3	<i>Basic Economics and Sabah State Development Plans 2023</i>	JPAN Sabah	2 – 3 Feb 2023	30
4	<i>Data Skill: Digital technology & Innovation (Face to face)</i>	INSAN Sabah	27 - 28 Feb 2023	30
5	Pengurusan Mesyuarat dan Penulisan Minit Mesyuarat	Dewan Bahasa & Pustaka (DBP) Sabah	16 - 17 Mei 2023	40
6	<i>An Introduction to Augmented Reality (AR) Face to Face</i>	INSAN Sabah	11 – 13 Julai 2023	30
7	<i>Corporate High Impact Team Building (Batch 1)</i>	Desa Plus Sdn Bhd	6 Ogos 2023	71
8	<i>Corporate High Impact Team Building (Batch 2)</i>	Desa Plus Sdn Bhd	13 Ogos 2023	70
9	Kursus: <i>Growth Mindset for Leadership and Organisation</i>	INSAN Sabah	22 – 23 Ogos 2023	30
10	<i>Corporate High Impact Team Building (Batch 3)</i>	Desa Plus Sdn Bhd	10 Sept 2023	69
11	<i>SQL for Data Science & Data Warehouse</i>	ICT@Johor	26-28 Nov 2023	16
12	<i>Corporate High Impact Team Building</i>	Jabatan Air Negeri Sabah	7 Dec 2023	50
13	<i>Data Science and Big Data Analytics</i>	ICT@Johor	17 - 19 Dec 2023	16

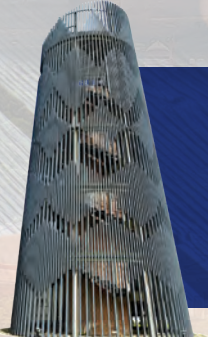
Kursus Jangka Pendek

Bil.	Nama Kursus	Klien	Tarikh	Bilangan Peserta
1.	Kursus Orang Bertanggungjawab Gas	Public Course	18-22 Julai 2023 & 11-14 September 2023	29
2.	Persijilan Profesional Penyelaras Keselamatan & Kesihatan Pekerjaan (OSH-C) – Batch 1	Utechtium Sdn Bhd	29 Nov – 2 Dis 2023	60
3.	Persijilan Profesional Penyelaras Keselamatan & Kesihatan Pekerjaan (OSH-C) – Batch 2	Utechtium Sdn Bhd	27 – 31 Disember 2023	40
4.	Kursus Pensijilan 360 Real Estate	Utechtium Sdn Bhd	27 – 31 Disember 2023	84

Program Kerjasama bagi Verifikasi dan Pensijilan Program Latihan

Bil.	Nama Kursus	Klien	Bilangan Sijil
1.	<i>Certificate of Electronic Media Production (Radio & TV)</i>	Kolej International Graduate Studies (KIGS)	1
2.	<i>Certificate in Art & Design</i>	KIGS	3
3.	<i>Oil Palm Plantation Technology & Management</i>	Sabah Skills and Technology Centre (SSTC)	41
4.	<i>Certified Anti-Money Laundering/Counter Financing of Terrorism & Regulatory Compliance Officer [CCO~UMS-CFPD]</i>	VISSION Business Solutions	77
5.	<i>Operational Excellence with Lean Kaizen</i>	Sawit Kinabalu Business Leadership Academy (SKBLA)	748

JAWATANKUASA KERJA LAPORAN TAHUNAN UMS 2023

JAWATANKUASA KERJA

LAPORAN TAHUNAN UMS 2023

PENASIHAT

Prof. Dr. Mohammad Saffree bin Jeffree
Penolong Naib Canselor (Strategik)

PENGERUSI

Dr. Jakaria bin Dasan
Pengarah
Pusat Komunikasi Korporat

TIMBALAN PENERUSI MERANGKAP PEGAWAI PENYELARAS

Ts. Dr. Nor Qhairul Izzreen binti Mohd Noor
Timbalan Pengarah Pusat Komunikasi Korporat

SETIAUSAHA

Encik Mohammad Norazmi bin Haris
Ketua Pembantu Tadbir (P/O)
Pusat Komunikasi Korporat

URUS SETIA

Puan Azliah binti Ahmad
Pembantu Tadbir (P/O)
Pusat Komunikasi Korporat

Cik Nuradnah binti Jeferedin
Pembantu Tadbir (P/O)
Pusat Komunikasi Korporat

KETUA EDITOR

Encik Che Hasruddin Che Hasan
Pegawai Penerbitan Kanan
Pusat Komunikasi Korporat

GRAFIK & REKA LETAK

Encik Ramdan Saleh bin Nain
Pereka
Pusat Komunikasi Korporat

AUDITAN DATA

Encik Mohd Khairul Nizam bin Senu
Pegawai Teknologi Maklumat
Pusat Pengurusan Data dan Maklumat

Encik Muhaimin bin Mad Noor

Pegawai Teknologi Maklumat
Pusat Pengurusan Data dan Maklumat

AHLI-AHLI:

1. **Dr. Nur Thara Atikah binti Zainal**
Timbalan Pengarah (Keusahawanan)
Pusat Kerjaya dan Pembangunan Keusahawanan Pelajar
2. **Encik Sirahim Abdullah**
Ketua Bahagian
Pusat Pengurusan Sumber Manusia
3. **Encik Abdul Haidy bin Abdul Hamid**
Ketua Pentadbiran
Pusat Kerjaya dan Pembangunan Keusahawanan Pelajar
4. **Encik Syed Mohd Mahyuddin bin Syed Satri**
Ketua Pentadbiran
Pusat Alumni
5. **Puan Ulrika Dewi Patrick Andau**
Ketua Pentadbiran
Jabatan Teknologi Maklumat dan Komunikasi
6. **Puan Majlimawati binti Abdul Majid**
Ketua Pentadbiran
Jabatan Pembangunan dan Penyelenggaraan
7. **Puan Junainah binti Ismail**
Ketua Pentadbiran
Pusat Pengantarabangsaaan & Penglibatan Global
8. **Encik Alvin Azril bin Mahat @ Mehah**
Ketua Pentadbiran
Penerbit UMS
9. **Encik Gahzali B Nurillah**
Ketua Pentadbiran
Bahagian Perkhidmatan Akademik
10. **Encik Musnin bin Mattersah**
Penolong Pendaftar Kanan
Pusat Pengajian Pascasiswazah
11. **Puan Shahrina Sharnie binti Satar**
Akauntan Kanan
Jabatan Bendahari
12. **Encik Mohamad Adam Sabri bin Magi**
Pustakawan Kanan
Jabatan Perpustakaan

-
- 13. Encik Mohammad Fazri bin Abdul Hamid**
Pegawai Hal Ehwal Islam
Pusat Islam UMS
- 14. Puan Aida Nadiah binti Ismail**
Penolong Pendaftar
Bahagian Pentadbiran dan Governan
- 15. Puan Winnie binti Edward Alau**
Ketua Pentadbiran
Jabatan Hal Ehwal Pelajar
- 16. Encik Ag. Nasip Yonos**
Ketua Pentadbiran
Pusat Kelestarian Libatsama Masyarakat
- 17. Puan Rohani binti Hadi**
Penolong Pendaftar
Pusat Pengurusan Penyelidikan
- 18. Encik Mohd Aiddy Suffian Abd. Rashid**
Ketua Pentadbiran
Pusat Pengurusan Inovasi dan Pengkomersialan
- 19. Encik Wong Ken Hong**
Ketua Pentadbiran
Pusat Luar UMS
- 20. Encik Sylvencent Pokhan**
Ketua Pentadbiran
Pusat Pengurusan Strategik
- 21. Encik Andrew Weddy Majanggim @ Mohd Adam M. Abdullah**
Pegawai Belia dan Sukan
Pusat Sukan UMS
- 22. Puan Nurfarhanah binti Ramli**
Penolong Pegawai Tadbir
Bahagian Pengurusan Sumber Manusia
- 23. Puan Rozalia Sherly Jutih**
Pegawai Korporat dan Perancangan Strategik
UMS Investment Holding
- 24. Puan Emy Aridah binti Aripin**
Akauntan, Bahagian Kewangan Korporat
UMS Investment Holding